

615.014

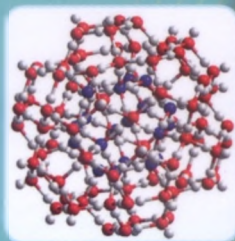
T 32 DU

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”
Facultatea de Farmacie
Catedra de tehnologie a medicamentelor

Eugen DIUG • Cristina CIOBANU
Rodica SOLONARI • Octavian DIUG

TEHNOLOGIE FARMACEUTICĂ HOMEOPATĂ

Compendiu

CHIȘINĂU • 2025

615.014
T 32

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”
Facultatea de Farmacie
Catedra de tehnologie a medicamentelor

Eugen DIUG • Cristina CIOBANU
Rodica SOLONARI • Octavian DIUG

TEHNOLOGIE FARMACEUTICĂ HOMEOPATĂ

Compendiu

*Homeopathy is the other song –
Dr. Rajan Sankaran*

782471

SL3/DU

Chișinău • 2025

LUCRAREA ESTE DEDICATĂ
Jubileului de 80 de ani de la fondarea Universității de Stat
de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”
Jubileului de 60 de ani de la fondarea facultății de Farmacie
a USMF „Nicolae Testemițanu”

Compendiul a fost scris conform „*Curriculum la tehnologia medicamentelor homeopate*”, aprobat la Comisia de asigurare a calității și evaluării curriculare a facultății de Farmacie, 2021, **codul disciplinei – S.09.A.080.02**

Aprobat la ședința Catedrei de tehnologie a medicamentelor – Proces-verbal Nr. 4 din 13 decembrie 2024.

Aprobat la ședința Comisiei Științifico-Metodice de profil Farmacie – Proces-verbal Nr. 3 din 16 decembrie 2024.

Aprobat la Ședința Consiliului de Management al Calității – Proces-verbal Nr. 4/2 din 17 decembrie 2024.

Compendiul a fost alcătuit de:

Eugen Diug, doctor habilitat în științe farmaceutice, profesor universitar
Cristina Ciobanu, doctor în științe farmaceutice, conferențiar universitar
Rodica Solonari, doctor în științe farmaceutice, asistent universitar
Octavian Diug, doctor în științe farmaceutice, conferențiar cercetător

Recenzenți:

Vladimir Valica – doctor habilitat în științe farmaceutice, profesor universitar, șef Catedră de chimie farmaceutică și toxicologică

Tatiana Calalb – doctor habilitat în științe biologice, profesor universitar, șef Catedră de farmacognozie și botanică farmaceutică

Stela Adauji – doctor habilitat în științe farmaceutice, conferențiar universitar, șef Catedră de farmacie socială „Vasile Procopișin”

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Tehnologie farmaceutică homeopată : Compendiu / Eugen Diug, Rodica Solonari, Cristina Ciobanu, Octavian Diug ; Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie "Nicolae Testemițanu", Facultatea de Farmacie, Catedra de tehnologie a medicamentelor. – Chișinău : [S. n.], 2025 (Print-Caro). – 267 p. : fig., il. color, tab.

Bibliogr.: p. 183-186. – [300] ex.

ISBN 978-5-85748-155-4.

615.2.015.32(075.8)

T 32

Tipar executat la Tipografia „PRINT-CARO”

CUPRINS

Prefață	7
Introducere	9
 I. ASPECTE TEORETICE ALE HOMEOPATIEI	
1.1. Generalități.....	11
1.1.1. Definiții.....	11
1.1.2. Terminologie.....	13
1.1.3. Scurt istoric.....	23
1.1.4. Locul homeopatiei în cadrul farmacoterapiei actuale.....	30
1.1.5. Alopatia vs. Homeopatia	32
1.2. Conceptul sănătate ↔ boală în viziunea homeopatiei	33
1.2.1. Sănătate	33
1.2.2. Boală	33
1.2.3. George Vithoulkas despre homeopatie ca terapie holistică.....	35
1.2.4. Corpul anatomic uman – corp electromagnetic	36
1.2.5. Forța vitală, ca stare de sănătate și de boală	38
1.2.6. Forța vitală în explicațiile fizicii cuantice	39
1.2.7. Anatomia energetică umană.....	45
1.2.8. Medicamentul homeopat și fenomenul biorezonanței	49
1.2.9. Boala acută. Boala cronică.....	52
1.2.10. Bioterenu	53
1.2.11. Diatezele.....	54
1.2.12. Conceptul lui Rajan Sankaran despre miasme	56
1.2.13. Noțiuni de patogenezii	57
1.3. Principiile fundamentale ale homeopatiei	59
1.3.1. Principiul similitudinii – „similia similibus curantur”	59
1.3.2. Principiul infinitezimalității	59
1.3.3. Principiul dinamizării.....	60
1.3.4. Principiul experimentării pe om sănătos.....	61
1.3.5. Principiul individualizării.....	61
1.3.6. Principiul administrării unui remediu unic.....	61
1.3.7. Principiul direcției vindecării (legea lui Hering)	61
1.4. Unele ipoteze, teorii și cercetări aduse în sprijinul homeopatiei	62
1.4.1. Ipoteza solventului reglat.....	62
1.4.2. Teoria perturbării moleculare	62
1.4.3. Teoria biofotonică (Traian Stanciulescu – 2005).....	63
1.4.4. Teoria cuantică a informației	63
1.4.5. Memoria apei	64

1.4.6. Teoria clatraților.....	69
1.4.7. Cercetarea diluțiilor homeopatice	72
1.5. Materia Medica Homeopatica. Surse și origini. Cărți de homeopatie.....	73
1.6. De la medicamentul homeopatic unitar la formule complexe homeopatice	78
1.6.1. Medicina Reglării Fiziologice, preparatele complexe Guna	78
1.6.2. Tratament cu medicamente complexe biologice și homeopatice HEEL.....	81
1.6.3. Esențele florale Edward Bach. Preparatele FlowerPlex. Cercetările medicului olandez, dr. Roy Martina.....	84
1.7. Gemoterapie. Macerate glicerinice. Rolul gemoterapiei în tratamentul homeopatic	90

II. TEHNOLOGIA MEDICAMENTELOR HOMEOPATICE

2.1. Generalități.....	97
2.1.1. Clasificarea produselor homeopate	97
2.1.2. Prescripția homeopatică	97
2.1.3. Posologie	98
2.1.4. Materii prime	99
2.1.5. Excipienți	102
2.2. Metode de preparare a tincturilor-mamă.....	103
2.2.1. Tincturi-mamă obținute din sușe botanice.....	103
2.2.2. Colectarea materiei prime.....	103
2.2.3. Tincturi botanice – informații generale.....	105
2.2.4. Prepararea tincturilor botanice	106
2.2.4.1. Metoda de macerare.....	107
2.2.4.2. Metoda de percolare.....	108
2.2.4.3. Metoda de decoctie	110
2.2.4.4. Metoda de fermentare	111
2.2.4.5. Metoda de incubare	115
2.2.4.6. Metoda de infuzare	116
2.2.4.7. Extracție nealcoolică	118
2.2.4.8. Tincturi din materii prime botanice proaspete 1:2 (50%) ...	120
2.2.4.9. Tincturi din materii prime botanice proaspete 1:3 (33.3%)...	120
2.2.5. Tincturi-mamă obținute din materii prime zoologice.....	121
2.2.5.1. Tincturi-mamă sarcode A.....	121
2.2.5.2. Tincturi-mamă sarcode B.....	121
2.2.5.3. Tincturi-mamă nosode	125
2.2.6. Tincturi-mamă obținute din substanțe chimice	125
2.3. Diluarea și dinamizarea produselor homeopate	126
2.3.1. Diluțiile homeopate.....	126
2.3.2. Dinamizarea diluțiilor homeopate	128

2.3.3. Diluții Hahnemanniene – metoda flacoanelor multiple	132
2.3.4. Diluții Korsakoviene – metoda flaconului unitar	133
2.3.5. Diluții quintemizimale (LM sau Q).....	133
2.3.6. Diluția substanțelor solide	135
2.3.7. Conversia triturărilor substanțelor insolubile în diluții lichide....	136
2.3.8. Diluții din produsele fungilor microscopici. Alersode. Isode.....	137
2.3.9. Combinații de diluții și/sau triturări	138
2.4. Forme farmaceutice homeopate.....	139
2.4.1. Globule homeopate.....	140
2.4.2. Pulberi homeopate	141
2.4.3. Comprimate inerte.....	142
2.4.4. Picături nazale homeopate.....	142
2.4.5. Picături oftalmice homeopate	143
2.4.6. Lichide și semisolide homeopate pentru administrarea bucofaringiană.....	143
2.4.7. Picături auriculare homeopate.....	144
2.4.8. Comprimate homeopate.....	144
2.4.9. Lichide homeopate pentru administrare orală sau sublinguală....	145
2.4.10. Preparate homeopate topice	146
2.4.11. Supozitoare homeopatice	146
2.4.12. Capsule homeopate.....	146
2.4.13. Diluții lichide homeopate pentru administrare parenterală.....	147
2.5. Controlul calității.....	147

III. LUCRĂRI DE LABORATOR

3.1. Lucrarea de laborator nr. 1-2 (4 ore). Prepararea, tincturilor-mamă din materii prime (sușe) botanice proaspete, diluarea și dinamizarea tincturilor.....	150
3.2. Lucrarea de laborator nr. 3-4 (4 ore). Prepararea maceratelor glicerice și esențelor florale Bach, din materii prime (sușe) botanice proaspete, diluarea și dinamizarea lor	156
3.3. Lucrarea de laborator nr. 5-6 (4 ore). Prepararea tincturilor-mamă din materii prime botanice uscate, diluarea și dinamizarea tincturilor	164
3.4. Lucrarea de laborator nr. 7-8 (4 ore). Prepararea tincturilor-mamă din substanțe chimice. Prepararea soluțiilor și triturărilor, diluarea și dinamizarea lor	166
3.5. Lucrarea de laborator nr. 9 (2 ore). Prepararea diluțiilor scara LM 1 (diluția 1:50 000)	170
3.6. Lucrarea de laborator nr. 10-11 (4 ore). Prepararea tincturilor-mamă din materii prime zoologice sarchide A (animale întregi și părți de animale sau organe). Diluarea și dinamizarea lor.....	172
3.7. Lucrarea de laborator nr. 12 (2 ore). Totalizare	181

3.8. Lucrarea de laborator nr. 13 (2 ore). Examen testarea cu grilă	181
3.9. Bibliografie recomandată	181

BIBLIOGRAFIE.....	183
--------------------------	------------

ANEXE	187
--------------------	------------

A-1. European Pharmacopoeia 8th Edition 2014, Volume 8.0 (Homeopathic preparations. 8.3.). European Pharmacopoeia 11th Edition 2022-2023	187
A-2. Guide for the elaboration of monographs on homeopathic preparations, edition 2022. European Directorate for the Quality of Medicines & HealthCare.....	189
A-3. Lege cu privire la medicamente (Proiect, 140-RO_3888_2017). Extras. Secțiunea 3. Medicamente din plante și medicamente homeopate. Art. 60. Medicamente homeopate	191
A-4. Lucrare fundamentală în cercetarea diluțiilor în homeopatie (Jurgen Schulte, P. Christian Endler).....	194
A-5. Remedii homeopate autorizate în România.....	196
A-6. Lista medicamentelor homeopate autorizate în Republica Moldova ..	198
A-7. Subiectele pentru efectuarea lucrului individual (lucrări de curs).....	203
A-8. Model de scriere a lucrării de curs.....	208
A-9. Fabricația extractului gemoterapic de la Pol Henry până în zilele noastre (<i>Ponoran Carmen</i>)	219
A-10. Macerate glicerinice unitare (Producător <i>Plantextrakt</i> (România).....	225
A-11. Gemoterapice complexe (Polygemma) (Producător „Plantextrakt” România)	229
A-12. Recomandări la îndemâna farmacistului cu cele mai uzuale preparate gemoterapice	231
A-13. Exemple de patogenezii descrise conform Materia Medica Homeopatica	236
A-14. Exemplu de examinare și preparare a unui medicament homeopat obținut din plantă proaspătă	242
A-15. Aspecte de marketing asupra pieței produselor gemoterapice.....	247
A-16. Principali producători de medicamente homeopate (<i>istoricul fondării</i>).....	251

PREFAȚĂ

Compendiul „***Tehnologie farmaceutică homeopată***” este o continuare și o completare a compendiului ***Tehnologia medicamentelor homeopate***, autori Eugen Diug, Cristina Ciobanu, Octavian Diug, Chișinău, Pontos, 2018, 188 p. Necesitatea scrierii acestui compendiu a fost includerea în noul plan de studii a disciplinei ***Tehnologia medicamentelor homeopate***, curs opțional pentru studenții anului 5, facultatea de farmacie. Compendiul este scris conform Curriculei la disciplina dată, aprobată la Comisia de asigurare a calității și evaluării curriculare a facultății de Farmacie, 2021, codul disciplinei – S.09.A.080.02.

În compendiu sunt expuse principiile fundamentale ale homeopatiei, conceptul de sănătate-boală în viziunea homeopatiei, sunt descrise materiile prime din care se obțin medicamentele homeopatice, metodele de preparare a tincturilor mamă, maceratelor glicerinice, esențelor florale, diluarea și dinamizarea diluțiilor homeopatice, formele farmaceutice homeopatice, controlul calității. În vederea apropierii studenților farmaciști de aspectul clinic al homeopatiei în compendiu au fost incluse, informații referitor la sursele de Materia Medica Homeopatica și despre cărțile de Materia Medica scrise de diferiți medici homeopați pe plan internațional, fiind o continuare a homeopatiei clasice. Un compartiment aparte este „*De la medicamentul homeopat unitar la formule complexe homeopate*”, care familiarizează studenții cu medicina reglării fiziologice (metoda Guna), tratamentul cu medicamente complexe biologice și homeopatice HEEL și tratamentul cu preparatele Flowerplex. Este binevenit acest compartiment deoarece medicamentele complexe din acest grup se află în farmacii, sunt însoțite de prospecte și reieșind din acest considerent, farmacistul, de rând cu medicul alopatic și homeopat, poate recomanda medicamentele respective. Un loc aparte îi revine și compartimentului „*Gemoterapia. Maceratele glicerinice. Rolul gemoterapiei în tratamentul homeopatic*”. Ambele terapii se completează una pe alta foarte bine, în plus preparatele complexe Plygemma sunt la îndemâna farmaciștilor în farmaciile comunitare.

Urmează compartimentul „*Lucrări de laborator*”, care include indicații la efectuarea a 12 lucrări de laborator și o lucrare, care finalizează ca examen, conform Curriculei. Indicațiile prevăd individualizarea activității studentului în laborator în vederea preparării tincturilor-mamă, maceratelor glicerinice, esențelor florale, cu folosirea diferitor surse de origine

minerală, vegetală și animală, diluarea ulterioară și dinamizarea diluțiilor. O atenție deosebită se acordă efectuării lucrărilor de curs de către studenți cu prezentarea unui model de executare al acestei lucrări. Compendiul finalizează cu 16 anexe, care vin în ajutorul studentului pentru o mai bună însușire a materialului. De asemenea, sunt indicate, subiectele pentru efectuarea lucrului individual. Majoritatea surselor bibliografice de bază, recomandate se află în biblioteca catedrei, unde studenții le pot consulta.

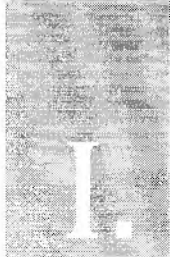
Compendiul este destinat și farmaciștilor care sunt instruiți la ciclul tematic de pregătire postuniversitară **„Tehnologia produselor homeopate și cosmetice”**, precum și celor care doresc să cunoască despre Homeopatie, metodă terapeutică, ca parte componentă a Medicinii Complementare și Alternative.

INTRODUCERE

Compendiul *Tehnologie farmaceutică homeopată* este o lucrare de sinteză și prezintă informații referitoare la ceea ce este Homeopatia și medicamentul homeopat. Este foarte dificil să înțelegi, ce este un medicament homeopat, fără a cunoaște ce este Homeopatia ca parte componentă a Medicinii Complementare și Alternative. Comitetul European de Homeopatie dorește și militează ca Homeopatia să fie considerată ramură din medicină, să fie introdusă în curricula universitară medicală și farmaceutică, să existe catedre de homeopatie în facultăți și să fie recunoscută ca specialitate medicală, integrată în sistemul de sănătate european. Considerăm că, acesta este primul pas pentru familiarizarea studenților farmaciști cu Homeopatia și metodele de preparare a medicamentelor homeopate unitare și complexe. Am considerat util, ca pentru început, înainte de a descrie medicamentele homeopate și tehnologia de preparare a lor, să prezentăm informații generale referitoare la Homeopatie, locul homeopatiei în cadrul farmacoterapiei actuale, descrierea conceptului de sănătate-boală în viziunea Homeopatiei. De asemenea, am decis să descriem unele noțiuni referitoare la corpul anatomic uman – corp electromagnetic, la forța vitală, anatomia energetică umană, fenomenul biorezonanței, despre boala acută, boala cronică, bioteren, diateze. Importantă este prezentarea principiilor fundamentale ale Homeopatiei, acele principii care o fac să fie deosebită de alopatie. Din punctul nostru de vedere prezintă interes referințele la unele ipoteze și teorii care încearcă să vină în sprijinul Homeopatiei, cum ar fi: ipoteza solventului reglat, teoria bifotonică, teoria cuantică a informației, memoria apei ș.a. Cu toate că, și până în prezent, aceste teorii sunt în discuții controversate între adepții homeopatiei și cei care o desconsideră, sperăm să fie de folos pentru a înțelege că totuși medicamentul homeopat este **energie, vibrație, informație** și că acționează prin mecanismul biorezonanței având propriul „pattern” vibrațional preluat de la materia primă din care a fost obținut.

Fiind „încărcați” cu această informație, am trecut nemijlocit la tehnologia medicamentelor homeopate. La partea de generalități am prezentat clasificarea medicamentelor homeopate, prescripția homeopată, posologia, descrierea materiilor prime și a excipienților. Metodele de preparare a tincturilor-mamă au o descriere specifică în diferite farmacopei homeopate, pentru a evita o descriere detaliată a acestor metode și pentru o

înțelegere mai ușoară de către studenți, ne-am condus de Ghidul pentru fabricarea medicamentelor homeopate (<http://www.hpus.com/Guidelines-for-Manufacturing-Homeopathic-Medicines.pdf>). Descrierea metodelor de preparare a tincturilor-mamă are la bază materia primă din care se obțin: sușe botanice; materii prime zoologice; substanțe chimice. Un compartiment aparte are ca temă diluarea și dinamizarea diluțiilor homeopate. Importanța acestui material este că servește pentru a înțelege esența medicamentului homeopat. Anume etapele de diluare (deconcentrare) și de dinamizare (potențare) fac ca medicamentele homeopate să fie purtătoare de informație a materiei prime din care au fost obținute. Lucrarea conține descrierea particularităților formelor farmaceutice homeopate. Pentru a întări cunoștințele teoretice, în partea a 3-a a compendiului propunem câteva teme pentru lucrul în laborator al studentului, care includ prepararea tincturilor-mamă din diferite surse de materie primă, maceratul glicerinic și esențelor florale, obținerea diluțiilor homeopate și dinamizarea lor, etichetarea și controlul calității, prezentarea lucrului individual la finele lucrărilor de laborator. Compendiul este completat cu unele anexe pentru o înțelegere mai amplă a informației despre medicamentul homeopat.

ASPECTE TEORETICE ALE HOMEOPATIEI

*„Dacă nu poți explica un concept
unui copil de șase ani, înseamnă că nu l-ai
înțeles în totalitate” – Albert Einstein.*

1.1. Generalități

1.1.1. Definiții

HOMEOPATIA (de la cuvintele grecești *-hómoios* ὅμοιος – „ca-” *pathos* πάθος + „suferință”, „patimă”).

Homeopatia, actualmente nu are o definiție bine determinată. În literatura de specialitate se poate întâlni definită în diferite moduri.

1. „Metodă terapeutică care constă în a trata o boală cu doze infinitezimale de substanță care produce la omul sănătos tulburări asemănătoare celor prezentate de bolnav” (*Le Petite Larousse*, 1995).

2. „Metodă terapeutică care constă în a trata bolnavii prin doze infinitezimale de produse capabile (la doze mari) să determine simptome identice tulburărilor pe care dorim să le suprimăm” (*Dictionnaire Hachette*, 1997).

3. „Metodă de tratare a bolilor prin medicamente, date în doze foarte mici, care produc la persoane sănătoase simptome similare cu acelea ale bolilor” (*Webster’s Encyclopedic Unabridged Dictionary*, 1996).

4. „Sistem terapeutic care constă în administrarea în doze foarte mici a substanțelor care, în cantități mari, ar putea provoca unui om sănătos o afecțiune analoagă cu aceea care este combătută” (*Dicționarul explicativ al limbii române*, 1975).

5. „Metodă terapeutică bazată pe administrarea, la doze foarte slabe, de substanțe capabile să provoace, la omul sănătos, manifestări asemănătoare simptomelor prezentate de către bolnav” (*Popovici Iul., Lupuleasa D., Ochiuz L. Dicționar farmaceutic, ed. III, Polirom, Iași, 2014*).

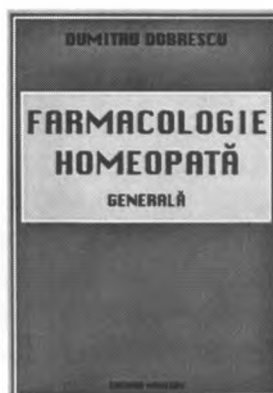
Farmacologia homeopată generală: studiază interrelațiile dintre organismul uman și medicamentul homeopat, sub diversele lor aspecte. Farmacologia homeopată generală după părerea autorului, Domnului academician Dumitru Dobresu, poate fi privită ca:

Farmacologia infinitezimalului: medicamentele se folosesc în doze infinitezimale, imponderabile;

Farmacologia ecologică: protejează mediul intern al organismului, nefolosind substanțe xenobiotice, în doze ponderale;

Farmacologia informației: partea activă a medicamentului homeopat este informația, nu masa (substanța), ca în cazul medicamentului alopatic;

Nanofarmacologie: se folosesc doze de ordinul nanograme (10^{-9}). Homeopatia este prima formă de nanomedicină și nanoștiință, aplicată cu o vechime de 200 de ani, când nimeni nu intuia posibilitatea erei nano (Dumitru Dobrescu, *Farmacologie homeopată generală*, ed. Minesan, București, 2007, 267 p.).

Acad. Prof. Dr. Doc. DUMITRU DOBRESCU (1927-2020), autorul primei cărți de *Farmacologie homeopată*. Această lucrare este prima carte pe plan internațional, în domeniul respectiv. Ea poate fi considerată ca reprezentând bazele și construcția unei noi științe, aceea a relațiilor medicamentului homeopat cu organismul, pe fundamentul pus de Hahnemann pentru Homeopatia clasică. În preambul la carte Dumitru Dobrescu scrie:

„Această carte se adresează:

- medicilor și farmaciștilor pregătiți în facultățile oficiale, cu formație alopată;
- studenților în medicină și farmacie, care vor sa-și lărgescă orizontul cunoașterii;
- celor care știu că Homeopatia este o metodă terapeutică și sunt dispuși să o privească și din alt unghi și să accepte că poate fi o ramură de știință;
- celor care nu știu nimic despre Homeopatie și doresc să se informeze fără idei preconcepute;
- acelor categorii de intelectuali care doresc să înțeleagă câte ceva din complexitatea și frumusețea naturii, a ființei umane și a relațiilor dintre natură și om;

- *tuturor celor dispuși să cunoască și eventual să accepte lucruri și idei noi.*

Cartea nu se adresează:

- *acelor persoane, indiferent de pregătirea lor, care se consideră prea inteligenți pentru a pierde vremea citind despre lucruri controversate;*
- *acelor persoane care dau verdicte fără a cunoaște fondul problemelor;*
- *celor care nu sunt dispuși să gândească și să accepte noutăți.*

Aceștia ar face bine să nu citească lucrarea și să rămână la obiceiurile lor. Dar să nu blameze!"

În aceeași ordine de idei, merită să chibzuim și asupra următoarelor opinii:

„A cerceta înseamnă a vedea ceea ce au văzut toți și a gândi așa cum nu a gândit nimeni” (Albert Szent-Gyorgyi Bioenergetics, 1957).

„Puneți în ordine denumirile. Când denumirile sunt incorecte, raționamentele sunt incorecte” (Confucius).

1.1.2. Terminologie

Acupunctură – Metodă terapeutică tradițională chineză, constând în înșेरarea unor ace metalice fine în piele, în anumite puncte ale corpului. [fr. acupuncture, DEX]

Alopatie – Allopathy (*alo.+gr. Pathos = boală*). Termen introdus de medicul german Christian Friederich Samuel Hahnemann, pentru a desemna metodele medicinei clasice de terapeutică medicamentoasă, care are la bază principiul enunțat de Hipocrate (460-375 î.H.) – legea contrariilor: Contraria contrariis curantur (*ceea ce este contrar vindecă*) (DF, 2014).

Ayurveda sau medicina ayurvedică – reprezintă sistemul de cunoștințe medicale indiene care provine din textele sacre ale Vedelor (cca. 3900 î.Hr. – 1500 î.Hr.) și ale cărui principii sunt valorificate în ceea ce astăzi numim terapii alternative. Ayurveda reprezintă știința vieții perfecte, descrisă într-o manieră holistică, în care ființa umană este văzută ca o triadă a minții, trupului și sufletului. Ayurveda înseamnă prevenirea bolii, tratamentul și menținerea sănătății. [WIKIPEDIA]

Bioenergetică – ramură a biofizicii care studiază sursele energetice și transformările de energie la nivelul materiei vii [DEX].

Bioterapeutice – sunt medicamente obținute din:

Bioterenul este un ansamblu structural normal sau patologic.

Biotipologia este știința care caută pentru fiecare individ corelația posibilă între forma corporală, tendințele fiziologice și comportamentul psihic.

Cancerinism (diateză) – este o stare de disfuncție care poate duce la degenerescență oncogenă.

Catalizatori. Medicamente HEEL, care au un efect direct asupra proceselor de respirație celulară (ciclul acidului citric, oxidative, sisteme de reducere), precum și reacții enzimatice individuale. Terapia cu catalizatori potențată permite să restabiliți efectul și eficiența producției de energie, datorită eliminării blocajelor în ciclul acidului citric și în lanțul respirator mitocondrial.

Câmp bioenergetic – fiecare organism viu este purtătorul unui sistem bioenergetic, capabil de a absorbi sau emite energie, de a o acumula, repartizând-o la nivelul celulelor și organelor. Câmpul bioenergetic emite și recepționează unde energetice, ființa umană fiind supusă unui permanent transfer cu: mediul înconjurător, undele electromagnetice, oamenii cu care interacționăm, plantele, animalele, ambientul. Acest câmp se află într-o permanentă vibrație și mișcare, reacționând atât la stimulii mediului înconjurător, cât și la schimbările interioare: gânduri, emoții, sentimente, starea de sănătate a corpului fizic.

Câmp de torsiune – câmp generat de corpurile în rotație (*câmp informațional*). Unitatea câmpului de torsiune – spinul, reprezintă un moment de rotație. Proprietăți ale câmpului de torsiune: nu este diminuat de distanță și mediu; se răspândește instantaneu în spațiu (vid fizic); elementele omonime din câmpul de torsiune se atrag, cele opuse se resping; spinul influențează alt spin (starea spinilor nucleari sau atomici); câmpul are efectul de memorie spinală. Câmpurile de torsiune (spinale, axiale, formale) reprezintă perturbări de vacuum. Toate corpurile materiale ale lumii vii precum și ale celei neînsușite pot genera aceste câmpuri. Toate corpurile posedă câmpuri de torsiune strict individuale.

Câmp electromagnetic – ansamblul câmpurilor electrice și magnetice care oscilează și se generează reciproc unul pe altul (Wikipedia).

Citokine. Molecule de natură proteică ce transmit informații între diferite celule. Au rolul important de a transmite informații între celulele sistemului imun – leucocite. Citokinele intervin și în mecanismele inflamației și în apărarea contra agenților infecțioși, în apărarea antitumorală, în șocul septic.

Clatrat – un clatrat este o structură de molecule de apă care se formează în jurul unei molecule solvate și care este ținută împreună ca o entitate stabilă prin legături de hidrogen.

Complexism (*orientare terapeutică homeopatică*) – administrarea de amestecuri de remedii care pot fi prescrise într-o afecțiune dată, într-un cadru nosologic considerat, în speranța că *remediul similimum* să fie unul din cele prezente în cocktail și că celelalte nu vor provoca tulburări noi.

Constituția fluorică – corespunzător unui subiect asimetric.

Constituția carbonică – corespunzător unui subiect scund și gras.

Constituția fosforică – corespunzător unui subiect înalt și slab.

Constituția sulfurică – *aspect general*: armonios, echilibrat, talie normo-lignă, greutate mijlocie, atitudine armonioasă, dreaptă, mers regulat, cadentat, sobru, gesturi controlate, acțiuni bine gândite.

Constituție/Constitution, Build. (lat. *constitutio*, -onis = organizare, constituție fizică, de la *constituo*, -ere = a așeza într-o anumită formație) – ansamblul însușirilor anatomice, fiziologice, biochimice și psihologice ale unui individ, care au un grad important de stabilitate și posedă o corelație puternică între ele. Ea este determinată de factori ereditari și de factori de mediu. Constituția reprezintă un complex de aptitudini, dar și „terenul” pe care se dezvoltă bolile. Caracterizarea constituției se realizează pe baza tipologiei (tipuri constituționale, fenotipuri) (DF, 2014).

Contaminare – introducere nedorită a impurităților dintr-un produs chimic sau de natură microbiologică, sau de corpi străini, sau de un alt medicament homeopatic în sau pe materia primă, produs intermediar sau medicament homeopatic finit în timpul fabricării, prelevării probelor, ambalării sau reambalării, depozitării sau transportării.

Contaminare încrucișată – contaminarea materiei prime, intermediare sau a produsului finit cu o altă materie primă sau produse, în timpul fabricării.

Contraria contrariis curantur (legea contrariilor) – lat. *contrariile se vindecă prin contrarii*. Maxima medicinei clasice [DEX].

- culturi microbiene pure. *Colibacillinum*, lizate obținute din culturile de *Escherichia coli*.

Diateza este dispoziția generală care predispune individul la anumite afecțiuni patologice. *Constituția, temperamentul și miasma* formează tripticul *diatezic* ce caracterizează bolnavul în afara caracterelor proprii ale bolii. *Diateza* ar fi fondul morbid pe care se așază boala, împreună cu care alcătuiește aspectul clinic.

Diateză=Miasmă (diathesis = dispoziție, situație, așezare). Dispoziție în general lentă, ereditară sau dobândită, care condiționează modul reacțional al unui organism și face ca acesta să contracteze un anumit număr de boli, din cauza unei reactivități particulare a țesuturilor, organelor, Samuel Hahnemann distinge la originea bolilor cronice trei miasme contagioase: *psora, sicoza, sifilis*, alăturate de discipolii săi la trei diateze. A. Nebel a descris o a patra diateză, *tuberculismul* (DF, 2014).

Diluant – substanța utilizată pentru prepararea unei soluții stoc, material inițial sau în procesul de diluare și dinamizare. Diluanții lichizi pot fi: apa purificată, soluția apoasă, glicerolul sau etanolul cu o anumită concentrație

indicată în monografiile respective din farmacopei. Cel mai des utilizat diluant solid este lactoza monohidrat.

Diluare (dilution, sin., **diluție, potență**) – operație fizică de reducere a concentrației unei soluții prin mărirea cantității de dizolvant (diluant); termenul se aplică și pentru diluarea pulberilor cu un excipient inert. În homeopatie, reprezintă o serie de operații succesive, permițând divizarea substanței de bază, în mediu lichid, pentru prepararea de medicamente destinate uzului homeopatic (DF, 2014).

Diluția LM – diluarea se realizează în raport de 1/50.000; inițială L = 50, iar M = 1000, se mai notează și cu „Q” (în limba latină – quinquaginta miile).

Diluția Hahnemanniană – a fost introdusă și descrisă de S. Hahnemann și este cea mai frecvent utilizată metodă la nivel internațional. În funcție de raportul în care se realizează diluarea, se conturează seria decimală (D), centesimală (C) și LM de diluție.

Diluție Korsakowiană – a fost propusă în anul 1832 de către un contemporan al lui S. Hahnemann, fiind considerată o metodă mai rapidă, mai ieftină; astăzi însă este foarte puțin utilizată, iar farmacopeele homeopate franceză și germană o exclud categoric. Se notează cu K, K1, K2, ..., Kn și se consideră o echivalare cu diluțiile centesimale.

Diluții foarte înalte – decimale ($>D_{30}$); centezimale ($>C_{15}$).

Diluții înalte – decimale ($D_{15} - D_{24}$); centezimale ($C_7 - C_{12}$).

Diluții joase – decimale ($D_1 - D_6$); centezimale ($C_1 - C_3$).

Diluții medii – decimale ($D_8 - D_{12}$); centezimale ($C_4 - C_6$).

Dinamizare (potențare) – procesul combinat de diluție în serie și sucusiune sau triturare la fiecare pas în fabricarea de medicamente homeopate din stocuri sau sușe.

Drenaj limfatic celular. Eliminarea substanțelor nefolositoare și a toxinelor din celule în sistemul circulator limfatic.

Drenaj matricial. Drenajul matricei extracelulare pentru detoxifierea organismului și susținerea metabolică la nivel celular.

Esențe de flori Bach. Conțin energia florilor. Funcționează la nivel de energie subtilă într-o măsură mai mare decât remediile homeopate convenționale, care acționează în primul rând asupra toxinelor și a simptomelor bolii, restabilesc echilibrul și reglează tulburările bioenergetice specifice condițiilor fizice și mentale.

Etiologia, cauzalitatea homeopatică, este ansamblul cauzelor favorizante și declanșante, endo- sau exogene, care transformă, împreună cu boala, omul sănătos în om bolnav.

Fenomen holistic – fiecare picătură de remediu (diluție homeopatică) conține potențial informația întregului remediu.

Fitoterapie – metodă terapeutică bazată pe utilizarea plantelor medicinale. Totalitatea metodelor și procedeele folosite la tratamentul unei boli cu ajutorul plantelor medicinale [DEX].

Flowerplex preparate. Tratamentul tulburărilor psiho-neuro-emoționale, bolilor psihosomatice, eliminarea blocajelor bioenergetice și a energiei negative, în dezvoltarea spirituală și personală, consolidarea și dezvoltarea abilităților creative, îmbunătățirea calității vieții.

Forța vitală (sinonime: *energie cosmică; Prana; Magnale; Alcahest; Lumina stelelor; Azorth; Spiritus; Puterea Ființelor; Bioplasma etc.*) animă organismul uman material. Ea menține senzațiile și funcțiile tuturor părților organismului viu într-o deplină stare de armonie. În absența forței vitale organismul material (fizicul) nu este capabil să simtă, să acționeze sau să se întrețină (*paragrafele 9 și 10 din Organonul medicinei, 1810*).

Gemoterapia. Se bazează pe proprietățile terapeutice ale mugurilor, lăstarilor, rădăcinilor tinere și ale altor țesuturi ale plantelor în stare de creștere și/sau încă în stare nediferențiată, bogate în meristeme, în care se află genomul concentrat, împreună cu energia vitală exprimată în constituenții activi utili pentru drenaj, detoxifiere și stimulare imunitară a organismului.

Granule homeopate (globule) – sunt sfere de zaharoză sau lactoză, care servesc drept suport diluțiilor homeopate. Devin active prin impregnare, care este ultima fază în prepararea remediului și care se realizează prin contactul dintre un număr de granule și câteva picături dintr-o diluție. Datorită sfericității, prin agitare, repartizarea substanței pe suprafața lor se face uniform. După impregnare iau denumirea diluției utilizate.

HEEL. Denumirea constă din majuscule cunoscute de expresia latină „Herba est ex luce”, care înseamnă „Planta extrage puterea dătătoare de viață din lumină”.

Homaccords – Grup de preparate complexe originale ale companiei „Heel”, conținând fiecare dintre componente în același timp diluții homeopate scăzute, medii și mari, adică sub forma unei combinații echilibrate de potențe.

Homeoterapie – un nume de referință pentru toate abordările terapeutice care au derivat de la terapia homeopatică stabilită de S. Hahnemann. Homeoterapia cuprinde: homeopatia clasică; homeopatia clinică; produse combinate homeopate; terapia antihomotoxică și homotoxicologică; isopatia; medicina antropozofică; medicamente biochimice în conformitate cu Dr. Schüssler; gemoterapia; litoterapia, homeopatia de rezonanță ș.a.

Homotoxicologie. Recuperarea funcțională și structurală a organismului exprimată prin detoxifiere și drenaj a țesutului conjunctiv, sistemului

limfatic și refacerea metabolismului fiziologic celular. Neutralizarea cauzelor etiologice exprimată prin acțiunea imuno-terapeutică a nosodelor.

Hormesis (de la hormesis din greacă – „mișcare rapidă, dorința” de la hormae din greaca veche – „a pune în mișcare, impulsiona, îndemna pe”) – este termenul pentru răspunsuri biologice în general favorabile expunerii reduse la toxine și alți factori de stres. Un poluant sau toxină hormesis are astfel un efect opus în doze mici, ca și în doze mari. Un concept similar este Mithridatism, care se referă la expunerea intenționată la toxine în încercarea de a dezvolta imunitate împotriva lor. Hormetics este termenul propus pentru studiul și știința despre hormesis [WIKIPEDIA]. http://www.torser.com/ro/scientific_base/torsion_fields/torsion-fields_theory/default.aspx

Imponderabile – medicamente homeopate preparate din energie, care provin de la reacții naturale și fizice. „Imponderabil” înseamnă care nu are greutate perceptibilă. Ele sunt forme de energie, cum ar fi lumina soarelui (Sol), câmpuri magnetice (Magnetis Polus Australis), radiații (raze X).

Infimtezimal – foarte mic; minuscul; infim. Termenul se referă la mărimi extrem de mici, care tind către zero [DEX].

Informație genetică – Prin informație genetică se înțelege informația codificată în materialul genetic cu care este înzestrat orice organism viu (unicelular sau pluricelular) de pe planeta noastră. ADN-ul (acidul dezoxiribonucleic) și ARN-ul (acidul ribonucleic) care dețin rolul principal în transmiterea informației genetice, sunt substanțe chimice macromoleculare obținute prin polimerizarea unor unități mai simple, numite nucleotide. O nucleotidă este constituită dintr-un radical fosforic, un zahăr și o bază azotată. Zahărurile care intră în alcătuirea acizilor nucleici sunt riboza la ARN și dezoxiriboza la ADN. Bazele azotate din macromolecula de ADN sunt: adenina (A), guanina (G), citozina (C) și timina (T). La ARN, în locul timinei se află uracilul (U). Macromolecula de ADN este bicatenară, fiind formată din două lanțuri polinucleotidice, înfășurate elicoidal în jurul unui ax comun, formând astfel un dublu helix. ARN are în general o structură monocatenară, fiind alcătuit dintr-un singur lanț polinucleotidic. <https://ro.wikipedia.org/wiki/Informație>.

Izoterapeutice – Sunt preparate obținute *ex tempore*; prima diluție trebuie să fie sterilizată. Se disting două categorii de izoterapeutice: a) *autoizoterapeutice*, se prepară din prelevatele biologice ale bolnavului și sunt destinate folosirii sale exclusive (urină, puroi, expectorații...), cu condiția ca aceste prelevări să nu conțină sânge, din motive de securitate (SIDA, BTS); b) *heteroizoterapeutice*, obținute din alergeni: polen, păr de pisică, praf de casă, acarieni, țigări etc. Toate izoterapeuticele se eliberează pe bază de prescripție medicală.

Luesul – (*diateză*) afectează subiectul fluoric pur sau mixt, asociat cu un alt tip de constituție. Numele său este un vechi sinonim al sifilisului.

Materia Medica – Materia Medica clasică este ansamblul studiilor descriptive asupra caracterelor fizico-chimice și istoriei naturale a medicamentelor folosite în farmacopee.

Materia Medica homeopatica, numită astfel de S. Hahnemann, cuprinde, pe lângă datele de mai sus, acțiunea acestor substanțe asupra organismului sănătos al omului, altfel zis patogenesia acestor substanțe. „**Materia Medica Pura**” a fost publicată în 6 volume între anii 1811–1821.

Materie primă (substanța mamă) – material inițial utilizat pentru producerea de medicamente homeopate. Acest material este obținut din surse naturale: botanice, zoologice, microbiologice, minerale, chimice; de origine animală și umană, sau procedee de sinteză. Materiile prime pot urma un tratament preliminar pentru a putea fi prelucrate ulterior.

Medicament homeopatic complex. Formulele complexe homeopatice conțin mai multe componente, care acționează specific pentru o anumită afecțiune. Această abordare se încadrează în conceptul de homeopatie clinică, deoarece prezintă prospect, ca orice medicament. Medicamentul homeopatic complex conține, în general, combinații de diluții homeopatice cu indicații bine definite și care sunt foarte utile în cazurile acute, sau care nu necesită o individualizare. Pot fi recomandate atât de către medicul homeopat, medicul alopatic cât și de către farmacist, datorită prezenței prospectului.

Medicament homeopatic unitar. Conține un singur component și sunt obținute prin diluarea și dinamizarea tincturilor-mamă obținute din diverse materii prime vegetale, minerale sau animale. Remediile unitare sunt prescrise pacienților conform principiului similitudinii și în doze infimitezimale. Caracteristic pentru medicamentul homeopatic unitar este faptul că nu prezintă prospect. Acest lucru se datorează faptului că modalitatea de diagnosticare este diferită de cea alopatică.

Medicamente homeopate – orice medicament preparat în conformitate cu un procedeu de fabricație homeopat descris de o farmacopee homeopată sau alte documente recunoscute oficial.

Medicina antroposofică – este o direcție de medicină complementară apărută din antroposofia fondată de Rudolf Steiner. Ea își propune să completeze și să lărgască medicina cu baze științifice experimentale, și nu să o înlocuiască (așa cum își propune medicina alternativă). Bazele teoretico-metodice ale medicinei antroposofice au fost dezvoltate de Steiner în anii 1920-1924 [WIKIPEDIA].

Medicina chineză folosește o serie de principii de analiză și sinteză holistică, într-un cuvânt un adevărat sistem filosofic, care presupune o le-

gătură inseparabilă între organele și sistemele organismului uman (incluzând pe cel emoțional și/sau sufletesc), precum și legătura dintre acestea și mediul înconjurător. Altfel spus, natura organismului uman este în permanentă căutare a echilibrului între funcționarea diferitelor organe, a echilibrului funcțiilor organismului în anumite condiții de mediu (vară, iarnă, frig, cald, lumină, întuneric etc). [www.soothe.ca/tcmro.htm].

Medicina complementară și alternativă (MCA) – este o medicină suportivă, *neinvazivă*, *susține* procesul de restaurare al organismului și cuprinde următoarele terapii: acupunctura, **homeopatia**, medicina antroposofică, ayurveda, bioenergetica, terapia manuală, mind-body medicine, fitoterapia și medicina tradițională chineză – căutarea se face pe boală, terapie și cercetare.

Medicina holistică – este o formă de tratament care consideră persoana un tot întreg – trup, minte, spirit și emoții. Potrivit filosofiei medicina holistică poate realiza o sănătate optimă, obiectivul principal al practicii medicinei holistice este obținerea echilibrului în viață.

Medicina reglării fiziologice. Dezvoltare logică și naturală a homeotoxicologiei la fel ca dezvoltarea fiziologică ulterioară a homeopatiei, codifică viziunea corpului ca un ecosistem condus de o rețea neuro-imună-endocrină și reglat de sensibilitatea mecanismelor de control ligand – receptor (cantitate precisă minimă de hormoni, citokine și neuropeptide).

Medicina tradițională chineză (în limba engleză, *Traditional Chinese Medicine* – TCM) cunoscută și sub numele de Medicină chineză reprezintă de fapt numele dat unei varietăți de practici medicale tradiționale folosite în China, care au fost dezvoltate pe parcursul unei istorii de mii de ani.

Meristeme. Regiuni ale plantelor în care are loc creșterea primară, adică elongarea tulpinii, rădăcinii și a altor părți ale plantelor. Meristemul este un țesut celular vegetal tânăr, care crește prin diviziune și poate ocupa diferite poziții în contextul corpului vegetal.

Metoda Guna are ca punct de plecare ultimele cercetări în domeniul biologiei moleculare, a fizicii cuantice codificând viziunea corpului uman ca un ecosistem condus de o rețea neuro-imuno-endocrină. Reprezintă cea mai modernă formă de integrare a medicinei convenționale și a homeopatiei. Abordarea inovatoare a metodei Guna combină elementele esențiale ale homeopatiei și alopatiei; integrând elementele alopatiche legate de tehnologia diagnostică și fiziologia modernă și bazându-se pe efectele terapeutice demonstrate ale homeopatiei.

Miasma (plural *miasmata*) – este un cuvânt grecesc și înseamnă pată, poluare, murdărie. În general, miasmă înseamnă: o emanație vapoasă greoaie sau *effluvium* ce se credea pe vremuri a fi cauză de boli. *Miasmele* sunt grupări patologice cu simptome și reacții fiziopatologice comune.

Mind-body medicine (minte/corp) – de asemenea, cunoscut sub numele de medicină de comportament, este domeniul medicinei în cauză cu modurile în care mintea și emoțiile influențează corpul și sănătatea fizică.

Nosode – remedii de origine morbidă: umană, animală; culturi microbiene, toxine microbiene, secreții morbide (puroi, spută, urină, sânge etc.)

Omul bolnav este definit prin *constituție, temperament și miasmă*.

Omul sănătos este definit prin *constituție și temperament*. *Constituția* este fixă, ereditară, formată din anumite caractere morfologice, fiziologice și psihice care pot conduce la o înclinație spre o anumită morbiditate. *Temperamentul* este câștigat în timpul vieții și, după unii autori (Aurian-Blajeni de ex.), evoluează în funcție de vârstă. Fiecare temperament reprezintă o anumită predominantă metabolică ce-i determină semnele fiziologice, psihice și tendințele morbide, modificate continuu de agresiunea mediului intern și extern (*Dr Doina Pavlovski, 2009*).

ÓRGANON – instrument, mijloc de muncă și de cercetare științifică (din ngr. *Órganon*) [DEX].

Organonul Medicinii Raționale (*Organon der rationellen Heilkunde*) – în limba greacă, este sinonim cu organum; în limba latină – înseamnă instrument, instrument muzical, în sens figurativ, metodă. „Metoda meșteșugului vindecării raționale”. Lucrarea a fost enunțată în 1796 și publicată în 1810 de către părintele fondator al homeopatiei, medicul saxon Samuel Hahnemann. „Organonul” este scris sub forma clară și condensată a unor aforisme, expus în 291 de paragrafe. De-a lungul anilor, Hahnemann a îmbunătățit textul scriind în total 6 ediții ale lucrării; ultima a fost publicată mult timp după moartea sa, în anul 1922.

Pluralism (orientare terapeutică homeopatică) – administrarea mai multor remedii într-o ordine stabilită.

Polygemma. Gama de produse combinate de mai multe extracte glicerinice folosite în gemoterapie.

Ponderal (lat. *pondero, -are = a cântări*) – termen care se referă la greutatea corpului sau a unei substanțe (*DF, 2014*).

Potență (potency, potento-) diluție – rezultatul operațiilor de transformare a unui remediu ponderabil într-o diluție infinitezimală, care reprezintă forma de administrare a remediilor în homeopatie (*DF, 2014*).

Preparatele compozite HEEL. Preparate cu un larg spectru de efecte terapeutice, cu risc minim de efecte secundare. În compoziția lor, ele conțin diluții homeopate unice, alopate homeopatizate, catalizatori, nosode și organopreparate.

- produse nedefinite chimic (seruri, vaccinuri, toxine, anatoxine, viruri). Astfel, *Tuberculinum* se obține din culturi de *Mycobacterium tuberculosis*.

Psora (diateză) – afectează mai ales subiectul carbonic. Numele său vine de la scabie, miasmă cea mai răspândită pe vremea lui Hahnemann.

Repertoriul homeopatic – este o *Materia Medica* inversată, un dicționar de simptome cu modalitățile lor și remediile potrivite. Repertorii existente, autori: Kent, Boericke, Boenninghausen, Murphy, Barthel, Synthesis, Bungetzianu.

Sarcod – medicamente homeopate fabricate din țesuturi de origine animală sănătoase sau secreții.

- secreții sau excreții patologice; *Psorinum* – din lizatele serozităților leziunilor de scabie.

Sicoza – (diateză) afectează mai ales subiectul carbonic, dar nu numai pe el. Numele său vine din limba greacă și înseamnă smochină, prin analogie cu negii care se găsesc în această diateză.

Similia similibus curantur (legea similitudinii) – o substanță care în doză ponderală provoacă tulburări la omul sănătos poate, în doze infinitezimale, vindeca aceleași tulburări la omul bolnav.

Soluție-mamă – (de asemenea, numită soluție) – soluția cea mai concentrată preparată dintr-o substanță de origine chimică sau minerală prin dizolvarea ei în alcool sau apă purificată. Se mai pot prepara prin expunerea alcoolului sau apei purificate la o sursă de energie (a se vedea Imponderabile).

Substanță activă – substanțele active sunt considerate a fi materii prime prelucrate prin unul sau o secvență de proceduri de fabricație homeopată enumerate în farmacopei homeopate (*de ex.*, tincturi-mamă, diluții sau triturări).

Sucusiune – scuturare energică, amestecare ritmică și repetată la fiecare treaptă de diluare, ca întreg lichidul de diluție să fie „împregnat” de fiecare dată cu informația remediului.

Sușă – proveniență a unei culturi de microbi; tulpină (*din fr. souche*). [DEX]. **Sușele homeopatice** pot fi:

a) **de origine vegetală**: tincturile-mamă (TM) de origine vegetală obținute prin diferite metode de extracție cu alcool de diferite concentrații din plante (sau a părților din plante) proaspete sau uscate;

b) **de origine animală**: sunt constituite printr-o macerare în alcool: a animalelor întregi vii – *Apis mellifica*, albina întreagă, sau a anumitor părți sau organe ale animalelor – *Pyrogenium*, macerat din carne de vită, sau a anumitor secreții: *Sepia* – cerneala sepiei, sau a veninurilor *Lachesis* – veninul de *Lachesis trigonocephalus*;

c) **de origine chimică**: de origine minerală sau organică, ele conțin:

- corpuri simple sau compuse: metale (*Platina*), metaloizi, hormoni, vitamine;

- complecși chimici de origine naturală sau sintetică (*Spongia*, *Magnesia carbonica*).

Terapia manuală – reprezintă un ansamblu de tehnici kinetoterapeutice, aplicate local, cu rolul de a îmbunătăți capacitatea funcțională și motorie a organismului, favorizând recuperarea medicală a pacientului. Terapia manuală este asociată cu manipulări sau mobilizări și este combinată cu tehnici de kinetoterapie care atenuează durerea și tratează diferite afecțiuni ale aparatului locomotor.

Teren/Diathesis (lat. *terrenus*, -a, -um = *de pământ, terestru, de la terra* -ae = *pământ*) – totalitatea factorilor constituționali (genetici, fiziologici, tisulari, umorali) sau dobândiți care determină predispoziția pentru o boală sau condiționează prognosticul unor boli (DF, 2014).

Tinctură-mamă (de asemenea, numită tinctură) – preparat homeopatic inițial realizat din materia primă care poate fi potențat în continuare (de asemenea, numit *stoc lichid* sau *sușă*), este considerată ca fiind cea mai concentrată formă de medicament homeopatic finit. Tincturile-mamă de origine vegetală sunt obținute prin metode clasice de extragere a principiilor active din produse vegetale (digestie, infuzie, decoctie sau fermentație) descrise în farmacopeile homeopate. Uneori, tinctura-mamă corespunde primei diluții zecimale, „1D” sau „1X”.

Toxinele metabolice și microbiene acționează asupra constituției și temperamentului și pot modifica prin transmitere ereditară constituția.

Tuberculinism (*diateză*) – afectează mai ales subiectul fosforic sau fosfofluoric.

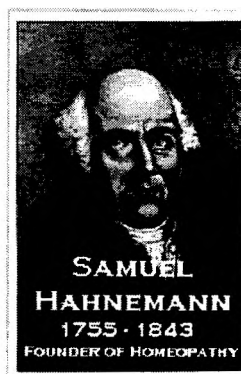
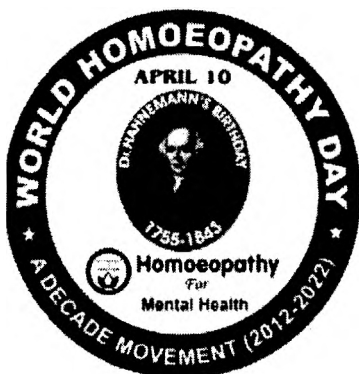
Unde electromagnetice (radiația electromagnetică) – sunt fenomene fizice în general naturale, care constau dintr-un câmp electric și unul magnetic în același spațiu, și care se generează reciproc pe măsură ce se propagă. Spectrul radiațiilor electromagnetice este împărțit după criteriul lungimii de undă în câteva domenii, de la frecvențele joase spre cele înalte: radiațiile (undele) radio; microunde; radiații infraroșii; radiații luminoase; radiații ultraviolete; radiații X (Röntgen), radiații „γ” (gamma) (Wikipedia).

Unicism (*orientare terapeutică homeopatică*) – administrarea unui singur remediu odată într-un caz dat. (Samuel Hahnemann – Organon par. 273).

1.1.3. Scurt istoric

Principiul homeopatiei este vechi de 2000 de ani, de pe vremea lui Hippocrate, însă bazele științifice ale homeopatiei au fost enunțate acum de peste 200 de ani, în 1796, de către medicul german Dr. Samuel Christian Hahnemann. El a formulat teoria homeopatiei, principiile ei de bază și a elaborat tehnica de preparare a remediei homeopate.

Hahnemann a fost fiul unui pictor de la manufactura de porțelan din Meissen. În 1775, se înscrie la cursurile Facultății de Medicină din Leipzig pe care le urmează câțiva ani, apoi se stabilește la Viena pe lângă profesorul Quarin, care-l recomandă baronului von Bruckenthal și astfel ajunge la Hermannstadt, Sibiul de astăzi (România). Când se întoarce în Germania, își susține examenul de doctor în medicină și începe să practice ca medic la Hettstadt, Dessau, Dresda. Se căsătorește în 1783 și are 11 copii.

Fondatorul Homeopatiei

Principiile sale medicale și detaliile farmaceutice ce țin de actul homeopat au fost ordonate în anul 1810, în lucrarea sa capitală, intitulată *Organon der rationellen Heilkunde* „Metoda meșteșugului vindecării raționale”. Această lucrare a fost tradusă, în scurt timp, în mai multe limbi, astfel se explică extinderea și accepțiunea rapidă a homeopatiei în Europa de Vest și America de Nord, iar ulterior și în celelalte teritorii.

Câteva date cronologice din istoria homeopatiei:

În Statele Unite ale Americii, *C. Hering* (1800-1881), medic de origine germană, elev al lui Hahnemann, a introdus metoda homeopată prin 1830. El publică o *Materia Medica Homeopatica* în 10 volume.

T.F. Allen este autor al *Encyclopedia of Materia Medica*, publicată în 1874-1879.

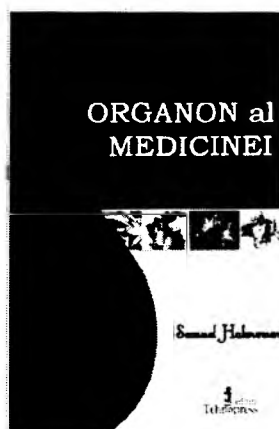
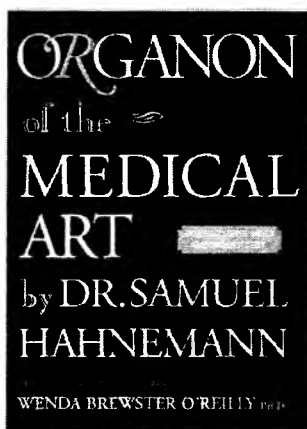

Fig. 1.1. *Organonul* Medicinei de Samuel Christian Hahnemann (în engleză și varianta în limba română)

J.T. Kent publică două volume, *Repertoriu* și *Materia Medica*, lucrări de valoare pentru homeopatie. Tot Kent este promotorul orientării terapeutice unice în homeopatie. Alte nume de homeopați renumiți din această țară: *Austin, Boericke, Hubbard, R. Schmidt*.

În Anglia homeopia a fost introdusă în 1827 de către *Quin și Curie*. În aceeași perioadă a fost fondat Spitalul de Homeopatie din Londra, care există și în prezent. *Hughes, Burnett, Clarke, Tyler și Templeton* sunt homeopați cu renume din această țară.

În Franța, principiile homeopatice de tratament au fost utilizate mai întâi de *Guidi și Jahr*. Acest domeniu este dezvoltat ulterior cu succes de către: *Leon Vannier, Fortier-Bernoville, Lui Rouy, Henri Bernard, Kollitch, Renard, Noailles, R. Zissu, Denis Demarque, F. Lamasson, Lathoud, C.A Julien ș.a.*

În Elveția, o contribuție remarcabilă a adus în homeopatie *Antoine Nebel* (1870-1954). El este creditat cu crearea conceptului de drenaj homeopatic, fiind un susținător al metodei de detoxifiere cu remedii homeopate. Un aport important în dezvoltarea homeopatiei le revine și altor medici: *Johann Gottfried Rademacher, Darius Milhaud, Pierre Schmidt, Jean-Pierre Gallavardin, Richard Haehl, Pierre Schmidt ș.a.*

George Vithoulkas este unul dintre marii homeopați contemporani, care a marcat viețile și carierele multor medici din toata lumea, inclusiv România și Republica Moldova. Născut în 1932, de origine greacă, *Vithoulkas* predă în prezent la International Academy of Classical Homeopathy, o academie de prestigiu din Grecia, pe care a fondat-o în 1995. A studiat homeopia în Africa de sud și în 1966 a primit o diplomă în homeopatie de la Institutul Indian de Homeopatie. După absolvire, s-a întors în Grecia, iar în 1972 a fondat "Homeopathic Medicine", o revistă medicală grecească, de homeopatie. Este autorul mai multor cărți, printre care "Homeopathy: Medicine of the New Man" și "The Science of Homeopathy". Ultimele lucrări ale marelui homeopat cu titlul "Materia Medica Viva", sunt lucrări de referință valoroase, cuprinse în 16 volume. Cărțile sale au fost traduse în 23 de limbi străine. În 1996 a fost distins cu premiul *Right Livelihood Award*, supranumit și Alternative Nobel Price. (<https://meseriadeparinte.ro/o-scurta-istorie-a-homeopatiei/>).

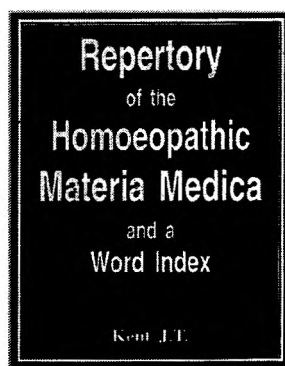
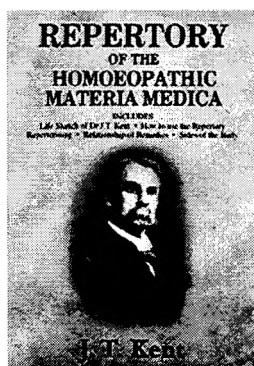

Fig. 1.2. Opera promotorului homeopatiei
J.T. Kent

Homeopatia în România, în aspect cronologic (date importante):

- 1777-1779 - Samuel Hahnemann este în serviciul baronului Samuel von Bruckental ca bibliotecar la Sibiu.
- Johann Martin Honigberger (1795-1869), farmacist din Braşov, practică homeopatia pe care o introduce pentru prima dată şi în India, în călătoriile sale.
- După 1840, apar practicieni homeopaţi în oraşe din Transilvania, Ţara Românească, Moldova, unii formaţi la studii în străinătate, de exemplu: Dr. Eduard Spech venit de la Viena, stabilit şi practicând homeopatia la Bucureşti, Dr. Daniel Roth venit de la Munchen şi stabilit la Iaşi.
- 1884 - Dr. Alexandru Popovici din Bucureşti publică „Electrohomeopatia. Medicina şi tămăduirea poporului. Sistemul Mattei”.
- 1915 - Înfiinţarea la Sibiu, pe lângă Farmacia „La vulturul negru”, a unei secţii de farmacie homeopată.
- 1930 - Dr Alexandru Şkileru publică în „România Medicală” articole despre homeopatie.
- 1938 - Dr Baruch Weinstock susţine teza de doctorat la Facultatea de Medicină din Cluj. „*Homeopatia şi medicina*”.
- 1947 - a fost fondată ***Societatea de Homeopatie din România***, iniţiatorii ei fiind Dr Nicolae Nicolicescu, Dr Tiberiu Ionescu, Dr Constantin Barbulescu, Dr Nicolae Gruia-Ionescu, Dr Corneliu Aurian Blajeni, Dr Gheorghe Bungetzianu, Farm. Victor Iacobi, Farm. Alexandru Pop.
- 1948 - Dr Corneliu Aurian Blajeni publică la Paris în “Cahiers d’Homeopathie et de therapeutique comparee” un studiu despre efectele biochimice ale dozelor infinitezimale.
- 1969 - Ministrul Dan Enachescu oficializează practica homeopatică în România.
- 1982 - Cercul de Homeopatie condus de Dr Victor Sahleanu devine ***Secţie de Homeopatie*** în cadrul USSM Bucureşti, sub aceeaşi conducere.
- 1984 - Dr Gheorghe Bunghetzianu devine Preşedintele Secţiei de Homeopatie.
- 1990 - ***Societatea Română de Homeopatie*** (SRH), autonomă, cu preşedinte Dr Pavel Chirilă, ia fiinţă din Secţia de Homeopatie.
- 1992 - Dr Ioan Teleianu este ales Preşedinte al Societăţii Române de Homeopatie.
- 1980-2007 - ani benefici în care Homeopatia Română s-a afirmat, s-a dezvoltat.
- 1998 - apare Revista Română de HOMEOPATIE fondată de Prof. Dr. Doc. Gheorghe Bungetzianu şi Dr Gheorghe Jurj.
- 2007 - Dr Doina Pavlovski este aleasă Preşedinte al Societăţii Române de Homeopatie.

- 2007 – Societatea Română de Homeopatie se integrează în Asociația Medicală Română (*sursa de informare: Dr Doina Pavlovski, Homeopatie. Note de curs, 2009, p. 6-8*).

Au fost scrise și traduse cărți de homeopatie de către membrii Societății Române de Homeopatie, printre care cele mai importante sunt:

- Lupuleasa D., *Forme farmaceutice homeopate*. În: Popovici Iu., Lupuleasa D. *Tehnologie farmaceutică, Tratat, Polirom, Iași, 2017, vol. 3. capit. XLII, p. 795-813*.
- Allen H.C.: *Remedii homeopatice. Simptome-cheie și caracteristici comparate*, Ed. Polirom, Iași, 2001.
- Aurian-Blăjeni C.: *Homeopatia*, Ed. Litera, București, 1994, 570 p.
- Bungețianu G., Chirilă P., *Manual de homeopatie*, Ed. Medicală, București, 1983, 302 p.
- Ducot Emmanuel. *Incursiune în homeopatie*, Polirom, 1999, 200 p.
- Dumitru Dobresu. *Farmacologie homeopată generală*. Ed. Minesan, 2007, 267 p.
- Dumitru Dobrescu. *Farmacologie homeopată (ecologică). Farmacologie generală*. Ed. Universitară, 2011, vol. 1. ed. 3, 376 p.
- Dumitru Dobrescu. *Farmacologie homeopată (ecologică). Aparatul respirator*. Ed. Universitară, 2014, vol. 2. ed. 2, 408 p.
- Grandgeorge D. *Spiritul remediului homeopatic*, Ed. Comm, 1993.
- Popovici I., Lupuleasa D., Ochiuz L. *Dicționar farmaceutic*, Editura POLIROM, Iași, ed. a 3-a, 2014, 943 p.
- Vithoulkas G., *Homeopatia: Medicina noului mileniu*, Ed. Pan Europe, Iași, 2002
- Raluca Prața, H. Popescu, *Studiu de istoria farmaciei. Homeopatia în România – repere istorice*, Craiova Medicală. Vol. 9, Nr. 1, 2007.
- HOMEOPATIE – NOTE DE CURS, Coordonator Dr Doina Pavlovski, Manual adresat medicilor cursanți înscriși la Atestatul de Studii Complementare în domeniul Homeopatiei din România: Modulul 1, 2009; Modulul 2 și Modulul 3, 2010).

Homeopatia în Republica Moldova, unele date cronologice:

În Republica Moldova, homeopatia începe să fie practică după al doilea război mondial. Întors din Franța, T. I. Peghiș folosește homeopatia în tratamentul copiilor ce sufereau de diverse afecțiuni cu răspuns minim la medicația alopatică. Un promotor activ al homeopatiei ca metodă alternativă de tratament a fost L. I. Nitscanski care a audiat cursurile unor homeopați, cum ar fi D. Popov, Lipnițchi, Vithoulkas, Keler ș.a. În 1997 L.I. Nitscanski emigrează în Philadelphia SUA unde continuă să activeze în calitate de homeopat. Tratamentul homeopat este aplicat de către S. Beleakovskaia,

L. Izverschi, C. Grigoriță, M. Suharschi, L. Vapneș ș.a., absolvenți ai cursurilor de homeopatie organizate în 1990 la Moscova și la București.

În anii 1991-1992, Centrul de Medicină Socială „Cristiana” organizează la Chișinău seminare de inițiere în homeopatie, audiate de circa 50 de medici de diferite specialități și 5 farmaciști. Menționăm cu această ocazie contribuția majoră în pregătirea homeopaților moldoveni a homeopaților din România: P. Chirilă, N. Brătcoveanu, S. Dincă, C. Sturza ș.a.

23 aprilie 1992 – în conformitate cu cererea de afiliere semnată de homeopații din Moldova s-a constituit Filiala din Chișinău a Societății Române de Homeopatie, președinte – L. Izverschi.

În aprilie 1992 – medicul homeopat Ludmila Izverschi deschide în cadrul Farmaciei universitare „Nicolae Testemițanu” primul cabinet consultativ de homeopatie.

În iunie 1996, la Conferința Națională de Homeopatie au participat D. Grandgeorge, președintele școlii de Homeopatie Hahnemanniană din Frejus, Franța, J. Lacombe, directorul centrului de tehnică homeopată din Montreal, Canada, J. Reyhomeopat, Franța, N. Brătcoveanu, vicepreședinte al Societății Române de Homeopatie.

În anul 1998, a fost înființată Asociația de Homeopatie din R. Moldova (AHM).

În perioada 1997-2000 invitatul seminarelor organizate de către Societatea Homeopaților din RM a fost Walter Gluk din Austria.

În anul 2000, AHM aderă la Asociația de Medicină Tradițională din Republica Moldova (AMTM). În cadrul AMTM funcționează 3 secții: acupunctură, fitoterapie, homeopatie.

În anul 2000, homeopații L. Izverschi și T. Bolbocean își finalizează studiile la Academia Internațională de Homeopatie clasică din Alonisos, Grecia, a profesorului G. Vithoulkas.

În anul 2000, în nomenclatorul specializărilor pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ universitar și postuniversitar la profilurile medical și farmaceutic aprobat de către guvernul RM, în compartimentul Medicină Tradițională a fost introdusă și specializarea – homeopatie, cod 1701,08C (Monitorul oficial nr. 19/20 din 23.02.2001), în conformitate cu Legea privind aprobarea nomenclatorului specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior nr. 1070/XIV din 22 iunie 2000.

O condiție importantă a dezvoltării homeopatiei în Republica Moldova este instruirea cadrelor medicale. Este nevoie de homeopați cu o calificare înaltă care îndeplinesc principiile de bază elaborate de marele Hahnemann. Datorită eforturilor susținute ale șefului catedrei de Medicină Tradițională

d-nul academician Victor Lăcustă și entuziasmului medicilor homeopați: L. Izverschi, T. Bolbocean M. Suharschi, T. Prigoda, L. Cerempei, în anul 1998 au fost organizate pentru rezidenții promoției 1998–1999 primele cursuri de specializare în homeopatie.

În anul 2004, la Chișinău a fost deschis Centrul Homeopatic cu farmacie și medici homeopați. În farmacie există o secție de homeopatie, unică în Republica Moldova, unde se prepară medicamente homeopate pentru diverse afecțiuni (*sursa, Wikipedia*).

Un sondaj realizat de *Magenta Consulting* (22 septembrie – 8 octombrie, 2015) avut ca obiectiv să stabilească cât sunt de populare produsele homeopatice în Republica Moldova. Doar 11 la sută dintre cei intervievați au răspuns pozitiv și au declarat că știu ce prezintă aceste medicamente. 20% au afirmat că au mai auzit câte ceva despre homeopatie, iar restul – 69% nu știu absolut nimic despre aceste preparate și dacă te poți trata cu ele. Cât privește încrederea populației în preparatele homeopatice, raportul se schimbă. 37% dintre respondenți sunt convinși că medicamentele sunt la fel de eficiente ca și cele clasice, dar sunt mai inofensive, 31 la sută sunt siguri că medicamentele homeopate sunt ineficiente, în timp ce 28% au opinat că aceste produse au un efect dorit doar asupra celor care cred în ele (*sursa: www.sanatate.info*, autor Natalia Nicoreanu, 2016).

Conform noului plan de studii la Facultatea de Farmacie a USMF „Nicolae Testemițanu”, în anul 2013, Catedra de tehnologie a medicamentelor a inclus în programa de pregătire a farmaciștilor un curs opțional de Tehnologie a produselor homeopate. Din anul 2017, în programa de instruire postuniversitară a farmaciștilor a fost inclus ciclul tematic de Tehnologie a produselor homeopate și cosmetice.

Amploarea terapeutică a homeopatiei în unele țări s-a exprimat, în plan farmaceutic, prin dorința tot mai mare de stabilizare și standardizare a preparatelor farmaceutice homeopate, întocmindu-se și publicându-se, în acest sens, un volum de monografii, numit *Farmacopeea homeopată*.

În aspect cronologic, prima farmacopee homeopată a fost cea germană, apărută în 1860, la Berlin, urmată de *Farmacopeea homeopată americană*, din 1876. În anul 1948, a apărut *Farmacopeea homeopată franceză* (*Codex pentru preparate homeopate oficinale*); la nivel mondial, mai există: *Farmacopeea homeopată britanică*, *Farmacopeea homeopată indiană* și discuții de realizare a unei *Farmacopei homeopate europene*.

Toate aceste publicații sunt actualizate și reeditate periodic, ținând în permanență legătura cu normele farmaceutice de calitate – standarde oficializate la nivel național și internațional:

- *Pharmacopée Française [French Pharmacopoeia] Vol. 3*, 10th ed. *Refondu+Mise A Jour 2003 + Liste Des Plantes Medicinale*. Agence Medicame, 2003.
- *German Homeopathic Pharmacopoeia (GHP) Vols 1 and 2*. Stuttgart, Medpharm Scientific Publishers, 2006.
- *Homeopathic Pharmacopoeia of the United States*. South-eastern, PA, Homeopathic Pharmacopoeia Convention of the United States (available by subscription at <http://www.hpus.com/>).
- *Homoeopathic pharmacopoeia of India*. Delhi, Controller of Publications. 1st ed. Vol. 1, 1970; 2nd ed. Vol. 2, 1984; 1st ed. Vol. 3, 1978; 1st ed. Vol. 4, 1984; Vol. 5, 1985; Vol. 6, 1991; Vol. 7, 2000; Vol. 8, 2001.
- *Homeopathic good manufacturing practices*. Southeastern, PA, Homeopathic Pharmacopoeia Convention of the United States, 2007.
- *European Pharmacopoeia 8th Edition 2014*, Volume 8.0 (Homeopathic preparations. 8.3.)

1.1.4. Locul homeopatiei în cadrul farmacoterapiei actuale

Pacienții și medicii sunt implicați împreună în menținerea sănătății prin concentrarea atenției asupra amănuntelor stilului de viață, inclusiv: dietă, mișcare, calitatea odihnei și a somnului, natura relațiilor de orice fel. Un medic practicant competent trebuie să aibă înțelegerea mai multor modele medicale care cuprind medicina convențională și una sau mai multe modalități de **Medicină Complementară și Alternativă (MCA)**.

Medicina convențională este intervenționistă, acționează împotriva bolii, se opune, blochează, întrerupe procesul fiziopatologic identificat. MCA este suportivă, neinvazivă, susține procesul de restaurare al organismului. Medicina integrată încearcă să combine ce este mai bun din ambele abordări. Doctorii ar trebui să aibă capacitatea de a evalua și a decide individual între diferite modele terapeutice spre folosul omului în suferință. Pacienții ar putea alege metoda terapeutică dorită sau o combinație a lor. Nici o metodă nu este legitimată să se afirme că deține singura validitate științifică. Primul Congres European de Medicină Integrată a avut loc la Berlin în 7-9 noiembrie 2008 cu tema „Viitorul unei îngrijiri cuprinzătoare a pacientului”, în scopul integrării medicinei convenționale cu MCA.

Parlamentul European a statuat în 1997 că „diferite metode de tratament și diferite abordări ale sănătății și bolii nu se exclud reciproc, dar pot, din contra, să fie folosite complementare una alteia”. Parlamentul European și Consiliul Europei au arătat importanța formării și a educației continue în MCA, necesitatea ca studenții să fie familiarizați cu posibila folosire a MCA. Documentul „MCA – poziția sa curentă și potențialul pentru Sănătatea

Europeană” a fost prezentat la Agenția Executivă de Sănătate Publică în întâlnirea de la Luxemburg unde a fost discutată posibilitatea proiectelor MCA în Programul de Sănătate Publică 2008-2013.

Ghidul Model pentru Practica MCA a fost alcătuit pentru asigurarea eficientă a ambelor terapii, convențională și MCA. Grupul de Interes MCA din Parlamentul European a organizat o întâlnire în 16 noiembrie 2010 despre valabilitatea MCA (la care Homeopatia a ieșit foarte bine), iar în 12 aprilie 2011 a prezentat programul „Îmbătrânirea sănătoasă, managementul bolilor cronice și potențiala contribuție a MCA în aceste domenii” (din informația D-nei Dr. Doina Pavlovschi. *Despre homeopatie, medicina integrată, complementară și alternativă, cercetare, standardizare și alte actualități*. <https://www.homeopatie-srh.ro/>).

CAM-quest data base a fost creată recent ca o sursă de încredere pentru cei interesați de informații despre MCA. Include studii de cercetare în 9 categorii de terapii: acupunctură, homeopatie, medicină antroposofică, ayurveda, bioenergetică, medicină manuală, mind-body medicine, fitoterapie și TCM – căutarea se face pe boală, terapie, cercetare *CAM-quest data base* este accesibilă la www.cam-quest.org.

EUROCAM este asociația pacienților, doctorilor și practicienilor în domeniul MCA cu scopul trezirii interesului cu privire la beneficiile MCA. CAMDOC – 132 asociații medicale MCA Europene – <http://www.camdoc.eu/>. EFCAM este federația practicienilor MCA – <http://www.efcam.eu/>. EFHPA este federația pacienților beneficiari de Homeopatie – <http://www.efhpa.eu/cms/>. Membri: Austria, Belgia, Bulgaria, Franța, Germania, Marea Britanie, Grecia, Ungaria, Islanda, Italia, Olanda, Norvegia, Polonia, România, Slovacia, Slovenia, Spania, Elveția. Din totalul de cca 1 milion doctori în Uniunea Europeană, sunt 12.000 (1,2%) doctori atestați în Homeopatie (comparabil cu numărul de medici specialiști în neurologie, ORL sau alte specialități).

În prezent, 100 milioane cetățeni europeni folosesc în mod curent Homeopatia. Statutul legal al Homeopatiei este diferit în țările UE: oficial recunoscută: de către guverne în: România, Rusia, Ungaria, Belgia, Portugalia, United Kingdom; de către Consilii Medicale în Austria, Franța, Germania, Italia, Elveția (neclar în altele). Organizația Mondială a Sănătății a publicat un document prin care declară că nu susține homeopatia în tratarea următoarelor boli: HIV, TBC, malarie, gripa și diareea la copii mici (Homeopathy does not cure diseases, warns WHO). Ziua Homeopatiei în UE, inițiativă a Asociațiilor Europene de pacienți, doctori, farmaciști și asociații industriale homeopatice, a fost sărbătorită pentru prima dată în 10 aprilie 2008 la Bruxelles. Această zi a fost aleasă pentru comemorarea

nașterii lui S. Hahnemann și începutul Săptămânii Conștientizării Homeopatiei în Lume (World Homeopathy Awareness Week) 10-16 aprilie, scopul fiind aducerea la cunoștință politicienilor și altor factori de decizie din Bruxelles a rolului important pe care Homeopatia îl are în promovarea sănătății în Europa. Comitetul European de Homeopatie are ca scop promovarea și apărarea Homeopatiei ca metodă clinică medicală specifică, recunoscută de profesioniști în domeniul sănătății, pentru integrarea efectivă a Homeopatiei în sistemul European de sănătate. Homeopatia este o reală alternativă la medicina convențională, în multe situații poate fi folosită ca prima opțiune, datorită costului redus și a lipsei de toxicitate a medicamentului homeopatic sau poate fi folosită atunci când tratamentul convențional eșuează sau când nu există un tratament convențional sau este contraindicat sau netolerat de bolnav. CEH (Comitetul European de Homeopatie) urmărește cu atenție învățământul homeopatic în toate țările UE, pentru a avea medici homeopați cu înaltă calificare, competenți și siguri în practica lor. CEH a stabilit Standardul de Educație Medicală Homeopatică încă din 1994. El prevede ca învățământul homeopatic să cuprindă minimum 200 ore teorie, 150 ore practică și 600 ore de studii acasă, standard recunoscut în majoritatea țărilor UE. CEH dorește și militează ca Homeopatia să fie considerată ramură a medicinei, să fie introdusă în curricula universitară medicală, să existe catedre de Homeopatie în Facultăți și să fie recunoscută ca specialitate medicală, integrată în Sistemul de Sănătate European. (*sursa de informare: Dr Doina Pavlovski Despre homeopatie, medicina integrată, complementară și alternativă, cercetare, standardizare și alte actualități* <https://www.homeopatie-srh.ro/>).

1.1.5. Alopazia vs. Homeopatia

Sunt prezentate date comparative între Alopatie și Homeopatie în viziunea D-lui Profesor Doctor Docent, Membru corespondent al Academiei Române, Membru titular al Academiei de Științe Medicale Dumitru Dobrescu.

Domeniul abordat. Medicamentul, ca mijloc de tratament al bolilor. Ambele ramuri, atât medicamentul alopatic cât și cel homeopat sunt o parte din natură. Fiecare dintre aceste părți are legile ei specifice, care se încadrează în legile generale ale naturii sau reprezintă excepții, variante ce dovedesc complexitatea naturii.

Obiect de studiu. Ambele ramuri au ca obiect evidențierea acțiunilor substanțelor asupra organismului; precizarea indicațiilor terapeutice; cercetări de farmacoterapie. Concepte privind structura, conținutul, funcționarea – sunt asemănătoare.

Legi care guvernează fenomenele studiate sau relațiile interne. Ambele farmacologii au la bază legi ale naturii. Legea fundamentală a Farmacologiei este una, aceeași pentru ambele ramuri: „Medicamentul acționează asupra structurilor și funcțiilor organismului, prin modificarea parametrilor mecanismelor fiziologice intrinseci ale acestora, influențându-le în sens pozitiv, stimulator sau negativ, inhibitor. Medicamentul nu creează funcții noi”. Legea fundamentală a Farmacologiei are câte un aspect distinct pentru fiecare dintre cele două ramuri.

Pentru alopatie: „Medicamentul acționează asupra structurilor și funcțiilor organismului, normale sau dereglate sub influența unor factori patogeni”. Pentru homeopatie: „Medicamentul acționează exclusiv asupra structurilor și funcțiilor organismului, dereglate sub influența unor factori patogeni și devenite, astfel, hipersensibile și receptive.

Alte legi. Alopatia: legea contrariilor; doze ponderale; experiment pe animal. *Homeopatia:* legea similitudinii; doze infinitezimale; experiment pe om sănătos (Dumitru Dobresu. *Farmacologie Homeopată generală*. Ed. Minesan, 2007, p.72-73).

1.2. Conceptul sănătate ↔ boală în viziunea homeopatiei

Dacă ne adresăm la dicționare găsim următoarele definiții:

1.2.1. Sănătate / Health. (*sanit-*) – absența bolii sau a infirmității, o condiție în care toate funcțiile corpului și ale minții sunt normal active. **Definiția OMS:** „*Stare de bine completă din punct de vedere fizic, mental și social, nu numai absența bolii sau a infirmității*”.

Infirmitate / Pysical disability, Infirmary. (lat. *infirmitas, -atis* – slăbiciune, de la *infirmus, -a, -um* = slab). Lipsa sau starea anormală a unui segment sau a întregului corp, condiționând o diformitate cu grad variat de impotență funcțională (DF, 2014).

1.2.2. Boală / Disease, Illness, Disorder, Sickness, Malady, Condition, Complaint, Aliment. Sin. *Maladie, Afecțiune, Stare patologică* (sl. *boli* = boală, durere).

1. Stare în care este perturbată funcționarea normală a unei părți a organismului (celule, țesuturi sau organe), ca urmare a unor modificări ale mediului intern sau a acțiunii unor agenți patogeni din mediul extern.

2. Orice afectare a stării de sănătate, tradusă de obicei subiectiv prin senzații anormale dezagreabile, dureroase sau neliniștitoare.

3. Un ansamblu de fenomene anormale care diferă de la norma caracteristică a speciei și situează organisme afectate într-o situație biologică nefastă.

4. În medicina științifică, un ansamblu de fenomene anormale fizice sau psihice provocate la un subiect de către una sau mai multe cauze endogene sau exogene, care pot fi însoțite de transformări denumite modificări patologice, funcționale, biochimice sau morfologice.

Tipuri:

a. *autoimună/autoimmune* – tulburare determinată de acțiunea anticorpilor împotriva componentelor proprii ale organismului (ex. scleroza în plăci, anemia pernicioasă, atrofia glandelor suprarenale);

b. *cromozomială/chromosomal* – tulburare condiționată de o anomalie cromozomială numerică sau structurală, dezechilibrată (sindromul Turner, sindromul Klinefelter, sindromul XYY, trizomii: 13, 18, 21);

c. *endemică/endemic* – boală sau sursă de contaminare parazitară prezentă permanent într-un anumit teritoriu (ex. malaria este endemică în unele zone din Africa);

d. *ereditară/hereditary* – tulburare condiționată de o mutație genică, de mai multe gene cu acțiune aditivă (ereditate poligenică) sau, mai rar, de o anomalie cromozomială;

e. *genetică/genetic* – orice tulburare condiționată de o perturbare a informației genetice, indiferent de nivelul la care are loc (cromozomial sau genic), dacă s-a transmis de-a lungul unui număr oarecare de generații sau dacă este rezultatul unei noi mutații;

f. *moleculară/molecular* – boală condiționată de o anomalie moleculară proteică, consecință a unei mutații genice. În acest grup intră deficiențele enzimatice și anomaliile structurale și, implicit, funcționale ale proteinelor neenzimatice (DF, 2014).

La aceste 5 tipuri de boală se mai poate de alăturat și cea *medicamentoasă* – boală determinată de folosirea în exces a unor medicamente, de reacții de intoleranță sau efecte secundare determinate de acestea. Folosirea necontrolată și abuzivă a antibioticelor, aspirinei, o sedare masivă cu tranchilizante ori tratamentul cu aparent banalele anticoncepționale pot fi și sunt fatale pentru milioane de oameni anual. Numai în Statele Unite, în fiecare an, un milion de oameni mor din cauza administrării abuzive a medicamentelor și a altor erori de tratament, pentru ca alte cincisprezece milioane să sufere de tulburări care necesită îngrijiri medicale sau chiar spitalizare din aceleași cauze.

Dacă nu ne doare nimic aceasta încă nu înseamnă că suntem sănătoși. Nu este suficient să spunem că, dacă nu avem dureri de cap, stomac, febră etc. ne putem considera sănătoși. Deseori, ne simțim obosiți, acuzăm lipsă de creativitate, probleme la domiciliu și la serviciu din cauza iritabilității, manifestăm indispoziție, deprimare etc. Așadar, ar trebui să luăm în calcul

și alți factori, nu numai starea de bine la nivel fizic. Cu toate că definiția stării de sănătate expusă de OMS există din 1946, acceptată oficial ca punct de vedere în 1948 și rămasă neschimbată până în prezent, practica medicală curentă nu se conduce întotdeauna de acest principiu.

1.2.3. George Vithoulkas despre homeopatie ca terapie holistică

În homeopatie, fiind parte componentă a medicinei holistice, viziunea asupra sănătății este foarte asemănătoare cu cea definită de OMS, și anume: *consideră persoana un tot întreg – trup, minte, spirit și emoții, scopul urmărit este obținerea echilibrului în viață*. În lucrarea sa „Știința homeopatiei” (The Science of Homeopathy, 1980; ultima ediție, 2014, 334 pagini), profesorul din Grecia George Vithoulkas scrie că „homeopatia este o terapie holistică, iar abordarea pacientului trebuie făcută ținând cont de cele trei nivele fundamentale ale ființei umane, **planul fizic, emoțional și mental**, dar și de felul cum el reacționează și se integrează în mediul familial, social”. (Notă. În 1996 G. Vithoulkas a primit **Right Livelihood Award**, premiu pentru „contribuția sa remarcabilă la revigorarea homeopatiei și eforturile sale neobosite în pregătirea homeopaților la cele mai înalte standarde, astfel încât homeopatia poate pretinde un loc în cadrul științei ca o alternativă eficientă la celelalte școli și tradiții medicale). (www.mariusradu.ro/homeopatie).

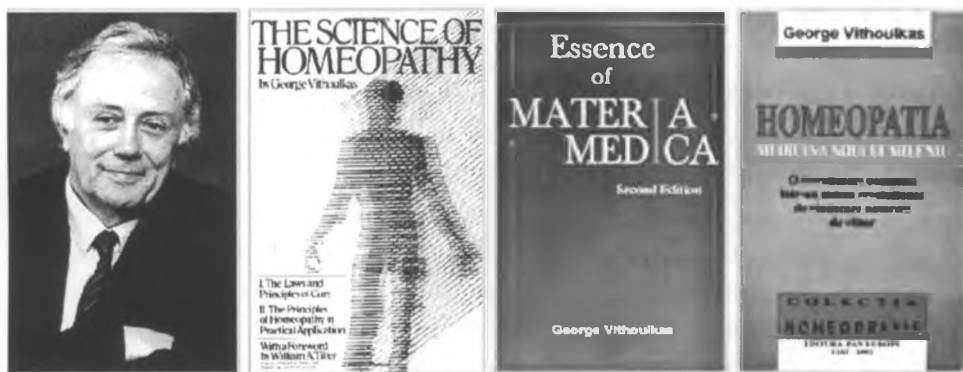

Fig. 1.3. George Vithoulkas. Principalele sale lucrări de Homeopatie:

The Science of Homeopathy, 1980; 2014, 334 pagini; Essence of Materia Medica, 2014, 224 p.; Homeopatia – medicina noului mileniu, 2002, 226 p.

Unul din criteriile de apreciere a stării de sănătate pe care îl propune prof. Vithoulkas este **creativitatea**, prin creativitate înțelegând „toate acele acte și funcții, care sprijină individul în atingerea unui scop în viață: fericirea continuă și necondiționată”. Acest criteriu permite o apreciere mai precisă a stării de sănătate întrucât ține cont de cele enumerate mai

sus. Indiferent de tipul de afecțiune, fie că este o problemă fizică, fie că este o suferință emoțională sau o patologie mentală, gradul în care împiedică pacientul să fie creativ, exprimă practic nivelul său de boală. Scopul homeopatiei este să readucă pacientul la un nivel de echilibru mai bun, nu numai pe plan fizic, dar și mental-emoțional și să-l facă mai creativ.

1.2.4. Corpul anatomic uman – corp electromagnetic

Doctorul în fizică Ioan Mamulaș în lucrarea sa de sinteză numită *Corpul electromagnetic al ființei umane*, face o descriere detaliată a proceselor electromagnetice care au loc în celule și în întregul corp uman. Unele aspecte din această lucrare prezintă interes pentru a înțelege principiile de acțiune a medicamentelor homeopate, care sunt prezentate mai jos. (<http://migraine.h.blogspot.md/2011/06/corpul-electromagnetic-al-ființei-umane.html>)

Inginerul francez de origine rusă Georges Lakhovsky postula, pe baza propriilor experimente, că: toate organismele biologice sunt „ființe electromagnetice”; celulele vii pot fi asemuite cu circuitele electrice oscilante (filamentele cromozomiale având funcții de inductanțe), adică sunt emițătoare/receptoare de radiații electromagnetice pe frecvențe proprii; celulele vii comunică între ele prin intermediul radiațiilor (bio)electromagnetice; organismele vii sunt în permanentă interacțiune electromagnetică cu mediul lor înconjurător; perturbările emisiilor electromagnetice normale ale celulelor provoacă îmbolnăvirea; aceste perturbări pot fi cauzate de modificări ale compoziției celulare, de prezența bacteriilor și virusurilor (care își „impun” propriile frecvențe) sau de fluctuațiile neobișnuite ale radiațiilor solare ori cosmice. „Viața este creată de radiație, menținută de radiație și distrusă de dezechilibrul oscilatoriu” (G. Lakhovsky, *“L'oscillation cellulaire”, Gauthier-Villars et Cie, Paris, 1931; G. Lakhovsky “The Secret of Life: Electricity, Radiation and Your Body”, Noontide Press, Costa Mesa, 1992, p. 198*).

Biofizicianul american Abraham L. Liboff scrie că distribuțiile de sarcini și curenți electrice din structurile biologice au o specificitate numai a lor și, *prin selecție naturală, ele sunt dispuse în așa fel încât permit organismului să supraviețuiască*. Autorul postulează: fiecare organism viu este complet descris de un vector de câmp electromagnetic Π_0 care este determinat specific de genom; toate patologiile, anormalitățile și traumele sunt manifestate prin devieri de la câmpul normal Π_0 și, în anumite limite, aceste devieri sunt compensate de tendința homeostatică a sistemului de a reveni la Π_0 . (Liboff A.R. – *“Toward an Electromagnetic Paradigm for Biology and*

Medicine", The Journal of alternative and complementary medicine, 2004, vol. 10, p. 41-47).

Electroliții care circulă într-un organism (via sistemul circulator sau în interiorul celulelor) creează un câmp electromagnetic. Câmpuri de joasă frecvență sunt generate în celule prin schimbări ale configurațiilor proteice, prin modificări ale conținutului lipidic și prin migrarea transmembranală a ionilor. Câmpuri de înaltă frecvență sunt generate de peroxidarea enzimatică, producția de ATP, ciclul Krebs și luminoforii naturali din acizii nucleici și proteine". (*O. Zhalko-Tytarenko, G. Lednyiczky, S. Topping. A Review of Endogenous Electromagnetic Fields and Potential Links to Life and Healing Process, Hippocampus Institute, Budapest, 1997).*

Într-o teorie care încearcă să conecteze datele științifice cu conceptele tradiționale extrem-orientale, prof. Changlin Zhang (de la Universitatea din Hangzhou, China) consideră că emisiile electromagnetice ale structurilor interne interferează unele cu altele în cavitatea rezonantă, deosebit de complexă, reprezentată de corpul „dens” uman. Ele formează un pattern de unde electromagnetice staționare, denumit de prof. Zhang „corp electromagnetic”, în ale cărui „noduri” se află „centrii bioenergetici” (puncte de acupunctură, chakras) descriși în medicinile tradiționale extrem-orientale (*C. Zhang, F. A. Popp, M. Bischof (eds.). Current Development in Biophysics, Hangzhou University Press, 1996).*

Din momentul nașterii ființa umană trăiește într-o continuă dinamică cu mediul, care îi afectează organismul în diferite moduri și este deci obligat să se adapteze continuu în vederea obținerii unui echilibru dinamic prin intermediul sistemelor imunitar, endocrin și nervos. Nivelele mental, emoțional și fizic nu sunt complet separate între ele, aflându-se într-o permanentă interacțiune. Gradul de sănătate sau de boală al individului poate fi determinat evaluând aceste nivele, *planul mental ca fiind cel mai central*. Funcția mecanismului de apărare este să protejeze regiunile interne, la fel și pe cele psihice înalte și spirituale ale organismului (www.mariusradu.ro/homeopatie).

Un promotor al homeopatiei din generația nouă este medicul homeopat Marius Radu (*România, fundația Similimum*) care prin traduceri și activitățile sale ca medic contribuie la o cunoaștere și o înțelegere mai bună a principiilor homeopate (lucrări traduse: *G. Vithoulkas, Materia Medica Viva, vol. II, edit. Paneurope, Iași; P. Herșcu, Tratamentul homeopatic la copii, edit. Paneurope, Iași; S. Hahnemann, Organonul Medicinei, ed. a 6-a, edit. Excalibur, București, 2008*).

1.2.5. Forța vitală, ca stare de sănătate și de boală

Mecanismul de apărare face parte dintr-o structură energetică a organismului, câmp electromagnetic numit arbitrar „**forța vitală**” (*principiul vital sau în engleză „spirit-like”*). În paragraful 9 din Organon, S. Hahnemann, referindu-se la această forță vitală, afirmă că *dinamismul (energia) care animă corpul material (sau anatomic) coordonează toate funcțiile vitale și părțile organismului și le menține într-o admirabilă armonie astfel încât mintea să poată acționa pentru atingerea scopurilor înalte ale existenței. Corpul omenesc fără această structură numită forță vitală nu poate avea senzații, funcții și nu se poate autoconserva. Ea răspunde de senzații, de realizarea funcțiilor vitale vieții și animă organismul material atât în starea de sănătate cât și în cea de boală* (paragraful 10, Organon).

Forța vitală direcționează toate aspectele vieții organismului: se adaptează la influențele mediului, animă viața emoțională a individului, îi conferă gânduri și creativități și îl conduce la inspirația spirituală (Vithoulkas, Știința homeopatiei).

Forța vitală asigură coeziunea între cele trei nivele ale ființei umane: fizic, emoțional și mental. Starea de sănătate presupune un echilibru dinamic între aceste planuri care nu pot fi separate de întreg. S. Hahnemann scrie: cea care produce bolile este forța vitală dezechilibrată în mod patologic (par. 12, Organon); boala (excluzând cazurile chirurgicale) nu este ceea ce alopății cred: o entitate, oricât de subtilă, ascunsă în interiorul organismului, separată de totalitatea sa vie sau o entitate separată de forța vitală, de puterea dinamică ce dă viață organismului (par. 13, Organon).

Caracteristicile de bază ale forței vitale sunt descrise de renumitul medic homeopat din SUA, James Tyler Kent în lucrarea sa *Prelegeri de filozofie homeopată (Lectures of Homeopathic Philosophy, 1900; 1993)*. În opinia lui, forța vitală:

- este o forță dotată cu *inteligență formatoare*, adică acționează inteligent și organizează toată economia organismului;
- este *constructivă*, ea menține organismul într-un echilibru permanent de construcție și reconstrucție;
- este *supusă schimbărilor* și se poate găsi în stare de ordine sau dezordine, în normalitate sau boală;

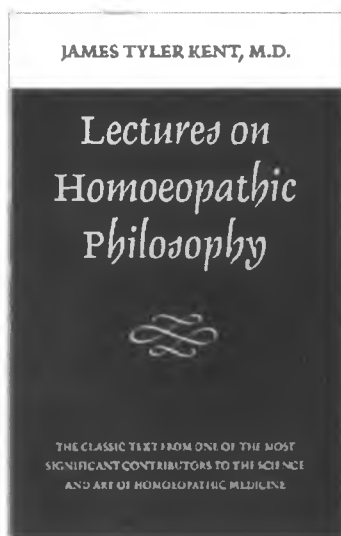

Fig. 1.4. Prelegeri de filosofie homeopată, autor James Tyler Kent

- *domină și controlează* organismul: prezintă *capacitate de adaptare*, astfel încât organismul să se poată menține în stare de funcționare în cele mai diverse condiții.

După administrarea remediului homeopat adecvat, pacientul nu simte doar că au dispărut simptomele, dar are și senzația că viața curge din nou armonios, deoarece forța lui vitală este refăcută în urma tratamentului.

1.2.6. Forța vitală în explicațiile fizicii cuantice

Specific pentru forța vitală este noțiunea de **dinamism**. Înțelegerea lui cere cunoștințe în domeniul fizicii moderne. **Câmpul cuantic** este văzut ca o entitate fizică fundamentală, un mediu continuu care este prezent peste tot în spațiu. Particulele sunt mai degrabă condensări locale ale câmpului, concentrări ale energiei, care vin și pleacă, deci nu își pierd caracterul lor individual și se dizolvă în câmpul înconjurător. Cele mai mici unități energetice sunt cuantele. Atomii pot face salturi direct de la o stare la alta, emițând cantități cuantice de energie luminoasă (fotoni). În interacțiunea lor, particulele par a fi conectate prin legături invizibile la un întreg. Proprietatea de nelocalizare cuantică arată că două particule aflate la distanțe de mii de kilometri una față de cealaltă pot interacționa ca și când ar avea legături invizibile. În fizica cuantică nu este importantă intensitatea câmpului energetic cuantic, ci forma, structura sa. Un câmp cuantic infinitesimal poate afecta o particulă, modificându-i starea. Albert Einstein a arătat prin Teoria relativității că masa este tot o energie, aflată în repaus și energia, prin dinamismul ei, este mereu în transformare. Astfel, materia și energia sunt complet interschimbabile în contextul câmpurilor de intensitate variabilă, mișcarea particulelor poate fi descrisă ca o undă. Viteza de propagare a acestor unde este dependentă de tipul de substanță în care se deplasează. (Romulus Popescu în: <http://jurnalul.ro/paranormal/fizica-cuantica-spirituala-595725.html>)

Această relație este dată de renumita formulă a lui Einstein, **$E=mc^2$** (*echivalența masă-energie*), care exprimă o cantitate imensă de energie ascunsă într-un corp (materie) și care poate fi eliberată atât în procesul de **fisiune** (*fenomenul scindării unui nucleu atomic în mai multe fragmente cu mase de valori comparabile*) cât și în cel de **fuziune nucleară** (*ca urmare a fuziunii se produc și alte particule subatomice, ca de exemplu neutronii*), procese care stau la baza funcționării bombei atomice. Fuziunea nucleară este sursa principală de energie în stelele active și se poate clasifica după condițiile de desfășurare în fuziune termonucleară și fuziune la rece. Cum c^2 este o constantă, variația energiei este în corelare directă numai cu variația masei. Deci, masa este tot o formă de energie (https://ro.wikipedia.org/wiki/Fisiune_nucleară).

Studiile de laborator efectuate de fizicianul rus Vladimir Poponin au arătat că ADN-ul uman influențează direct particulele elementare responsabile pentru toate fenomenele electromagnetice, numite fotoni (fotonul fiind denumit și cuantă de lumină). Astfel, există un câmp cuantic care ne unește cu tot ceea ce există în jurul nostru. Prin intermediul acestui câmp, suntem mereu în legătură cu toți și cu toate, fie că suntem conștienți sau nu de aceasta. Gândurile și sentimentele noastre pot modifica ADN-ul, iar ADN-ul modifică în mod direct materia din care este structurată lumea.

Există 3 parametri care definesc forma unei electromagnetice: **frecvența** (cicli/secundă), **lungimea de undă** și **amplitudinea** (unități de forță). Amplitudinea este o măsură a forței efective care este conținută în undă. Cu cât amplitudinea este mai mare cu atât forța conținută în undă este mai mare. Considerând forța vitală a organismului uman în termeni de vibrații electrodinamice, aceasta la rândul ei poate fi caracterizată de o frecvență vibratorie și de o anumită amplitudine. Fiind un sistem atât de complex, vibrația rezultată se modifică în timp ca frecvență și amplitudine în interrelație cu mediul înconjurător.

Dacă e să ne referim la apă (H_2O) care este vehiculul principal pentru medicamentele homeopate, privită la nivel submolecular și subatomic, atât protonii cât și electronii sunt în continuă vibrație și mișcare de rotație, însoțite de energie rotațională sau/și vibrațională. Deci, molecula însumează aceste tipuri de energii care duc la generarea unei energii electromagnetice. Acest **câmp electromagnetic** este generat de oscilația electronilor de pe ultimul strat de valență între două forme de energie: normală și excitată. Electronii care ajung în starea energetică excitată (surplus de energie) sunt instabili și tind să revină la starea de echilibru și să elibereze energia care i-a excitat. Această energie se pierde sub forma emisiei de biofotoni. Fotonul este în același timp și particulă și undă, formând câmp electromagnetic. Este cunoscut că orice câmp electromag-

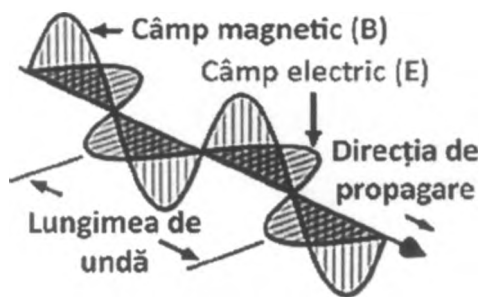

Fig. 1.5. Unda electromagnetică
(sursa: www.electronica-azi.ro)

netic este însoțit de o a doua formă de câmp care nu are energie, numit **câmp de torsiune sau informațional**. Nu poate să existe un câmp electromagnetic fără câmp informațional, care în anumite condiții se poate propaga la infinit. Așa ia naștere **INFORMAȚIA**.

Astfel, apa, venind în contact cu materia primă (vegetală, animală, minerală) care la rândul ei are

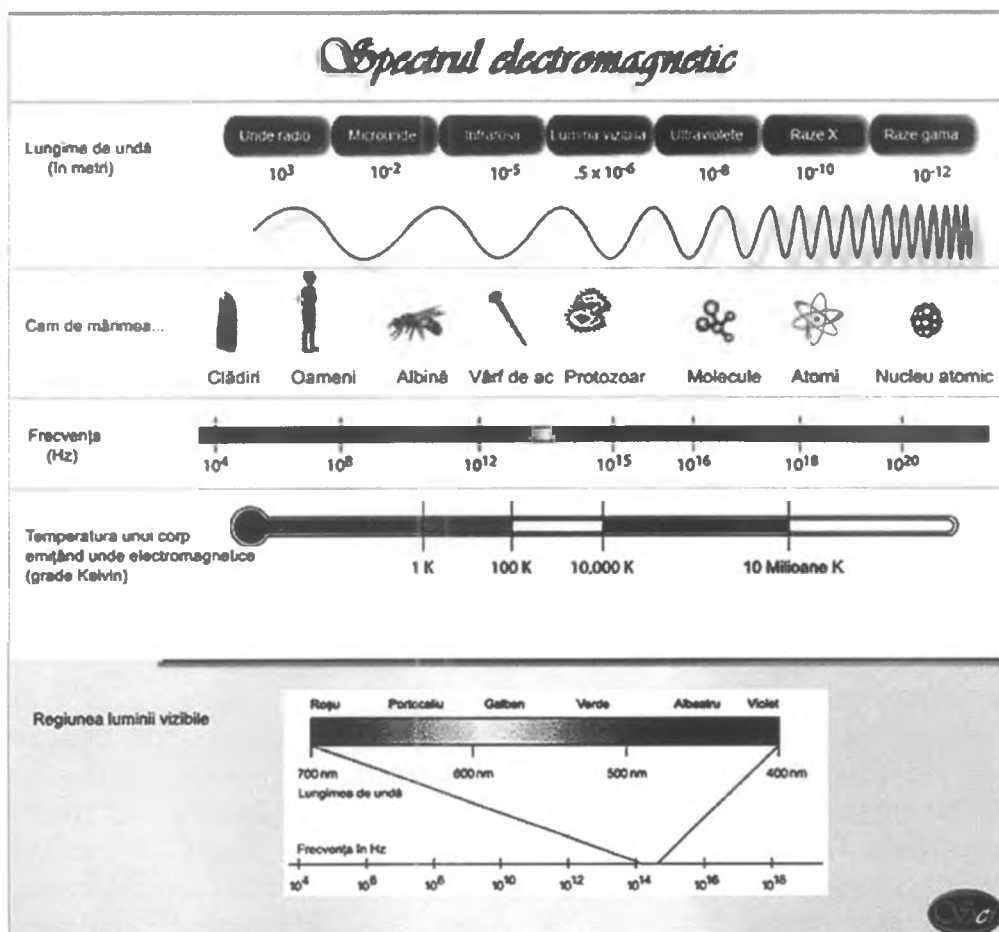

Fig. 1.6. Spectrul electromagnetic (sursa: <http://www.scientia.ro>)

propriul câmp electromagnetic, înmagazinează informația (biofotonii) de la această materie și creează o nouă informație. Are loc interferența câmpurilor de torsiune și se petrece **imprintrul**. Acest proces de preluare a informației se realizează la etapele de deconcentrare și **dinamizare a diluțiilor homeopate**. Diluțiile homeopate, impregnate cu câmpul de torsiune de la materia primă, fiind administrate în organism vor intra în contact cu câmpul informațional al celulei (proteinele ADN-lui) și vor transmite informația respectivă (Din prezentarea D-nei Prof. Dr. Mihaela Gheorghiu „Memoria apei – descoperirile oamenilor de știință” la emisiunea *Mistere la granițele cunoașterii* cu Daniel Roxin).

Fiecare undă (de exemplu unde radio) are propria energie și informație care nu este transformată în sunet decât atunci când radioul este acordat corespunzător pentru respectiva lungime de undă. Numai atunci

informația este procesată, când are loc o **rezonanță** între unda purtătoare de informație și aparatul capabil să decodeze și să folosească informația respectivă. La fel, un organism bolnav are nevoie la un moment dat de un anumit remediu, unul singur, cu care intră în rezonanță, remediu capabil să aducă informația și energia necesare declanșării unui proces de vindecare. Așa cum aparatul de radio nu poate recepționa clar mai multe posturi în același timp, tot așa organismul uman nu poate rezona cu mai multe remedii în același timp... din punctul de vedere al legilor fizicii nu are cum... (www.mariusradu.ro/homeopatie).

Savantul german Winfried Otto Schumann, profesor de fizică la Universitatea Tehnică din Munchen, în 1951, a făcut o descoperire care urma să schimbe totul. O sferă aflată în interiorul altei sfere sub influența curentului electric poate crea tensiune electrică și implicit frecvență. După un șir de calcule, el a ajuns la frecvența cu valoarea de **7,83 Hz (cicli pe secundă)**, numită în continuare **rezonanța Schumann**. Un alt om de știință german Hans Berger, a realizat prima înregistrare a frecvențelor electrice transmise de creierul uman, numite de autor **undele Alpha**, care aveau aceeași frecvență ca și rezonanța Schuman (rezonanța naturală a Pământului). La începutul anilor '60 al secolului trecut, savantul german Rutger Wever, de la Institutul de Matematică Max Plank a observat în urma unor cercetări că sănătatea ființei umane este strict dependentă de frecvența naturală a Pământului – rezonanța **Schumann 7,83 Hz (tensiunea electrică dintre suprafața Pământului și ionosferă)**. Ulterior, virusologul francez Luc Montagnier, laureat al Premiului Nobel, a demonstrat că **această rezonanță este însăși condiția vieții**. Acest lucru înseamnă că atmosfera Pământului rezonază în mod continuu la o frecvență radio de 7,83 Hz, dar și la frecvențele armonice care au valorile de 14,3; 20,8; 27,3 și 33,8 Hz. Numai pe aceste frecvențe forța vitală poate menține organismul în echilibrul de sănătate.

Au fost construite și dispozitive care emit unde pe frecvența de 7,83 Hz, cum ar fi Vital-Protect (AIMGroup, România) care stimulează și amplifică forța vitală și apără organismul împotriva radiațiilor nocive. (<https://www.aimgroup.ro/terapii-naturiste/frecventa-vitalitatii/>).

Este cunoscut faptul că suntem înconjurați de un păienjeniș de radiații electromagnetice care au o acțiune perturbatoare asupra organismului uman (epuizare energetică, lipsa odihnei pe timpul nopții, nivel scăzut de concentrare pe timpul zilei, migrene ș.a.). Cele mai periculoase surse de radiații la care suntem supuși sunt: liniile de curent care distribuie energia electrică peste tot pe glob (funcționează pe frecvențe de 50-60 Hz); radiațiile din domeniul undelor radio utilizate în toate transmisiile radio

și tv, comunicații etc.; radiațiile din domeniul microundelor utilizate în telefonie mobilă, în tehnologia telefoanelor cordless, wereless (interconectare între sisteme fără fire). Semnalele electrice care apar în corpul nostru sunt foarte mici, de exemplu nivelul semnalului înregistrat de electroencefalogramă (EEG) este de ordinul a un microvolt. Pentru ca un televizor color să funcționeze în parametri corecți, el are nevoie de minim 300 microvolți culeși în antenă, de 300 de ori mai mult decât semnalul emis de creier; acest semnal perturbator există peste tot în jurul nostru. În 1984, O.M.S. a declarat oficial că expunerea la câmpuri electrice de înaltă frecvență alterează comportamentul celular, fiziologia și stările psihologice. Este necesar să evităm orice expunere inutilă la câmpuri electrice. <http://www.cunoastelumea.ro/frecventa-schumann-insasi-conditia-vietii/>

Câmpul electromagnetic care se creează în jurul creierului, ca urmare a acestei activități, funcționează ca un radar: emite și recepționează! Traseele neuronale transmit informații, amplificând sau reducând acest câmp electromagnetic. Deci, creierul uman funcționează pe baza unei cantități de electricitate. Acest curent electric rezultă în urma activității neuronale vibrează la diferite viteze, cunoscute sub numele de frecvențe cerebrale, care se măsoară în cicli pe secunda (Hz). ***Frecvențele cerebrale au legătură cu emoțiile, gândurile, sentimentele și stările de conștiință.*** În homeopatie acestea sunt exprimate prin simptome descrise în patogenezele remediului. Simptome care reprezintă nivelele mental și cel emoțional. De exemplu, dacă un adult petrece mult timp în starea **beta**, starea de stres este mult accentuată și capacitatea de vindecare a corpului, specifică frecvenței **alpha**, îi este practic inaccesibilă. Ideile creatoare, soluțiile „magice” apar în starea **theta**, nu în starea **beta**. Toți oamenii care au probleme cu somnul manifestă această stare **beta** prelungită, fiind incapabili să-și liniștească gândurile și să reducă frecvența cerebrală de la **beta** la **theta**. Prezentăm o scurtă caracteristică a acestor unde.

Undele beta – au o frecvență de 14-28 Hz. Tot ce se întâmplă acum, când citești, gândești, ești atent și concentrat, are loc în starea **beta**. Ea este specifică minții conștiente și: stării de veghe, când atenția este orientată către acțiuni exterioare; realizării de conexiuni rapide; activităților care necesită atenție concentrată; vigilenței crescute; concentrării; pregătirii examenelor, prezentărilor și tuturor activităților care necesită vigilență mentală, concomitent cu un nivel crescut de atenție și concentrare. În starea **beta**: ești treaz; analizezi și confirmi informațiile; faci planuri/proiecte, te organizezi. Această stare este necesară activităților zilnice, însă „a funcționa” predominant pe frecvența **beta** duce la: stări de stres; anxietate; depresie; atacuri de panică. Nu întâmplător tuturor celor care des-

fășoară activități specifice stării **beta** un timp îndelungat, li se recomandă pauze de 10 minute, la fiecare 2-3 ore.

Undele alpha – au o frecvență cuprinsă între 7-14 Hz (*în diapazonul rezonanței Schumann 7,83 Hz*). Ele reprezintă puntea de legătură dintre mintea conștientă și mintea subconștientă, dintre starea **beta** și starea **theta**. Frecvența **alpha** se manifestă atunci când: stai cu ochii închiși; te simți relaxat; ești detașat de exterior; ești calm. În starea **alpha** procesele de memorare și învățare ating cote maxime. Toți cei care au probleme cu memorarea nu reușesc să acceseze starea **alpha**. În această stare, vizualizarea obiectivelor se face ușor, ca și programarea cu ajutorul mesajelor pozitive (afirmații, rugăciuni, meditații) pentru ceea ce dorești să obții. În starea **alpha**, conștiința se trezește la o realitate mult mai cuprinzătoare decât în starea **beta**. Ai acces la acea voce interioară care devine mult mai clară cu cât de apropii de starea **theta**. Pe nivelul **alpha**: se fac vindecări pe corpul fizic; se elimină fobii și frici; se reduce nivelul stresului; se elimină durerea. Este o stare de eliberare, de ușurare și de liniște. Pe frecvența de 10 Hz, cele două emisfere cerebrale, stânga și dreapta, sunt perfect armonizate sau, cu alte cuvinte, mintea s-a pus de acord cu sufletul. Tehnici terapeutice precum Reiki, Radiestezia lucrează pe nivelul **alpha**. **Medicamentul homeopat, corect selectat, intrând în rezonanță cu forța vitală are menirea să readucă corpul uman în starea alfa – stare de bine (vindecare).**

Undele theta – au o frecvență mai redusă, cuprinsă între 4-7 Hz (*starea subconștientului*). Aici ai acces la toate resursele tale, la toate amintirile și senzațiile pe care le-ai trăit. În această frecvență s-au scris majoritatea programelor pe care funcționezi în această viață și pentru că aici s-au scris, tot aici ele pot fi rescrise! **Theta** este starea autosugestiei, o stare de relaxare profundă, care se atinge: în meditații profunde; în timpul somnului adânc. În starea **theta** se experimentează: trăiri spirituale intense; conexiuni profunde cu Universul; călătorii astrale; regresii în vieți anterioare; vizualizări clare și foarte vii/reale; manifestări de dorințe; **vindecări**; channelling; reprogramare mentală; vindecări la distanță. În starea **theta** trăirile interioare sunt foarte profunde și creativitatea este la cote maxime, fiind posibile modificări ale comportamentului. Starea **theta** este starea mentală unde: ghidarea intuitivă este principalul instrument prin care accesezi energii și informații de vibrație înaltă; se citesc informații din structura energetică umană; se curăță și se activează ADN-ul; ai percepții extrasenzoriale. Magia acestei stări constă în aceea că, deși te afli într-o stare de relaxare profundă, ești perfect conștient de tot ce te înconjoară.

Undele delta – au o frecvență cuprinsă între 0-4 Hz. Sunt undele cu frecvența cea mai joasă și se manifestă în timpul somnului adânc și foarte adânc. În această stare au loc fenomene de decorporalizare, conștiința manifestându-se în alt plan și spațiu. Informațiile primite de cei care accesează o stare **delta** sunt de o importanță colosală, pentru că nu pot fi accesate în nici o altă frecvență. Aici trebuie subliniată importanța somnului în procesele de vindecare. În timpul somnului profund există posibilitatea accesării informațiilor necesare vindecării corpului în mod natural. Corpul are această capacitate de a se vindeca singur. Mentea conștientă nu poate înțelege acest lucru pentru că nu are acces la aceste informații.

Undele gamma – au frecvențe cuprinse între 40 și 5000 Hz. Pe această frecvență au loc vindecări instantanee, deoarece se pare că în acest proces de vindecare instantanee creierul poate trece în mod natural de la o frecvență de 40 Hz la 5000 de Hz. Ele sunt specifice activității cerebrale superioare și sunt frecvent accesate de cei care practică tehnici spiritual-profunde, însoțite de o detașare completă de controlul minții conștiente. În frecvența **gamma** se ating stări de conștiință modificată unde predomină calmul, pacea și liniștea, dincolo de conceptele științifice (*după Lavinia Ulmeanu–ThetaHealing*). <http://www.calatoriasufletuluimeu.ro/ce-sunt-undele-cerebrale-si-cum-le-accesam/>.

1.2.7. Anatomia energetică umană

Anatomia energetică umană are cinci componente principale:

1. **chakrele** (centrii de forță ai corpului), transformatorii care preiau și distribuie energia;

2. **meridianele** – canalele de energie ale corpului ce fac legătură între chakre și organele corpului;

3. **aura interioară** – un strat interior de energie vitală, ce pornește din corp și se propagă la aproximativ 15 cm în afara corpului (la un adult sănătos);

4. **aura exterioară** – un strat exterior de energie vitală, ce pornește tot din interiorul corpului și se propagă la câțiva metri de aura interioară (la un adult sănătos). Aura exterioară păstrează energia corpului în interior, având rol de scut protector;

5. **aura sănătății** – o aglomerare de raze lungi de 60 cm ce iradiază din porii corpului. La o persoană sănătoasă, razele de sănătate sunt drepte și bine definite, în timp ce la o persoană bolnavă ele sunt îndoite. Aurele sunt concentrice, asemănătoare cu straturile unei cepe sau inelele unui trunchi de copac.

Chakrele corpului uman sunt centri de energie subtilă, în traducere din sanscrită înseamnă vortex sau roată. Acestea funcționează la nivel fizic, emoțional și spiritual. (Notă. Limba sanscrită este printre primele limbi indoeuropene scrise, considerată o limbă clasică și este o limbă contemporană oficială a Indiei (Wikipedia).

Prin intermediul chakrelor, corpul uman primește din univers o cantitate de energie universală, care îi este necesară pentru a-și putea întreține activitățile corpului fizic. Chakrele modifică frecvența de vibrație a energiei universale primite din univers, în așa fel încât ea să aibă frecvența de vibrație mai mică, dar foarte apropiată de cea a corpului uman.

Descriem mai jos cele 7 chakre (după sursa de informare: <https://energoprotect.wordpress.com/despre-chakre/>).

1. Stratul eteric este primul strat al auri și se întinde până la 2 cm de la suprafața pielii, pe conturul corpului. Acest câmp de energie se conectează în primul rând cu chakra 1 (**chakra rădăcină – Muladhara**), organele, glandele și meridianele și se referă la starea de sănătate a corpului fizic.

2. Stratul emoțional se extinde de la 2-4 centimetri față de corpul fizic pe conturul acestuia și îmbracă o formă de oval. Acest strat este în primul rând conectat cu chakra 2 (**chakra sacrală – Svadhishtana**), exprimând sentimentele, emoțiile și experiența. Este permanent în stare de schimbare și reflectă starea de spirit momentană. Acest strat înmagazinează de asemenea emoțiile nerezolvate, cum ar fi frica, resentimentele, probleme de singurătate etc.

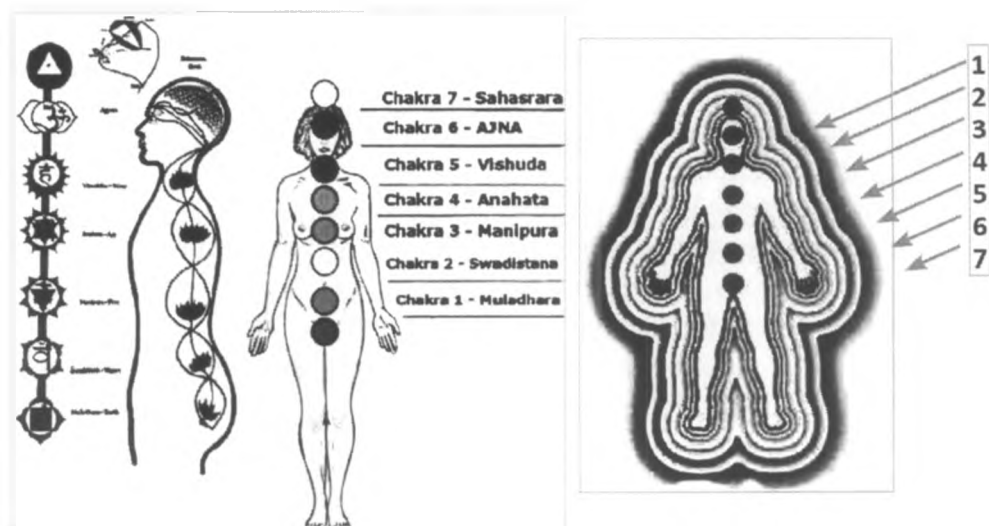

Fig. 1.7. a) Chakrele corpului uman (sursa: <http://destepti.ro/centrii-de-energie-din-practicile-orientale-chakrele>); b) Straturile auri corpului uman (sursa: <https://energoprotect.wordpress.com/2010/03/auralayers-small.jpg/>)

Energiile prezente în acest strat comunică cu primul strat, iar apoi aceste informații penetrează corpul fizic. Tensiunea fizică, crampele musculare și tulburările gastrice sunt un rezultat al primului strat, fiind bombardat de durerea emoțională provenită din stratul al doilea.

3. Stratul mental. Al treilea strat este stratul energetic mental, iar extinderea acestuia este în intervalul 4-8 centimetri față de corpul fizic. Este conectat la chakra 3 (**chakra solară – Manipura**), exprimând conștiința noastră, ideile, procesele logice și intelectul. În acest strat, gândurile și ideile sunt raționalizate și validate. Problemele de sănătate mentală și psihică sunt prezente în acest strat al aurei.

4. Stratul astral (podul de legătură între fizic și spiritual). Este poziționat la 8-12 centimetri distanță față de corpul fizic și se conectează la chakra 4 (**chakra inimii – Anahata**), exprimând sentimentele noastre de dragoste și de bine față de noi și cei din jur, expansiunea și echilibrul vieții.

Dacă primele trei straturi ale aurei reflectă natura noastră fizică și prezentul, stratul al patrulea este fereastră noastră de natură spirituală, de separare a primelor trei straturi față de straturile exterioare ale aurei.

5. Stratul șablon eteric. Acesta este la distanța de 1-2 m față de corpul fizic. Se conectează cu chakra 5 (**chakra gâtului – Vishuddha**), se exprimă prin sunete, vibrații, comunicare și creativitate. În primul rând, acest strat servește ca o copie la indigo a corpului fizic în planul spiritual (amprenta). Șablonul stratului eteric este setat de către conștiința și voința noastră. Vibrațiile planului fizic și celui spiritual se combină la acest nivel, dând substanță materializării gândurilor și deschiderii căilor către toate posibilitățile.

6. Stratul celest se extinde la 2-3 metri de corp și reflectă subconștientul minții noastre. Acesta este locul unde mintea fizică vine în conexiune cu mintea spirituală prin meditație și practici devoționale (practicarea unui act sacru).

Este conectat cu chakra 6 (**chakra frunții – cel de al treilea ochi – Ajna**), exprimată prin amintiri, vise, conștiința spirituală, cunoașterea intuitivă, încredere, onestitate și dragostea necondiționată. Deține experiențele noastre de a avea o conexiune la ceva mai înalt decât noi înșine.

7. Stratul causal este conectat la chakra 7 (**chakra capului – Sahasrara**), exprimând toate cunoștințele și toate posibilitățile. Acest strat protejează și înglobează toate celelalte straturi ale aurei. Reflectă planul nostru spiritual, toate experiențele sufletului și evenimentele în timp. Se extinde la 3-5 metri de corpul fizic, în funcție de starea spirituală a fiecărui individ și reprezintă legătura cu „CREATORUL”. Este cel mai important strat energetic.

Primele 3 straturi împreună cu energia internă a corpului formează **Planul Fizic** (eteric, emoțional, mental). **Planul Spiritual** este alcătuit din ultimele 3 straturi (șablon eteric, celest, causal). Chakrele localizate în partea de jos a corpului reflectă latura noastră instinctuală, cele de sus latura noastră mentală. Atunci când sunt deschise, purificate, se consideră că sunt operative la nivelul cel mai înalt. Există multe tehnici pentru echilibrarea și purificarea chakrelor, dar cel mai mult se folosesc cele de deschidere a lor (sursa de informare: <https://energoprotect.wordpress.com/despre-chakre/>).

Oamenii de știință ruși Simion și Valentina Kirlian au descoperit o metodă de fotografiere și vizualizare a aurei. Era mult mai practică decât dispozitivul lui Tesla. Corpului uman i se atașează un dispozitiv prevăzut cu conductori electrici. Fotografia lui Kirlian creează imaginea energiei ce înconjoară ființele vii. În imaginile astfel obținute, obiectul fotografiat este înconjurat de un halou luminos, policrom.

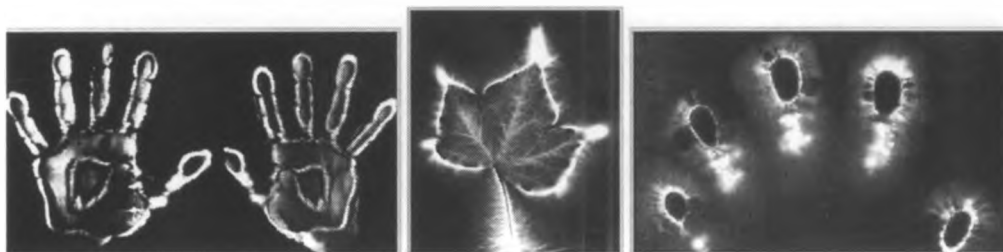

Fig. 1.8. Fotografii Kirlian

(sursa: <https://lefo.wikispaces.com/Ciuperca+Adrian+Claudiu-EFECTUL+KIRLIAN>; <http://www.magie.paganism.ro/aura.html>; <https://viataverdeviu.ro/fotografiile-kirlian-cum-pastram-energia-alimentelor>)

Acest plan dinamic al organismului (câmp electrodinamic al corpului) se conformează legilor și principiilor care se aplică tuturor câmpurilor, cum ar fi principiile **rezonanței, armoniei, reîntăririi și interferenței**. Când organismul este expus unui stimul fie morbid, fie benefic, primul eveniment care se produce este o abatere a frecvenței de vibrație a planului dinamic. Până la un anumit prag al forței stimulului, forța vitală poate face față acestor stimuli fără modificări vizibile. Peste acest prag, care este strict individual, forța vitală sau planul dinamic prin componenta sa numită mecanism de apărare, va genera procese care sunt percepute de individ ca simptome ale unuia dintre cele trei nivele (Dr. Secil Omer, *Homeopatie, Note de curs, modulul 1*, 2009).

1.2.8. Medicamentul homeopat și fenomenul biorezonanței

Teoriile noi ale fizicii cuantice explică faptul că cele mai mici elemente ale materiei sunt fenomene vibraționale, numite ***stringuri*** (*corzi astrale*). Particulele elementare sunt niște coarde vibratoare minuscule având dimensiunea constantei lui Plank ($1,616012 \times 10^{-35}$), de 100 miliarde de ori mai mici decât protonul. Fiecare tip de particulă reprezintă un mod de vibrație diferit al aceluiași string de bază. ***Prin urmare tot ceea ce este materie este vibrație și informație.*** Una dintre modalitățile cele mai interesante de apreciere a stării energetice a organismului este metoda ***biorezonanței Paul Schmidt***, cercetător de origine germană care a pus bazele științifice ale metodei în 1976. Paul Schmidt a pornit de la teoria că obiecte cu proprietăți oscilatorii identice rezonază între ele. Celulele corpului și toate componentele lor sunt rezonatori de energie electromagnetică, care emit și absorb energie de foarte înaltă frecvență. Aceste fenomene de emisie și absorbție sunt fenomene discontinue care se produc conform teoriei cuantice enunțate de Max Plank. Teoria explică trecerea particulelor de la un nivel de frecvență la altul prin ***salturi cuantice. Corpul bolnav are frecvențe de vibrație diferite de cele ale corpului sănătos.*** Trecerea de la un tipar frecvențial la altul, deci trecerea de la starea de sănătate la cea de boală și invers se produce prin salturi cuantice. Paul Schmidt a pus în evidență faptul că tulburarea energetică a unui organ devine simptomatică atunci când frecvența sa de oscilație scade sub 100 kHz.

Cu ajutorul acestei metode de biorezonanță se caută frecvențele de oscilație blocate care corespund organelor bolnave ale pacientului consultat. Particularitatea metodei constă în faptul că ia în considerare ***caracterul rotațional al biocâmpurilor.*** Oscilațiile polarizate circular demonstrează o puternică capacitate de reglare. Aparatul Rayocomp PS 1000 Polar este capabil prin intermediul rezonatorului încorporat (antena de tip dipol) să genereze frecvențele de bază ale organelor cercetate care sunt în acest fel recunoscute prin fenomenul de rezonanță. Fenomenul biorezonanței este obiectivat prin intermediul biotensorului care va avea o mișcare de oscilație liniară dacă biocâmpul este haotic, semnificând boala sau va avea o mișcare circulară, dacă biocâmpul corespunzător este ordonat, acesta fiind semn de sănătate. Capacitatea de polarizare a oscilației este caracteristică organismului sănătos. Boala poate fi privită astfel ca un dezechilibru de polarizare a oscilațiilor dizarmonice.

Sănătatea se redobândește prin corectarea acestor dereglări din câmpurile informaționale, permițând organismului să-și urmeze calea proprie către autovindecare.

Fig. 1.9. Aparatul Rayocomp PS 1000 Polar
(sursa <http://www.sciencemed.ro/rayocomp-ps-1000-polar/>)

Medicamentul homeopat este **energie, vibrație și informație**, dotat cu propriul pattern (tipar) vibrațional. Dacă medicamentul homeopatic ales rezonază cu frecvența dizarmonică descoperită la testarea de biorezonanță, acel medicament va transforma câmpul blocat și frecvența dizarmonică în câmp ordonat și frecvență armonică, realizând reglarea. *Deci mișcarea liniară a ansei va deveni mișcare circulară.* Cu ajutorul aparatului Rayocomp pot fi testate medicamentele homeopate, naturiste, alopate cele mai potrivite. Se poate prepara un medicament complex de natură informațională conținând atât informația remediului cât și informația oscilațiilor dizarmonice. **Medicamentul homeopat acționează prin mecanismul biorezonanței.** Un medicament homeopatic poate fi considerat asemenea unei „melodii”. Frecvențele blocate sunt caracteristice fiecărui pacient, având grade de blocare diferite. Frecvențele de vibrație sunt specifice organelor bolnave și ele trebuie să rezoneze cu „melodia” specifică remediului. Prin fenomenul rezonanței se va produce acel salt cuantic și informațional până la nivelul de vibrație cel mai înalt posibil pentru organismul tratat. În acest fel se eliberează energia necesară vindecării. Pentru obținerea unui rezultat cât mai bun este necesară intervenția terapeutică pe mai multe planuri: modificarea stilului de viață, a dietei, a modului de percepere a lumii, chiar asocierea cu alte metode pe care medicul terapeut le consideră necesare, ca biorezonanța, acupunctura, electroacupunctura, masajul, riki, reflexoterapia, fitoterapia, uneori, chiar cu medicina clasică etc. Insuficiența efectului energetic, precum și varietatea modurilor de răspuns imediat sau la distanță după administrarea medicamentului homeopatic,

se poate datora mai multor cauze. Există numeroși factori externi perturbatori care creează blocaje: poluarea geopatogenă; poluarea electromagnetică; poluarea masivă cu microorganisme și paraziți etc. Aceștia trebuie înlăturați sau contracarați. Există și o anumită limitare genetică (predispoziție, diateză, miasmă) care dictează nivelul maxim de echilibru energetic pe care îl poate atinge un organism. De asemenea, există intoleranțe sau alergii alimentare la diferiți alergeni alimentari sintetici sau naturali. Deși un medicament homeopatic are același tipar energetic indiferent de diluție (evidențiat cu Rayocomp PS 1000 Polar), efectul celular diferă în funcție de diluția folosită și de starea de moment a organismului. Terapia vibrațională cu Rayocomp PS 1000 Polar este extrem de utilă pentru eficientizarea rezultatelor terapeutice: se prepară comprimate și supozitoare conținând informația frecvențelor cu câmpuri blocate, informația medicamentului homeopatic, chiar informația altor produse terapeutice, naturale (sursa: <http://www.rezonantavietii.ro>).

În paragraful 11 din Organon, Hahnemann menționează faptul că *atunci când o persoană se îmbolnăvește, forța vitală prezintă peste tot în corp este în mod fundamental perturbată de influența dinamică a unui agent nociv; aceasta duce la apariția simptomelor dezagreabile cu apariția unor procese ofensatoare pe care le numim boli.*

Un medicament homeopat selectat corect acționează prin întreruperea frecvenței actuale de vibrație a organismului care va duce la producerea unei boli artificiale, provocând inițial agravarea, cu creșterea ulterioară a frecvenței de vibrație și dispariția simptomelor și implicit a bolii. Asemenea influențe benefice pot să apară virtual în orice tip de terapie, dar în majoritatea cazurilor se produc accidental pentru că nu sunt respectate principiile prin care frecvența de rezonanță a agentului terapeutic să se potrivească cu cea a bolii. Multe dintre aceste cazuri sunt apoi supresate de o terapie neadecvată.

Medicul homeopat va deduce nivelul forței de vibrație a organismului pe baza simptomelor pe care le prezintă pacientul. Totalitatea acestor simptome reprezintă cea mai bună soluție pentru organism pe care forța vitală le-a putut manifesta în direcția echilibrării agresiunii. Ca urmare, cooperarea cu forța vitală, cu încercarea ei de echilibrare, va duce implicit la întărirea ei ca modificare a frecvenței ei vibratorii. Cooperarea se face în homeopatie prin înțelegerea totalității simptomelor și administrarea unei substanțe sau remediu care produce la un organism sănătos aceleași simptome, adică are aceeași frecvență vibratorie.

1.2.9. Boala acută. Boala cronică

Boala acută. Boala este o afectare a sănătății cauzată de agresarea organismului de către factori diferiți. În medicina clasică, la examinarea bolnavului se descoperă semnele directe ale acestei agresiuni (febra, dureră de cap, durerile musculare, în cazul gripei). Acestea reprezintă semne de boală, care se combat prin tratamente destinate să le facă să dispară, să le ascundă, prin administrarea de antialgice, antipiretice, fără a se lua în calcul faptul că ele sunt, înainte de toate, semne ale apărării organismului împotriva virusului. Dimpotrivă în homeopatie, sunt cercetate în plus simptomele care sunt proprii unui bolnav, cu alte cuvinte, în ce mod se manifestă febra (sete sau absența setei, roșeață sau paloare a feței, lipsa sau existența transpirației, cu semnele psihice proprii care le însoțesc). Nu se îngrijește deci o boală, ci un bolnav; nu se încearcă mascarea simptomelor, ci canalizarea reacțiilor organismului pentru a le face mai performante. Subiectul „va trăi” mai bine cu febra sa, o va face mai ușor de suportat, ea diminuându-se progresiv datorită tratamentului homeopatic. Pacientul nu este considerat un suport inert al bolii, pe care îl punem deoparte în perioada în care încercăm să îndepărtăm maladia, ci un veritabil actor al propriei însănătoșiri.

Boala cronică. Hahnemann s-a confruntat cu problema recidivelor sau a cronicizării anumitor boli ale pacienților săi. Plecând de aici, el a elaborat teoria „miasmelor” – elemente instalate în organism într-o manieră cronică și care trebuie eliminate pentru vindecarea pacientului. Aceste miasme, trei la număr, au fost denumite de Hahnemann *psora* (legată de scabie), *sicoza* (legată de blenoragie) și *sifilisul*. Fiecare boală cronică poate fi atribuită uneia dintre cele trei miasme, cu excepția celor datorate unei igiene precare (Hahnemann a insistat mult asupra necesității unei igiene corecte), sau bolilor datorate tratamentelor prea agresive, cum obișnuiau să prescrie medicii la vremea respectivă. Teoria miasmelor a evoluat mult din secolul al XIX-lea și a ajuns astăzi la teoria diatezelor: în teoria clasică, există predispoziții ale unei persoane de a fi atinsă de o maladie sau de alta, însă în homeopatie sunt moduri de a reacționa (felul în care organisme umane se comportă în fața agresiunilor vieții, în sensul cel mai larg). Cineva, de exemplu, va reacționa sub forma unei alergii, altcuiva îi apar negi, altul are o instabilitate nervoasă. Fiecare diateză comportă astfel propriile semne, care pot fi transmise subiectului și pe cale ereditară (de exemplu, alergia). Există astăzi patru diateze care ar putea corespunde, conform celor mai recente ipoteze, unui cod genetic particular: **tuberculinismul**, descris de homeopatul elvețian Antoine Nebel, apoi de către doctorul Leon Vannier, și

atribuit tuberculozei; **psora**; **sicoza**; **luesul** (vechiul sifilis, a III-a diateză a lui Hahnemann).

Deși legate, la început, de anumite infecții, ele au multe alte cauze complet independente de acestea.

1.2.10. Bioterenu

Una dintre bogățiile homeopatiei o reprezintă noțiunea de teren, cel care face ca doi indivizi să nu fie identici și să reacționeze în moduri diferite. Terenul este alcătuit, în principal, din diateze. Nebel a stabilit clasificarea indivizilor după tipul lor morfologic; el a descris trei constituții de bază: **carbonicul**, corespunzător unui subiect scund și gras; **fosforicul**, corespunzător unui subiect înalt și slab; **fluoricul**, corespunzător unui subiect asimetric.

Constituția carbonică. Carbonicul se prezintă ca o persoană de talie relativ mică, îndesată, cu oase mari. Capul este rotund sau pătrat, iar la nivelul feței predomină etajul inferior (gură, bărbie). Dinții sunt pătrați și lați. La nivelul membrelor, se observă o anumită rigiditate a articulațiilor: carbonicul nu poate întinde complet brațele, unghiul cotului întins nu ajunge la 180°. Măinile lui sunt relativ scurte, la fel și degetele. Toracele este lat, dezvoltat, și are o bună capacitate respiratorie. Carbonicul este un subiect rezistent, solid. Mersul este rigid.

Constituția fosforică. Fosforicul este relativ înalt, slab, cu capul oval, iar la nivelul feței predomină partea superioară (fruntea). Dinții sunt rectangulari, mai mult lungi decât lați. Osătura este lungă, toracele strâmt.

Constituția fluorică. Este un subiect nonsimetric, strâmb, cu dinții neregulați. La nivelul membrelor, articulațiile sunt extrem de laxe, cu un unghi al cotului peste 180°. Mersul este neregulat, fluoricul este un subiect supus entorselor. Aceste descrieri se referă la subiectul-tip al fiecărei constituții. În realitate însă, există persoane care au adesea o constituție mixtă, cu o dominantă, de exemplu, fosfo-fluorică.

Interesant în această tipologie este faptul că ea orientează, printr-o predispoziție constituțională, prin morfologie, spre anumite patologii: supraîncărcarea globală pentru carbonic; fragilitatea mucoaselor respiratorii pentru fosforic; scleroza vaselor sangvine pentru fluoric (adică îmbătrânirea vaselor, din cauza afectării țesutului conjunctiv).

Remediul-tip al fiecărei constituții este sarea de calcar corespunzătoare: Calcarea carbonica: carbonatul de calciu. Calcarea phosphorica: fosfatul de calciu, Calcarea fluorica: fluorura de calciu.

1.2.11. Diatezele

Tuberculinismul. Afectează mai ales subiectul fosforic sau fosfo-fluoric. Cauzele care favorizează instalarea acestei diateze sunt mai ales sărurile minerale în cantitate insuficientă, ca urmare a unor boli infecțioase: tuberculoză, rujeolă, tuse convulsivă, hepatită virală sau alte infecții ORL, respiratorii, digestive sau urinare repetate, care antrenează pierderi de minerale, sau din cauza carențelor alimentare de calciu, fosfor etc. Originea unei diateze poate fi familială. Semnele tuberculinismului sunt în principal: oboseala, slăbiciunea, tensiunea arterială scăzută; iritabilitatea însoțită de hipernervozitate; accesele frecvente de febră; diminuarea circulației venoase la nivelul extremităților (picioare și mâini); predispoziția pentru inflamații ORL sau respiratorii. Principalele remedii homeopatice ale acestei diateze sunt: Calcarea phosphorica; Natrum muriaticum; Phosphorus; Silicea; Tuberculinum.

Psora. Afectează mai ales subiectul carbonic. Numele său vine de la scabie (din greacă), „miasma” cea mai răspândită pe vremea lui Hahnemann. Este vorba despre o diateză indusă de supraîncărcare și care provoacă intoxicația generală a organismului. Cauzele principale sunt: excesele alimentare de orice fel, alcoolul; lipsa de exercițiu; grijile, emoțiile, surse de „supraîncărcare nervoasă”. Semnele principale sunt: boli ale pielii, însoțite de mâncărimi; alergiile; oboseala, mai ales dimineața; diverse tulburări intestinale. Toate aceste tulburări pot fi periodice, adică să recidiveze după perioade de sănătate, cel puțin ca început de evoluție. De asemenea, pot alterna de la un organ la altul, de exemplu, astmul care urmează unei eczeme sau alergiei la fân. Principalele remedii sunt: Calcarea carbonica; Sulfur; Lycopodium; Grafitii; Nux vomica; Psorinum.

Sicoza. Afectează mai ales subiectul carbonic, dar nu numai pe el. Numele său vine din limba greacă și înseamnă smochină, prin analogie cu negii care se găsesc în această diateză. Este vorba despre o diateză legată de inhibiția țesuturilor, din cauza unei eliminări defectuoase a lichidelor din zonele situate între celule și care antrenează mai ales o alterare a sistemului imunitar. Principalele cauze – abuzul de medicamente: tratamentele cu antibiotice, hormonii (comprimate anticoncepționale, tratamentul menopauzei), cu cortizon, tranchilizante, adică toate tratamentele chimice prelungite sau repetate; vaccinurile, dintre care cel mai dăunător este cel antivariolic (abandonat, astăzi); infecțiile genitale sau otorinolaringologice repetate și/sau prost tratate, printre care blenoragia (se regăsesc în primele observații ale lui Hahnemann), bolile provocate de chlamydia, de colibacil, de virusi (de exemplu, SIDA), de ciuperci (micozele); umiditatea:

fie cea din zonele de locuit (case, zone geografice), fie cea datorată climei. Vedem că sicoza este într-adevăr o diateză de actualitate, în cadrul căreia se dezvoltă infecții diverse care necesită vaccinări. Semnele principale sunt: retenția apei, însoțită de celulită, îngrășare și o agravare generală din cauza umidității; proliferarea celulelor: negi, chisturi, fibroame, polipi, toate tumorile *a priori* benigne (dacă sicoza poate duce la cancer, acesta iese din cadrul acestei diateze); infecțiile genitale sau ORL însoțite de catar puternic; un aspect psihologic particular: „rumegarea” unei idei importante, însoțită de o stare depresivă mai mult sau mai puțin importantă. Sicoza este o diateză cu instalare lentă, cu o evoluție progresivă și cu tulburări cronice, contrare celor ale psorei, care prezintă episoade acute, adăvurate supape de eliberare a supraîncărcării, însoțită de o sănătate normală între două episoade, cel puțin la începutul evoluției. Principalele medicamente pentru sicoză sunt: Thuya; Natrum sulfuricum; Medorrhinum.

Luesul (sauluetismul). Afectează subiectul fluoric pur sau mixt, asociat cu un alt tip de constituție. Numele său este un vechi sinonim al sifilisului. Această diateză corespunde unei inflamații care ajunge până la ulcerare sau la scleroză, în funcție de țesuturile atinse. Sunt afectate: vasele sangvine (provocând arterioscleroză); ligamentele articulațiilor (regăsim marea suplețe a subiecților fluorici); oasele (deși dur, este un țesut bogat în vase sangvine); sistemul nervos. Cauzele principale sunt: sifilisul (cel mai adesea în antecedente familiale decât provenind de la subiectul în sine, deci dificil de confirmat uneori), scarlatina, oreionul, anginele; alcoolismul, tabagismul, utilizarea drogurilor; probleme la naștere: prematuritate, convulsii precoce, tulburări nervoase; probleme de creștere. Semnele principale sunt: probleme de la naștere și cele de creștere, pe care le regăsim aici, mai ales în malformații, arierări mentale; instabilitate nervoasă, agitație; agravarea tulburărilor în timpul nopții și la malul mării; ameliorarea lor la munte; bolile arteriale, în general; anumite maladii neuropsihiatrice (de exemplu, boala Alzheimer). Principalele remedii sunt: Leusinum; Mercurius solubilis; Calcarea fluorica; Aurum metallicum; Baryta carbonica.

Ca și la constituții, un subiect va fi adesea afectat de mai multe diateze. Pe măsură ce înaintează în vârstă, se pot adăuga simptome care corespund unuia sau altuia dintre aceste terenuri morbide, în funcție de evenimentele care i-au jalonat viața. Acesta reprezintă, de altfel, singurul factor care complică munca terapeutului (*sursa: Emmanuel Ducot. Incursiune în homeopatie; trad. Gabriela Scurtu Iovan – Iași: Polirom, 1999, 200 p.*).

1.2.12. Conceptul lui Rajan Sankaran despre miasme

Dr. Rajan Sankaran a promovat Bombay Homeopathic College în 1981. Este autor a mai multor lucrări în homeopatie, cele mai recente fiind: "The system of Homoeopathy" 2000, "An insight into Plants" vol. I și II 2002, "Sankaran's schema" 2003, "The Sensation in Homoeopathy" 2004, "Sensation refined" 2007. Boala vine din tulburarea forței vitale, a energiei, exprimată în **senzația vitală**. Tulburarea centrală determină tulburări mentale și generale care duc la simptome patologice locale. Rajan Sankaran descrie mai multe tipuri de miasme, exprimate prin senzația vitală. Miasma este felul în care se percepe senzația vitală, se exprimă în atitudine și grad de disperare, este perspectiva umană a acestei senzații anormale. Senzația vitală și miasma sunt 2 aspecte ale aceluiași fenomen – **boala**. Senzația este „**ce**” al cazului, miasma este „**cum**” și „**cât**” al cazului.

1. Miasma acută – senzația vitală este percepută ca ceva brusc, temporar periculos pentru viață. Atitudinea este de panică, reflex instinctiv de luptă sau fugă, există speranța, totuși. *Cuvinte-cheie*: brusc, violent, panică, pericol, scăpare, fără ajutor, teroare, frică, alarmă.

2. Psora – senzația vitală este permanentă, nesiguranța de a depăși, există speranță. Atitudinea: efort, o luptă permanentă cu speranța succesului. *Cuvinte-cheie*: luptă, efort, încredere, dificultate, speranță, anxietate.

3. Sicoza – senzația este permanentă și fixă, dar nu distructivă, iremediabilă, benignă. Atitudinea este de acceptare și evitare, mascare, acoperire. *Cuvinte-cheie*: fix, acoperit, vinovat, ascuns, secret, evitat, acceptat.

4. Luetism – senzația este percepută profund, permanentă, distructivă și fatală, fără speranță și disperată, senzația de izolare, că nimeni nu-l poate ajuta, singur pe lume. Atitudinea este disperată. *Cuvinte-cheie*: distrus, devastat, fără speranță, imposibil, sfârșit.

5. Miasma tifoidă – între miasma acută și psora. Ceva subit, temporar și amenințător pentru viață, care cere mai mult de un răspuns instinctiv și care cere efort. Atitudinea: efort concentrat pe o scurtă durată. Dacă efortul durează apare colaps. *Cuvânt-cheie*: criză.

6. Miasma malarică – între miasma acută și sicoză. Senzația este de situație fixă, permanentă, benignă cu atacuri intermitente, cu sentimentul de persecutat și împiedecat. Atitudinea: acceptare cu sentimentul că este nenorocos, plângăreț, nu este multă speranță, nefericit, teoretizează, fantazează. În stare acută poate fi un răspuns instinctiv. *Cuvinte-cheie*: atacat, hărțuit, torturat, persecutat, împiedecat, nenoroc.

7. Miasma fungică (Ringworm) – între psoră și sicoză. Senzația este permanentă și fixă, dar nu atât de iremediabilă ca în sicoză. Atitudinea

este de speranță și luptă, alternantă cu acceptare, nesiguranță, slăbiciune internă. *Cuvinte-cheie*: încercare, efort, luptă, predare, acceptare.

8. Cancerinism – între fixitatea sicozei și distrucția luetismului. Senzația este profundă, haos scăpat de sub control, dar nu este distrugere totală, mai e ceva speranță. Atitudinea: efort dincolo de puteri. *Cuvinte-cheie*: control perfect, așteptări, ordine, haos, efort supraomnesc.

9. Tuberculinism – între sicoză și luetism. Senzația este mai profundă și cu mai mare disperare decât în cancerinism – de opresiune, sufocare, capcană. Atitudinea: activitate febrilă și nevoia de schimbare totală, foarte mică speranță, distrugerea pare iminentă, izolare asemănătoare cu cea din luetism. *Cuvinte-cheie*: activitate, febril, schimbare, intens, libertate, opresiune, sufocare, capcană.

10. Miasma leprei – între tuberculinism și luetism. Senzația este de distrugere, disperare, lipsa speranței, opresiune. Atitudinea e disperată, violență (sfâșie, mușcă), fără speranță și cu sentiment de însingurare, izolare, a fost uitat de toți, mai ales de cei dragi, dezgust de sine, e murdar și blestemat. *Cuvinte-cheie*: opresiune, fără speranță, sufocare, izolare, decelasat, nenoroc, blestemat, repulsie, murdar, dezgust, mutilat, mușcat, sfâșiat, disperat, nesuferit, sadism. (*Sursa: Dr. Doina Pavlovschi, Homeopatie. Note de curs, Modulul 1, 2009, p. 52-55*).

1.2.13. Noțiune de patogenezii

Principala sursă de cunoștințe referitor la efectele farmacotoxicologice obținute de homeopatie este testarea substanțelor pe oameni sănătoși. Aceste informații sunt descrise sub formă de **patogenezii** care sunt proprii doar homeopatiei. Efecte farmacotoxicologice asupra organismului uman fac parte din toate categoriile cunoscute în alopatică ca efecte adverse și reacții secundare întâlnite la medicamente. În literatura homeopată se folosesc mai multe definiții ale termenului patogenezie. Patogeneza (*gr. patos=boală, genesis=naștere*) înseamnă mecanismul prin care apare sau se dezvoltă o boală. Patogenezie = totalitatea simptomelor pe care le determină o anumită substanță. Astfel, patogenezia unei substanțe este o descriere, mai mult sau mai puțin amănunțită, a simptomelor produse de substanța respectivă, administrată în doze repetate, la oameni sănătoși. Simptomele descrise în patogenezii reprezintă elemente ale unor boli artificiale. Într-o bună patogenezie nu se trec simplu efectele toxicologice obținute cu doze ponderale, ci efectele reacționale.

Simptomele sunt modificări produse în organism de o anumită substanță. Ele reprezintă manifestări reacționale ale unui teren individual.

Simptomele arată care țesuturi, organe sau mecanisme fiziologice sunt dereglate. Nu există simptom care să aparțină unui singur medicament homeopat. Orice simptom, indiferent din ce categorie face parte, se întâlnește la mai multe sau mai puține remedii. Ceea ce diferențiază medicamentele între ele, este asocierea anumitor simptome, care conferă caracterul patognomonic (*care este caracteristic unei boli, pe baza căruia se poate pune diagnosticul*). Clasificarea simptomelor după C. Aurian-Blăjeni (1994). **Simptome senzoriale.** Apar la începutul majorității bolilor ca „stare de rău”, preced simptomele funcționale și lezionale. Sunt manifestări individuale, din sfera psihică și a sensibilității, au relații cu temperamentul și sunt caracteristice pentru reacțiile personale. **Simptomele funcționale.** Sunt manifestări, de obicei de început, care exprimă numai alterări calitative, funcționale, frecvent reversibile, alteori trecând în simptome lezionale. **Simptome obiective.** Sunt manifestări vizibile, decelabile de către purtător și înregistrate de simțurile observatorului: „văzute, auzite, pipăite, gustate, mirosite” etc. **Simptome subiective.** Sunt simptome „simțite de pacient și exprimate în cuvinte”. Simptomele subiective au mare valoare în homeopatie, contribuind la individualizarea de detalii a unui medicament homeopat. Exemplu: senzație de nod esofagian – *Ignatia*. O categorie distinctă de simptome subiective sunt simptomele psihice. Ele au importanță dominantă într-o patogenezie, fiind uneori caracteristice unui medicament. Ex.: tristețe, dorință de singurătate – *Sepia*. Printre simptomele psihice se înscriu și visele, uneori corespunzătoare unui medicament. Exemplu: vise cu fugă, urmărire – *Rhus toxicodendron*. **Simptome lezionale.** Sunt manifestări structurale, obiective, expresia unor dereglări mai profunde, cantitative, la nivel anatomic, urmează frecvent manifestărilor funcționale de durată mai lungă, sunt adesea ireversibile. Exemplu: adenopatii – *Iodum*. **Simptome patognomonice.** Constituie manifestări caracteristice unui remediu, exprimând modul particular de a reacționa al unui bolnav. Sunt diferite de simptomele bolii, care se găsesc la mai mulți bolnavi cu aceeași boală. Ele oferă posibilitatea optării pentru acel medicament, cu mare siguranță. De aceea se mai numesc simptome-cheie. Exemplu: dureri în loja hepatică, cu iradiere spre unghiul inferior al omoplatului drept – *Chelidonium*. **Simptome principale.** Se situează imediat după simptomele patognomonice, pe care le pot completa. În lipsa simptomelor patognomonice pot constitui argumentul major pentru alegerea unui medicament. **Simptome secundare.** Sunt comune mai multor medicamente. Completează datele definitorii ale unei patogenezii. Exemple de descriere a unor patogenezii sunt prezentate în anexa A-13. (după Dumitru Dobrescu, 2009).

1.3. Principiile fundamentale ale homeopatiei

1.3.1. Principiul similitudinii – „*similia similibus curantur*”

O substanță care în doză ponderală provoacă tulburări la omul sănătos poate în doze infime vindeca aceleași tulburări la omul bolnav. Acest principiu formează cheia de bază a practicii medicale. Simptomele nu constituie boala, ele reprezintă mijloacele prin care organismul încearcă să-și recâștige echilibrul fiziologic pierdut, adică homeostazia. Fiecare complex de simptome sau sindrom nu reprezintă boala ca atare, ci acțiunea mecanismelor de apărare mobilizate de organism pentru a contracara influența morbidă producătoare de boală, care poate fi datorată acțiunii bacteriilor, virusurilor, modificărilor atmosferice, poluării mediului înconjurător, tulburărilor mentale, emoționale etc. Suprimarea simptomelor (cunoscută sub numele de antipatie sau contrapatie) este unul din cele mai mari pericole pe care le prezintă medicina alopatică.

S. Hahnemann – Organon, par 22: „Proprietățile terapeutice ale medicamentelor rezidă exclusiv în puterea lor de a provoca simptome patologice la omul sănătos și de a le face să dispară la omul bolnav”.

S. Hahnemann – Organon, par 26: „Experiența ne învață că toate medicamentele vindecă, fără excepție, bolile ale căror simptome se apropie cel mai mult de ale lor”.

1.3.2. Principiul infimezimalității

Matematicianul francez Maupertius spunea „*Cantitatea de acțiune necesară pentru a produce orice schimbare este cea mai mică posibilă: cantitatea decisivă este întotdeauna minimă, infimezimală*”. În paragraful 275 din Organon, S. Hahnemann scria „...un medicament administrat într-o doză prea mare, deși potrivit din punct de vedere homeopatic și fiind benefic prin natura sa, va face rău pacientului, având o acțiune prea puternică asupra forței vitale...”

Diluția este un procedeu tehnic utilizat la prepararea remediilor homeopate, care aduce o fortificare a acțiunii sale, astfel încât în diluții înalte efectul poate fi foarte rapid și de lungă durată. Răspunsul organismului diferă nu numai la diluții joase sau înalte, ci, în cadrul aceleiași diluții, de la un subiect la altul în funcție de bioteren. În homeopatie medicul trebuie să prescrie o doză extrem de mică pentru a nu produce o agravare a simptomatologiei pacientului. Acțiunea dozei minime este în concordanță cu **legea Arndt Schultz**, care afirmă că *dozele mici stimulează, dozele medii paralizează și dozele mariucid*. Potrivit acestei legi, acțiunea dozelor mici și a celor foarte mari din aceeași substanță asupra materiei vii este opusă.

În biologie este cunoscută ca **reacție bifazică**, iar în farmacologie sub denumirea de **curba răspunsului în funcție de timp**.

Dozele infinitezimale folosite în homeopatie au fost supuse și criticilor reieșind din faptul că diluțiile extrem de mari practic nu mai conțin nimic din substanța de la care provin. Din punct de vedere chimic acest fapt este adevărat pentru diluții mai mari de 10^{-24} , când se depășește numărul lui Avogadro. Numărul de molecule într-un mol din orice substanță este dat de numărul lui Avogadro: care are o valoare de aproximativ $6,023 \times 10^{23}$ particule/mol. Acest număr servește drept bază la determinarea mărimii fizice – cantitatea de substanță. (https://ro.wikipedia.org/wiki/Numărul_lui_Avogadro).

Acest număr corespunde unei diluții 24 pe scara decimală (1:10) sau 12 pe scara centezimală (1:100). În homeopatie însă se folosesc în mod uzual potențe mult mai înalte, de exemplu diluțiile LM (1:50 000) etc., la care se observă efecte remarcabile, cu condiția ca remediul să fie selectat corect din punctul de vedere al similarității. (M. Radu, D. Pavlovschi)

1.3.3. Principiul dinamizării

Fiecare diluție succesiv realizată din remediul homeopatic, constituit din materie primă naturală: plante, minerale, animale, se însoțește de un număr de secuse puternice, ritmul optim fiind cel al bătailor inimii. Dinamizarea este o acțiune biofizică. Forțe (energii) reale sunt încorporate în materie, rolul dinamizării ar fi de a le elibera. Orice substanță pe măsura diluării ei se însoțește de condensare de forțe care, eliberate prin dinamizare, iradiază în diluție. Astfel, diluția devine purtătoare de energie, nu de substanță. Prin dinamizare, în homeopatie se pot folosi și substanțe toxice în stare nativă, de exemplu mercur (Mercurius), arsen (Arsenicum album), plumb (Plumbum metallicum), fosfor (Phosphorus), veninuri de șerpi (Lachesis) sau păianjeni (Tarentula), dar și substanțe inerte, carbunele vegetal (Carbo vegetabilis), nisipul (dioxid de siliciu, remediul Silicea) sau sarea de bucătărie (Natrum muriaticum). Remediile homeopate preparate din plante au proprietăți curative care nu se întâlnesc la planta ca atare. Astfel, în procesul de dinamizare se eliberează informații latente (energie) care există în substanța respectivă și nu se manifestă în mod obișnuit, dar care declanșează procesul terapeutic. Acțiunea remediului homeopatic nu este o acțiune fizică, nici chimică ci, mai degrabă, de natură informațională, la nivelul energiei vitale care asigură legătura atât între diferitele nivele ale ființei umane (fizic, emoțional, mental) cât și între organism și mediul înconjurător. (M. Radu)

1.3.4. Principiul experimentării pe om sănătos

Experimentul clinic pe om sănătos a fost folosit de S. Hahnemann ca metodă experimentală sistematizată pentru a cunoaște proprietățile curative ale medicamentelor. Experimentarea pe sine și pe colaboratorii săi i-a permis să argumenteze legea similitudinii pentru aflarea remediului cel mai potrivit terapeutic, adică acela care va acționa cel mai mult în același sens cu reacția reflexă de apărare a organismului, acela ale cărui simptome patogenezeice se apropie de ansamblul de simptome prezent la bolnav.

1.3.5. Principiul individualizării

Homeopatia este o medicină a persoanei. Este necesară nu numai o individualizare a bolii, cum se practică în mod curent în alopatie prin punerea diagnosticului nosologic, ci și o individualizare holistică a bolnavului cu tot ceea ce prezintă el mai particular, a formei pe care o îmbracă boala la bolnavul în cauză. Fiecare formă clinică este, în același timp, o formă terapeutică, este contraimagea individualizată a remediului, fizionomia patologică a bolnavului își găsește asemănarea în patogenezia remediului.

1.3.6. Principiul administrării unui remediu unic

Pentru o vindecare de durată a pacientului, medicul trebuie să prescrie un remediu unic care a dovedit la testare cea mai mare similitudine cu complexul de simptome al pacientului. Prin urmare, este nevoie de multă muncă, timp, energie, specializare și dăruire din partea medicului pentru a identifica remediul corect. Aceasta se numește individualizare. În homeopatie fiecare pacient este tratat ca un individ unic și aparte. Deși boala, pentru diferiți pacienți consultați de medic, poate fi aceeași, după semantica medicinei alopatice, remediul homeopatic specific poate fi diferit pentru fiecare.

Samuel Hahnemann – Organon, par. 273. „.... În medicina unică și adevărată, unica medicină conformă naturii, homeopatia, este interzis să administrezi bolnavului două substanțe medicinale în același timp.”

1.3.7. Principiul direcției vindecării (legea lui Hering)

În secolul al 19-lea, a fost propus un principiu cunoscut ca Legea lui Hering, numit astfel în onoarea lui Constantine Hering (1800-1880), un medic homeopat renumit (SUA). În procesul de vindecare se observă că simptomatologia principală se îndreaptă de la centre funcționale mai importante spre unele mai puțin importante din organism, ca exemplu, de la organele vitale spre exterior (piele). Deoarece organismul este privit ca un sistem holistic, simptomele sunt îndreptate de la centrul mental la

cei emoționali și în final la cei fizici. Dacă se găsește adevăratul similimum, simptomele se vindecă în conformitate cu cele patru direcții ale legii lui Hering: de sus în jos, dinăuntru în afară și în ordinea inversă apariției lor. (sursa de informare: Mărginean Liana și a., 2008, Dr. Doina Pavlovschi, 2009).

1.4. Unele ipoteze, teorii și cercetări aduse în sprijinul homeopatiei

1.4.1. Ipoteza solventului reglat

Aceasta este ipoteza cercetătorului australian Paul Callinan pentru a explica acțiunea potențelor. Medicamentele acționează asupra membranei celulare prin mijloace chimice și fizice. Anumiți receptori ai medicamentelor se știe că se află pe membrana celulară. Multe remedii homeopate s-ar putea să acționeze la acest nivel. Baza teoriei receptorului este modelul „lacăt și cheie” pentru a explica acțiunea enzimelor. Se consideră că receptorii apar în două zone principale:

- a) membranele celulare, ca parte constitutivă a stratului dublu de fosfolipide;
- b) la nivelul enzimelor care sunt și proteine și au un nivel calitativ activ.

1.4.2. Teoria perturbării moleculare.

Această teorie care aparține lui Belleau (1965), susține că medicamentele și substanțele asemănătoare pot forma un complex „lacăt-cheie” în zona de reglare a proteinei receptoare și că această combinație modifică macromoleculele dintr-o stare de repaus în una cu o configurație schimbată în care devine o enzimă eficientă. Interacțiunea receptor – medicament poate modifica configurația proteinelor, dar mai poate modifica structura apei ce înconjoară și penetrează proteina, având efecte pronunțate asupra formei și activității enzimelor. Este necesar ca o proteină să fie flexibilă pentru a acționa eficient ca enzimă sau receptor de medicamente. S-a descoperit că această flexibilitate este mult modificată de variațiile structurii apei. Structura apei este puternic modificată în medicamentele homeopate de potență înaltă. Chiar dacă nici un medicament nu este prezent, metodele rezonanței magnetice nucleare arată că transmitătorul s-a schimbat fizic, iar această modificare poate fi transferată în fluidele din corp. În diluțiile scăzute, unde există cantități semnificative de medicamente, modificările structurilor proteinelor în enzime se fac în principal prin interacțiunile receptor-medicament. Moleculele remediului pot fi energizate prin sucusiune, proces de mare importanță în diluțiile înalte. Sucusiunea produce ruperea cristalelor de apă și stabilirea noilor structuri

de hidratare care sunt mai stabile și păstrează mai bine conținutul informațional al substanței dizolvate. Aceasta pare să fie baza energizării potențelor înalte în homeopatie. În procesul diluției și sucusiunii medicamentelor, se pare că informația este transferată de la medicament la structura solventului. Formarea structurilor stabile de apă în mediul unei proteine globulare are efecte puternice asupra funcționării acesteia. Proteinele sunt capabile să conducă impulsurile energiei din punct în punct în matricea lor, iar aceste impulsuri iau forma de undă de șoc ce trece prin proteină. La baza acestui efect stă mecanica cuantumului molecular, care descrie fazele vibrației specifice moleculelor înaintea dezintegrării.

1.4.3. Teoria biofotonică (Traian Stanciulescu - 2005)

Un remediu homeopatic poate fi asimilat cu funcția de rezonator biofotonic, având funcție dublă: *funcția energetică*: stimulează – livrează, prin mecanism de rezonanță, energia internă a sistemului receptor și activează procesul de regenerare; *funcția informațională*: joacă rol de sistem disc capabil să amintească organismului bolnav, care și-a pierdut memoria câmpului (memoria matriceală), softul original. <https://hpathy.com/author/traian-d-stanciulescu/>

1.4.4. Teoria cuantică a informației

Din îmbinarea teoriei informației cu teoria cuantică a rezultat *teoria cuantică a informației*. Cel mai important emițător și receptor din celulă, este considerată spirala dublă de ADN, care în principiu reprezintă modelul oricărui sistem biologic și care este puternic influențat de sistemele de joasă frecvență. Nucleele atomilor intră în rezonanță la frecvențe de 7-9 Hz, astfel realizându-se schimbul de informație. Complexul eximer de ADN al moleculei bipolare este principala sursă a câmpului magnetic uman, sistemele vii fiind studiate ca lasere naturale cu emisie a razei de o intensitate scăzută și cu o coerență extrem de ridicată. Toate sistemele de reglare în organisme biologice funcționează după principiul oscilatorilor (generatori de oscilații).

Teoria cuantică modernă a câmpurilor bazată pe o dialectică complexă, prin extinderea modelului newtonian, postulează conceptele de simetrie și interacțiune cu rol armonizant care au model matematic (algebra Lie). Această analiză nonlineară are la bază teoria cuantumului entropic – parte din teoria informațională dezvoltată de T. Van Hoven. Methatron este un generator nonlinear cuantic de oscilații electromagnetice ce interferează cu biocâmpul informațional al creierului, al cărui inventator este Academicianul rus V.I. Nesterov, Președintele Academiei Internaționale de Ana-

liză Nonlineară. În consecința interacțiunii câmpurilor magnetice de slabă intensitate cu structurile organice, acestea intră într-o stare metainstabilă (ca urmare a modificării la nivel cuantic a structurilor de spin ale electronului). Răspunsurile vibraționale recepționate de aparat sunt transformate în „imagini” digitale energetice tetradimensionale (holograma neurală). Această investigație adaugă și elementul timp realizând o scopie 4D „virtual NLS-Scopy” fiind posibilă evaluarea dinamică a gradientului entropic și a tendinței sale evolutive pe baza metodei „patternurilor”. S-a constatat, pe un lot de aproximativ 600 de persoane care au fost testate, că toți cei care au prezentat un grad al câmpurilor de bruiaj mai mare de II și o încărcare psihoemoțională mai înaltă de gr. II aveau polaritate falsă, adică anumiți aminoacizi din structura unor organe și-au schimbat spinul de rotație de la dextrogir (normal) la levogir (greșit), fapt care duce în timp la apariția oncoproteinelor, precursorii celulelor neoplazice. Noutatea acestei metode și beneficiul ei este acela că pe lângă faptul că detectează aceste lucruri, are posibilitatea ca prin biorezonanță și terapia de inducție să „îndrepte” spinul de rotație al aminoacizilor și împreună cu *medicamente homeopatice personalizate* să scadă câmpurile de bruiaj și gradul de stres, ceea ce duce implicit la împiedicarea apariției celulelor atipice în organism.

Rezonanța reprezintă un fenomen inteligent prin care se realizează o comunicare bilaterală între sisteme asemănătoare cu posibilitatea transferului de informație, materie și energie. Astfel se realizează comunicarea și în cadrul sistemelor vii. Inducția prin rezonanță presupune preluarea amprenteii sistemelor celor mai coerente și organizate de către sistemele cu o entropie crescută (ierarhia acceptată). (Mărginean Liana și a., 2008).

1.4.5. Memoria apei

Memoria apei este, la ora actuală, unul dintre cele mai controversate subiecte din lumea științifică, pentru că, pe de o parte, dacă vor exista dovezi suficiente în acest sens (că apa are memorie), vor fi bulversate multe dintre fundamentele științei actuale, iar, pe de altă parte, industriei farmaceutice i-ar fi puse în pericol multe dintre sursele de profit, pentru că memoria apei ar confirma principiile homeopatiei.

Memoria apei este conceptul folosit, în 1988, de Jacques Benveniste, medic și imunolog francez, când și-a publicat rezultatul cercetărilor legate de acest subiect, în revista „Nature”, și care a provocat controverse în lumea științifică și conflicte de interese între reviste științifice de prestigiu. Studia reacțiile alergice la bolnavi. Este cunoscut, că sunt celule, numite mastocite și bazofile și, că au pe membrana lor niște proteine (receptori), care atunci când sunt în contact cu Imunoglobulina E (Ig E), descarcă histamina și apar

Fig. 1.10. Jacques Benveniste (1935-2004). (sursa: <https://sites.google.com/site/appliedmemwater-research/jacques-benveniste>; https://www.lesechos.fr/20/08/2004/LesEchos/19226-045-ECH_L-affaire-de-la---memoire-de-l-eau---refait-surface.htm; <https://www.amazon.co.uk/mia-verit%C3%A0-sulla-memoria-dellacqua/dp/8862290071>)

reacțiile alergice. Din sângele unor pacienți alergici au fost separate Ig E (anticorpi), și ulterior au fost diluate cu apă la cea mai înaltă treaptă de diluție (1:10 000), în care nu mai exista nici o moleculă de anticorp. Atunci, când mastocitele și bazofilele au fost tratate cu această diluție, ele au reacționat cu descărcarea histaminei și declanșând reacțiile alergice, ca și cum ar fi prezente în această soluție Ig E. Astfel, Jacques Benveniste, a ajuns la concluzia că apa din diluția respectivă a înmagazinat sub formă de câmp de torsiune (informație), amprenta (informația) celulelor examinate.

Benveniste a concluzionat: „configurația moleculelor în apă a fost activată biologic”. Mai târziu, în anii '90, Benveniste a afirmat de asemenea că această „memorie” poate fi stocată, transmisă și introdusă în altă mostră de apă, care apoi va conține aceleași calități active ca prima mostră. Explicația succintă pe care medicul francez o dă noțiunii „memoria apei” este că apa, aflată în contact cu anumite substanțe, păstrează o „amprentă” a anumitor proprietăți ale substanței respective, chiar și când nici o moleculă din acea substanță nu mai este în apă. El afirma că moleculele de apă în care sunt diluate tincturile-mamă preiau informația și energia substanței

cu care au venit în contact. Ceva asemănător cu o dischetă informatică, material ea este alcătuită din molecule de vinil și oxid feric, dar informația conținută nu poate fi nici dozată, nici măsurată. Teoria sa uimitoare a născut în rândul specialiștilor din domeniu și din domeniile conexe o controversă uriașă. Deoarece descoperirea ar fi provocat o revoluție în medicină, validitatea muncii sale a fost pusă la îndoială, apoi savantul a fost respins din comunitatea științifică. <https://apa-hexagonalablog.wordpress.com/2016/03/15/apa-are-memorie-ipoteze-de-jacques-benveniste-1935-2004/>

Fenomenul „memoria apei”, insuficient argumentat de Jacques Benveniste, a rămas însă în preocuparea specialiștilor din diverse domenii, rezultate semnificative fiind obținute de către o echipă de cercetători condusă de Luc Montagnier, laureat al Premiului Nobel pentru medicină, în 2008.

Luc Montagnier nu a ezitat să pună atitudinea negativă a unei părți a lumii științifice față de fenomenul „memoria apei” pe seama unei „terori intelectuale” și, pentru a-și continua cercetările despre modificările pe care ADN-ul le produce în structura apei, a ales să meargă în China, la Shanghai. Luc Montagnier a susținut că „teleportarea ADN-ului” este posibilă, adică fenomenul care presupune producerea de unde electromagnetice de către ADN, măsurabile când acesta este puternic diluat în apă, unde care pot fi înregistrate, transmise și portate într-un alt eșantion de apă pură, în care ADN-ul poate fi replicat (fig. 1.11; fig. 1.12.). Experimentul lui Montagnier poate fi rezumat după cum urmează. O probă de apă cunoscută cu 2 ng/ml de 104 baze ADN de la un pacient infectat cu HIV este diluată în apă și agitată timp de 15 secunde. După filtrare pentru a elimina ADN-ul, etapele

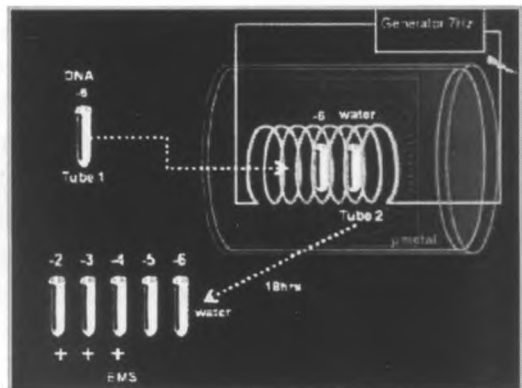

Fig. 1.11. Luc Antoine Montagnier (1932-2022), laureat al Premiului Nobel
(sursa: <http://www.sciencemag.org/news/2014/09/unesco-host-meeting-controversial-memory-water-research>; <https://theunknowndna.files.wordpress.com/2012/04/arxiv-org-pdf-1012-5166-pdf-adobe-acrobat-pro.jpg>)

de diluare și agitare sunt repetate de 10 ori, atingând niveluri ridicate de diluare de 10^{-10} . Proba, extrem de diluată, emite semnale electromagnetice (EMS) cu frecvențe joase. Acest EMS este înregistrat de o bobină de microfon și salvat ca fișier WAV de 6 secunde la laboratorul din Paris. Fișierul WAV este trimis prin e-mail unei echipe partenere din universitatea Benevento din Italia. Echipa italiană emite cu o bobină timp de 1 oră EMS-ul fișierului WAV pe un eșantion de apă distilată într-un tub metalic sigilat. Proba de apă este apoi plasată într-un aparat de reacție în lanț a polimerazei (PCR). Mașina PCR din Italia produce ADN, 98% identic cu ADN-ul inițial de la Paris. Practic, teleportarea ADN-ului este dovada că memoria apei există. https://ro.qaz.wiki/wiki/DNA_teleportation

Luc Montagnier a fost mereu supus întrebărilor legate de convingerile sale cu privire la homeopatie, la care a răspuns: „Nu pot spune că homeopatia are dreptate în tot. Ceea ce pot spune acum este că diluțiile mari sunt corecte. ***Ele sunt structuri de apă care imită moleculele originale***”.

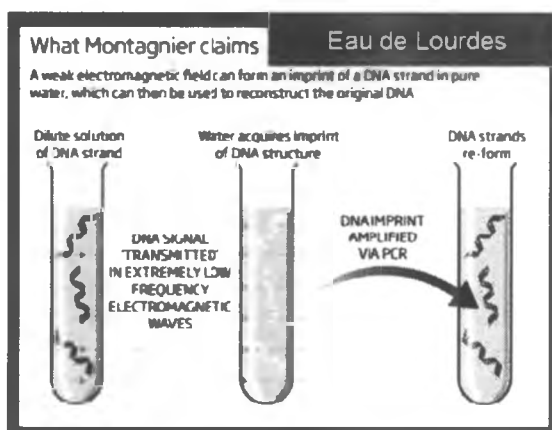

Fig. 1.12. Replicarea AND-lui din informația transmisă de la distanță
(sursa: <https://www.pinterest.com/pin/719590846680491461/>.)

El a recunoscut că nu a lucrat cu nivele de diluție foarte mari utilizate în mod normal în homeopatie: „Am aflat că nu putem lucra cu ADN-ul la diluțiile extrem de ridicate utilizate în homeopatie, nu putem depăși o concentrație mai mare de 10^{-18} de diluție, deoarece pierdem semnalul. Dar chiar și la 10^{-18} , se poate calcula că nu mai există nici măcar o singură moleculă de ADN rămasă. Și totuși, am detectat un semnal.” <https://apahexa-gonalablog.wordpress.com/2016/03/20/homeopatia-stiinta-sau-pseudo-stiinta-luc-antoine-montagnier/>.

Atunci, ne punem întrebarea, ce este **APA**?

Apa este unul dintre cele patru elemente fundamentale, evocat încă din miturile antichității, alături de pământ, aer și foc. Apa ocupă 70% din

suprafața planetei și reprezintă 70% din greutatea corpului uman. Molecula de apă este simplă (H_2O), însă proprietățile apei sunt complexe. Apa este una dintre puținele substanțe din natură care există în trei forme – lichidă, gazoasă și solidă, are, de asemenea, proprietăți electrice și termice unice. O singularitate chimică a apei este dată de faptul că fiecare atom de oxigen se combină în mod particular cu atomii de hidrogen ai moleculelor vecine, legături de hidrogen responsabile de rețelele hexagonale, de unde rezultă aranjamentul sub formă de cristal, și nu unul haotic, cum se întâmplă la majoritatea lichidelor. Interacțiunea atomilor din molecula de apă îi conferă acesteia proprietăți deosebite.

Cu ajutorul mecanicii cuantice s-a arătat că legătura covalentă dintre atomul de oxigen și fiecare dintre atomii de hidrogen se realizează prin interpătrunderea (contopirea) orbitalilor atomici pentru a forma un orbital molecular comun, și anume: orbitalul electronului de pe nivelul 1s (adică cu numărul cuantic principal $n=1$ și cel orbital $l=0$) al hidrogenului, cu orbitalul electronului de pe subnivelul 2p ($n=2$, $l=1$) al oxigenului. Structura stabilă corespunde unei interpătrunderi maxime a acestor subnivele, care determină un unghi între cele două legături covalente de 105° , unghi care a fost determinat experimental folosind metoda difracției razei X. Prin aceeași metodă de analiză structurală s-a determinat că, distanța dintre atomul de oxigen și fiecare dintre cei doi atomi de hidrogen este de $0,99 \text{ \AA}$. (fig. 1.13).

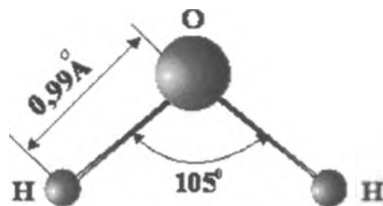

Fig. 1.13. Structura moleculii de apă

Conceptul modern despre structura apei, definește apa ca având o structură cristalografică. Conform acestui concept, nucleul de oxigen s-ar găsi în centrul unui tetraedru, două vârfuri ale tetraedrului ar fi ocupate de cele două nuclee de hidrogen, iar în celelalte două vârfuri ar fi concentrate zonele cu electroni neparticipanți. Molecula de apă este asimetrică (polarizată). Centrul de greutate al sarcinilor pozitive (q) nu coincide cu centrul de greutate al sarcinilor negative (centrele fiind situate la distanța d) și de aceea molecula de apă este o moleculă polară (un dipol electric). (sursa: <https://sites.google.com/site/biokorinna/structura-moleculii-de-apa>).

Molecula de apă poate forma legături coordinative cu alte molecule de apă, legături cunoscute sub numele de *punți de hidrogen* (*legături de hidrogen*). Nucleele celor doi atomi de hidrogen de pe orbitalii bilobați 1 și 2 (fig. 1.14), fiind slab ecranati de către norul electronic, generează un câmp electric puternic, determinând fiecare câte o interacțiune electro-

statică asupra unui atom de oxigen, ce aparține altei molecule de apă. Deci, se formează două punți de hidrogen cu două molecule de apă. De asemenea, electronii ce se mișcă pe orbitalii 3 și 4 pot trece parțial pe orbitalii atomilor de hidrogen, care aparțin altor două molecule de apă vecine, realizându-se încă două legături de hidrogen. În consecință, o moleculă de apă poate realiza patru punți de hidrogen (fig. 1.15). Lungimea unei legături de hidrogen este de 1,77 Å.

Spațial, cele patru molecule de apă asociate prin punți de hidrogen sunt dispuse în vârfurile unui tetraedru, iar molecula tetracoordinativă se află în centrul tetraedrului. (sursa: <http://www.rasfoiesc.com/educatie/biologie/biofizica/Structura-apei 87.php>).

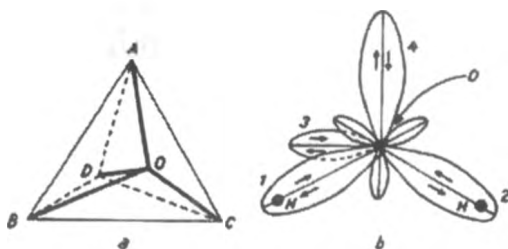

Fig. 1.14. Structura tetraedrică a moleculei de apă

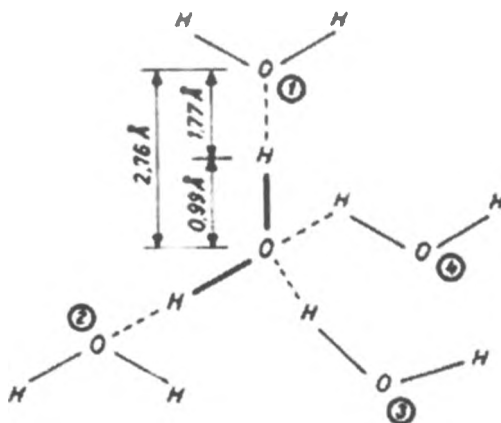

Fig. 1.15. Asociații moleculare ale apei

1.4.6. Teoria clatraților

Cea mai coerentă descriere a unui fenomen informațional în ceea ce privește **memoria apei** este acela al „**clatraților**”, concept ce a fost dezvoltat în chimia fizică convențională. Un clatrat este o structură de molecule de apă care se formează în jurul unei molecule solvate și care este ținută împreună ca o entitate stabilă prin legături de hidrogen. Forma extrem de regulată a moleculei de apă, la fel și a agregatelor pe care le construiesc ar fi acel punct de pornire care ar lămuri mecanismul de memorare a informației, stocare și transmitere a acesteia. Datorită polarității sale molecula de apă se poate fixa pe o proteină sau alt material (doar pentru o fracțiune de secundă) dar poate prelua informația. Noile structuri spațiale formate sunt la rândul lor tot tetraedre (Trandafir T., Gheorghiu M., 2013).

Moleculele de apă, fiind trecute sub presiune înaltă prin nanotuburi de carbon, polimerizează în structuri duble helicoidale ADN asemănătoare. Apa are un comportament de cristal lichid. Fiecare particulă care vine în contact cu apa o „obligă” să ia o anumită formă și să preia informația.

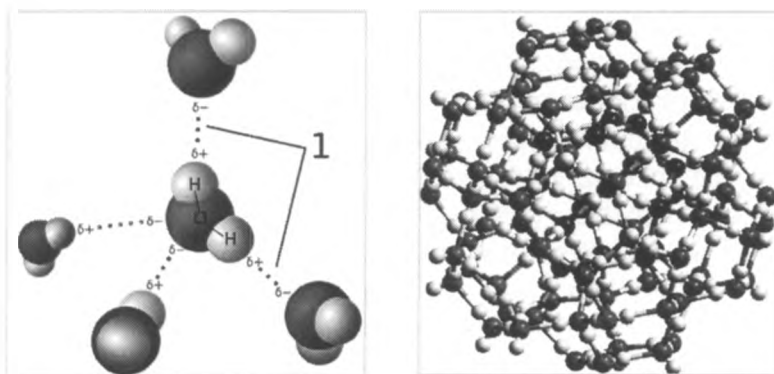

Fig. 1.16. Schema unui clatrat (sursa: <https://ro.wikipedia.org/wiki/Clatrat>)

<https://daniel-roxin.ro/mihaela-gheorghiu-comportamentul-cuantic-al-apei-in-celulele-noastre>.

Masaru Emoto
(1943-2014)

Tot în sprijinul teoriei doctorului Jacques Benveniste sunt și studiile medicului și biofizicianului japonez Masaru Emoto. Utilizând un microscop optic ultraperformant, el a fotografiat moleculele de apă după înghețare. Inițial, studiul său a avut drept scop determinarea gradului de puritate al apelor de pe teritoriul Japoniei. Ulterior, el a observat că moleculele de apă înghețate prezintă forme diferite, funcție de mediul în care stau, de zonă sau de informația care le este transmisă.

M. Emoto a adus dovezi concrete despre faptul că energia vibrațională umană, gândurile, cuvintele, ideile și muzica afectează structura moleculară a apei, aceași apă care cuprinde mai mult de șaptezeci la sută din corpul uman matur și acoperă aceeași suprafață din planeta noastră. 75% constituie conținutul de apă al creierului. Această schimbare structurală a apei poate fi interpretată ca o formă de memorie a apei, sau de acumulare de informații (fig. 1.17; fig. 1.18.).

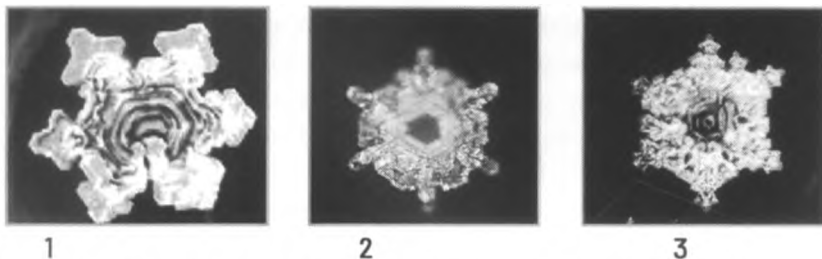

Fig. 1.17. 1 – Simfonia nr. 40 Mozart; 2 – Yesterday The Beatles; 3 – Pastorale Beethoven

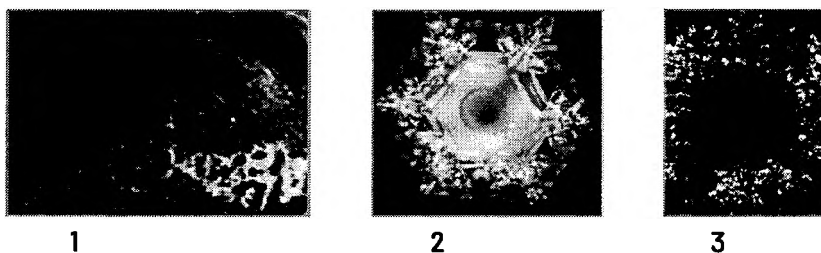

Fig. 1.18. 1 – A Heavy metal song; 2 – Râul Gang (India) – sfânt; 3 – spirit.

Cercetătorii au arătat că atunci când molecula solvită centrală este dislocată – așa cum se întâmplă la agitare viguroasă a soluțiilor prin sucusiuni succesive – ea este eliberată și formează șablonul pentru o nouă moleculă de clatrat. O agitare și diluare serială, cum are loc în prepararea medicamentelor homeopate, poate avea drept rezultat o soluție bogată în clatrați care sunt în legătură cu substanța ce a fost dizolvată la început, chiar dacă nu mai există molecule din substanța inițială. ***Există dovezi că remediile homeopatice conțin clatrați.***

Deși, s-a stabilit că potențarea nu are efect asupra vitezei propagării sau absorbției ultrasunetelor în apă (efect prezis de modelul clatraților) totuși, la spectroscopia prin rezonanță magnetică nucleară (*Demangio JL. Demangeat*), preparatele de ***Silicea*** homeopatice au fost găsite ca diferind de apă, ceea ce *sugerează o interferență cu legăturile de hidrogen*. Cea mai directă evidență a modelului clatraților a fost adusă de *Anagnostatos*, care au folosit ca metodă măsurarea curentului de depolarizare a unor soluții de Chamomilla. Curba de depolarizare pentru Chamomilla 30 CH a fost găsită ca intermediară între cea a tincturii-mamă de Chamomilla (în care multe molecule de apă sunt legate de moleculele de Chamomilla) și a apei, ceea ce sugerează că medicamentul homeopat conține mai multe molecule de apă cu mișcare limitată, deci clatrați mai mulți decât apa, dar mai puțini decât tinctura-mamă. *Anagnostatos* a reușit să demonstreze că două particule care au aceeași origine, dar care pleacă în direcții diferite, păstrează în permanență o legătură informațională între ele ce se manifestă indiferent de distanța care le desparte, având mereu același unghi de polarizare față de locația inițială. Particulele se comportă ca și cum ar „ști una de alta”. De aceea s-a presupus o conexiune nonlocativă între ele, faptul că ele păstrează mereu informația inițială care, indiferent de distanță, le permite să funcționeze în ***virtutea întregului din care au provenit. În mod similar, diluțiile ultramoleculare homeopatice, deși se află la o „distanță” de 10 n diluții față de tinctura-mamă, păstrează tot într-un mod nonlocativ, informația inițială.***

Ceea ce este totuși evident în legătură cu homeopatia, este faptul că: **fenomenele sunt de natură informatică**, implicând transmiterea succesivă a unor informații din partea substanței solvite (materia primă) pe un suport (solvent) și implicit o „**memorie**” care poate fi stocată și reactualizată. În plus, această memorie poate trece de pe un suport pe altul (apă – lactoză pentru preparatele C și D și apă – lactoză – apă în cadrul diluțiilor LM) fără ca principalele ei calități să fie afectate (http://www.homeopatia.ro/probleme_contemp.htm).

1.4.7. Cercetarea diluțiilor homeopatice

Medicamentele homeopate nu pot fi considerate ca un singur grup, deoarece pot fi foarte variabile în funcție de producător și de scopul medicamentului. În homeopatie, metoda de utilizare a preparatului joacă un rol semnificativ în a decide care diluție poate fi folosită, de potență joasă, înaltă sau foarte înaltă, așa cum întâlnim la preparatele homeopatice complexe, în care un component poate fi în aceeași formulă, în mai multe diluții. Spre deosebire de preparatele alopate unde la testare se pot folosi metode chimice pentru a doza principiile active, la preparatele homeopate de diluții foarte înalte peste numărul lui Avogadro, metodele analitice obișnuite nu pot fi folosite. Doar folosind metode foarte sensibile și specifice putem depista unele substanțe în diluții foarte înalte așa cum ar fi: spectroscopie UV, luminiscentă termică, luminiscentă întârziată, spectroscopie prin rezonanță magnetică nucleară cu protoni RMN, microscopie cu electrozi de transfer, spectroscopie de emisie atomică a plasmei (ICP-AES), calorimetrie ș.a.

Jean-Louis Demangeat susține că critica diluțiilor homeopate se bazează pe absența teoretică a materiilor prime la diluții ultramoleculare deasupra celor 12 CH (limita Avogadro). Mai multe studii arată că, în mod surprinzător, materialele pot fi măsurate la diluții mari și chiar sunt stabile în forma sa originală în diluții de peste 12 CH.

Cel mai bun mod de a doza conținutul medicamentelor homeopatice este încă o întrebare deschisă, la fel ca și cum medicamentul homeopat funcționează.

Institutul de Inginerie Chimică și Tehnologie Indian, Bombay susține: Homeopatia este controversată, deoarece medicamentele homeopatice de mare potență, cum ar fi 30c și 200c, prezintă diluții uriașe de multe ori mai mari decât numărul lui Avogadro. Teoretic, nu ar trebui să existe substanțe de materii prime măsurabile. Cu ajutorul tehnologiei moderne (TEM, SAED și ICP-AES) s-a demonstrat prezența materiei prime sub formă de nanoparticule și agregate ale acestora chiar și la diluții foarte mari. Prezența confirmată a nanoparticulelor provoacă noțiunea rolului diluției

în medicamentele homeopatice. Cercetarea medicamentelor homeopate pe bază de metale de la diferiți producători, a demonstrat pentru prima dată prezența materialului fizic prin: spectroscopie de emisie atomică cu plasmă cuplată inductiv (ICP-AES), microscopie electronică de transfer (TEM), prin difracția electronilor și analiză chimică. Acumularea de nanoparticule metalice elementare este vizibilă la aceste diluții extreme. În plus, cercetătorii de la Institutul de Medicină Complementară, Universitatea din Berna, au raportat că la diferențele dintre produsul martor fabricat la niveluri de diluție definite și granule homeopate, au fost observate diferențe semnificative în 30C, 200C și 200CF.

Datele preliminare obținute prin spectroscopie Raman și ultraviolet-vizibil (UV-VIS) descriu capacitatea de a diferenția între două medicamente homeopatice diferite (Nux vomica și Natrium muriaticum) și disting treptele de diluții 6C, 12C și 30C. Știința materialelor, conceptele și instrumentele experimentale oferă o nouă metodă pentru știința modernă cu intenția de a oferi progrese semnificative în cercetarea de bază în medicina homeopatică.

Cherwell Innovation Center (Marea Britanie) a elaborat o strategie sistematică pentru proiectarea unui sistem chimic simplu pentru a studia calitatea medicamentului homeopat, care a condus la dezvoltarea unui protocol experimental folosind coloranți solvocromatici ca indicatori moleculari pentru soluții diluate și agitate în serie. S-a folosit spectroscopia electronică pentru a monitoriza modificările absorbantei acestei clase de coloranți în spectrul vizibil. Dovada este prezentată cu șase coloranți solvocromatici diferiți în trei sisteme de solvenți diferiți. În ambele cazuri, diluțiile homeopate au produs modificări permanente și repetitive ale spectrului de culori. (*Christer Sundqvist. Review of heavily diluted homeopathic preparations. <https://www.petrafoundation.com/en/blog/scientific-evidence-for-homeopathy-part-1>Published: 04.30.2020, at: <https://www.researchgate.net/publication/341234562>*)

1.5. Materia Medica Homeopatica. Surse și origini.

Cărți de homeopatie

Există trei surse principale pentru a forma imaginea acțiunii substanței ce va deveni, prin preparare specifică, în **Materia Medica Homeopatica**, remediul homeopatic:

- **toxicologia**, inclusiv reacții adverse ale medicamentelor;
- **experimentările voluntare** sau involuntare;
- **experiență clinică**.

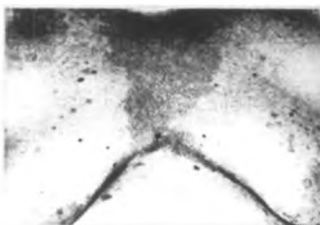
Acestea sunt sursele pentru așa-numitele *Materia Medica Homeopatica*, ce sunt **colecții de semne homeopatice și simptome specifice pe care orice homeopat le folosește pentru a prescrie un remediu homeopatic.**

Prima dintre sursele *Materia Medica* este reprezentată de rapoartele de **toxicologie** (care arată efectul substanței în intoxicații accidentale sau ocupaționale) și de rapoartele asupra iatrogeniilor, a simptomelor apărute ca efecte adverse în urma administrării de medicamente. Este o sursă importantă pentru că aduce simptome de mare certitudine ce reflectă **efectul primar**, direct, al substanței asupra organismului. Astfel a rezultat, de exemplu, că: *Belladonna* – produce midriază, *Mercurul* – ulceratii, *Plumbul* – colici și polinevrite etc.

O a doua sursă a Materiilor Medicale o reprezintă simptomele apărute în urma administrării de substanțe diluate, sub limita toxică, la voluntari sănătoși, în scopul producerii experimentale de simptome specifice. Procesul se numește probare, **patogenezie**, sau, în termenul încetățenit englezesc, **proving** și are ca rezultat simptome care reflectă mai mult **efectul secundar** al substanței, respectiv reacția organismului. Simptomele rezultate sunt de multe ori foarte specifice și particulare pentru că rezultă din **sensibilitatea specifică** a unor probatori la acea substanță. În fotografiile de mai jos, avem, în primele două, o imagine a unei reacții adverse cutanate rare la administrarea de **sulfat de bariu**. În a treia fotografie, avem imaginea unei erupții cutanate la un caz homeopatic de *Baryta Sulphurica*. Se poate observa similitudinea ca aspect între cele două (fig. 1.19).

Reacție cutanată adversă la sulfatul de bariu tip 1

Reacție adversă la sulfatul de bariu tip 2

Similaritate a erupției cutanate cu aceea din proving, la un caz de *Baryta Sulphurica* tip 3

Fig. 1.19. Simptome apărute în urma administrării de substanțe diluate
(sursa: <https://www.yumpu.com/ro/document/view/13105896/materia-medica-tipur-dr-gheorghe-jurj-homeopatie>)

Noțiunea de **individ sensibil** este esențială pentru homeopatie: așa cum indivizii care au o anumită sensibilitate la o anumită substanță produc simptome specifice și particulare, la fel, dacă un bolnav prezintă acele simptome în cadrul bolii sale, conform principiului similitudinii, el este

sensibil la acțiunea remediei homeopatic respective. Putem înțelege această noțiune de individ sensibil prin analogie cu alergiile: primăvara, de exemplu, deși toată lumea este expusă la polen-uri, numai indivizii sensibili prezintă simptome de alergii.

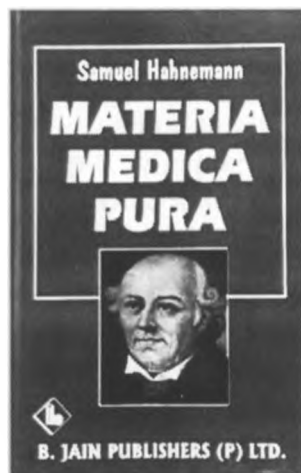
La început *proving-urile* homeopatic au fost făcute cu doze foarte puțin diminuate, dar astăzi cele mai multe se fac cu diverse diluții homeopatic. Un *proving* cuprinde un număr mai mare sau mai mic de probatori cărora li se administrează substanța și se desfășoară sub conducerea unor supervizori. Proving-urile moderne (conform indicațiilor Comitetului European pentru Homeopatie) se fac în simplu sau dublu orb; fiecare probator ține un jurnal de proving în care notează toate simptomele apărute; la sfârșit toate simptomele sunt colectate, analizate și verificate de către supervizori și se redactează un raport de proving care este publicat.

A treia sursă a simptomelor din Materiile Medicale o reprezintă **verificările clinice ale remediilor** care au vindecat anumite simptome și boli. Este de asemenea o sursă de încredere și de aceea o mare parte din literatura homeopatică se ocupă de descrierea, uneori cu lux de amănunte, a unor cazuri vindecate. Din aceste cazuri se pot deduce nu numai simptomele vindecate, dar se poate completa de asemenea imaginea asupra indivizilor sensibili (*a tipologiei*), asupra cauzalităților și tipurilor de evoluție și asupra relațiilor între diferitele remedii homeopatic.

Repertoriul – Enciclopedie a simptomelor homeopatic și a remediilor corespunzătoare, efectuată de un anumit autor. Structura: Simptom A ... Remedii (grade) Simptom A1, A2... etc. A B1, B2, B3 etc. REMEDII A B1, C1, C2 etc.

Materia Medica vs Repertoriu. Repertoriul este o extracție din Materia Medicală cu scopul de a găsi toate remediile, sau cele mai indicate de autor, care au prezentat anumite simptome. Este o „materie medicală inversată”, în care simptomele sunt ordonate după anume criterii: de ex. În Kent: Localizare – senzație – modalități. (<https://www.yumpu.com/ro/document/view/13105896/materia-medica-tipur-dr-gheorghe-jurj-homeopatie>)

Materia Medica Pura (Samuel Hahnemann), o compilație de rapoarte de „dovezi homeopatic”, publicată în șase volume între: vol. I în 1811 și vol. VI în 1821; a doua ediție a vol. I la vol. VI din 1822 până în 1827 și a treia ediție revizuită a volumelor I și II au fost publicate în 1830, respectiv 1833.

Alți autori renumiți precum William Boericke, B. Mure, James Tyler Kent, John Henry Clarke, Henry C. Allen, Cyrus Maxwell, Boger, Adolf zur Lippe, George Vitoulkas au scris cărți de „Materia Medica”.

James Tyler Kent

Benoît Mure

William Boericke

James Tyler Kent (1849-1916) a fost un medic american și un strămoș al homeopatiei moderne. Se spune că el a contribuit la fel de mult ca Hahnemann la homeopatie. În 1897, Kent a publicat un ghid masiv despre bolile umane și remediile homeopate asociate acestora. În zilele noastre, această operă magna este încă în uz.

Benoît Mure (1809-1858) a fost un homeopat francez. S-a interesat de homeopatie încercând să-și vindece tuberculoza. A călătorit prin Europa și s-a stabilit în Brazilia, unde a fondat Instituto Homeopático di Sai și mai târziu Instituto Homeopático di Brazil. A început și activități homeopatice în Egipt.

William Boericke (1849-1929) a fost un medic american de origine austriacă care a devenit un exponent influent al homeopatiei. Era cunoscut și ca scriitor academic, editor, profesor de medicină și proprietar al mai multor farmacii. A fost compilatorul și redactorul Pocket Manual of Homoeopathic Materia Medica.

John Henry Clarke (1853-1931) a fost un homeopat clasic eminent în Anglia. Era ocupat ca medic în propria clinică din Londra și ca consultant la Spitalul Homeopat din Londra. A cercetat noi remedii, a fost redactor la The Homeopathic World și a publicat multe cărți.

Henry C. Allen (1836-1909) a fost un homeopat american. A servit ca chirurg în armata SUA, a făcut lucrări medicale în mai multe locuri din SUA și a fondat Colegiul și Spitalul Medical Hering. A scris multe cărți și articole medicale și a fost membru senior al Institutului American de Homeopatie.

Cyrus Maxwell Boger (1861-1935) a fost un homeopat american. Cariera sa îndelungată în practica și cercetarea medicală a dus la contribuții la cărți și articole medicale științifice pentru reviste medicale. El este considerat un autor și un medic de mare eminență.

John Henry Clarke

Henry C. Allen

Cyrus Maxwell Boger

Adolf zur Lippe (1812-1888) a fost un medic homeopat german care a studiat și a lucrat în Statele Unite. A avut succes în tratamentul epidemiilor și a devenit profesor la Colegiul Homeopat din Pennsylvania. Era faimos în homeopatie pentru rapoartele sale despre cazuri clinice și filozofia sa homeopatică.

George Vithoulkas - născut în 1932. În timp ce lucra ca inginer în Africa de Sud, a întâlnit homeopatia și a fost fascinat de aceasta. S-a dedicat complet studiului homeopatiei, călătorind în India între 1963

Adolf zur Lippe

George Vithoulkas

și 1967 pentru a-și extinde cunoștințele. Întoarcerea sa în Occident a declanșat o explozie de interes reînnoit pentru homeopatie și, într-adevăr, Vithoulkas a fost o figură decisivă în dezvoltarea homeopatiei la sfârșitul secolului al XX-lea. Ulterior a fondat Academia internațională pentru Homeopatie Clasică pe insula greacă Alonissos.

„Materia Medica Viva” (13 volumes – Homeopathic Pharmacology – Published by International Academy of Classical Homeopathy, starting 1993, in process)

1.6. De la medicamentul homeopatic unitar la formule complexe homeopatice

Remediile unitare conțin un singur component și sunt obținute prin diluarea și dinamizarea tincturilor-mamă obținute din diverse materii prime vegetale, minerale sau animale. Remediile unitare sunt prescrise pacienților conform principiului similitudinii și în doze infimezimale. Caracteristic pentru medicamentul homeopatic unitar este faptul că nu prezintă prospect. Acest lucru se datorează faptului că modalitatea de diagnosticare este diferită de cea alopatică. După o consultație homeopată se stabilește remediul homeopatic individualizat, care este diferit de la o persoană la alta și ia în considerare totalitatea simptomelor, fiind o abordare holistică. Remediile unitare sunt prescrise doar de către medicii care dețin competența de homeopatie.

Formulele complexe homeopatice conțin mai multe componente, care acționează specific pentru o anumită afecțiune. Această abordare se încadrează în conceptul de homeopatie clinică, deoarece prezintă prospect, ca orice medicament. Medicamentul homeopatic complex conține, în general, combinații de diluții homeopatice cu indicații bine definite și care sunt foarte utile în cazurile acute, sau care nu necesită o individualizare. Pot fi recomandate atât de către medicul homeopat, medicul alopatic cât și de către farmacist, datorită prezenței prospectului.

1.6.1 Medicina Reglării Fiziologice, preparatele complexe Guna

Această metodă poate fi privită ca o dezvoltare logică și naturală a homotoxicologiei la fel ca dezvoltarea fiziologică ulterioară a homeopatiei. Ea codifică viziunea corpului ca un ecosistem condus de o *rețea neuro-imună-endocrină* și reglat de sensibilitatea mecanismelor de control ligand – receptor (cantitate precisă minimă de hormoni, citokine și neuropeptide).

Structura complexă a Medicinii reglării fiziologice (metoda Guna) este bazată pe:

- **Homeopatie**
- **Homotoxicologie**
- **Balanța psiho-neuro-endocrino-imună (B.P.N.E.I.)**
- **Suplimentare nutrițională**

Homeopatia presupune:

O viziune holistică a ființei umane și a etiopatogeneziei bolilor. Ființa umană este mult mai mult decât un stomac sănătos sau un ficat sănătos, este o entitate complexă, unitară într-o dinamică permanentă care evoluează de la simptom la sistem, de la corp și suflet la **forța vitală**. Tratamentul zonelor patologice, prin corectarea structurilor reactive specifice capabile

să condiționeze „**de ce**” și „**cum**” subiectul devine bolnav (folosind remediul constituțional și de diateză).

Subiectul medicinei homeopatice, studiul efectelor farmacologice a principiilor active în doză homeopată din plante, minerale și animale pe subiecții sănătoși și folosirea lor depinzând de principiul similitudinii și cu efecte inversate la un subiect bolnav pentru a controla simptomele bolii.

Homotoxicologia presupune:

- Recuperarea funcțională și structurală (exprimată prin detoxificare și drenaj a țesutului conjunctiv, sistemului limfatic și refacerea metabolismului fiziologic celular).
- Neutralizarea cauzelor etiologice (exprimată prin acțiunea imuno-terapeutică a nosodelor).

Balanța psiho-neuro-endocrino-imună (B.P.N.E.I.) implică:

Reglarea balanței neuro-endocrine (prin utilizarea hormonilor și neuropeptidelor în doză homeopatică). Refacerea eficienței imunologice (prin folosirea citokinelor în diluție homeopatică).

Citokinele sunt molecule de natură proteică ce transmit informații între diferite celule. Au rolul important de a transmite informații între celulele sistemului imun – leucocite. Citokinele intervin și în mecanismele inflamației și în apărarea contra agenților infecțioși, în apărarea antitumorală, în șocul septic. Printre cele mai importante se numără:

- interleukinele – care se notează de la 1 la 13
- factorii de stimulare a hematopoiezei
- interferonii
- factorii de necroză tumorală
- factorii de creștere
- factori supresori.

Factorul de necroză tumorală **FNT α** (Tumor necrosis factor), cunoscut și sub denumirea de cașexină, este o citokină implicată în inflamația sistemică, făcând parte din proteinele de fază acută. Rolul său principal este de a regla activitatea celulelor imune. TNF α este de asemenea un pirogen endogen. Determinând reacție febrilă, poate induce inflamația și sepsisul, cașexia și apoptoza celulară, inhibă tumorigeneza și replicarea virală. Este implicat ca factor etiopatogenic în numeroase con-

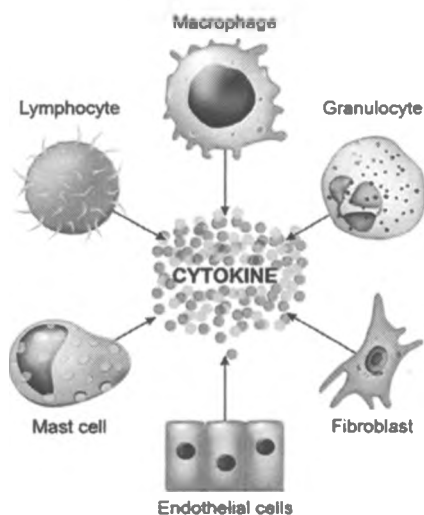

Fig. 1.20. Clasificarea citochinelor
(Sursa: <https://en.wikipedia.org/wiki/Cytokine>)

diții patologice de tipul bolii Alzheimer, în neoplazii, depresie majoră, boli inflamatorii intestinale. În ultima perioadă s-a arătat că rolurile biologice ale TNF α sunt multiple, acesta intervenind în metabolismul lipidic, insulinoresistență și în disfuncția endotelială.

Suplimentarea nutrițională implică:

- Suportul plastic pentru sinteza proteinelor (prin integrarea cu MAP – Master Amino Acid Pattern – combinația ideală a amino-acizilor pentru corpul uman).

- Corectarea activității coenzimelor (oligoelemente și vitamine).
- Protecție efectivă contra radicalilor liberi (antioxidanți).

Interpretarea acestor mecanisme de acțiune variate potrivite cu varietatea largă de remedii oferite de sortimentul de produse farmacologice Guna care furnizează mijloace efective de implementare a aspectelor terapeutice ale Medicinii de reglare fiziologică. (*Компендиум GUNA, Guna laborator, 2011, том 1 (183 p.), том 2 (202 p.).* <https://www.guna.in.ua/category/kompendium-new/>)

Metoda Guna are ca punct de plecare ultimele cercetări în domeniul biologiei moleculare, a fizicii cuantice codificând viziunea corpului uman ca un ecosistem condus de o rețea neuro-imuno-endocrină. Medicina reglării fiziologice reprezintă cea mai modernă formă de integrare a medicinei convenționale și a homeopatiei. Abordarea inovatoare a metodei Guna combină elementele esențiale ale homeopatiei și alopatiei; integrând elementele alopatiche legate de tehnologia diagnostică și fiziologia modernă și bazându-se pe efectele terapeutice demonstrate ale homeopatiei. Fondată în 1983, cu sediul la Milano, Guna S.p.a. este prima companie italiană în producția și distribuția de medicamente complementare, cu doze biologice

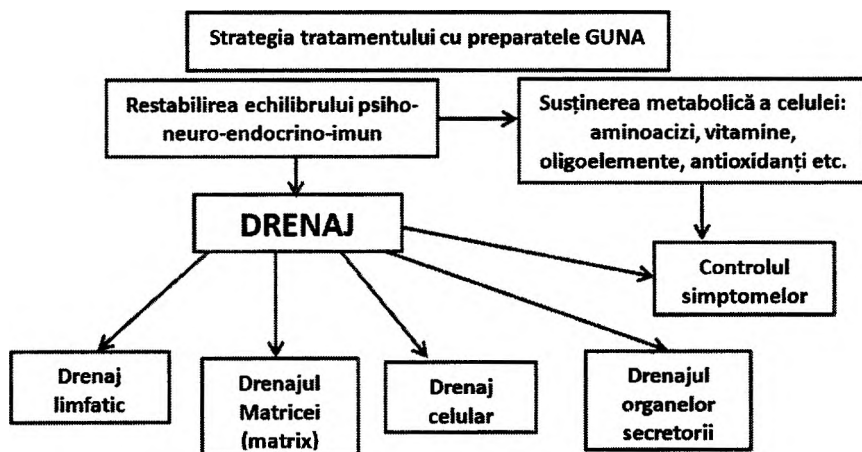

Fig. 1.21. Componentele strategiei tratamentului cu preparate complexe Guna

mici. Produsele Guna sunt distribuite în peste 30 de țări din lume. Peste 70 de produse sunt listate și reglementate de FDA USA.

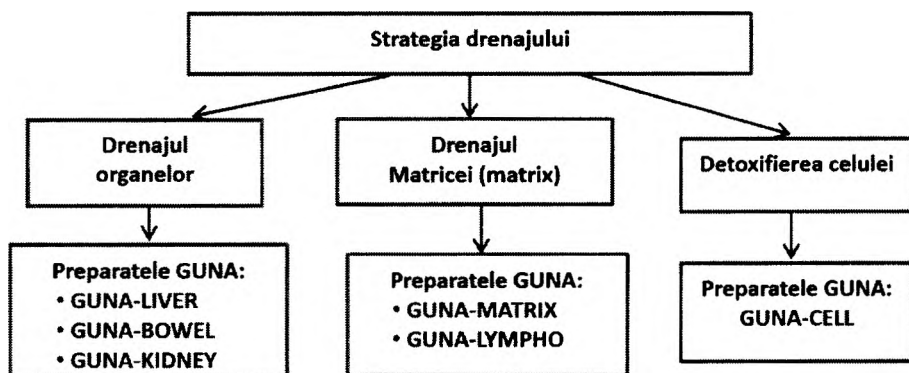

Fig. 1.22. Strategia drenajului cu preparatele Guna
(Sursa: <https://www.guna.in.ua/category/komepndium-new/>)

1.6.2. Tratament cu medicamente complexe biologice și homeopate HEEL

Compania „-Heel” (Heel) a fost fondată de Dr. G.-G. Reckeweg în 1936 la Berlin. Numele „-HEEL” constă din majuscule cunoscute de expresia latină „*Herba est ex luce*”, care înseamnă „*Plantă extrage puterea dătătoare de viață din lumină*”. Prima producție lansată de firma, au fost 26 de medicamente antihomotoxice complexe sub formă de picături, printre care erau Angin-Heel S, Traumeel S, Influenza, Climakt-Heel și Engystol.

Dr. G.-G. Reckeweg a primit o pregătire fundamentală în homeopatie și a practicat mult timp în orașul Triberg. În timpul muncii sale ca medic, el a constatat că apariția și dezvoltarea bolilor se supune întotdeauna anumitor legități. Organismul percepe substanțe toxice, numite homotoxine care reacționează la ele, încearcă să le elimine din organism și în caz de imposibilitate – le depozitează în anumite locuri. Mai mult, în cazul acumulării continue de homotoxine și a epuizării, apare oportunitatea depunerii impregnării, conducând, la rândul său, la degenerarea celulelor, țesuturilor și organelor, apariția neoplasmelor și moartea pacientului.

Reckeweg a concluzionat că bolile se dezvoltă ca procese biologice de protecție împotriva homotoxinelor endogene și exogene. Potrivit lui Reckeweg, sănătatea poate fi definită ca opusul celor spuse, adică ca stare liberă de homotoxinuri. Prin urmare, sănătatea poate fi considerată ca un obiectiv atins de către stimularea dirijată a eliminării homotoxinelor.

Deci, eliminarea crescută a toxinelor (faza de excreție) este prima, ce face corpul pentru a scăpa de excesul de homotoxine și preveni acumula-

rea lor. *Rețineți, că într-un corp absolut sănătos numărul de homotoxine excretate este egal cu numărul lor din exterior și formate în organism.*

Dacă acest lucru eșuează, corpul începe un proces inflamator (faza inflamatorie), care intensifică metabolismul și reacțiile imunologice, activează mecanismele de legare, neutralizare și eliminare a homotoxinelor.

Pentru terapia antihomotoxică, compania „HEEL” propune următoarele tipuri de medicamente:

Preparate complexe:

- **Speciale** – Kralonin, Engystol, Gripp-Heel, Lymphomyosot, Traumeel S, Vertigoheel, Viburkol, Zel T etc.;
- **Homachords** – Nux vomica-Homaccord, Ignatia-Homaccord etc.; – preparate compozite (cu prefixul „compositum”) – Echinacea compositum C, Cerebrum compositum N etc.
- **Nosodes** – Influenza-Nosod-Inel, Trichomonaden-Fluor-Inel etc.
- **Catalizatori** – catalizatori ai ciclului acidului citric (Krebs).

Medicamentele speciale sunt utilizate pe scară largă în domeniul medical datorită specificului (specific sau universal) de acțiune și, adesea, indicații destul de clare.

Homaccords – un grup de preparate complexe originale ale companiei „-Heel”, conținând fiecare dintre componente în același timp diluții homeopate scăzute, medii și mari, adică sub forma unei combinații echilibrate de potențe. Datorită combinației echilibrate a potențelor (D2, D10, D15, D30, D200, D1000).

Homacords posedă:

- efect terapeutic mai pronunțat;
- gamă mai largă de acțiuni;
- influența atât asupra dereglărilor organice cât și a celor constituționale;
- acțiune în diferite faze ale bolii: în cronică (potențe ridicate) și acută (potențe joase);
- efect terapeutic prelungit.

În plus, homacordurile:

- mai puțin probabil să provoace o exacerbare inițială a simptomelor bolii;
- bine tolerate;
- nu cauzează dependență (nu există o scădere a efectului cu utilizarea prelungită).

Homachords:

- indicate în special în tratamentul bolilor cronice,
- poate fi prescris atât independent, cât și în combinație cu alte preparate antihomotoxice.

Preparatele compozite – au fost create ca un mijloc cu un larg spectru de efecte terapeutice, cu risc minim de efecte secundare. În compoziția lor,

ele conțin substanțe homeopate unice, alopate homeopatizate, catalizatori, nosode și organopreparate.

Nosodele sunt preparate prin metoda homeopatică din organe (sau părți ale organelor) modificate patologic ale unei persoane sau animale, precum și din culturi ucise de diferite micro-organisme sau produse de descompunere a organelor sau a fluidelor corporale, a agenților patogeni patologici, cum ar fi sângele sau lichidul cefalorahidian. Într-o formă potențată, nosodele contribuie la eliminarea homotoxinelor, depuse în matrice și celule după bolile transferate sau localizate în organul corespunzător.

Producător: Compania Biologische Heilmittel Heel GmbH (Germania)

Exemplu (prospect):

1. TRAUMEEL S, 50 COMPRIMATE, HEEL

Compoziția și forma de prezentare:

1 comprimat conține substanțe active:

- Arnica montana D2 15 mg
- Calendula officinalis D2 15 mg
- Hamamelis virginiana D2 15 mg
- Achillea millefolium D3 15 mg
- Atropa belladonna D4 75 mg
- Aconitum napellus D3 30 mg
- Mercurius solubilis Hahnemanni D8 30 mg
- Hepar sulfuris D8 30 mg
- Chamomilla recutita D3 24 mg
- Symphytum officinale D8 24 mg
- Bellis perennis D2 6 mg
- Echinacea angustifolia D2 6 mg
- Echinacea purpurea D2 6 mg,
- Hypericum perforatum D2 3 mg. substanțe auxiliare: stearat de magneziu, lactoza.

Comprimate rotunde, plate cu margini tesite, de culoare de la alb până la galben-pal, cu miros de creozot, la păstrare mirosul dispare.

Forma farmaceutică: Comprimate

Grupa farmacoterapeutică: Preparat homeopatic combinat.

Proprietățile farmacologice:

Proprietățile farmacodinamice:

Preparatul posedă acțiune antiinflamatoare, analgezică, antiexudativă și imunomodulatoare.

Proprietățile farmacocinetice: Nu au fost studiate.

Indicații terapeutice

Diverse traume, entorsele, luxațiile, contuziile, hemoragiile intraarticulare, fracturile-edemele posttraumatice și postoperatorii, procese inflamatorii

și degenerative în diverse țesuturi și organe, îndeosebi ale aparatului locomotor (tendovaginite, bursita, periartrita brahioscapulară), artroza coxo-temorală, a genunchiului și articulațiilor mici – comoția cerebrală.

Doze și mod de administrare

Adulți: câte un comprimat de 3 ori pe zi sublingual. În stări acute se administrează câte un comprimat flecare 15 min în primele două ore. Copii: nou-născuții și copiii până la 3 ani – câte comprimat, iar copiii peste 3 ani – câte 1 comprimat la o priză. Comprimatele se administrează sublingual cu 15-20 min până la masă sau peste o oră după luarea meselor.

Reacții adverse: După administrarea preparatului poate apărea hipersalivația – în caz de hipersensibilitate sporită sunt posibile reacții alergice cutanate. În asemenea cazuri se va întrerupe administrarea preparatului și se va consulta medicul.

Contraindicații: Hipersensibilitate la preparate care au în componența plante din familia Asperaceea.

Interacțiuni cu alte medicamente: Este compatibil cu alte medicamente.

Prezentare: 50 comprimate

Catalizatorii sunt medicamente care au un efect direct asupra proceselor de respirație celulară (ciclul acidului citric, oxidative, sisteme de reducere), precum și reacții enzimatice individuale. Terapia cu catalizatori potențați permite să restabiliți efectul și eficiența producției de energie, datorită eliminării blocajelor în ciclul acidului citric și în lanțul respirator mitocondrial.

Variatatea substanțelor incluse în preparatele complexe are un efect terapeutic larg și pe mai multe niveluri, din moment ce impactul se realizează simultan pe mai multe subsisteme diferite, sistemul de apărare mare al corpului și cu maximul posibil acoperă aproape toate țesuturile implicate în procesul patologic, organe și sisteme.

Preparatele antihomotoxice sunt disponibile în toate formele farmaceutice dozate tradiționale. ([https://en.wikipedia.org/wiki/Heel_\(corporation\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Heel_(corporation)))

1.6.3. Esențele florale Edward Bach. Preparatele Flower-Plex. Cercetările medicului olandez, dr. Roy Martina

Preparatele din grupul Flowerplex sunt concepute pentru corectarea tulburărilor psiho-neuro-emoționale, eliminarea blocurilor bioenergetice, îmbunătățirea calității vieții și reprezintă o inovație în domeniul medicinei biologice. Compoziția preparatelor Flowerplex include combinații de esențe de flori (Bach flori) în combinație cu ingrediente homeopate și afirmații verbale, spre deosebire de alte preparate din Florile Bach, ca parte a grupului.

Esențele de Flori conțin energia subtilă a florilor. Aceste componente

restabilesc echilibrul și reglează tulburările bioenergetice specifice condițiilor fizice și mentale. Sunt extrem de eficiente și sigure de utilizat.

Esențele de flori funcționează la nivel de energie subtilă într-o măsură mai mare decât remediile homeopate convenționale, care acționează în primul rând asupra toxinelor și a simptomelor bolii.

Efectul esențelor de flori contribuie la schimbarea atitudinilor și a perspectivei asupra vieții, conferă o nouă forță de observare, reînnoiește motivația și eliberează energie emoțională. Mulți pacienți care utilizează aceste medicamente raportează schimbări rapide ale nivelurilor de energie și răspunsuri pe termen lung.

Esențele de flori au fost dezvoltate pentru prima dată în 1934 de homeopatul și bacteriologul englez **Edward Bach**. De atunci, sute de esențe noi au fost descoperite cu proprietăți similare celor 38 de esențe originale de flori descoperite de Bach. Au îmbunătățit foarte mult capacitățile noastre de dezvoltare a personalității.

Elixirele florale conservă parte din matricea vibrațională (energetică și informațională) a plantei, concentrată în floarea acesteia. Aceste matrici au calități terapeutice, fiind de același tip cu matricile armonice și echilibrate, responsabile de starea de sănătate la oameni, animale și plante. Boala se manifestă ca urmare a dezechilibrului sau dizarmoniei acestor matrici, fie că sunt mentale, emoționale sau fizice. Florile, prin frecvențele lor armonice, ajută la corectarea acestor matrici perturbate, prin procesul de rezonanță (proces evidențiat mai târziu și de Masaru Emoto, prin studiile sale asupra apei – n.t.).

Metode de obținere a esențelor florale (tincturilor mamă):

Expunerea lor la soare, într-un bol cu apă, pe o durată medie de 4-6 ore, sau fierbere timp de jumătate de oră. Edward Bach a clasificat cele 38 de remedii în 7 mari grupe, în funcție de următoarele stări sufletești și dispoziții de personalitate:

FRICĂ: Mimulus (Crețișoara), Aspen (Plop tremurător), Rock Rose (Trandafir sălbatic), Cherry Plum (Corcoduș), Red Chestnut (Castan roșu)

SINGURĂTATE: Heather (Iarbă neagră), Impatiens (Slăbănog), Water Violet (Viorea de baltă)

INCERTITUDINE: Hornbeam (Carpen), Gentian (Gențiană), Gorse (Orz sălbatic), Scleranthus (Porumbar sălbatic), Wi Oat (Ovăz sălbatic), Cerato (Cerato), Olive (Măslin)

NEATENȚIE LA MEDIUL TĂU: Honeysuckle (Caprifoi), Clematis (Cru-pen), Chestnut Bud (Mugure de castan sălbatic), White Chestnut (Castan alb), Wild Rose (Măceș), Mustard (Muștar sălbatic)

DESCURAJARE ȘI DEZNĂDEJDE: Star of Bethlehem (Balușcă), Willow (Salcie galbenă), Elm (Ulm), Pine (Pin), Larch (Lariță), Sweet Chestnut (Castan comestibil), Oak (Stejar), Crab Apple (Măr pădureț)

ANGAJAMENT EXCESIV PENTRU ALȚII: Vine (Viță de vie), Vervain (Verbină), Beech (Fag), Chicory (Cicoare), Rock Water (Apă de izvor)

UȘOR INFLUENȚABIL: Agrimony (Turiță mare), Centaury (Țintaură), Holly (Ilice), Walnut (Nuc) <https://www.bachflowerscanada.com/pages/consultations>

Echilibrul emoțional – calea spre liniște și armonie lăuntrică, 2013, 404 p. (editura: Curtea Veche, autor: Dr. Roy Martina. ISBN 9786065885165). Editura: Smart Publishing, 2016, 304 p.

Einion Alys, Biofield and manipulative therapies for emotional wellbeing and fertility, Chapter 14 , In.: Fertility, Pregnancy, and Wellness. 2022, pp. 249-263.

Preparatele Flowerplex constă din mai multe combinații de esențe de flori împreună cu ingrediente homeopatice care îmbunătățesc acțiunea celuilalt, făcând preparatele Flowerplex mai eficiente. Esențele de flori sunt prezentate în potențe homeopate. Se atrage atenția asupra gamei largi de potențe a esențelor de flori și a remediilor homeopate – zecimale, centezimale și milioane, ceea ce oferă o gamă largă de posibilități în corectarea condițiilor patologice. ***Afirmațiile verbale sunt o parte importantă a tratamentului, prin care forțele materiale și spirituale individuale sunt aduse în efectul tratamentului.***

Indicații pentru prescrierea preparatelor Flowerplex

În tratamentul tulburărilor psiho-neuro-emoționale, bolilor psihosomatice, eliminarea blocajelor bioenergetice și a energiei negative, în dezvoltarea spirituală și personală, consolidarea și dezvoltarea abilităților creative, îmbunătățirea calității vieții, pregătirea pentru maternitate. DOZARE, Flacon picurător, 30 ml, Doza standard: 10 picături de 3-4 ori pe zi, Cu exacerbaria simptomelor: 10 picături, de 6-8 ori pe zi, Doza la copii: 10 picături de 2-3 ori pe zi.

Formularea din seria **Flowerplex** include combinații de esențe de flori produse în SUA și Europa, cu preparate homeopate de origine minerală, vegetală și animală. Preparatele cu flori sunt unice și sunt rezultatul a zeci de ani de cercetări ale medicului și cercetătorului olandez **Roy Martina**. Roy Martina este fondatorul Centrelor de Opinie *Second Opinion* – o rețea de clinici de terapie naturală – și creatorul de remedii homeopatice complexe care sunt utilizate în tratamentul și prevenirea bolilor sistemului endocrin. Cele mai renumite serii sunt produse în Italia de către GUNA: **Dentotox, Endocrinotox, Allergoplex, Flowerflow**. Rezultatul principal al lucrării sale „*Arta echilibrului emoțional*” este metoda pe care a dezvoltat-o pentru integrarea neuro-emoțională. Se bazează pe activitatea specifică a creierului, pe expresia emoțiilor și pe reacția la mediu. În timpul

cercetării, dr. Roy a ajuns la concluzia că toate problemele umane se află în câmpul „emoțional”.

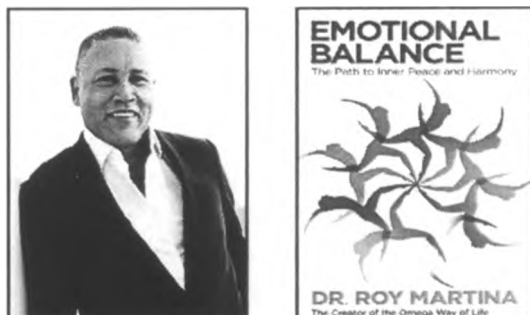

Fig. 1.23. Roy Martina și lucrarea sa „Arta echilibrului emoțional”

Medicamentele sunt menite să fie mai degrabă de susținere decât de vindecare. Acestea funcționează după cum urmează:

- promovează eliberarea de energie blocată și suprimată
- contribuie la eliminarea și neutralizarea bioenergiei negative
- creșterea, menținerea și restabilirea echilibrului bioenergiei umane.

Sursă: <https://olnafu.ru/art%C4%83-%C8%99i-divertisment/220068-roy-martin-arta-echilibrului-emo%C8%9Bional-un-rezumat.ht>

Efect dublu al preparatelor FLOWERPLEX

După nume și descriere

Nume, descrieri (vezi secțiunile „Utilizare principală” și „Alte utilizări”), secțiunile „Formulări suplimentare” și „Scheme” vă vor ajuta să alegeți medicamentul potrivit.

Metode de evaluare a bioenergiei

Rezonanțele negative ale bioenergiei sunt detectate folosind teste bine cunoscute precum kinesiologia, EAF sau VegaTest folosind preparate Flowerplex. Combinațiile care sunt utilizate pentru a restabili echilibrul zonelor specifice de energie slabă pot fi testate folosind filtre de eficiență și toleranță bioenergetice.

Evaluarea energiei folosind preparatele Flowerplex ca „analiză preliminară”

Utilizarea medicamentelor ca „pre-test” pentru evaluare (folosind kinesiologie sau instrumente de măsurare) este cea mai semnificativă descoperire făcută de Dr. Martina. Dacă anterior mușchii puternici devin slabi (în kinesiologie) sau indicatorul dă un grad scăzut de citire atunci când Flowerplex este injectat în câmpul electromagnetic al pacientului (EAF, VegaTest), acest medicament indică un tip de dezechilibru bioenergetic. În

acest caz, poate fi recomandat orice medicament care restabilește echilibrul acestei energii.

De exemplu, dacă un mușchi puternic devine slab atunci când medicamentul nr. 48 „ENDURANCE” este injectat în câmpul electromagnetic al pacientului, acest lucru poate însemna că pacientul:

1. se simte descurajat
2. se pot simți învinși sau nu mai sunt dispuși să lupte
3. este posibil să nu aibă energia pentru a continua acțiunile
4. are o experiență negativă de actorie

În acest caz, trebuie utilizat un medicament de întreținere în locul medicamentului ENDURANCE recomandat pentru uz intern. Pentru medicamentul „**REZISTENȚĂ**”, un bun medicament de susținere este nr. 42 „**MOTIVARE**”, care întărește mușchii sau scade valoarea indicelui. Dacă în timpul utilizării inițiale a medicamentului „**MOTIVARE**” a contribuit la dezvoltarea motivației și a voinței, acest medicament trebuie recomandat pentru tratament.

Recomandări pentru utilizarea combinațiilor de flori

Fiecare medicament va fi descris în detaliu cu următoarele puncte:

Compoziție:

Această secțiune listează ingredientele și potențialele fiecărui homacord.

Unele formulări au utilizat potențe mari (200CH, 1M și mai mare) pentru a-și crește eficacitatea la niveluri ridicate de bioenergie.

Indicații principale:

Cele mai frecvente indicații pentru care este destinat acest medicament sunt indicate aici.

Alte utilizări:

Această secțiune conține alte indicații importante.

Meridiane (conform testelor bioenergetice):

În această secțiune sunt indicate meridianele de acupunctură, care sunt adesea supuse blocajelor psihoenergetice, indicate în descrierea medicamentului. Unele medicamente au puncte speciale de acupunctură pentru a restabili echilibrul energetic. Aceste meridiane sau puncte sunt incluse pentru tratament suplimentar și nu sunt definitive. Aceste informații au fost obținute folosind metode moderne de evaluare a bioenergiei și pot să nu corespundă metodelor tradiționale orientale.

Chakrele:

Această secțiune identifică chakrele care sunt cel mai frecvent blocate sau stresate. Chakrele sunt considerate centre importante care leagă câmpurile de energie psihică și somatică. Acestea sunt adesea asociate cu probleme profunde și blocaje în organism.

Următoarele chakre se remarcă:

A șaptea Chakra – Chakra Coroanei

A șasea Chakra – Chakra pentru sprâncene (sau Chakra pentru al treilea ochi)

A cincea Chakra – Chakra gâtului

A patra Chakra – Chakra Inimii

A treia Chakra – Chakra Plexului Solar

A doua Chakra – Chakra Splinei

Prima Chakra – Chakra Rădăcinii sau Chakra Kundalini

Evaluarea bioenergiei:

Această secțiune oferă îndrumări pentru medicii care folosesc tehnica de testare a energiei. Orice metodă de evaluare a bioenergiei poate fi utilizată pentru a testa aceste medicamente, inclusiv kinesiologie, VegaTest, EAF și metoda Dr. Nogier.

Dozare:

Această secțiune oferă recomandări pentru dozarea medicamentelor.

Când luați medicamente, adăugați 10 picături la un pahar cu apă (beți fracționat în înghițituri mici timp de cinci minute) sau luați medicamentul direct pe limbă, ținându-l în gură timp de două minute.

Flowerplex poate fi luat la culcare, imediat după trezire sau în timpul zilei. Medicamentele trebuie administrate pe stomacul gol la intervale de cel puțin 30 de minute înainte sau după mese.

Următoarele doze oferă cele mai bune rezultate (pe baza datelor clinice):

Exemplu: Guna FlowerPlex No.2 (Energy Flow) – Drops

Indicații principale: Eliberează energia restricționată de tensiunea musculară.

Alte indicații: oferă energie de sprijin pentru:

- Mușchi
- Dezechilibre energetice legate de anxietate
- Recuperarea energiilor somatice după șoc.

Dozare: Standard: 10 picături, de 3-4 ori pe zi.

Meridiane (conform testelor de bioenergie): toate meridianele, în special cele legate de tendoane și mușchi; efect primar asupra vezicii biliare și a meridianelor hepatice.

Energia somatică: vezica biliară, mușchii, tendoanele și sistemul circulator. Chakrele: 1, 2 și 3.

Evaluarea bioenergiei: tendința de a restricționa fluxul de energie; rigiditatea energetică.

Merge bine cu: Nr. 27 – Gânduri relaxante

Afirmații: mă simt relaxat, renunț la orice tensiune, renunț la orice rezistență.

Compoziție (esențe florale): Păpădie, Mușețel, Aspen, Usturoi, Impatiens, Verbă, Yerba Santa, Castan alb, Castan dulce, Cais. Potențe: 6CH, 9CH, 12CH

Diluții homeopate: Taraxacum D4, Nux vomica D8, D10, Passiflora incarnata D4, Humulus lupulus D4, Zincum valerianicum D9, D12, Magnesium phosphoricum D8, D10

https://en.wikipedia.org/wiki/Bach_flower_remedies

Soescu Sorina. *Remedii florale Bach / Sorina Soescu. – Constanța: 2008 (Muntenia). 232 p. ISBN (13) 978-973-0-04944-2: 615.322 615.851 615.015.32*

Flowerplex vademecum, Homeopathic and Flower remedies, edited by Roy Martina, M.D., C.A., D. Ht.1991, Apex Energetics – Glendale, California. Reprints ended in September 2001, 170 p. <https://www.yumpu.com/en/document/view/24236654/flower-plex-vade-mecum-cyto-solutions-ltd>

1.7. Gemoterapie. Macerate glicerinice.

Rolul gemoterapiei în tratamentul homeopatic

Excesul de utilizare a medicamentelor compuse din substanțe active chimice sintetizate sau izolate, care au efecte secundare semnificative asupra organismului, face ca populația să caute, să utilizeze produse naturale, care nu vor aduce nici un rău organismului sau care vor minimiza la maxim efectele negative.

Gemoterapia este o ramură a fitoterapiei, care folosește țesuturile embrionare ale plantelor. Gemoterapia apare în sec. XX, este dezvoltată și scoasă în esență de către doctorul Pol Henry, însă aceasta devine mai cunoscută și utilizată pe scară largă de populație în ultimii ani. Această metoda propusă de Dr. Pol Henry, a fost îmbunătățită și apoi oficializată din 1965 în Farmacopeea Franceză, sub denumirea de macerat glicerinic, ulterior preluată și de Farmacopeea Europeană (monografia 01/2011:2371, metoda 2.1.).

În gemoterapie, procesarea în stare proaspătă a materialului vegetal este esențială și obligatorie, având rolul de a duce la extracția întregului fitocomplex, imediat după momentul recoltării părții de plantă, fără a permite degradarea parțială generată de procese enzimactice, alte procese chimice de degradare, sau care s-ar produce prin procedura clasică de uscare a plantei.

Aspecte generale ale gemoterapiei. Gemoterapia se concentrează pe proprietățile terapeutice ale mugurilor, lăstarilor, rădăcinilor tinere și ale altor țesuturi ale plantelor în stare de creștere și/sau încă în stare nedi-

ferențiată, bogate în meristeme, în care se află genomul concentrat, împreună cu energia vitală exprimată în constituenții activi utili pentru creșterea plantelor și pentru utilizarea acestora în interesul terapiei. Gemoterapia este bazată pe cercetări preclinice și clinice. Scopul este determinarea metodelor de preparare și furnizarea de indicații asupra utilizărilor, efectelor secundare, dozei și modalităților de administrare. Un alt scop al gemoterapiei este studiul compoziției chimice a mugurilor. Gemoterapia este o tehnică terapeutică din sfera bioterapiei, care utilizează soluții obținute din prima diluție decimală (DH 1) a maceratelor hidroglicerico-alcoolice provenite din extracte vegetale proaspete, ce sunt reprezentate prin țesuturi meristemice. Gemoterapia este o ramură a fitoterapiei, utilizată pentru a îmbunătăți funcția organelor și a facilita regenerarea țesuturilor și eliminarea toxinelor. Se deosebește de alte forme de fitoterapie deoarece este inspirată din principiile homeopatice.

Gemoterapia este bazată pe utilizarea țesuturilor embrionare ale plantelor, cunoscute și sub denumirea de meristeme sau țesuturi meristemice, pentru detoxifiere celulară și implicit pentru refacerea funcționalității celulare.

Exemple de țesuturi meristemice utilizate în gemoterapie: muguri (meristeme); vâlstare; ramuri tinere (mlădițe); boboci; rădăcini tinere; amentii (inflorescențe); scoarță; sevă (limfă) ș.a.

Prin gemoterapie se înțelege aplicarea țesuturilor embrionare a plantelor (embriofitoterapie) pentru menținerea și restabilirea sănătății adică realizat prin drenaj, detoxifiere, stimulare imunitară și nutriție. Gemoterapia este produsă din primii muguri și lăstari de arbori și arbuști selectați în fiecare primăvară și conțin materialul de creștere pentru întreaga plantă. Țesuturile embriologice conțin mai multe vitamine, oligoelemente, minerale, acizi nucleici și material de creștere decât oricare altă parte a plantei. Țesutul embriologic conține și celule meristeme. Meristemele sunt celulele de creștere ale plantei, care posedă proprietăți regenerative extraordinare, la fel ca celulele stem umane, și au proprietăți de autoreplicare infinite și nedefinite. Aceste celule posedă toată puterea viitoare a plante și toată informația genetică precum și amprenta energetică. Datorită acestui fapt, extractele sunt capabile să curețe și să fortifice simultan celulele umane. [6, 28].

Caracteristica țesuturilor meristemice. Meristemele sunt regiuni ale plantelor în care are loc creșterea primară, adică elongarea tulpinii, rădăcinii și a altor părți ale plantelor. Meristem este un țesut celular vegetal tânăr, care crește prin diviziune și poate ocupa diferite poziții în contextul corpului vegetal (figura 1.24). Prima mențiune a termenului „meristem”

În anul 1844 se atribuie lui F. Unger. Acesta nu doar a explicat procesul de diviziune celulară în plante, ci și, utilizând lăstari de *Tradescantia*, a identificat locul de unde au fost generate celulele noi responsabile direct de creșterea și dezvoltarea lăstarului.

Fig. 1.24. Meristem. (Sursa: <https://ro.wikipedia.org/wiki/Meristem>)

Acest moment corespunde perioadei în care teoria celulară a lui Schleiden era predominantă, iar conceptul de „meristem” s-a integrat corespunzător în înțelegerea procesului celular al creșterii plantelor. Aceste țesuturi sunt cunoscute și sub denumirea de formative sau meristeme, deoarece celulele lor se divid continuu, generând celule noi din care ulterior se vor dezvolta toate țesuturile definitive ale plantei. Ele sunt, de asemenea, denumite embrionare, deoarece embrionul seminței este compus exclusiv din astfel de țesuturi. Celulele meristemice sunt parenchimatice, vii, având un nucleu și citoplasmă care conține toate organele celulare. Celulele meristemice se deosebesc prin două caracteristici: nivel sporit de divizare celulară și diferențierea în celule specializate, rezultând țesuturile definitive. Prin urmare, indiferent de vârsta plantei, aceasta este capabilă să crească și să formeze organe noi datorită prezenței celulelor meristemice [24, 25].

Terminologie. Istoricul dezvoltării. Gemoterapie – frecvent utilizat, dar confuzie cu gemoterapia (cu geme = pietre prețioase); meristemoterapie (meristem = muguri), dar și alte țesuturi folosite; blastoterapie; fitoembrioterapie (noțiuni prea generale).

Gemoterapia își are începuturile în antichitate. Galenus (c.130 – c.190), medic și filozof grec din Roma antică, cunoscut și ca „părintele farmaciei”, a pregătit un balsam cicatrizant din mugurii de plop (*Acopon*), a cărui renume a fost transmis mai departe de formula „Unguentum populeum”, inclusă în primele farmacopei.

Părintele gemoterapiei moderne este medicul belgian Pol Henry (figura 1.25) cel care a redescoperit proprietățile benefice ale mugurilor și a înțeles și explicat paralelismul dintre evoluția plantelor și evoluția materiei proteice la om. Aceste țesuturi embrionare, din care plantele se refac an de an, conțin principiile active și energia necesară reluării ciclului anual de viață. Primele sale contribuții în domeniul gemoterapiei au fost publicate în 1959 în „Analele homeopatice din Normandia”. Pol Henry a folosit mai multe denumiri pentru această metodă terapeutică: gemote-

rapie, blastoterapie și fitoembrioterapie. Dintre acestea, termenul „gemoterapie” s-a impus, fiind mai ușor de reținut (chiar dacă a fost contestat de unii specialiști care au considerat că poate fi confundat cu terapia cu pietre prețioase). Medicul italian Fernando Piterà a propus termenul de „meristemoterapie” – provenind de la meristeme, țesuturi vegetale. Pol Henry a dezvoltat și experimentat metoda de tratament gemoterapic analogico biologică. Acest model a fost preluat și folosit în practica de medici care i-au continuat cercetările: Martin, Paquelet și Raymond.

La fel, această nouă terapie a fost adaptată în continuare de dr. Max Tetau (figura 1.25), un homeopat francez, 1987 (Sirois, 2009) (Greaves 2002). Alți medici belgieni și francezi au contribuit la dezvoltarea și cercetarea în continuare a acestei terapii unice. Dr. Tetau a devenit președintele Societății Medicale de Bioterapie. Alți doctori și cercetători belgieni și francezi, precum Jean-Claude Leunis, au contribuit la dezvoltarea și cercetarea în continuare a acestei terapii unice. [6, 24, 25, 28].

Fig. 1.25. Dr. Pol Henry; Dr. Max Tetau; Dr. Fernando Piterà Di Clima

Avantajele gemoterapicelor: nu manifestă toxicitate în mod intrinsec sau extrinsec; ușor de administrat permit medicului să efectueze o „drenare” a pacientului înainte de aplicarea unui tratament; pot fi prescrise în asociere cu terapia homeopată; pot fi prescrise individual sau în combinații cu remedii din fitoterapia tradițională; sunt permise pentru administrare la copii și femei însărcinate ș.a. Calea de administrare a gemoterapicelor este: orală (picături ce se diluează cu puțină apă). Unii derivați din muguri sunt utilizați în cosmetologie. Doar unii derivați din muguri caracterizați prin activitate deosebită pot fi utilizați topic, de obicei în asociere cu administrarea orală, pentru a potența efectul. Mod de administrare: produsul gemoterapic se diluează cu puțină apă și se recomandă ca picăturile să se țină câteva secunde în cavitatea bucală, la fel este recomandată administrarea înainte de masă. Unii autori recomandă utilizarea apei încălzite, având în vedere utilitatea acesteia pentru activa-

rea proprietăților derivate din muguri și pentru ușurarea absorbției de către mucoasa bucală. Alți autori raportează aceeași procedură, doar că în apă mai fierbinte, în special pentru utilizare pediatrică, pentru a evapora și minimul de alcool prezent în extract. Maceratul glicerinat este o soluție de extract ambalată în flacon de sticlă, nu se recomandă flacoane din plastic, deoarece acestea interacționează cu glicerina și pot afecta calitatea produsului. [6, 28].

Prin experiența specialiștilor de la Plantextrakt în domeniul gemoterapiei și fitoterapiei au fost create combinații specifice, originale de extracte, fiecare având o anumită adresabilitate/organ. Formulele naturale Polygamma ajută la susținerea sănătății, ele sunt un suport pentru buna funcționare a unor organe, susțin detoxifierea și creșterea rezistenței organismului. Polygamma 11 Ficat se recomandă în detoxifierea mai ales la nivelul ficatului. Pentru susținerea aparatului respirator sunt mai multe formule care ajută să ne întărim imunitatea, cum este Polygamma 17 Imunitate, sau ne ajută în tuse, în probleme la nivelul sinusurilor, plămânilor etc. Polygamma sunt soluții de uz intern, formă farmaceutică care asigură o biodisponibilitate optimă a substanțelor active (*anexa A11*).

Aspectele tehnologice ale gemoterapicelor. Gemoterapicele sunt măcerate glicerinice, acest nume ne oferă informații importante despre formulare, adică modul de extracție, care este macerarea, precum și solventul specific utilizat la extracție în cazul părților tinere de plantă, care este glicerolul. Macerarea reprezintă o metodă de extracție la rece, optimizată prin agitări repetate pentru eficiență. Această metodă prezintă avantajele simplității și absenței utilizării încălzirii, ceea ce ar putea crește riscul degradării compușilor bioactivi. Procesul de producție debutează prin mărunțirea atentă a materialului vegetal, cu scopul de a asigura, pe cât posibil, o extracție cuprinzătoare a întregului fitocomplex. Extracția se efectuează într-un raport de 1:20. Cantitatea de solvent este calculată în funcție de umiditatea plantei, deoarece în cazul plantelor procesate în stare proaspătă, apa internă contribuie la procesul de extracție. Raportul de extracție 1:20 asigură o cantitate adecvată de solvent pentru a extrage atât compușii prezenți în cantități reduse, cât și pe cei în cantități mai mari. Solventul cu care se va realiza extracția este alcătuit din: glicerol, alcool etilic și apa din plantă care asigură obținerea unui extract echilibrat în compuși activi și în concentrația maximă posibilă.

Glicerolul face parte din solventul utilizat la macerare. Glicerolul, în calitate de solvent, extrage atât compuși lipofili, cât și hidrofilii, având și capacitatea de a acționa ca emulgator pentru rășini care acoperă țesuturile vegetale tinere. La începutul procesului de prelucrare, peretele celular

și membrana celulară ale țesuturilor proaspete rămân funcționale, fiind capabile de schimburi și transport transmembranar, nefiind lignificate. Prin urmare, glicerolul, ca solvent vâscos cu capacitatea de a solubiliza compuși lipofili, contribuie la solubilizarea parțială a membranei dublu lipidice, facilitând astfel extracția compușilor intracelulari și un transport mai ușor al alcoolului și compușilor prin membrana și peretele celular. Glicerolul îndeplinește, de asemenea, un rol umectant sau hidratant al membranei celulare. Un alt aspect important al glicerolului este capacitatea sa de a solubiliza compuși lipofili într-o cantitate mai mare decât ar putea face alcoolul etilic singur. De asemenea, glicerolul împiedică, cel puțin parțial, precipitarea unor compuși, facilitând astfel extracția acestora (precum polizaharide, compuși proteici, compuși triterpenici). Datorită naturii sale de polialcool, glicerolul servește și ca agent conservant, alături de alcoolul etilic. În combinație cu apa din plante, ajustează concentrația alcoolică la o valoare optimă pentru extracția tuturor compușilor bioactivi specifici acestor țesuturi meristemice. Ca dezavantaje spre deosebire de etanol, care crește ușor absorbția multor constituenți, glicerolul interferează ușor [28].

Etanolul este un solvent cu o foarte mare putere de extracție, de la compuși lipofili, de tip componente de ulei volatil sau ulei gras, la compuși hidrofilii, de tip taninuri, polifenoli. Alcoolul facilitează eliberarea proprietăților plantelor. Comparativ cu apa, alcoolul contribuie mai eficient la extracția ingredientelor active din plante.

Rolul gemoterapiei în tratamentul homeopatic. În tratamentul cu medicamente homeopate, pentru medicul homeopat important este alegerea *remediului similimum*, strict individualizat, care poate contribui la ameliorarea și vindecarea pacientului. Această practică nu este atât de simplă și ușoară, deoarece pacientul poate să ajungă la medicul homeopat după o patologie iatrogenă, provocată, deseori de medicamentele alopate (poli-intoxicație). În ajutorul medicului homeopat vine metoda drenajului biologic (*dr. Antoine Nebel, dr. Leon Vannier*), metodă prin care „a drena” semnifică excreția de metaboliți care se acumulează la diferite niveluri în spațiile biologice, prin intermediul terapiilor ecologice. Terapiile ecologice care pot exercita o astfel de acțiune de drenaj asupra organismului, în opinia acestor renumiți medici homeopați, sunt Homeopatia, Fitoterapia, Gemoterapia. În cazul în care un organ este blocat, atunci este necesară stimularea acestor organe de depurare cu preparate al căror organotropism și afinitate fiziologică este bine cunoscută, cum este cazul extractelor gemoterapice.

Gemoterapia, terapia cu extracte din țesuturi meristemice este noua fitoterapie care acționează asupra sistemului biologic al omului prin detoxifiere celulară și implicit pentru refacerea funcționalității celulare. De asemenea, prin corectarea tulburărilor și perturbărilor rapoartelor proteice (albumine-globuline), acțiunea sa este profundă, pe o rază extinsă, dar și cu organotropism bine determinat. Gemoterapia, prin acțiunea sa blândă, folosind energia vie a plantei și prin compușii activi cu care ființa umană rezonază, eliberează celula de balast sau o detoxifică, redându-i funcționalitatea, lăsând astfel libertatea medicamentului homeopat să-și exercite acțiunea, fără nici un risc de a amplifica simptomele în efortul de însănătoșire al organismului.

Cele două terapii nu vor intra în conflict niciodată, nici nu vor interacționa, ci se vor susține, pentru că gemoterapia are la bază **reacții biochimice**, folosind forțele Pământului, în timp ce homeopatia folosește **informația**, stimulând propriile mecanisme de echilibrare și vindecare ale organismului. (<https://www.gemoterapie.ro/gemoterapie/notiuni-generale-gemoterapie.html>).

II.

TEHNOLOGIA MEDICAMENTELOR HOMEOPATICE

2.1. Generalități

2.1.1. Clasificarea produselor homeopate

Produsele farmaceutice homeopate se pot grupa în funcție de diferite criterii:

Consistență:

forme lichide: tincturi-mamă, diluții simple sau amestecuri, soluții injectabile, picături de ochi, nas, urechi;

forme solide: granule, globule, pulberi, comprimate, supozitoare, ovule;

forme semisolide: creme, unguente, supozitoare, ovule gelatinoase.

natura materiei prime:

- forme preparate din plante (proaspete sau uscate);
- forme preparate din animale (întregi sau părți de animal);
- forme preparate din substanțe chimice sau minerale;
- forme preparate din produse biologice.

Tipul de diluție ales: diluție tip Hahnemann: C (centezimale); D (decimale); LM; diluție tip Korsakov (mai rar utilizată).

Formă farmaceutică: tinctură; diluție lichidă, solidă; granule-globule; comprimate; cremă-unguent; supozitoare; ovule; picături nazale, oftalmice, auriculare; injectabile.

Tipul de medicină în care se recomandă:

- produse homeopate destinate medicinei umane;
- produse homeopate destinate medicinei veterinare.

2.1.2. Prescripția homeopatică

Prescripțiile homeopate (rețetele) diferă de cele obișnuite și necesită și un mod diferit de lectură. Denumirile medicamentelor sunt scrise în latinește, neprescurtat și sunt totdeauna urmate de indicarea diluției și ritmului de administrare. Prescripțiile homeopate conțin uneori numai câte un singur remediu (doze unitare), sau mai multe medicamente (complexism), administrate fie prin alternanță fie prin amestec.

Exemple:

Doze unitare:

Rp.: Rhus toxicodendron CH 5

Cinci doze

O doză la 5 zile.

Complexism prin alternanță

Rp.: Nux vomica CH 9

Sulfur CH 9

Lycopodium CH 9

Tuberculin Koch CH 30

4 zile consecutiv, seara câte o doză, alternând

Rp.: Lachesis CH 6

Secale CH 6

Cactus CH 6

Dimineața consecutiv câte 5 globule, apoi repetă

Complexism prin amestec:

Rp.: Paragrip

(Arnica CH 4

Belladonna CH 4

Eupatorium CH 4

Gelsemium CH 4

Sulfur CH 5)

părți egale

(Bungețianu G., Chirilă P., *Manual de homeopatie, Ed. Medicală, București, 1983, p. 112*)

Formele farmaceutice homeopate se administrează pe diferite căi:

intern: siropuri, preparate din muguri;

extern: *mucoase:* mucoasa linguală cel mai frecvent utilizată pentru diluții lichide, granule, globule, comprimate; mucoasa nazală, oftalmică, auriculară etc.; *dermic;*

parenteral: intravenos, intramuscular, subcutanat, periarticular.

2.1.3. Posologie

Posologia este foarte diversificată, depinde de strategia și atitudinea medicului de abordare a pacientului și a bolii. Nu există o regulă clară, în momentul prescrierii, medicul vectorizează datele culese de la pacient cu experiența sa terapeutică, astfel se explică de ce farmaciștii nu au competența să stabilească tratamente homeopate.

În practica uzuală, se recomandă diluțiile:

joase și medii (CH5-CH7, CH9-CH12, D3-D12):

în afecțiunile acute;

Peracut – la 2-3 minute interval;

Acut – la 30-60 minute interval;

Subacut – la 120 minute interval.

înalte (CH30, CH200, LM) – în afecțiunile cronice.

Se administrează o dată pe zi sau la interval de câteva zile, într-o schemă de tratament bine întocmită și respectată riguros. În cazul afecțiunilor acute ameliorarea simptomelor se instalează în primele minute-ore de la administrare, iar în cazul afecțiunilor cronice, în 15-30-60 de zile.

Dozele uzuale în medicina umană, pentru o administrare, se recomandă în funcție de forma farmaceutică, astfel:

Diluții – 3-5-7 picături;

Comprimate – 1 comprimat;

Triturații – un vârf de cuțit;

Granule – 3-5 bucăți;

Globule – 1 doză de 1 gram, până la un sfert;

Fiole – 1 fiolă

Atenționări la administrare

La copiii și gravide se evită alcoolul, remediile care conțin alcool în compoziție. Granulele, globulele nu se ating cu mâna. Picăturile se pun fie direct pe limbă, fie se diluează în puțină apă, de preferat plată, de izvor sau distilată și se beau. La copiii mici, se preferă dizolvarea granulelor în puțină apă plată, de izvor sau distilată, înainte de administrare.

Se administrează cu 2 ore înainte sau după masa principală. După administrare, se recomandă să nu se bea și să nu se guste nimic timp de o jumătate de oră. Se evită contactul remediului cu mirosurile puternice (săpun, parfumuri, condimente). În acest sens, s-a creat o linie de produse de îngrijire specială care să respecte această cerință (săpun, șampon, deodorant, creme lipsite de parfum, pastă de dinți fără mentol).

2.1.4. Materii prime

Sușe de materie primă vegetală:

Plante inferioare: Ciuperci (specii din genurile: *Ustilago*, *Agaricus*, *Amanita*, *Bovista*, *Boletus*);

Plante superioare:

plante proaspete sau uscate (întregi sau unele părți) din flora spontană sau cultivată.

părți de plante superioare utilizate sunt:

părți aeriene (*Hypericum perforatum*);

frunze (*Betula pendula*, *Platanus occidentalis*);

flori (*Arnica montana*);
părți de floare (stigmata) (*Crocus sativus*, *petale Papaver rhoeas*);
lăstari (*Crataegus oxyacantha*, *Juniperus communis*, *Rubus idaeus*);
scoarță de pe arbori, arbuști (*Populus tremula*);
sevă (*Betula pendula*);
lemn de la plante tinere (*Citrus limonum*);
rădăcini ale plantelor anuale și bianuale (*Chelidonium mayus*);
fructe (*Crataegus oxyacantha*);
semințe (*Aesculus hippocastanum*, *Coffea Arabica*);
muguri foliari (*Tilia tomentosa*, *Abies pectinata*).

Produsele de origine vegetală, în raport cu celelalte, sunt în continuă creștere, ajungând să depășească chiar trei sferturi din totalul medicamentelor utilizate (60%).

Produse de origine animală:

animale întregi:

exemplu: Apis mellifica (este remediul obținut din albină întreagă, doar din venin – *Apis virum*)

Simptomele înțepăturii de albină afectează în principal mucoasele și seroasele (Bry.)

- tumefacție, edem, durere arzătoare sau înțepătoare, colorație roșie/roz

Simptome generale

- cauzalitate (ailments from): mânie, furie, emoții, spaimă, gelozie, excесе sexuale (inclusiv masturbare) sau deopotrivă reprimarea sexualității; sunt și simptome-cheie ale remediului *Apis*, indiferent de condițiile patologice.

Dactylopius coccus,

Formica rufa;

părți de animal, organe – organoterapia. Până în prezent, există 229 de sușe: amigdale, artere, cartilaj, duoden, stomac, retină, talamus etc.);

Fig. 2.1. *Cairina moschata*.
(sursa: https://ro.wikipedia.org/wiki/Rață_leșească)

Exemplu: Inimă și ficat de rață leșească (rață mută, *Cairina moschata*). Se folosește la prepararea produsului homeopatic *Oscilococcinum*.

secreții – opoterapia

Animalele utilizate provin din diverse clase:

mamifere: *Moschus*, *Castoreum*, *Lac caninum*,

Mephitis mephitis, *Castor canadensis*;

batracieni: *Bufo bufo*, *Salamandra atra*;

reptile: *Lacerta agilis*, *Naja naja*, *Crotalus scorpions*, *Viperas*;

pești: Oleum jecoris Aselli, Serum anquillae = Ichthyotoxinum;

Exemplu: Castoreum, Castor canadensis; Castor fiber; Scons (numit, de asemenea, dihor în America) sunt mamifere cunoscute pentru capacitatea lor de a pulveriza un lichid cu un miros puternic. Acest lichid este folosit pentru prepararea produsului homeopat. Diferite specii de scons diferă ca aspect de la negru-și-alb la maro sau crem, dar toate au colorație de avertizare. Sconșii au două glande, una pe fiecare parte a anusului. Aceste glande produc un amestec de tioli, numiți în mod tradițional mercaptani, care au un miros foarte ofensiv. (E)-2-butenă-1-tiol, 3-metil-1-butantiol și 2-quinolinemethanethiol, precum și acetat de tioesteri ai acestora. Acești compuși pot fi detectabili de nasul uman, în diluții de 10 părți pe miliard.

Exemplu: Bufo rana. Bufo, produs homeopat este preparat din toxine de broască. Broasca eliberează toxinele atunci când este tachinată sau iritată, poate paraliza și un câine.

Insecte: Apis mellifica, Cantharis, Coccus cacti, Formica rufa, Vespa crabo, Coccionela;

Arachnide: Aranea diadema, Scorpio, Tarentula cubensis; Tarentula hispanica;

Moluște: Sepia;

Radiate: Spongia, Badiaga, Corallium rubrum;

Diverse: Medusa, Asterias rubens.

Exemplu: Sepia (*Sepia latimanus*) aparține regnului animal, familiei cefalopodelor, moluște. Produsul homeopat se prepară din cerneala de sepia, un lichid negru care conține melanină și pe care molusca îl eliberează pentru a se disimula în ochii adversarilor. Cerneala de Sepia era folosită de Leonardo da Vinci pentru scris, desen și colorare.

Produse de origine minerală și chimică (organică și anorganică):

- produși chimici bine definiți: aur, argint, carbonat de calciu;
- produși complecși minerali: sare marină, baritină, apatit, argentit etc.;

Fig. 2.2. Castor canadensis.
(sursa: https://en.wikipedia.org/wiki/North_American_beaver)

Fig. 2.3. Bufo rana. (sursa: <https://nutrawiki.org/bufo-rana/>)

Fig. 2.4. Sepia latimanus
(sursa: https://en.wikipedia.org/wiki/Sepia_latimanus)

- produși chimici de sinteză: Acidum benzoicum, Dihidroxifenilalanina;
- amestecuri originale: Hepar sulfur, Causticum Hahnemanni.

Exemplu: Hepar sulfur (amestec în părți egale din pulbere de cochilii de stridie și floare de sulf purificată).

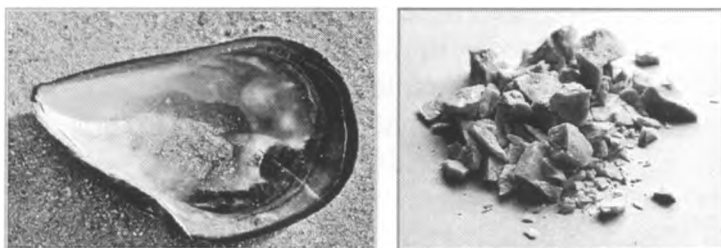

Fig. 2.5. Cochilă de stridie (sursa: <https://www.cik.ro/ce-este-nano-calcicul-din-cochilii-de-stridii/>); floare de sulf (pulbere de pucioasă, produsă prin sublimarea sulfului) (sursa: www.vinland.ro)

Produse de origine microbiologică – Nosode (nosos = boală). Bioterapice: cultură de linii microbiologice pure (Staphylococcinum, Enterococcinum, Colibacillinum); secreții patologice (Morbillinum, Luesinum, Med-horrhinum etc.).

Izoterapice: medicamente preparate *ex tempore*, utilizând sușa recoltată de la pacient, direct agentul cauzal al maladiei; **autoizoterapice** – se referă la prelevări biologice: sânge, placentă, salivă etc.

Heteroizoterapice, se referă la alergeni: pene, praf, polen etc.

2.1.5. Excipienți

Constituie un ansamblu de substanțe utilizate la prepararea tincturilor-mamă, a diluțiilor lichide și solide și a specialităților farmaceutice homeopate.

Alcool etilic – Alcoholum și Alcoholum dilutum, conform normelor de calitate FR X, este un solvent de bază; se folosește în puține cazuri alcool etilic absolut, de cele mai multe ori, în următoarele concentrații (tab. 1).

Tabelul 1. Concentrațiile de alcool utilizate ca solvent conform normelor Farmacopeei Europene

V/V	G/G	d
99,8 %	99,7 %	0,7915-0,7905
96 %	93,9 %	0,8087-0,8037
89,5 %-90,7 % 90 %	85-86,5 %	0,8323-0,8283
69,4 %-70,2 % 70 %	61,8-62,7 %	0,8885-0,8864
49,1-51,1 % 50 %	41,6-43,5 %	0,9335-0,9295
35,5-36,9 % 36 %	29,4-30,6 %	0,9565-0,9544
17,9-18,9 % 18 %	14,5-15,3 %	0,9775-0,9764

Apa distilată – Aqua destillata, conform normelor de calitate FR X;

Glicerina – Glycerolum, conform normelor de calitate FR X; prezintă o densitate relativă de 1,2580-1,2630;

Lactoza – Saccharum lactis, conform normelor de calitate FR X;

Zaharoza – Saccharum, conform normelor de calitate FR X; o întâlnim mult utilizată sub formă de granule de zahăr monohidrat.

Mai puțin utilizate sunt:

Mierea, Mei;

Drojdiile – Saccharomyces cerevisiae, Candida utilis;

Stearatul de magneziu – Magnesii steara, conform normelor de calitate FR X;

Soluția izotonică de clorură de sodiu;

Uleiul vegetal – cu prioritate, cel de alune, migdale, măsline, susan;

Baza de unguent – în special, alcoolatul de lanolină;

Amidonul de cartof, porumb, orez, grâu – Amylum, conform normelor de calitate FR X;

Baza de supozitoare – în special unt de cacao;

Vinul de lichior (DAB10) cu un conținut crescut de zahăr și conținut scăzut de taninuri.

2.2. Metode de preparare a tincturilor-mamă

2.2.1. Tincturi-mamă obținute din sușe botanice

Sușele botanice includ produse vegetale obținute din: plante întregi (*planta tota*), frunze (*folia*), părți aeriene (*herba*), muguri (*gemmae*), flori (*flores*), tulpini (*stipites*), scoarță de copac (*cortex*), lemn (*ligna*), rădăcini (*radices*), fructe (*fructus*), semințe (*semina*) și fructe de pădure (*baccae*).

2.2.2. Colectarea materiei prime

Sunt selectate doar exemplarele curate; dacă acest lucru nu este posibil, sușele trebuie să fie atent curățate prin scuturare, frecare ușoară, sau periere, fără contact cu multă apă.

Fiecare produs vegetal este recoltat în conformitate cu anumite cerințe pe care le expunem în continuare.

- Plantele întregi (părți aeriene cu părțile subterane) (*planta tota*) trebuie să fie colectate în perioada de înflorire, pe vreme însorită și uscată.
- Frunzele și părțile aeriene (planta fără părțile subterane) (*folia, herba*) urmează să fie colectate atunci când sunt pe deplin dezvoltate, cu puțin timp înainte de începerea perioadei de înflorire.

- Florile și vârfurile înflorite (*flores*) (inflorescența cu nu mai mult de 15 cm din tulpină) trebuie să fie colectate pe vreme uscată, însoțită la începutul perioadei de înflorire.
- Tulpinile (*stipites*) urmează să fie colectate după formarea frunzelor, și tratate la fel ca frunzele.
- Scoarța (*cortex*) arborilor rășinoși urmează să fie colectată în perioada de dezvoltare a frunzelor și florilor lor. Scoarța arborilor nerășinoși trebuie colectată toamna târziu de la copaci tineri, viguroși, sau primăvara devreme până la debutul circulației sevei.
- Lemnul (*ligna*) trebuie să fie colectat la începutul primăverii de la arbori și arbuști tineri și viguroși, înainte de apariția sevei.
- Rădăcinile (*radices*), rizomii (*rhizomata*) sau rizomii cu rădăcini, în funcție de specie, și alte părți subterane, cum ar fi bulbii cu rădăcini (*bulbus et radicibus*), tuberculii (*tuber*), se colectează în funcție de specie. Rădăcinile de la plantele anuale urmează să fie colectate la început de toamnă, deoarece acestea mor după maturarea fructelor. Sușele botanice subterane ale plantelor bienale se colectează primăvara. Pentru plantele perene, se recomandă colectarea în al doilea și al treilea an de dezvoltare, înainte de formarea lemnului secundar. Toate produsele vegetale colectate trebuie să fie curățate, fără a utiliza multă apă, și folosite cât mai proaspete. Rădăcinile sau alte părți subterane colectate se examinează cu atenție la lipsa de mucegai, umezeală și la aspectul lemnos.
- Fructele, semințele și bacele (*fructus, semina, baccae*), cu câteva excepții, sunt colectate la maturitate. Dacă sunt suculente, acestea trebuie să fie prelucrate în perioada de timp în care se atestă o stare proaspătă și perfectă. Numai semințele și fructele uscate pot fi păstrate în vase închise etanș.
- Gume, rășini și balsamuri trebuie colectate atunci când încep să curgă.

Materiile prime botanice trebuie să fie practic libere de insecte sau animale, produse ale activității vitale a animalelor. Trebuie să fie libere de mucegai și să nu prezinte modificări de culoare, miros anormal sau să fie deteriorate din orice altă cauză. Materiile prime botanice proaspăt colectate, care urmează să fie utilizate în stare proaspătă se păstrează într-un loc răcoros și urmează să fie prelucrate cât mai curând posibil. Materiile prime botanice care urmează a fi utilizate în starea lor uscată pot fi depozitate înainte de utilizare în recipiente bine închise și protejate de lumină, căldură și umiditate. Produsele vegetale cu conținut de uleiuri volatile trebuie să fie păstrate în containere bine închise, adaptate pentru acest scop, pentru ca mirosul specific de la astfel de medicamente să nu poată fi răspândit și altor materiale.

2.2.3. Tincturi botanice – informații generale

Este foarte important ca tincturile să fie de o concentrație uniformă a etanolului; ele nu ar trebui să varieze foarte mult pe contul variabilității de umiditate ce se atestă la aceeași specie, prin condiții diferite de creștere și manipulare după colectare.

Plantele proaspete succulente și părțile plantelor care conțin apă trebuie să fie preparate după cum urmează: umiditatea conținută se determină printr-o metodă diferențială adecvată și se calculează ca parte totală. Greutatea produsului vegetal medicinal uscat rămas după evaporare se calculează și este luată ca unitate de conținut, în funcție de care se poate calcula concentrația tincturii. Dacă nu se specifică altfel în monografia respectivă, tinctura se prepară în proporția de o parte produs vegetal medicinal echivalent la materia uscată într-un total de zece părți de tinctură folosind alcool de concentrație specificată în monografia respectivă. Soluția rezultată de 10% este marcată cu semnul Ø, indicând cel mai concentrat preparat lichid, obținut în mod direct din produsele vegetale medicamentoase; „Tinctura” are o concentrație cu prima diluție zecimală (1DH sau 1X).

În unele cazuri, specificate în monografia respectivă, tinctura este preparată în proporție de o parte din produs vegetal uscat calculat într-un total de douăzeci părți de tinctură folosind alcool de concentrația specificată în monografia respectivă. Soluția rezultată de 5% este marcat cu semnul Ø, indicând cel mai concentrat preparat lichid, obținut direct din produsul vegetal. Diluția 2DH (2X) se prepară prin utilizarea a două părți ale acestei tincturi de 1:20 cu opt părți de diluant.

Convenția Farmacopeică a adoptat următoarele reguli generale pentru determinarea concentrației alcoolului din tinctura finală, care este menționată în monografiile respective:

- în cazul în care materia primă este o sușă botanică – gumă sau rășină, sau atunci când conține uleiuri volatile, cu condiția că umiditatea conținută în materia primă este mai mică de 42%, tinctura se prepară cu un conținut de alcool final de 90% v/v;
- în cazul în care materia primă botanică conține uleiuri volatile, taninuri sau alcaloizi, cu condiția că conținutul de umiditate al materiei prime este mai mic de 79%, tinctura se prepară cu o concentrație finală a alcoolului de 65% v/v;
- în cazul în care materia primă botanică conține uleiuri volatile, taninuri sau alcaloizi, cu condiția că conținutul de umiditate al materiei prime este mai mare de 79%, dar nu mai mare de 83%, tinctura este preparată cu un conținut de alcool de 55% v/v;

- atunci când materia primă botanică conține mucilagii, zaharuri etc., cu condiția că umiditatea conținută în materia primă este mai mică de 85%, tinctura se prepară cu un alcool cu conținut final de 45% v/v;
- atunci când materia primă botanică conține o proporție ridicată de fibre, precum și un înalt conținut de umiditate, tinctura se prepară cu alcool de concentrație finală de 35% v/v;
- materii prime botanice cu un conținut de umiditate mai mare de 85 la sută, cum ar fi ciupercile, plantele suculente sau fructele, sau rădăcinile cărnoase, nu pot fi preparate ca tincturi de 1:10, deoarece conținutul de alcool final al acestor tincturi nu ar fi suficient de mare pentru a le permite să fie stocate. Prin urmare, astfel de materii prime sunt preparate ca tincturi 1:20, după cum se specifică în monografia respectivă.
- este permisă o abatere de +/- 15% din concentrația finală declarată a alcoolului în tinctura finală.

Calcularea cantităților de alcool concentrat și apă purificată pentru a fi adăugată la obținerea unei tincturi cu o concentrație dorită de alcool:

Tincturi - 1:10:

$$A = DD \cdot a$$

$$W = (DD \cdot 10) - A - M$$

Tincturi 1:20:

$$A = DD \cdot a \cdot 2$$

$$W = (DD \cdot 20) - A - M, \text{ unde:}$$

DD = masa materiei prime uscate conținută în materialul proaspăt (umed);

M = masa umidității;

A = masa alcoolului concentrat;

W = volumul sau masa apei purificate;

a = coeficient din următorul tabel:

Nr. o	Conținutul de alcool în tinctură	Coeficient
1	90% v / v	a = 9.27
2	65% v / v	a = 6.19
3	55% v / v	a = 5.11
4	45% v / v	a = 4.10
5	35% v / v	a = 3.13

2.2.4. Prepararea tincturilor botanice

Procedeul primar de preparare a tincturilor este procedeul de *macerare*. Alte metode descrise mai jos sunt, de asemenea, utilizate în mod tradițional, și în cazul în care au fost aplicate, trebuie menționate pe etichetă: *percolare*; *decoctie*; *fermentare*; *incubare*; *perfuzie*; *extracție nealcoolică*.

2.2.4.1. Metoda de macerare

Acest procedeu este de preferat pentru prepararea unor cantități mari de materie primă botanică necesitând timp suficient pentru extragerea principiilor biologic active. Aici se referă cazul gumelor și materialelor cu aspect mucilaginos, sau cele care au cantități semnificative de suc vâscos care ar împiedica pătrunderea rapidă a alcoolului în sușa botanică, așa cum este necesar în cazul procesului de percolare.

Materia primă fin fragmentată (sau în starea sa naturală, dacă nu poate fi fragmentată) se plasează pentru macerare într-un vas cu gura largă, și se adaugă cantitatea calculată de alcool și apă purificată, se acoperă, dacă este posibil, întreaga masă. Borcanul sau vasul trebuie să fie etanșat cu atenție pentru a preveni evaporarea, apoi plasat într-o cameră întunecată, la temperatură controlabilă a camerei. Amestecul trebuie agitat la intervale adecvate. Perioada de timp necesară pentru extragerea substanței medicamentoase este variabilă; pentru un proces sigur de macerare se recomandă o continuitate de la două până la patru săptămâni. Apoi

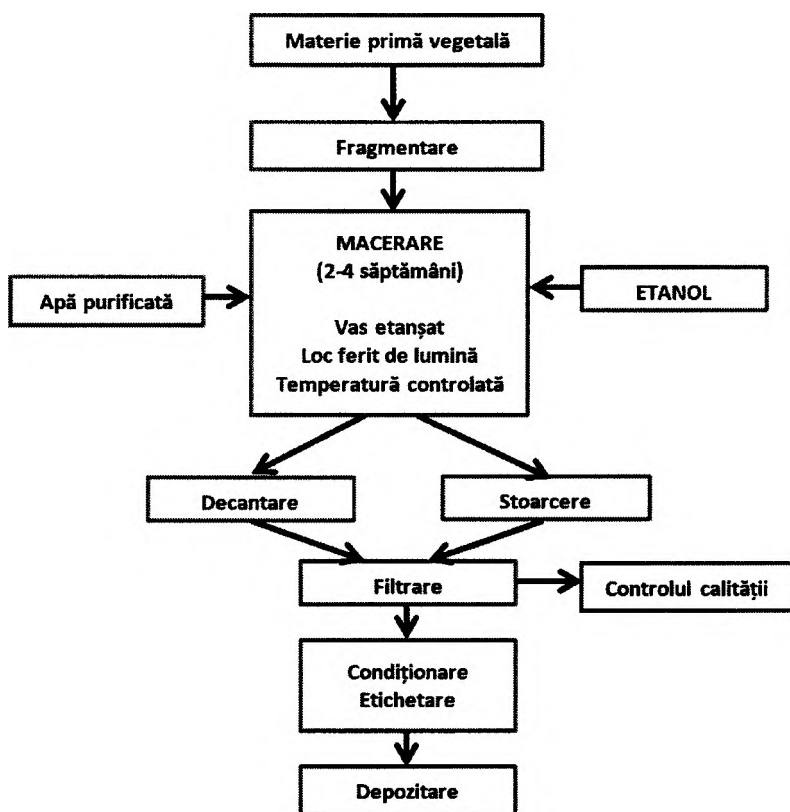

Fig. 2.6. Fluxul tehnologic de preparare a tincturii-mamă prin metoda de macerare

se decantează lichidul limpede și se stoarce produsul pentru a obține cantitatea maximă de lichid. Se filtrează lichidele combinate pentru a îndepărta orice particule rămase astfel încât filtratul să fie clar în momentul de filtrare. Se depozitează într-un recipient închis ermetic, din sticlă sau din alt material inert, într-o zonă adecvată. Se etichetează containerul cu semnul Ø, indicând că preparatul lichid este obținut direct din materia primă vegetală, și se indică, de asemenea, raportul (1:10 sau 1:100). Dacă materia primă este vâscoasă sau mucilaginoasă și nu este ușor permeabilă pentru alcool, se utilizează numai o jumătate din volumul calculat de alcool și apă purificată pentru tinctură și se procedează ca mai sus pentru a macera produsul vegetal. După macerare, reziduul se stoarce, se triturează ușor într-un mojar și se dublează volumul acestuia cu un lichid limpede homeopatic inert și cu jumătatea rămasă din cantitatea calculată de alcool și apă purificată, se supune întreaga masă la procesul de percolare.

Lichidele combinate se filtrează pentru a îndepărta orice particule rămase, astfel încât filtratul să fie clar în momentul de filtrare. Se depozitează tinctura într-un recipient închis ermetic, din sticlă sau alt material inert, într-o zonă adecvată. Se etichetează containerul cu semnul Ø, fiind cel mai concentrat, cu mențiunea că preparatul lichid este obținut direct din produsul vegetal și se indică, de asemenea, raportul (1:10 sau 1:100).

2.2.4.2. Metoda de percolare

Această metodă este preferabilă pentru prepararea produselor homeopate din materii prime botanice uscate care pot fi fragmentate la un grad sporit și corect de finețe.

Se amestecă cu grijă materia primă fin fragmentată sau măcinată cu o cantitate calculată, suficientă de alcool și apă purificată pentru a crea o masă uniformă și umedă. Se transferă masa obținută în percolator, îndesând-o lejer. Se acoperă suprafața masei cu un disc de hârtie de filtru. Se închide partea de sus a percolatorului și se lasă să stea timp de o oră; după care se îndesește ferm masa în percolator. Se toarnă o cantitate suficientă din volumul calculat de alcool și apă purificată pe conținutul din percolator până când masa este acoperită. Se închide percolatorul pentru a preveni evaporarea. Se închide robinetul de îndată ce lichidul începe să se scurgă. După 24 de ore sau mai mult, în funcție de natura conținutului, se trece fluidul prin percolator într-un vas receptor pentru a limita debitul de curgere de la 10 până la 30 picături pe minut prin intermediul robinetului. Se adaugă cantități suplimentare de alcool calculat și apă purificată pentru a menține masa acoperită, prevenind astfel accesul aerului. Se procedează în acest mod până când se colectează cantitatea de lichid calculată. Soluția extractivă colectată se filtrează pentru a îndepărta orice particule rămase,

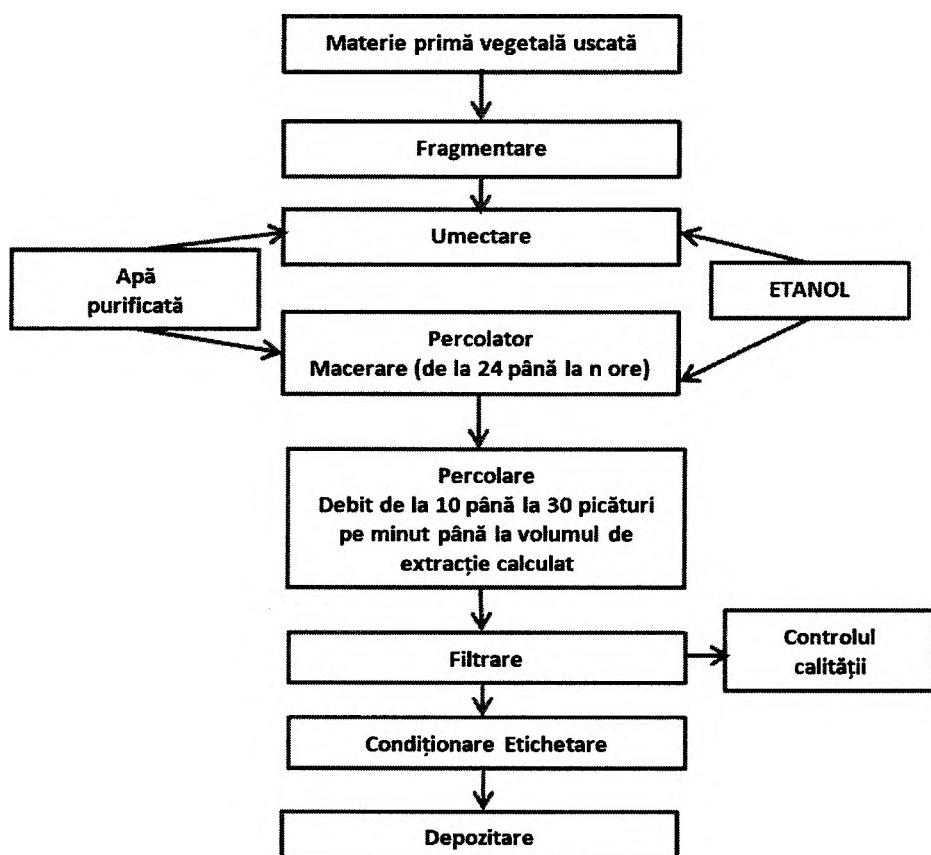

Fig. 2.7. Fluxul tehnologic de preparare a tincturii-mamă prin metoda de percolare

astfel încât filtratul să fie limpede în momentul de filtrare. Se depozitează tinctura într-un recipient închis ermetic, din sticlă sau alt material inert, într-o zonă adecvată. Se etichetează containerul cu semnul $\emptyset$, indicând faptul că preparatul lichid este cel mai concentrat, este obținut direct din materia primă vegetală și se indică raportul (1:10 sau 1:100). Dacă tinctura preparată prin percolare reprezintă orice raport, altul decât o parte de materie primă la zece părți de tinctură, atunci tinctura preparată prin metoda de percolare trebuie să fie în primul rând diluată la o proporție de 1:10 (în baza masei uscate) pentru a obține diluția 1DH (1X), sau de 1:100 (în baza masei uscate) pentru a pregăti diluția 1CH. Toate tincturile preparate folosind metoda de percolare, precum și toate diluțiile preparate din aceste tincturi, trebuie să poarte denumirea „percolare” pe toate etichetele ca parte a numelui produsului medicamentos, înainte de a indica diluția (potența) medicamentului homeopat.

2.2.4.3. Metoda de decoctie

Această metodă este preferabilă pentru utilizare în cazul suşelor botanice de natură fibroasă, cum ar fi rădăcini, scoarţă şi produse vegetale lemnoase.

Materia primă fin fragmentată şi cantitatea calculată de alcool şi apă purificată se pun într-un vas adecvat, închis ermetic şi se lasă să stea peste noapte. Apoi amestecul se încălzeşte, la un condensator prin reflux, şi se menţine la punctul de fierbere timp de 30 minute. După care amestecul se răceşte, se introduce într-un container, bine sigilat care este plasat într-o cameră întunecată, la o temperatură a camerei controlabilă, şi se agită la intervale adecvate. Timpul necesar pentru extragerea principiilor active este variabil; pentru siguranţa extracţiei se permite în continuare procesul

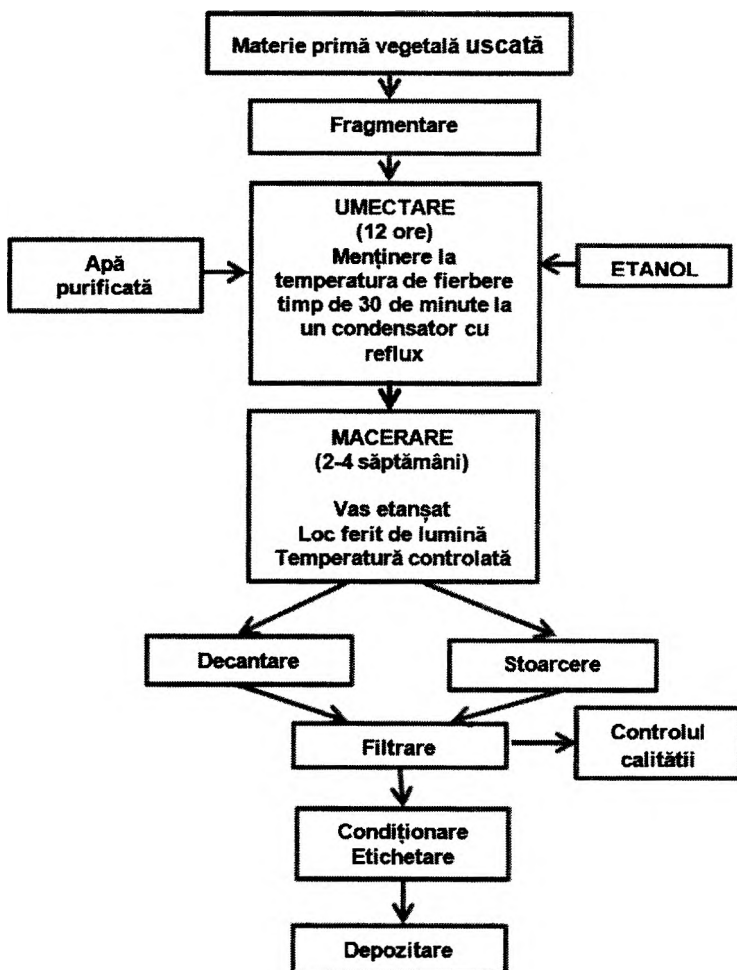

Fig. 2.8. Fluxul tehnologic de preparare a tincturii-mamă prin metoda de decoctie

de macerare de la două până la patru săptămâni. Apoi se decantează lichidul limpede și se stoarce reziduul pentru a obține cantitatea maximă de lichid.

Se filtrează lichidele combinate pentru a îndepărta orice particule rămase, astfel încât filtratul să fie limpede în momentul de filtrare. Se depozitează tinctura într-un recipient închis ermetic, din sticlă sau din alt material inert, într-o zonă adecvată. Containerul se etichetează cu semnul Ø, indicând că preparatul lichid este cel mai concentrat și este obținut direct din materia primă vegetală, și se indică, de asemenea, raportul (1:10 sau 1:100). Dacă decoctul reprezintă orice raport, altul decât o parte din materia primă vegetală la zece părți de tinctură finală, tinctura ce se obține prin metoda de decoctie trebuie să fie în primul rând diluată la o proporție 1:10 (în baza masei uscate) pentru a prepara diluția 1DH (1X), sau la 1:100 (în baza masei uscate) pentru a pregăti diluția 1CH. Toate tincturile realizate cu acest proces suplimentar, precum și toate diluțiile preparate din aceste tincturi, trebuie să poarte mențiunea *decoct* pe toate etichetele ca parte a numelui medicamentului homeopat, înainte de indicarea concentrației acestuia.

2.2.4.4. Metoda de fermentare

Acest proces este preferabil la prepararea tincturilor din materii prime botanice când se dorește ca tinctura să conțină o cantitate minimă de alcool sau să fie lipsită totalmente de alcool. Se folosește fermentarea lactică sau alcoolică cu culturi starter corespunzătoare.

Fermentarea lactică

Materia primă botanică este fin fragmentată. Se combină cu apă purificată și zer sau lactoză și miere dacă este necesar, în conformitate cu monografia respectivă. În absența specificației în monografie, se utilizează următoarele proporții:

A. Apă purificată și zer (părți la 100 părți de produs vegetal)						
	a.	b.	c.	d.	e.	f.
Apă purificată	-	25	75	110	225	300
Zer	50	50	50	15	50	200
B. Apă purificată, miere și lactoză (părți la 100 părți de produs vegetal)						
	a.	b.	c.	d.	e.	f.
Apă purificată	50	75	125	200	275	500
Miere	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75
Lactoză	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75

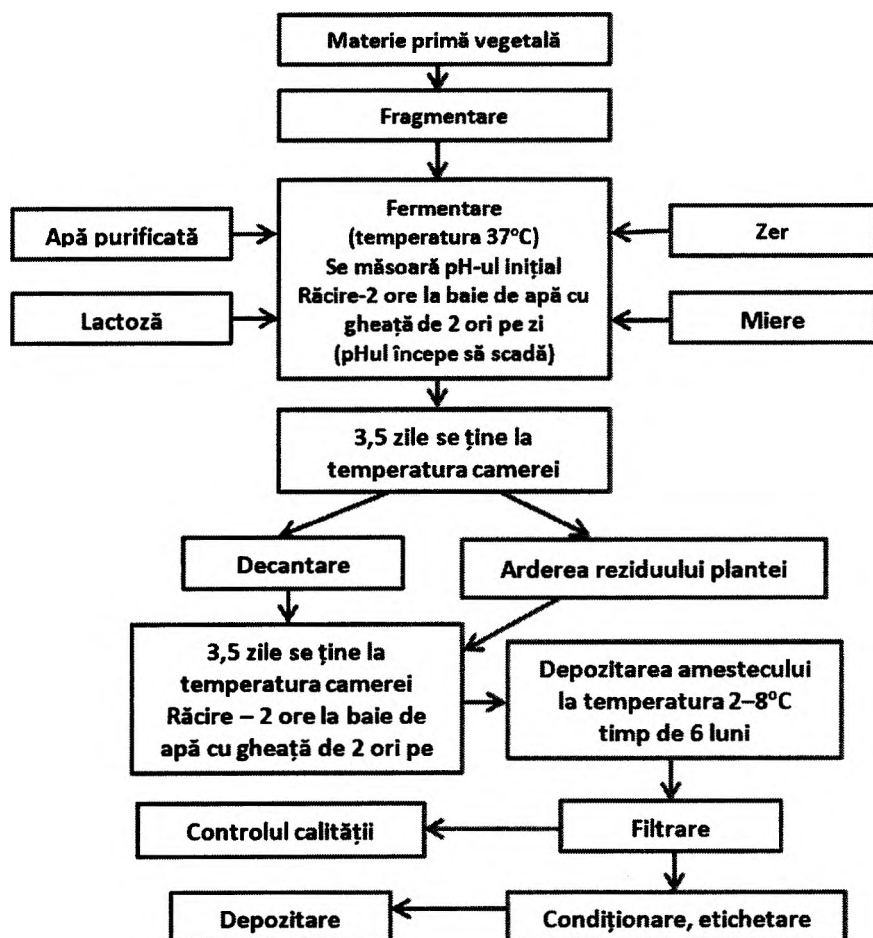

Fig. 2.9. Fluxul tehnologic de preparare a tincturii-mamă prin metoda de fermentare lactică

Se măsoară pH-ul inițial al amestecului. Se ține amestecul la 37°C. Se răcește timp de două ore într-o baie de apă cu gheață, recomandabil să fie efectuată răcirea de două ori pe zi, zilnic. Se lasă procesul de fermentare să continue până când pH-ul începe să scadă, iar apoi se ține amestecul la temperatura camerei.

După trei zile și jumătate de la combinarea produsului vegetal cu apa purificată și zer, sau miere și lactoză, se colectează lichidul. Se ține lichidul încă trei zile și jumătate, la temperatura camerei, timp în care se răcește de două ori pe zi într-o baie de apă cu gheață. Se arde rezidul plantelor și se adaugă cenușa în lichidul colectat (cel puțin 50 mg cenușă / 100 ml lichid). Se depozitează lichidul rezultat într-un recipient închis ermetic, din sticlă sau din alt material inert, de la 2 până la 8°C timp de șase luni înainte

de utilizare. În cazul în care se atestă sedimentări suplimentare, tinctura se filtrează înainte de utilizare. Se etichetează containerul cu semnul Ø, indicând faptul că preparatul lichid este cel mai concentrat, face parte direct din produsul vegetal și, de asemenea, se indică raportul (de ex. 1:3).

Notă. Dacă se utilizează proporția *f.*, produsul vegetal se împarte în șapte porțiuni egale și se amestecă o porție cu apă purificată și zer sau cu mierea și lactoza. Se păstrează amestecul așa cum este descris mai sus. Peste o zi se presează amestecul și la lichidul stors se adaugă a doua porțiune a produsului vegetal și se repetă procesul. Se continuă timp de șapte zile, până când toate porțiunile materialului vegetal au fost utilizate. Apoi se adaugă reziduurile incinerate și preparatul se păstrează după cum s-a menționat mai sus.

Fermentarea alcoolică. Materia primă botanică este fin fragmentată. Se combină cu apă purificată și drojdie, plus zaharoză dacă este necesar, în conformitate cu monografia respectivă. În absența indicației în monografie, se utilizează următoarele proporții:

Metoda Zimpel: Produsul vegetal proaspăt: o parte de materie primă botanică plus o parte de apă purificată plus 0,005 părți de drojdie. Produsul vegetal uscat: o parte de materii prime botanice plus trei părți de apă purificată plus 0,01 părți de drojdie.

Metoda Pekana: O parte de materie primă botanică (proaspătă sau uscată), plus șase părți de apă purificată plus o parte de zaharoză plus 0,005 părți de drojdie.

Metoda Krauss:

Umiditate (M%)	Apă purificată (W, kg)	Zaharoză (S, g)	Drojdie (Y, g)	Alcool (E, Kg)
>70%	$PM \times M\% / 100$	$2 \times PM \times M\%$	$0,1 \times PM \times M\%$	$PM \times M\% / 100$
40-70%	$2 \times PM \times M\% / 100$	$3 \times PM \times M\%$	$0,15 \times PM \times M\%$	$PM \times M\% / 100$
<40%	$3 \times PM \times M\% / 100$	$4 \times PM \times M\%$	$0,2 \times PM \times M\%$	$2PM \times M\% / 100$
Uscat	4×PM	0,4×PM	0,002×PM	4×PR

M%: Umiditatea conținută în materia primă botanică

PM: Masa materiei prime botanice

PR: Masa reziduuului din plantă presat și uscat cu aer

E: Cantitatea de alcool de 86% necesară pentru a filtra reziduul presat din plantă

Se ține amestecul la temperatura de la 18°C la 35°C. Când fermentația încetează, fie se distilează fracțiunea de lichid și se colectează distilatul, fie se presează masa și se colectează lichidul. Pentru metoda *Zimpel* și metoda *Pekana*, se incinerează reziduul de plante și se adaugă cenușa la lichidul colectat. Pentru metoda *Krauss*, se reextrage masa de plante rămase prin intermediul metodei de percolare cu alcool de 86% și se combină cele două fracțiuni lichide.

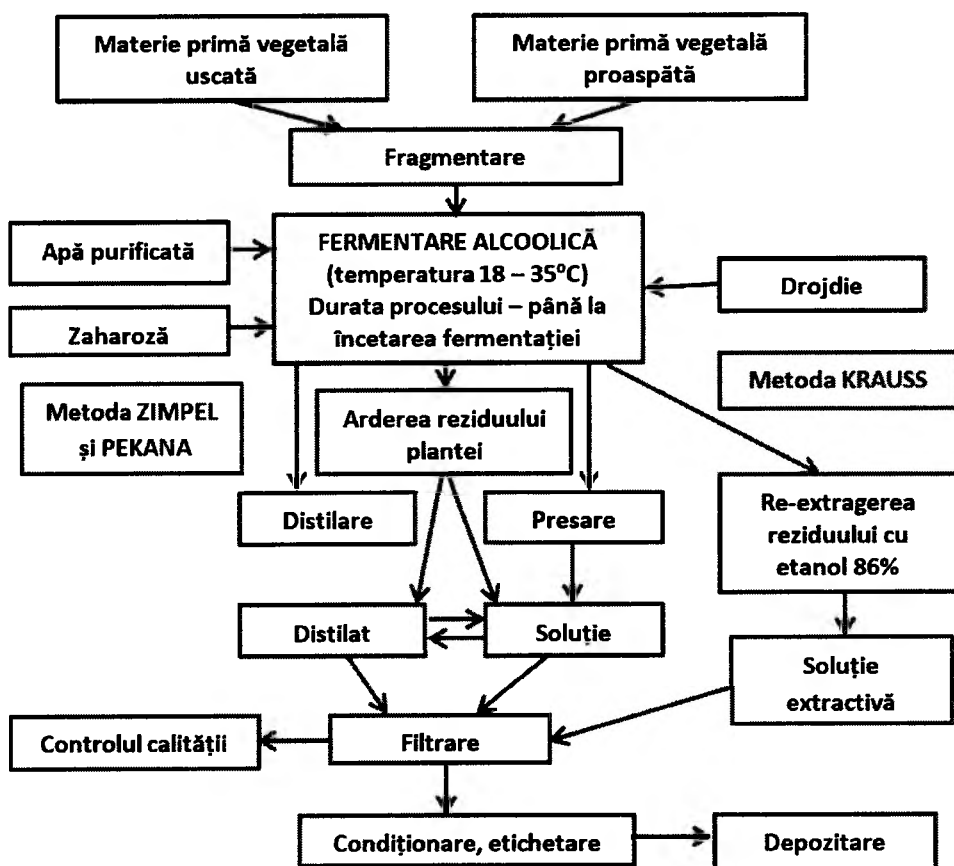

Fig. 2.10. Fluxul tehnologic de preparare a tincturii-mamă prin metoda de fermentare alcoolică

Se filtrează lichidul colectat pentru a îndepărta orice particule rămase astfel încât filtratul să fie limpede în momentul de filtrare. Se depozitează tinctura într-un recipient închis ermetic, din sticlă sau din alt material inert, într-o zonă adecvată. Urmează etichetarea containerului cu semnul Ø, indicând că preparatul lichid este cel mai concentrat și este obținut direct din produsul vegetal, se indică de asemenea raportul (de exemplu 1:4).

Tincturile obținute prin fermentare reprezintă o parte de materie primă medicinală într-un număr stabilit de părți de tinctură finală (exemplu 1:4). Pentru diluții suplimentare, tinctura trebuie mai întâi diluată la o proporție 1:10 (în baza masei uscate) pentru a prepara diluția 1 DH (1X), sau 1:100 (în baza masei uscate) pentru a pregăti diluția 1CH. De exemplu, pentru o tinctură fermentată preparată din o parte din material vegetal într-un total de patru părți de tinctura finală, vom proceda astfel:

Diluții zecimale. Pentru a prepara diluția respectivă la patru părți de tinctură fermentată se adaugă șase părți de solvent. Se dinamizează și rezultă diluția 1 DH (1X).

Diluții centezimale. Pentru a prepara diluția respectivă la patru părți de tinctură fermentată se adaugă nouăzeci și șase părți de diluant. Se dinamizează și rezultă diluția 1CH.

Toate tincturile realizate prin acest proces, precum și toate diluțiile preparate din aceste tincturi, trebuie să poarte mențiunea *fermentare* pe toate etichetele ca parte a denumirii medicamentului, înainte de desemnarea concentrației preparatului homeopat. Dacă tincturile fermentate se prepară prin metoda Zimpel, toate diluțiile preparate din aceste tincturi trebuie să aibă indicat cuvântul *zimpel* pe toate etichetele. Dacă se utilizează metoda Pekana sau Krauss, de asemenea se indică metoda. Dacă se utilizează procesul de fermentare lactică, acest lucru trebuie să fie menționat cu literele FAL (Fermentare acido-lactică).

2.2.4.5. Metoda de incubare

Această metodă este preferabilă pentru obținerea tincturilor din materie primă vegetală care necesită timp suficient pentru extragere, și în care acțiunea blândă a temperaturii va crea o mai bună descompunere a complexelor de compuși glucidici în glucide simple, care să conducă astfel la o extracție mai completă a principiilor active. Materia primă fin divizată se plasează într-un borcan de macerare sau un vas cu gura largă, și se adaugă cantitatea calculată de alcool și de apă purificată, cu care se acoperă, dacă este posibil, întreaga masă. Vasul trebuie etanșat cu atenție pentru a împiedica evaporarea. Masa se încălzește la 37°C, și este menținută la această temperatură, cu agitare ocazională, timp de o oră. După răcire, recipientul trebuie plasat într-o cameră întunecată, la temperatura camerei, și agitat la intervale adecvate. Perioada de timp necesară pentru extragerea substanțelor medicamentoase este variabilă; pentru a permite în continuare procesul de extracție, macerarea continuă de la două până la patru săptămâni. Apoi se decantează lichidul limpede și se stoarce reziduul pentru a obține cantitatea maximă de lichid.

Se filtrează lichidul pentru a îndepărta orice particule rămase, astfel încât filtratul să fie limpede în momentul de filtrare. Se depozitează tinctura într-un recipient închis ermetic, din sticlă sau alt material inert, într-o zonă adecvată. Eticheta containerului conține semnul Ø, indicând cea mai puternică concentrație a preparatului lichid și faptul că este obținut direct din materia primă medicinală și, de asemenea se indică proporția de materie primă vegetală care reprezintă tinctura (de exemplu 1:10).

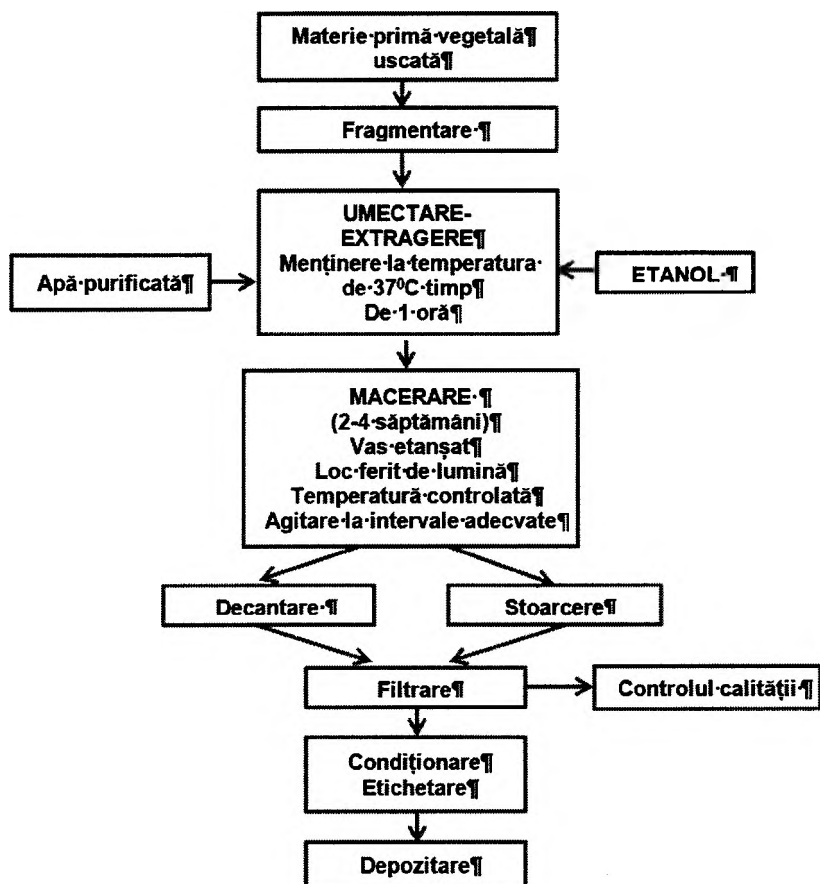

Fig. 2.11. Fluxul tehnologic de preparare a tincturii-mamă prin metoda de incubare

Dacă tinctura preparată prin incubare reprezintă orice raport, altul decât o parte din materia primă vegetală la zece părți de tinctură finală, tinctura obținută prin metoda de incubare trebuie să fie în primul rând diluată la o proporție de 1:10 (în baza masei uscate) pentru a prepara diluția 1DH (1X), sau la o proporție de 1:100 (în baza masei uscate) pentru a pregăti diluția 1CH. Toate tincturile realizate cu acest proces, precum și toate diluțiile preparate din aceste tincturi, trebuie să aibă indicat *incubație* pe toate etichetele ca parte a denumirii preparatului, înainte de desemnarea potenței homeopate.

2.2.4.6. Metoda de infuzare

Acest proces (figura 2.12) poate fi preferat în utilizarea sușelor botanice uscate ce conțin cantități mari de principii active aromatice, cum ar fi concentrații relativ ridicate de hidrocarburi alifaticе deshidratate.

Materia primă uscată fin fragmentată și cantitatea calculată de alcool se plasează într-un recipient adecvat. Se acoperă și se lasă să stea timp de 15 minute. După acest timp, apa purificată, încălzită anterior la fierbere, se toarnă peste masă, și, sub un condensator de reflux, întregul conținut este menținut la temperatura de fierbere timp de cinci minute.

După ce se lasă să se răcească, containerul trebuie să fie bine sigilat și plasat într-o cameră întunecată, la temperatura camerei, și agitat la intervale adecvate. Perioada de timp necesară pentru extragerea substanței medicamentoase este variabilă; pentru a permite în continuare procesul de extracție se continuă macerarea de la două până la patru săptămâni. Apoi se decantează lichidul și se stoarce reziduul pentru a obține cantitatea maximă de lichid.

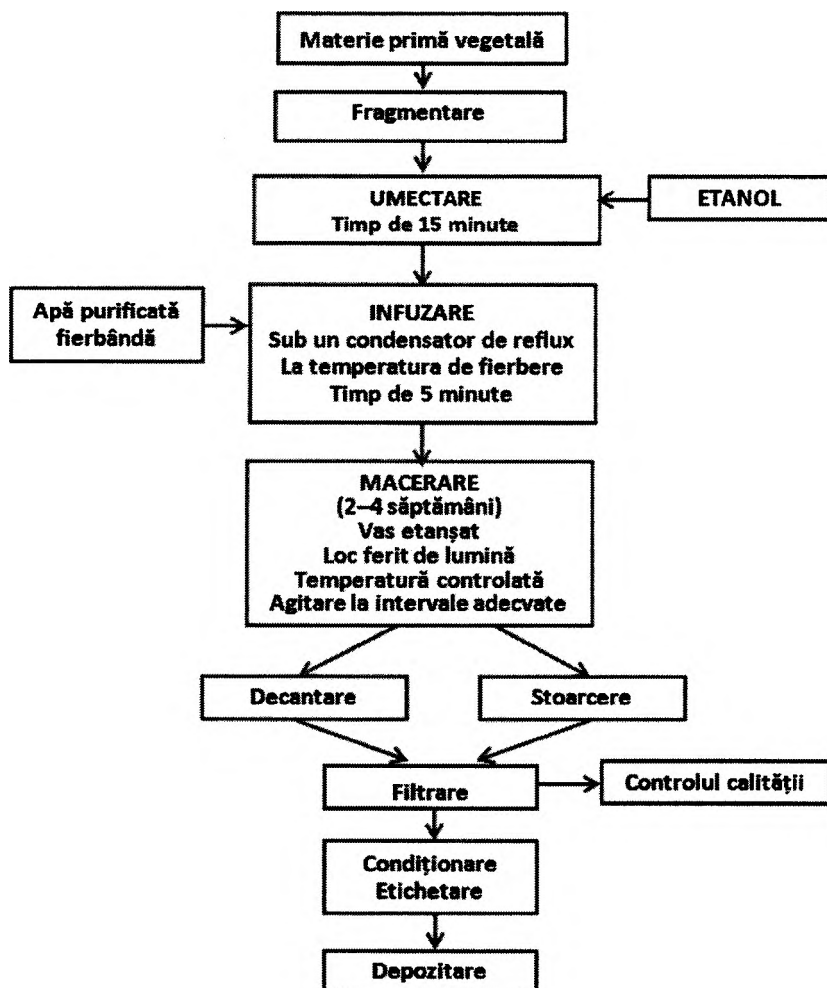

Fig. 2.12. Fluxul tehnologic de preparare a tincturii-mamă prin metoda de infuzare

Se filtrează lichidul pentru a îndepărta orice particulă rămasă, astfel încât filtratul să fie limpede la momentul de filtrare. Tinctura este depozitată într-un recipient închis ermetic, din sticlă sau alt material inert, într-o zonă adecvată. Eticheta containerului conține semnul Ø, indicând cea mai puternică concentrație a preparatului lichid și faptul că este obținut direct din materia primă vegetală și, de asemenea se indică raportul (1:10). Toate tincturile realizate cu acest proces, precum și toate diluțiile preparate din aceste tincturi, trebuie să poarte mențiunea *infuzie* pe toate etichetele ca parte a denumirii produsului medicamentos, înainte de a indica diluția produsului homeopat.

2.2.4.7. Extracție nealcoolică

În anumite cazuri, conform specificării în monografia respectivă, este necesar, pentru a pregăti sucuri – *succus* sau extracte nealcoolice. Produsul final trebuie să fie stabilizat corespunzător pentru a preveni degradarea chimică și contaminarea microbiană.

Suc presat. Planta proaspătă culeasă, sau părți ale acesteia, sunt fragmentate și zdrobite până la o consistență păstoasă. Pulpa obținută este stoarsă; lichidul stors este colectat. O parte din lichidul stors se amestecă cu o parte de apă purificată. Amestecul este lăsat în repaus timp de opt zile sau mai mult, după care lichidul se decantează și se filtrează pentru a îndepărta orice particule rămase, astfel încât filtratul să fie limpede.

Suc tasat. Secrețiile din plantele proaspete *vitale* se obțin prin înțeparea scoarței acestora sau incizare, astfel încât să fie drenată secreția. Ar putea fi necesar să se insereze o duză sau o scurgere mecanică pentru a preveni etanșarea orificiului. Exsudatul este lăsat să se îngroașe. Sucul îngroșat este prelucrat în conformitate cu monografia respectivă. Se filtrează pentru a elimina orice particulă rămasă, astfel încât filtratul să fie clar în momentul de filtrare.

Sucul extras poate fi amestecat cu alcool sau poate fi conservat prin fermentație. Dacă se conservă prin fermentare, acest lucru trebuie menționat pe etichetă. Se depozitează tinctura într-un container bine închis, realizat din sticlă sau alt material inert, într-o zonă adecvată. Eticheta containerului conține semnul Ø, indicând cel mai concentrat preparat lichid, obținut direct din produsul vegetal brut, de asemenea, se indică proporția de materie primă vegetală față de *succus* (de exemplu 1:2).

Potența principiului activ în suc extractiv este specificată în monografie. Pentru diluții ulterioare, *succusul* trebuie mai întâi diluat la o proporție de 1:10 (în baza masei uscate) pentru a prepara diluția 1DH (1X), sau 1:100 (în baza masei uscate) pentru a pregăti diluția 1CH.

Pentru diluții zecimale. La două părți de tinctură, se adaugă opt părți de solvent. Se dinamizează și rezultă diluția 1DH (1X).

Pentru diluții centezimale. La două părți de tinctură, se adaugă nouăzeci și opt părți de solvent. Se dinamizează și rezultă 1CH.

Cu excepția celor specificate în monografia respectivă, termenul de valabilitate al tincturii este de cinci ani de la data de fabricație. Termenul de valabilitate sau data de expirare se aplică doar pentru tinctură ca o formă

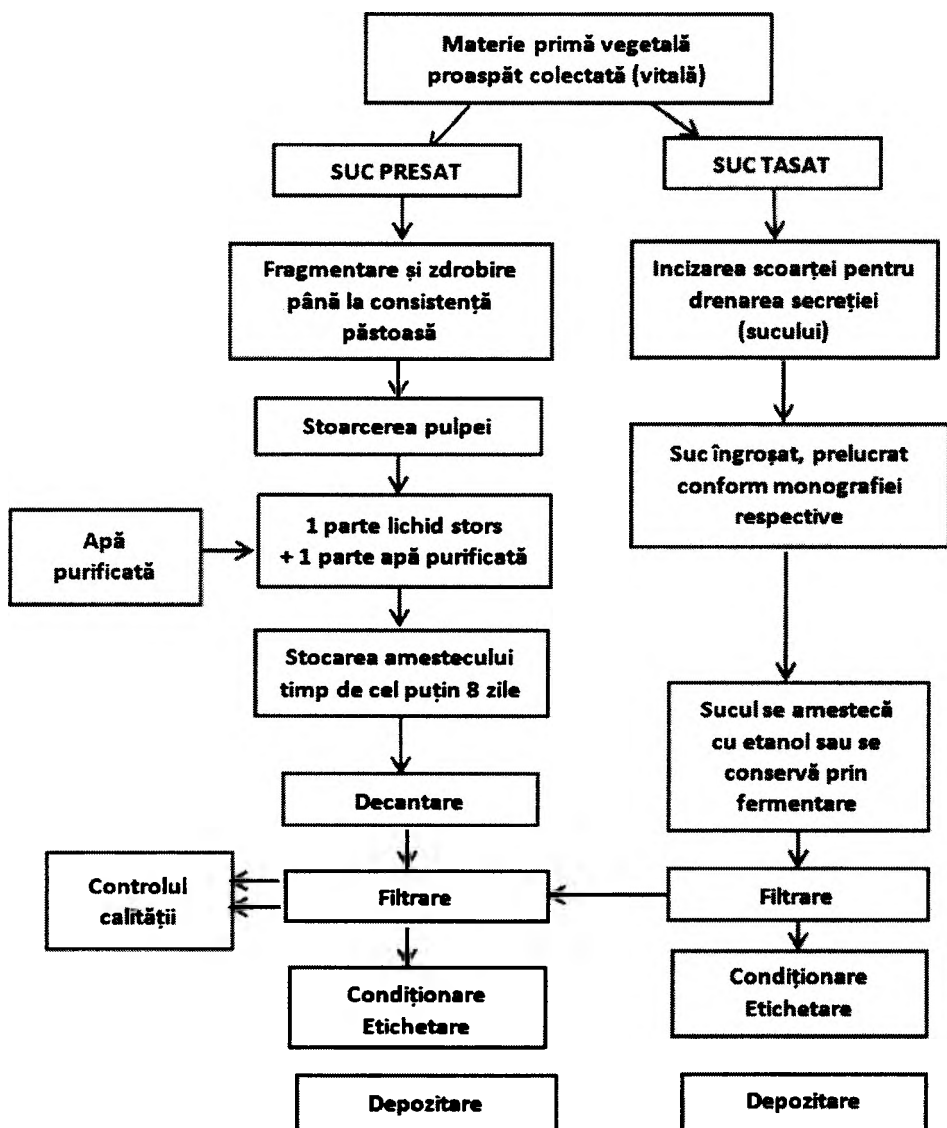

Fig. 2.13. Fluxul tehnologic de preparare a tincturii-mamă prin metoda de extracție nealcoolică

de dozare finită, și nu la orice diluție sau următor produs preparat din ea. Dacă tincturile *succus* sunt destinate administrării orale, oftalmice, topice sau într-o altă formă de dozare specifică, se vor aplica specificările din farmacopeile în vigoare pentru formele farmaceutice respective.

2.2.4.8. Tincturi din materii prime botanice proaspete 1:2 (50%)

Tincturile sunt preparate prin macerare sau alte metode de preparare, descrise anterior din materii prime botanice proaspete, în raport de o parte de sușă botanică proaspătă însoțită de umiditate, la două părți de soluție finală.

Pentru a calcula cantitatea necesară de alcool, se folosește următoarea ecuație:

$$A = (W \times M) / 100, \text{ în care:}$$

A = cantitatea alcoolului concentrat ce trebuie adăugat

W = masa materiei prime botanice în stare proaspătă

M = pierderea din umiditate a plantelor în %

Soluția rezultată de 50% este etichetată cu semnul Ø, indicând cea mai concentrată soluție și că preparatul lichid este obținut direct din materia primă vegetală.

Pentru diluțiile zecimale. La două părți de tinctură, se adaugă opt părți de solvent. Se dinamizează și rezultă diluția 1DH(1X).

Pentru diluțiile centezimale. La două părți de tinctură, se adaugă nouăzeci și opt părți de solvent. Se dinamizează și rezultă diluția 1CH.

Toate tincturile, precum și toate diluțiile preparate din aceste tincturi, trebuie să poarte indicele „M” pe toate etichetele ca parte a denumirii preparatului medicamentos, înainte de desemnarea potenței homeopatice.

2.2.4.9. Tincturi din materii prime botanice proaspete 1:3 (33.3%)

Tincturile sunt preparate prin macerare sau alte metode de preparare din materii prime botanice proaspete. Se folosește raportul de o parte de sușă botanică proaspătă cu conținut de umiditate la trei părți de soluție finală.

Pentru a calcula cantitatea de alcool necesară, se aplică următoarea ecuație:

$$A = (W \times M) / 100, \text{ în care:}$$

A = cantitatea alcoolului concentrat ce trebuie adăugat

W = masa materiei prime botanice în stare proaspătă

M = pierderea din umiditate a plantelor în %

Soluția rezultată de 33,3% este marcată cu semnul Ø, indicând cea mai concentrată soluție și că preparatul lichid este obținut direct din materia primă vegetală.

Pentru diluții zecimale: La trei părți de tinctură, se adaugă șapte părți de solvent. Se dinamizează și rezultă diluția 1DH (1X).

Pentru diluții centezimale: La trei părți de tinctură, se adaugă nouăzeci și șapte părți de solvent. Se dinamizează și se obține diluția 1CH.

Toate tincturile, precum și toate diluțiile preparate din aceste tincturi, trebuie să poarte indicele „N” pe toate etichetele, ca parte a denumirii preparatului medicamentos, înainte de indicarea potenței homeopatice.

2.2.5. Tincturi-mamă obținute din materii prime zoologice

Materiile prime de origine zoologică pot fi Sarcodes sau Nosodes.

2.2.5.1. Tincturi-mamă sarcodes A

Sarcodes sunt medicamentele homeopate preparate din animale întregi (insecte vii sau uscate, arahnide, moluște etc.), glande exocrine uscate împreună cu secrețiile acestora (Moschus, Castoreum), secrețiile ca atare (Ambra grisea, Sepia), organe rudimentare (Castor equi) sau părți de animale.

Metoda I. Tincturile din materiile prime zoologice sunt pregătite în proporție de o parte din materia primă medicinală într-un total de douăzeci părți de tinctură folosind alcool de 65% sau concentrația specificată în monografiile respective. Soluția rezultată este Tinctură de 5% (1:20). Diluția 2DH (2X) este preparată prin utilizarea a două părți tinctură de 5% cu opt părți de vehicul. Diluțiile ulterioare sunt preparate după cum se specifică la Scala Decimală sau la Scala Centezimală.

Metoda II. Cu excepția specificației în monografia respectivă, tincturile din materii prime zoologice sunt pregătite în proporție de o parte din materia primă medicinală într-un total de zece părți de tinctură finală utilizând alcool de 65% sau concentrația specificată în monografia respectivă. Soluția rezultată de 10% (1:10) este echivalentă cu diluția 1DH (1X). Diluția 2DH este preparată utilizând o parte de tinctură 1:10 cu nouă părți de diluant. Diluțiile ulterioare sunt preparate după cum se specifică la scala decimală sau la scala centezimală.

Imobilizare. Materiile prime zoologice, în special insectele veninoase și arahnidele (păianjenii), care trebuie să fie utilizate pe viu pentru a pregăti tinctura, pot fi plasate, imediat după capturarea lor într-un recipient etanșat conținând o cantitate mică de alcool concentrat (dar mai puțin decât suma totală necesară pentru pregătirea tincturii) ca să-i omoare mai repede. Containerul trebuie să fie etichetat pentru a identifica: specia; data și locul de capturare; cantitatea și concentrația alcoolului utilizat. Cantitatea și concentrația alcoolului utilizat pentru imobilizarea materiei prime trebuie

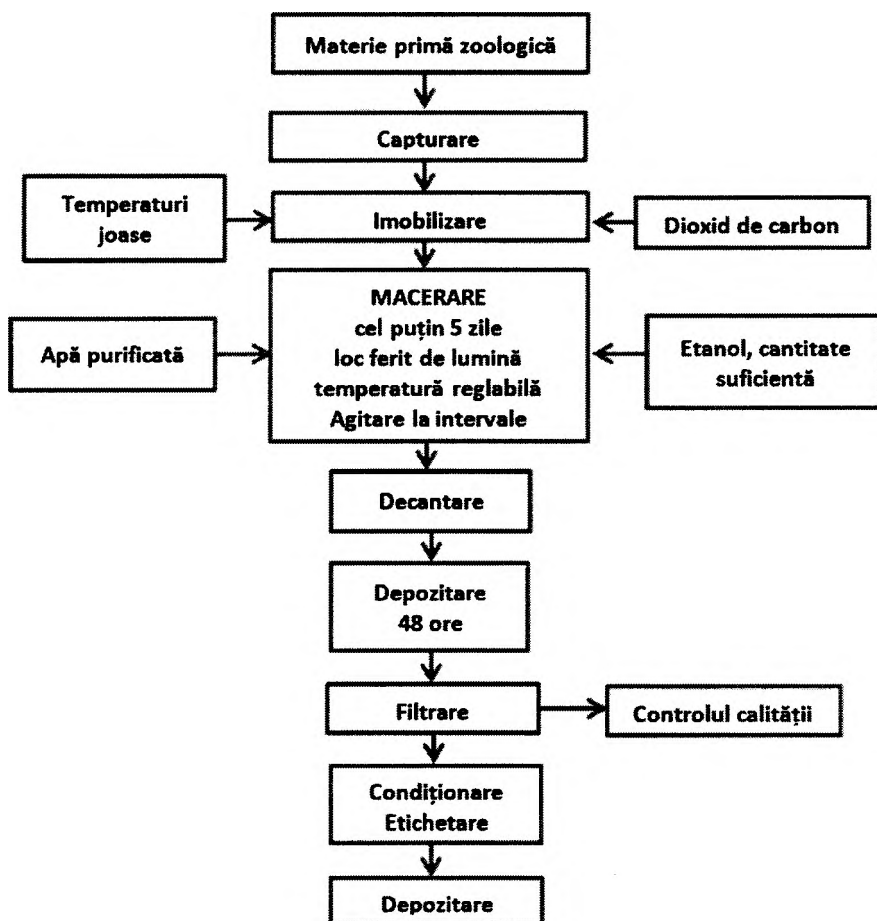

Fig. 2.14. Fluxul tehnologic de preparare a tincturilor-mamă sarcode A

să fie luate în considerare atunci când se calculează cantitatea de alcool ce se va adăuga la pregătirea tincturii. Animalele vii pot fi de asemenea, înainte de a fi introduse în alcool, imobilizate prin expunere la frig sau prin expunere în mediu de dioxid de carbon înainte de macerare. În afară de alcool sau dioxid de carbon, nu trebuie să fie utilizate alte substanțe chimice, în special insecticidele, pentru a ucide sau imobiliza animalul. Utilizarea animalelor moarte, descompuse sau uscate este interzisă, dacă nu se specifică altfel în monografia individuală.

Materia primă zoologică este împărțită în mod adecvat, într-un borcan sau într-un vas cu gură largă, și se adaugă cantitatea calculată de alcool și apă purificată, care să acopere, dacă este posibil, masa întreagă a materiei prime. Borcanul sau vasul trebuie să fie etanșat cu atenție pentru a preveni evaporarea, plasat într-o cameră întunecată, la o temperatură reglabilă, și

agitat la intervale adecvate. Perioada de timp necesară pentru extragerea substanței medicamentoase este variabilă, dar este nevoie de cel puțin 5 zile. Apoi se decantează lichidul limpede. Se lasă lichidul să stea timp de 48 de ore, apoi se filtrează pentru a îndepărta toate particulele rămase astfel încât filtratul să fie clar la timpul de filtrare. Se depozitează într-un recipient închis ermetic, din sticlă sau alt material inert, într-o zonă corespunzătoare. Se etichetează containerul cu semnul Ø, indicând că preparatul lichid este cel mai concentrat și că este obținut direct din materia primă medicinală, se indică, de asemenea, raportul tincturii (de exemplu 1:20, sau 1:10), precum și metoda (de exemplu metoda I sau II). Tincturile sunt supuse retestării după o perioadă de cel puțin cinci (5) ani de la data fabricației, cu excepția cazului în care datele de stabilitate confirmă o perioadă de testare diferită. Retestarea se aplică numai pentru tinctură, nu și la diluțiile ulterioare sau a produselor preparate din ea.

2.2.5.2. Tincturi-mamă sarcode B

Sunt medicamente homeopatice preparate din organe sau țesuturi sănătoase obținute de la specimene sănătoase, și nu sunt încă incluse în alte clase. Medicamentele în cauză trebuie să fie protejate de lumină, aer și umiditate, dacă acestea vor fi depozitate înainte de a fi transformate în tincturi sau triturări, cu excepția cazului în care se prevede altfel în monografia. La preparare, materia primă nu trebuie să fie modificată, iar produsul final nu trebuie să fie alterat de agenți patogeni sau alte substanțe dăunătoare. *Sarcodele B* sunt diluate de una din cele două metode care diferă de alte diluții prin solvenții prescriși.

Metoda I: O parte din materia primă medicinală uscată prin congelare este amestecată cu nouăzeci și nouă părți amestec format din trei volume de apă purificată, un volum de glicerină și un volum de alcool. Se efectuează sucusiunea și apoi se filtrează, dacă este necesar. Rezultatul reprezintă diluția 1CH. Pentru o parte de diluție 1CH, se adaugă nouăzeci și nouă părți de amestec format din trei volume de apă purificată, un volum de glicerină și un volum de alcool. Se supune sucusiunii. Rezultatul reprezintă diluția 2CH. Diluțiile ulterioare sunt pregătite folosind alcool diluat sau alt solvent.

Metoda II: Materia primă medicamentoasă proaspătă este măcinată grosier. La o parte se adaugă 9 părți de glicerină de 85%.

Amestecul rezultat se păstrează protejat de lumină pentru nu mai puțin de șapte zile. Se decantează, și se filtrează dacă este necesar. Soluția rezultată este echivalentă cu diluția 1DH. Diluțiile ulterioare sunt preparate folosind glicerină de 85% ca diluant. O variantă a acestei metode prevede combinarea unei părți din materia primă măcinată grosier cu

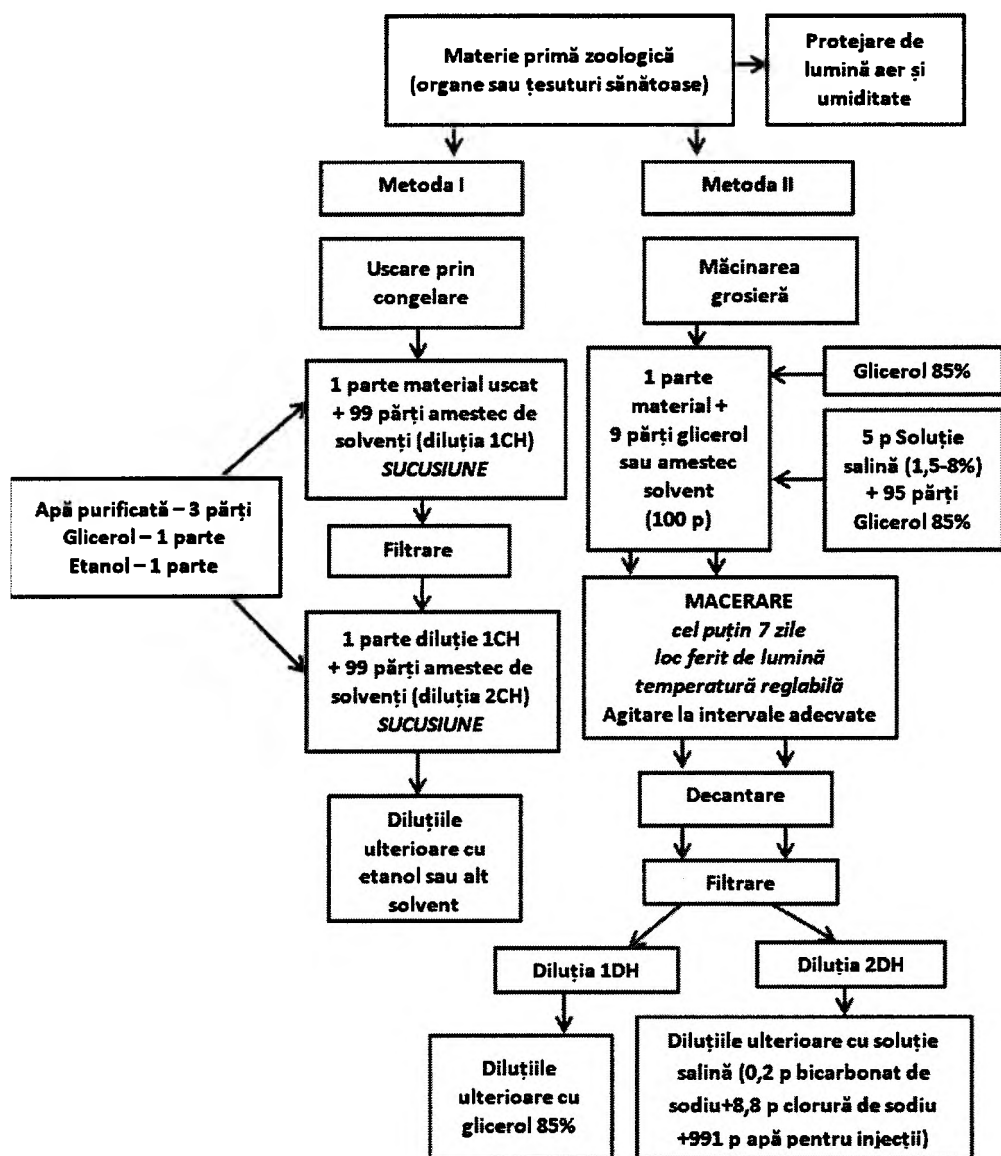

Fig. 2.15. Fluxul tehnologic de preparare a tincturilor-mamă sarcode B

cinci părți dintr-o soluție salină (clorură de sodiu, 1.5-8.0% m/m în apă purificată) și nouăzeci și cinci de părți de glicerină.

Amestecul rezultat se păstrează protejat de lumină pentru nu mai puțin de șapte (7) zile. Se decantează, și se filtrează dacă este necesar. Soluția rezultată este echivalentă cu diluția 2DH. Diluțiile ulterioare sunt preparate folosind soluție salină compusă din 0,2 părți de bicarbonat de sodiu și 8,8 părți de clorură de sodiu în 991 părți de apă pentru injecții ca diluant.

2.2.5.3. Tincturi-mamă nosode

Nosodele sunt medicamente homeopatice preparate din materii prime zoologice care se obțin de la agenții cauzali sau produse patologice, cum ar fi organe sau țesuturi patologice; agenți cauzali, cum ar fi bacterii, ciuperci, paraziți, ovule, particule de virusuri și drojdii; produse ale unei boli; excreții sau secreții. Acestea trebuie să fie protejate împotriva luminii, aerului și umezelii, dacă urmează să fie depozitate înainte de a fi transformate în soluții sau triturări, dacă nu se specifică altfel în monografie.

La prepararea nosodelor A materia primă nu trebuie să fie alterată, iar produsul final să nu fie alterat de alți agenți patogeni sau alte substanțe dăunătoare.

Prima diluție trebuie să fie sterilizată. Nosodele **nu pot fi eliberate** în diluții de la 1DH până la 5DH. În nici un caz nosodele nu ar trebui să fie distribuite în diluții mai mici decât cele prevăzute în monografia respectivă. Materiile prime medicinale solubile proaspete, umede sau uscate sunt diluate ca cele din substanțe chimice solubile. Materiile prime medicinale insolubile proaspete, umede sau uscate sunt diluate ca cele din substanțe chimice insolubile.

2.2.6. Tincturi-mamă obținute din substanțe chimice

Materiile prime de origine chimică sunt cele alcătuite din produse chimice anorganice sau organice, substanțe complexe de origine minerală sau produse definite astfel numai prin procesul de fabricație.

Toate materiile prime de origine chimică, solubile în vehicule obișnuite (apă purificată) sunt preparate ca soluții și diluțiile lor. Substanțele hidrofile și/sau hidrosolubile pot fi preparate ca triturări cu lactoză monohidrat. În calcularea raportului cantitatea materiei prime chimice/diluant, se aplică recalcul la apa de hidratare.

Metoda I. Prima soluție este preparată în proporție de o parte de materie primă medicinală la un total de zece părți de soluție utilizând apă purificată sau alcool de concentrație corespunzătoare, cu excepția cazului în care se prevede altfel în monografia respectivă. Soluția rezultată de 10% este prima diluție zecimală (1DH). Diluțiile ulterioare sunt preparate în conformitate cu scala decimală de diluție.

Dacă se dorește, prima diluție zecimală poate fi procesată suplimentar folosind un raport de 1:10. Aceasta este în mod normal a doua diluție zecimală (2DH); cu toate acestea, ea poate să fie etichetată ca prima diluție centezimală (1CH) și prelucrată ulterior, în conformitate cu scala centezimală de diluție.

Metoda II. În cazul în care materia primă medicinală nu este solubilă în proporție de 10 la sută, se prepară în proporție de o parte de materie primă

medicinală la o sută de părți soluție, utilizând apă purificată sau alcool de concentrația necesară, cu excepția cazului în care se prevede altfel în monografia respectivă. Soluția rezultată de 1% reprezintă a doua diluție zecimală (2DH) sau prima diluție centezimală (1CH). Diluțiile ulterioare sunt preparate în conformitate cu scala decimală de diluție sau scala centezimală. În cazul în care materia primă medicinală este solubilă în apă, dar nu și în alcool sau atunci când, fiind solubilă în alcool, poate fi modificată sau descompusă chimic, se poate prepara ca o soluție apoasă conform specificației din monografia respectivă. Soluțiile apoase sunt, în general, instabile și trebuie să fie preparate *ex tempore* și ele pot fi depozitate numai atât timp cât stabilitatea lor a fost demonstrată.

Soluțiile nealcoolice trebuie utilizate imediat pentru a pregăti forme de dozare stabile și păstrate corespunzător. Toate soluțiile nealcoolice care pot fi supuse contaminării microbiene trebuie să fie pregătite cu un sistem de conservanți adecvat; orice sistem de conservare trebuie să respecte standardele farmaceutice de eficacitate antimicrobiană. Conservanții sau stabilizatorii, dacă au fost folosiți, trebuie să fie adăugați numai la diluția finală, și trebuie indicați pe etichetă. Alternativ, soluțiile nealcoolice pot fi imediat transformate în diluții mai mari, folosind alcool diluat ca diluant pentru ultimele două diluții zecimale sau pentru diluția finală centezimală.

2.3. Diluarea și dinamizarea produselor homeopate

2.3.1. Diluțiile homeopate

Farmacopeile homeopate adoptă sistemele zecimal, centezimal, cincizeci milesmal (*Quintemesimal /quinquaginta miile*) ca scale standard de diluție, în formă lichidă sau în formă solidă, prin care fiecare diluție succesivă sau triturare este preparată folosind un raport de 1/10, 1/100 sau 1/50000. Diluțiile homeopate lichide sunt marcate în conformitate cu scara de diluție și metoda de diluție folosită. Denumirile care trebuie să apară pe etichete sunt prezentate în tab. 2.1.

Tabelul 2.1. Diluțiile homeopate lichide

Denumire	Scara	Metoda de diluție
X sau D	Decimală (1/10)	hanemanniană
CH sau C	Centezimală (1/100)	hanemanniană
CK sau K	Centezimală (1/100)	korsakoviană
LM	Quintemesimală (1/50000)	hanemanniană

Marcarea, pentru **diluțiile zecimale**, este **D** sau **X**, care indică în mod clar scara folosită. Toate diluțiile decimale sunt preparate conform

metodei Hahnemann. Marcarea pentru diluțiile **centezimale** Hahnemann este **CH**, care indică în mod clar atât scala folosită cât și metoda de diluție. Marcajul **C** este un sinonim pentru CH și acesta poate fi utilizat numai pentru a desemna o diluție care este preparată în conformitate cu metoda Hahnemanniană. Marcarea pentru metoda Korsakoviană a diluțiilor centezimale este **CK**, care indică atât scala folosită cât și metoda de diluție. Litera **M** nu se referă la o scară de potențare (cum ar fi X sau C). Este un simbol (de la cifrele romane) pentru desemnarea numărului 1000. Simbolul **M** este utilizat pentru a desemna o potență în scara Korsakoviană, de exemplu: 1M – înseamnă 1000CK, 10M – 10,000CK, 50M – 50,000CK și așa mai departe. Singura excepție este **LM** sau **Q**, care este o denumire pentru diluția cincizecimesimală.

Diluțiile centezimale împărtășesc raportul „calculat” cu diluțiile zecimale, și prin urmare pot fi considerate omoloage (de exemplu un 2C și un 4X), deoarece rapoartele sușelor de pornire în diluții pot fi calculate ca fiind la fel. Cu toate acestea, ele nu sunt echivalente, nici interschimbabile, pe măsură ce numărul de faze de dinamizare este net diferit, precum și raportul care trebuie să fie utilizat exclusiv în fiecare serie de producție. O serie de diluții centezimale trebuie să se facă exclusiv cu diluții anterioare centezimale; fiecare pas trebuie să se facă cu un raport de 1:100. De asemenea, orice diluție zecimală trebuie să fie făcută exclusiv cu diluții anterioare zecimale; fiecare pas trebuie să se facă într-un raport de 1:10. Amestecarea rapoarte centezimale și zecimale în aceeași serie de diluție face ca produsul final rezultat să fie alterat.

În **scara zecimală**, cantitatea inițială de materii prime medicamentoase este împărțită progresiv la zece, astfel încât prima diluție zecimală (1D) este preparată folosind o parte din materia primă medicamentoasă într-un total de zece părți din prima diluție zecimală finală. Cea de a doua diluție zecimală (2D) este preparată folosind o parte din prima diluție zecimală (1D) într-un total de zece părți din a doua diluție zecimală finală. Diluția a treia zecimală (3D) este preparată folosind o parte din a doua diluție zecimală într-un total de zece părți din a treia diluție zecimală finală. Diluțiile zecimale ulterioare sunt pregătite la fel. La fiecare pas, se utilizează nouă (9) părți de diluant (alcool, apă purificată, lactoză monohidrat etc.) și după fiecare pas de preparare se trece prin faza de dinamizare (sucusiune). Cele mai multe tincturi (excepțiile sunt indicate în monografiile respective) sunt echivalente în putere cu prima diluție zecimală (1/10), marcată 1D.

Altfel spus, un mililitru de tinctură, un mililitru de soluție 1D sau un gram de 1D triturare conține echivalentul a 0,10 grame de materie primă medicinală uscată sau anhidră. Iar un mililitru de a doua diluție zecimală

(2D) sau un gram de a doua triturare zecimală (2D) conține echivalentul a 0,01 grame de materie primă medicinală uscată, sau anhidră. Diluțiile ulterioare lichide sau solide sunt realizate prin diluția în serie sau triturare folosind una parte de diluție zecimală precedentă cu nouă părți ale vehiculului pentru a face un total de zece părți ale diluției ulterioare. Aceste zece părți reprezintă următoarele proporții ale materiei prime medicinale uscată, sau anhidră: $2D = 10^{-2}$ părți; $3D = 10^{-3}$ părți; $4D = 10^{-4}$ părți; $5D = 10^{-5}$ părți; $6D = 10^{-6}$ părți; $7D = 10^{-7}$ părți; $8D = 10^{-8}$ părți. În cazul în care materiile prime medicamentoase sunt insolubile în proporție de 1 la 10 și necesită mai mult solvent, așa cum este indicat în monografiile respective, tinctura-mamă a lor trebuie să fie pregătită în conformitate cu specificațiile monografiei respective.

În **scara centezimală** cantitatea inițială de materii prime medicamentoase este împărțită progresiv la o sută, astfel încât prima diluție centezimală (1CH) este preparată folosind o parte din materia primă medicinală într-un total de o sută de părți de primă diluție centezimală finală. Cea de a doua diluție centezimală (2CH) este preparată folosind o parte din prima diluție centezimală într-un total de o sută părți de diluție secundară centezimală finală. A treia diluție centezimală (3CH) este preparată folosind o parte din a doua diluție centezimală într-un total de o sută de părți de diluție terțiară centezimală finală. Diluțiile centezimale ulterioare se prepară la fel. La fiecare pas, sunt folosite nouăzeci și nouă (99) părți de diluant (alcoolul, apa purificată, lactoză monohidrat etc.) și la fiecare pas se trece prin faza de sucusiune (dinamizare).

Altfel spus, un mililitru de diluție lichidă din prima diluție centezimală (1CH), sau un gram din prima triturare centezimală (1CH) conține echivalentul a 0,01 g de materie primă medicinală uscată, sau anhidră. Și un mililitru din a doua diluție centezimală (2CH), sau un gram din a doua triturare centezimală (2CH) conține echivalentul a 0,0001 gram de materie primă medicinală uscată, sau anhidră. Diluțiile ulterioare lichide sau solide sunt realizate prin diluție în serie sau triturare folosind o parte de diluția centezimală precedentă cu nouăzeci și nouă părți de vehicul pentru a face un total de o sută de (100) părți de diluții ulterioare. Aceste o sută de părți reprezintă următoarele proporții de materie primă medicinală uscată, sau anhidră: $2CH = 10^{-4}$; părți $3CH = 10^{-6}$ părți; $4CH = 10^{-8}$ părți ș.a.m.d.

2.3.2. Dinamizarea diluțiilor homeopate

Sucusiunea este o agitație puternică a lichidului într-o perioadă definită de timp. Această operație, împreună cu etapa imediat anterioară de diluare în serie (scala zecimală de diluție sau scala centezimală de diluție, cuprind

procedeele de diluție Hahnemanniene – metoda flaconului multidoză, sau Korsakoviene – metoda flaconului unidoză. Din punct de vedere istoric, sucusiunea, sau etapa de agitare, este numită, de asemenea, **dinamizare (potențare)**.

Agitarea energetică se obține printr-o mișcare bidirecțională rapidă a flaconului, fiecare mișcare sau lovitură este întreruptă brusc pentru a crea turbulențe semnificative în lichid. Flaconul selectat pentru procesul de sucusiune trebuie să dispună de spațiu suficient pentru lichid și de un spațiu suficient gol pentru a realiza turbulență semnificativă a lichidului. Este acceptată practica în care spațiul gol să fie nu mai puțin de 1/3 din volumul total al containerului. Se recomandă ținerea flaconului în mână dreaptă și, cu mișcare fermă din cot, se lovește baza flaconului de un suport tapetat cu un material moale (piele, burete). Numărul de loviri trebuie să fie de cel puțin o sută.

Dispozitivele mecanice proiectate pentru a automatiza sucusiunea trebuie calibrate pentru a asigura un nivel ridicat al gradului de reproductibilitate între loturi. Designul echipamentului de dinamizare automată trebuie să producă turbulențe prin lichid. Sunt utilizate în mod obișnuit modele care folosesc mișcarea bidirecțională cu întreruperi bruște. Pot fi utilizate și alte metode, la care s-a demonstrat, prin mijloace adecvate, procedeul de a produce astfel de turbulențe. Mișcări de rotație singure nu pot atinge gradul de turbulență necesar. Dispozitivele de dinamizare *Dynamic* sunt fabricate din aluminiu și oțel inoxidabil, cu o caroserie închisă, formând o cușcă Faraday, pentru a preveni orice contaminare electromagnetică a amestecului apos provenind din mecanismele electrice ale mașinii (fig. 2.16).

Principiul de funcționare al dispozitivului Dynamic 101+SWH (Scalar Wave Homeopathic). Integrarea sistemului de transmisie a undelor scalare SWH cu Dynamic 101 permite producerea soluțiilor homeopatice pe bază de apă, de putere mai mare. Tincturile sau substanțele biochimice sunt plasate pe receptorul R1 și transmițătorul T, iar această informație este transferată în soluția de apă plasată în dispozitivul de dinamizare, denumit receptor R2. Ambele receptoare R1, R2 și transmițătorul T al SWH sunt conectate prin unde scalare în rezonanță, comunicarea fiind bidirecțională între ele. În același timp, atunci când flaconul este agitat și lovit, apa din sticlă este încărcată cu informațiile plasate în R1, informațiile sunt transportate de undele scalare de la R1 (tinctură) la R2 (flacon agitat), timp în care dinamizarea determină transformări structurale ale cristalelor de apă, informația este înregistrată, astfel că înregistrarea informațiilor este cea

mai stabilă posibilă, deasupra oricărui alt sistem de transfer homeopatic.
(sursa – <http://www.bioscalar.eu/en/homeopathics-dynamisations.html>).

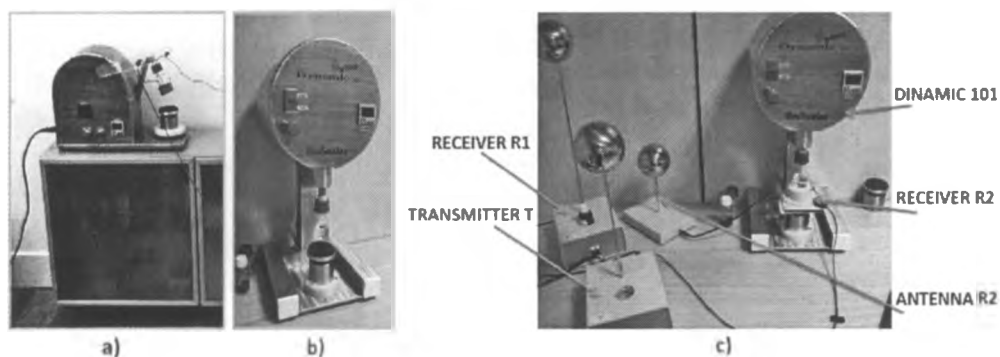

Fig. 2.16. Dispozitive de dinamizare a diluțiilor homeopate
a) Dynamic 100 (principiul pârgărie unghiulară);
b) Dynamic 101 (principiul liniar);
c) Dynamic 101 + SWH (Scalar Wave Homeopathic) (principiul liniar).
(sursa: <http://www.bioscalar.eu/en/homeopathics-dynamisations.html>)

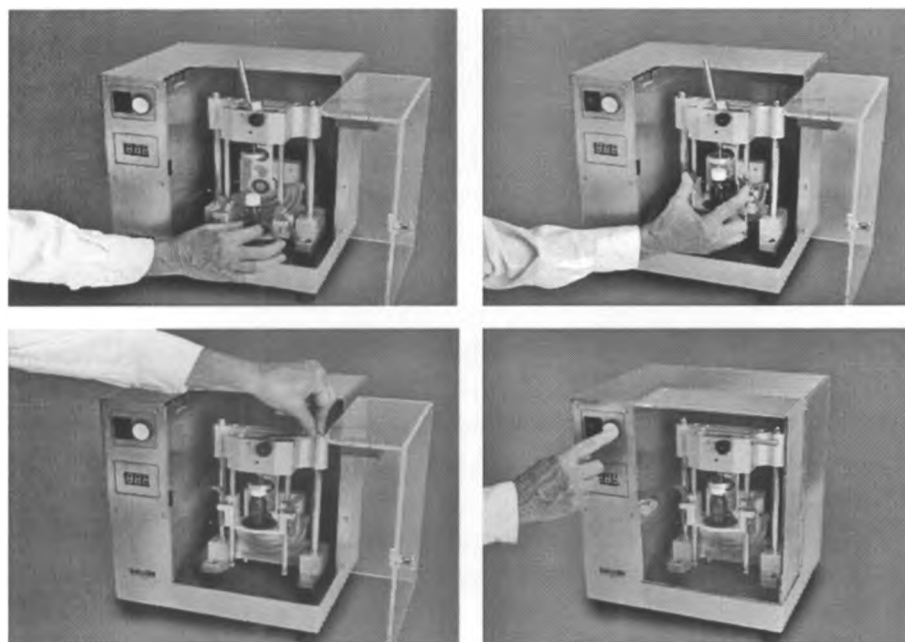

Fig. 2.17. Dispozitiv de dinamizare a diluțiilor homeopate CH Dynamizer / Adjustable 10-150 ml (<https://rdi-homeopathy.com/en/produits/ch-dynamizer/ch-dynamiser-adjustable/>)

Unde scalare. Undele scalare, numite și unde Tesla (numite așa pentru că a fost printre primii care le-a pus în evidență experimental), sunt un tip special de unde care descriu propagarea unei interacțiuni în Eter (spațiu). Premează (penetrează) orice material și nu pot fi ecranate prin cușca Faradei sau alte obiecte. Distanță foarte mare de propagare, în anumite condiții se pot propaga oricât de departe (cel puțin pe pământ) fără pierderea intensității, în alte condiții pot ajunge mai puternice la destinație, ca și cum ar „colecta” energie pe parcurs.

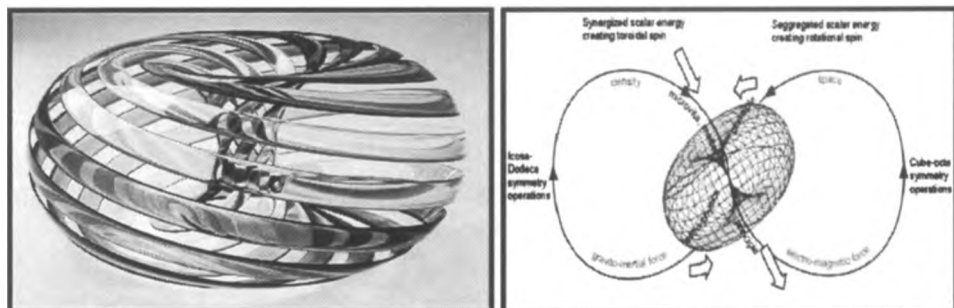

Fig. 2.17. Prezentarea schematică a undelor scalare

Caracteristicile undelor scalare. Viteză mare de propagare, care poate să depășească viteza unei electromagnetice în vid. Tipul de propagare este acela al unei unde longitudinale, asemănător modului de propagare a sunetului prin aer. Conform lui Tesla, o undă electromagnetică nu este altceva decât un efect de ordin 2 al interacțiunii a 2 unde scalare perpendiculare. Ele se întâlnesc în multe formațiuni naturale: cristale, **comunicații în lumea plantelor și a animalelor.**

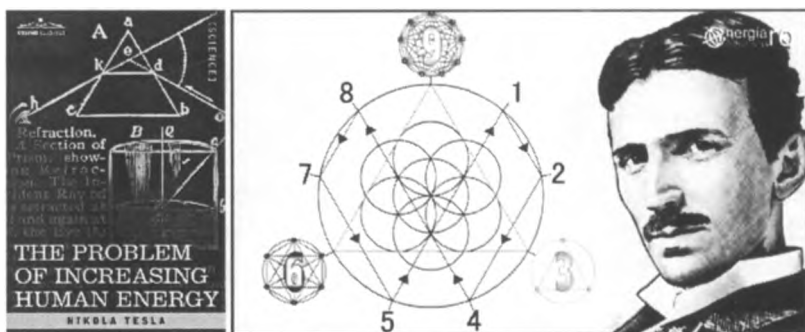

Fig. 2.18. Nikola Tesla (1856-1943)

Utilizare:

Transmisie de energie la distanță „fără pierderi” semnificative.

Transmisie de energie la distanță cu amplificarea energiei.

Medicină energetică: tehnologia Light-Life, orgonoterapie, cristaloterapie, sisteme energetice de vindecare.

Transmutația alchimică a materiei (homeopatie).

2.3.3. Diluții Hahnemanniene – metoda flacoanelor multiple

Pentru diluțiile zecimale: Un flacon separat curat, închis ermetic sau un recipient de capacitate adecvată este utilizat pentru fiecare pas. Se pune o parte de tinctura sau de soluție 1DH într-un flacon. Se adăugă nouă părți de diluant. Se dinamizează. Rezultatul este diluția 2DH. În cazul în care este folosită o tinctură în care raportul reprezintă 1:20, se va prepara din două părți de tinctură cu opt părți de diluant. Într-un flacon separat sau container, se pune o parte de diluție 2DH. Se adaugă nouă părți diluant. Se dinamizează. Rezultatul este diluția 3DH. Se continuă aceste diluții în etape, până la diluția zecimală dorită, la fiecare etapă se utilizează un flacon sau container bine curățat, închis ermetic.

Pentru diluții centezimale: Un flacon separat curat, închis ermetic sau alt recipient de capacitate adecvată este utilizat pentru fiecare etapă. Se pune o parte de tinctură sau de soluție 1D într-un flacon. Se adăugă nouăzeci și nouă părți de diluant. Se dinamizează. Rezultatul este diluția 1CH. În cazul în care este folosită o tinctură reprezentând 1/20 din materie primă medicinală, se vor utiliza două părți de tinctură cu 98 părți de diluant. Într-un flacon separat sau container, se pune o parte de diluție 1CH. Se adaugă nouăzeci și nouă părți de diluant. Se dinamizează. Rezultatul este diluția 2CH. Într-un flacon separat sau container, se pune o parte din diluția 2C. Se adaugă nouăzeci și nouă părți de diluant. Se dinamizează. Rezultatul este diluția 3CH. Se continuă aceste diluții în etape, până la diluția centezimală dorită, la fiecare etapă se utilizează un flacon sau container bine curățat, închis ermetic.

Această metodă prevede folosirea unui număr mare de flacoane (atâtea flacoane, câte trepte de diluare urmează a fi executate), unei cantități relativ mari de solvent, dar permite realizarea și urmărirea precisă a modului de execuție a procesului de diluare, în ordine liniară crescătoare. Un avantaj îl constituie faptul că permite realizarea unei **diluteci** – adică a unei colecții întregi de diluții intermediare (biblioteci), real utilizabile ori de câte ori este nevoie.

Diluteca reprezintă un modul special conceput (corp de mobilier, cu sertare înguste, de dimensiuni suficiente pentru poziția verticală a unui flacon farmaceutic de 10-20 ml) și care să permită o depozitare eficientă și ordonată a diluțiilor, alfabetic și în ordinea creșterii diluției. Pentru *Allium cepa* se vor păstra, de regulă: în seria CH: 3, 6, 9, 12, 15, 20, 25, 28, 30, ..., 200; în seria D: 2, 3, 6, 9, 12, 15, 20, 24, 28, 30.

2.3.4. Diluții Korsakoviene – metoda flaconului unitar

Un singur flacon curat, închis ermetic sau un recipient de capacitate adecvată este folosit pentru toate etapele. Se plasează un volum măsurat cu exactitate de tinctură sau de soluție 1D în flacon sau recipient. Se agită bine. Se golește flaconul sau containerul, fie prin drenare de sus în jos sau prin aspirație; prin procesul de golire trebuie să se scoată exact nouăzeci și nouă (99) la sută din volumul inițial de tinctură sau soluție folosită, lăsând o parte la sută din volumul inițial în flacon. Acest reziduu va fi baza de calcul al volumului în pasul următor. La o parte de tinctură sau de soluție 1D rămasă în flacon sau recipient, se adaugă nouă părți de diluant. Se dinamizează. Rezultatul este diluția 1CK (prima diluție Korsakoviană). Se golește flaconul sau containerul, fie prin drenare de sus în jos sau prin aspirație; prin procesul de golire trebuie să se scoată exact nouăzeci și nouă la sută din volumul inițial de diluție 1CK, lăsând o parte de diluție 1CK în flacon. La o parte din diluție 1CK rămasă în flacon sau recipient, se adaugă nouăzeci și nouă (99) părți de diluant. Se dinamizează. Rezultatul este diluția 2CK (a doua diluție Korsakoviană). La o parte din diluția 2CK rămasă în flacon sau recipient, se adaugă nouăzeci și nouă părți de diluant. Se dinamizează. Rezultatul este diluția 3CK (a treia diluție Korsakoviană). Se continuă aceste etape de diluție, până la diluția Korsakoviană dorită, la toate etapele se utilizează același flacon sau container bine închis. Pentru materii prime medicamentoase ce nu sunt solubile în apă sau alcool, se prepară trei triturări centezimale succesive cu lactoză monohidrat. Apoi triturarea este convertită la forma lichidă. După care, poate fi utilizată metoda de diluție Korsakoviană pentru diluția lichidă 4CK obținută, cu utilizarea etapelor 1 și 2 de mai sus, se va prepara diluția 5CK.

2.3.5. Diluții quintemilezimale (LM sau Q)

Spre deosebire de scalele de diluție zecimale și centezimale, scala de diluție cincizeci milezimală (raport de 1:50000), etapa diluției inițiale (1LM) este definită de metoda de fabricare. (*Notă:* materia primă pentru diluția 1LM este triturarea 3CH; aceasta nu este o schimbare a scării în timpul unei serii de diluție). Pașii ulteriori de diluție sunt definiți prin metoda de fabricație.

Metoda 1. (conform Guidelines for Manufacturing Homeopathic Medicines, USHP).

Pentru materiile prime medicamentoase solide, se procedează conform scalei centezimale la triturarea 3C. Pentru materii prime medicinale lichide, se impregnează lactoză monohidrat într-o proporție de o parte de materie primă medicinală la o sută părți de lactoză monohidrat, apoi

se triturează pentru a produce triturația 1CH; se impregnează alternativ lactoza monohidrat folosind o parte de tinctură sau o soluție 1DH la zece părți de lactoză monohidrat, apoi se triturează pentru a produce triturația 1CH. În continuare se prepară triturațiile 2CH și 3CH.

Pentru o parte (la masă) din triturația 3CH, se adaugă cinci sute de părți (la volum) dintr-un amestec compus din o parte 95% v/v alcool și patru părți apă purificată. Se dizolvă triturația 3CH complet. La o sută părți (la volum) de alcool de 95% v/v se adaugă o parte din lichidul preparat în etapa precedentă. Se dinamizează. Rezultatul este diluția 1LM. La cinci sute părți (la masă) de pelete Nr 10, se adaugă o parte (la volum) de diluție 1LM. Se agită pentru a asigura impregnarea uniformă pe toate peletele. Se dizolvă o parte (la masă) de pelete impregnate din etapa precedentă în o sută părți (la volum) de alcool de 95% v/v. Se dinamizează. Rezultatul este diluția 2LM.

Metoda 2. Forme solide

Prepararea LM 1

Se pleacă de la 60 mg triturație 3CH care se dizolvă în 20 ml alcool 15% m/m corespunzător la 500 de picături. O picătură din această soluție se introduce într-un flacon farmaceutic mic cu 2,5 ml alcool 86% m/m (corespunzător la 100 de picături); dinamizarea se efectuează prin agitarea energetică a flaconului de minim 100 de ori. Cu această soluție se vor impregna uniform 100 g granule mărimea 1 (aproximativ 50.000 de bucăți) și se vor usca. Aceste granule corespund gradului de potență LM. Schematic, rețeta de preparare a 100 g granule LM 1:

60 mg C3 + 20 ml alcool 15% m/m = 500 picături. 1 picătură (1.) + 2,5 ml alcool 86% m/m = 100 de picături. Impregnare +100 g granule = 50.000 granule L.M.I.

Fig. 2.19. Impregnarea granulelor homeopate la dispozitive semiautomate

Prepararea LM 2. Se pleacă de la 1 granulă LM 1, care se dizolvă într-o picătură de apă, într-un flacon farmaceutic mic se adaugă 2,5 ml alcool 86% m/m (corespunzător la 100 de picături); se face dinamizarea prin agitarea puternică a flaconului de minim 100 de ori. Cu această soluție se vor impregna uniform 100 g granule mărimea 1 și se vor usca. Diluțiile ulterioare

se obțin prin același procedeu. Impregnarea poate fi efectuată atât manual cât și cu ajutorul dispozitivelor semiautomate.

Forme lichide. Diluțiile lichide se obțin prin intermediul celor solide. Astfel, se dizolvă o granulă impregnată LM în 10 ml alcool 15% m/m. Soluția obținută va purta gradul de potență al globulei. Dacă se pleacă de la o granulă LM 1, aceasta se poate dizolva în 2,5 ml alcool 86% m/m într-un flacon farmaceutic mic; se face potențarea; 0,1 g din această soluție se va amesteca cu 25 g alcool 43% m/m; amestecul obținut corespunde gradului de potență LM 2. Prin acest procedeu, se poate realiza trecerea dintr-o treaptă de diluție inferioară în una superioară.

2.3.6. Diluția substanțelor solide

Diluțiile din materii prime medicamentoase solide sunt preparate prin triturarea materiei prime cu lactoză monohidrat. La calcularea raportului de materii prime față de solvent, se aplică specificările privind apa de hidratare. Se utilizează un mojar cu pistil pentru cantități mici; pentru cantități mari poate fi utilizat un triturator mecanic. Procesul de triturare trebuie continuat pe o perioadă suficientă de timp pentru a se asigura omogenitatea masei preparate.

Triturațiile sunt forme farmaceutice homeopate solide, amestecuri omogene cu un înalt grad de dispersie. Sunt trei factori care se impun respectați, pentru reușita procesului de triturație: modul cum trebuie să se efectueze; raclarea materialului de pe pereții mojarului; timpul. Pentru ca triturarea să se poată considera încheiată, eficientă, este nevoie ca: 80% din diametrul particulelor substanței active din diluția DH1 decimal și CH1 centezimal să fie sub 10 micrometri; nici o particulă a substanței active nu trebuie să depășească 50 micrometri. În cazul triturațiilor, dinamizarea se realizează concomitent cu operațiunea de diluare și durează minim o oră. Cantitatea de lactoză utilizată ca vehicul, necesară diluării, se calculează în funcție de diluția care se prepară; se împarte în trei fracții egale: $F1 = F2 = F3$; prima parte F1 se introduce într-un mojar de porțelan și se amestecă de câteva ori cu putere pentru a colmata eventualii pori ai mojarului. Se adaugă substanță medicamentoasă solidă și se triturează timp de 6 minute; apoi, timp de 4 minute, se raclează amestecul de pe pereții mojarului. Se triturează amestecul timp de alte 6 minute și se răzuiește cu o spatulă încă 4 minute. Se adaugă a doua parte de lactoză F2, se triturează 6 minute, se răzuiește din nou încă 4 minute și se repetă încă o dată cele două operațiuni, în final, se adaugă a treia parte de lactoză F3 și se repetă operațiile de mai sus. Astfel, se obține diluția DH1, respectiv CH1. Diluția DH2 se prepară triturând 1 parte DH1 cu 9 părți lactoză. Diluția CH2 se

Fig. 2.20. Mojar automatizat model RM-200.

<https://www.retsch.ro/produse/macinare/mojar/rm-200/functii-si-caracteristici/>

obține triturând 1 parte CH1 cu 99 părți lactoză. Diluțiile ulterioare se prepară asemănător. Cantitățile de până la 1 kg se lucrează manual, iar tehnica este următoarea: se calculează cantitatea de lactoză necesară unei trepte de diluare și potențare, conform regulii de calcul (1:9 p. Lactoză în caz decimal și 1:99 p. Lactoză în caz centezimal). Este importantă realizarea unui timp necesar și unei intensități eficiente de amestecare, încât diluția finală executată să aibă particule cu mărime de până la 100 microni.

Triturările pot fi eliberate în formă de pulberi sau comprimate. Oricare dintre acestea pot fi dizolvate sau amestecate cu soluții apoase.

Cantitățile de peste 1 kg se lucrează automatizat, utilizându-se pentru aceasta un mojar tip Retsch (fig. 2.20), prevăzut cu: mecanism care asigură rotirea cu viteză reglabilă a mojarului, asigurând astfel amestecarea conținutului; un mecanism de raclare continuă a materialului farmaceutic ce ar avea tendința de aderare pe pereții mojarului; un pistil vertical care realizează o mișcare pendulară în interiorul mojarului. Timpul necesar de amestecare este de minim o oră.

Adaosul de lactoză monohidrat se realizează etapizat, în fracțiuni de câte o treime din cantitatea necesară calculată, similar cu execuția manuală.

2.3.7. Conversia triturațiilor substanțelor insolubile în diluții lichide

Diluțiile se obțin prin triturarea materiei prime medicamentoase insolubile în lichide: o parte din cea mai mică triturație solubilă posibilă a materiei prime medicinale se diluează cu un vehicul suficient pentru a produce diluția următoare. Toate materiile prime chimice, care sunt insolubile sau doar parțial solubile în vehiculele menționate în paragraful privind diluanți și vehicule trebuie să fie preparate numai ca trituri prin intermediul a două etape zecimale sub diluția lichidelor decimale sau a unei etape centezimale sub diluția lichidelor centezimale.

Pentru diluții zecimale: Se prepară prin dizolvare o parte din triturarea 6DH, sau cea mai mică cantitate de triturare solubilă, specificată în monografia respectivă, în apă purificată suficientă pentru a face un total de zece părți. Se dinamizează. Rezultatul este diluția intermediară. La o parte din diluția intermediară, se adaugă nouă părți de solvent. Se dinamizează. Rezultatul este diluția lichidului menționată în monografia individuală.

Notă. Diluția intermediară trebuie să fie proaspăt preparată; orice exces care nu este folosit imediat pentru a prepara diluția lichidului identificat în monografia individuală este aruncat.

De exemplu, în cazul în care diluția lichidului specificată în monografia individuală este 8DH, se dizolvă o parte din triturarea 6DH în apă purificată suficientă pentru a face un total de zece părți. Se dinamizează. Rezultatul este diluția intermediară 7DH. La o parte a diluției intermediare 7DH, se adaugă nouă părți de diluant. Se dinamizează. Rezultatul este diluția 8DH.

Pentru diluții centezimale: Se prepară prin dizolvarea unei părți din cea mai mică triturare solubilă, care reprezintă o etapă centezimală mai joasă de diluția centezimală lichidă, în cincizeci părți de apă purificată. Se adaugă diluant suficient pentru a face un total de o sută de părți. Exemplu: se dizolvă o parte din triturația 3C în cincizeci părți de apă purificată. Se adaugă diluant suficient pentru a face un total de o sută de părți. Se dinamizează. Rezultatul este diluția 4C.

Trecerea Lichid – Solid

Uneori se dorește realizarea unei treceri din fază lichidă (tincturi-mamă din plante și animale, soluții chimice, diluții) în fază solidă, pe suport de lactoză monohidrat, adică de triturație. Aceasta înseamnă că diluarea și potențarea se efectuează cu lactoză; se face calculul necesar – în funcție de tipul diluției, cantitățile de până la 1 kg se pot realiza manual, iar cele peste, automatizat. Soluția lichidă se adaugă peste lactoză, se amestecă, intervine un proces de uscare în condiții menajate, o măcinare și, în final, o trecere prin sită și amestecare. Timpul și condițiile necesare fiecărei etape nu sunt standard; le impune fiecare laborator și sunt prevăzute în protocoalele de producție a fiecărui produs în parte. Această tehnică se utilizează frecvent pentru prepararea comprimatelor.

2.3.8. Diluții din produsele fungilor microscopici. Alersode. Isode

Aceste diluții trebuie să fie pregătite sub o hotă cu flux laminar utilizând tehnici aseptice. Toate echipamentele trebuie să fie sterilizate înainte de utilizare și dezinfectate după aceea. Se cântărește o porțiune dintr-o cultură proaspătă de ciuperci, în condiții aseptice. Se pune într-un recipient de sticlă autoclavabil ce poate fi sigilat. Se adaugă într-un container, o cantitate de apă purificată egală de nouăzeci și nouă de ori cu greutatea culturii fungice proaspete. Se sterilizează acest amestec de materii prime la o temperatură de cel puțin 121°C timp de cel puțin cincisprezece minute. Se confirmă sterilitatea prin metode de testare la sterilitate (FR ed X, testele de sterilitate). Se dinamizează. Rezultatul este diluția 1CH. Într-un flacon separat, se pune o parte de diluția 1CH. Se adaugă nouăzeci și nouă părți

de alcool de 70%. Se dinamizează. Rezultatul este diluția 2CH. Se filtrează (filtru 0,45 micrometri) diluția 2CH pentru a elimina părți insolubile și spori. În mod asemănător se prepară diluțiile ulterioare.

Alersode. Alersodele sunt diluții homeopate din antigeni, de exemplu, substanțe care, în condiții corespunzătoare, pot induce formarea de anticorpi. Antigenii includ toxine, fermenți, flageli (precipitinogeni), aglutinogeni, opsonogeni, lisogeni, veninuri, aglutinine, complemenți, opsonine, amboceptori, precipitine și proteine în formă nativă. La prepararea diluțiilor din Alersode, materia primă nu trebuie să fie modificată, iar produsul final nu este alterat de agenți patogeni sau alte substanțe dăunătoare. Alersodele nu pot fi eliberate în diluții mai mici de 6DH (sau 3CH). Materiile prime medicinale solubile proaspete, umede, sau uscate sunt diluate ca cele din substanțe chimice solubile. Materiile prime medicinale insolubile proaspete, umede sau uscate sunt diluate ca substanțele chimice insolubile, și pot fi transformate într-o diluție lichidă în mod asemănător.

Isode. Isodele, numite uneori Detoxode, sunt diluții homeopate din sușe botanice, zoologice, sau substanțe chimice, inclusiv medicamente, excipienți sau lianți, care au fost ingerate sau prin alte mijloace absorbite de către organism și se crede că au produs o boală sau tulburare care interferează homeostaziei. La prepararea isodelor, materia primă nu trebuie să fie modificată, iar produsul final nu este alterat de agenți patogeni sau alte substanțe dăunătoare. Isodele nu pot fi eliberate în diluții mai mici de 6DH (sau 3CH). Materiile prime medicinale solubile proaspete, umede, sau uscate sunt diluate ca cele din substanțe chimice solubile. Materiile prime medicinale insolubile proaspete, umede sau uscate sunt diluate ca substanțele chimice insolubile, și pot fi transformate într-o diluție lichidă în mod asemănător.

2.3.9. Combinații de diluții și/sau triturații

Combinații de diluție și/sau triturații pot fi preparate conform uneia dintre următoarele metode:

Metoda A – amestec simplu. Ingredientele homeopate farmaceutice sunt combinate, fără nici un diluant sau excipient suplimentar, și se amestecă până la omogenitate. Etichetarea trebuie să menționeze cantitatea sau procentul, precum și potența diluției homeopate sau a triturației folosite pentru a face combinația.

Metoda B – amestec potențat. Pentru diluții zecimale: ingredientele homeopate farmaceutice sunt combinate. Pentru o parte a amestecului, se adaugă nouă părți de diluant sau excipient adecvat. Se dinamizează sau se triturează. Pot fi efectuate diluții ulterioare și dinamizări. Pentru diluții

centezimale: ingredientele homeopate farmaceutice sunt combinate. Pentru o parte a combinației, se adaugă nouăzeci și nouă părți de diluant sau excipient adecvat. Se dinamizează sau se triturează. Ulterior pot fi efectuate alte etape de diluție și dinamizare. Etichetarea trebuie să menționeze cantitatea sau procentul, precum și concentrația diluției homeopate sau a triturației folosite pentru a face combinația. Dacă se dorește, poate fi menționat numărul de etape de diluție efectuate pentru combinația în sine.

Metoda C – diluție prin combinare. Pentru diluții zecimale: sunt combinate câte o parte din fiecare ingredient farmaceutic homeopat în număr de X. La amestec, se adaugă [zece minus X] părți de diluant sau excipient adecvat. Se dinamizează sau se triturează. Pentru diluții centezimale: sunt combinate câte o parte din fiecare ingredient farmaceutic homeopat în număr de X. La amestec, se adaugă [o sută minus X] părți de diluant sau excipient adecvat. Se dinamizează sau se triturează. Etichetarea trebuie să menționeze cantitatea sau procentul, precum și puterea diluției homeopate sau a triturării folosite pentru a face combinația. Dacă se dorește, poate fi menționat numărul de etape de diluție efectuate pentru combinația în sine. Combinațiile pot fi încorporate, ulterior, într-un vehicul adecvat unei căi speciale de administrare, sau pot fi utilizate pentru alte forme de dozare.

2.4. Forme farmaceutice homeopate

Formele farmaceutice, ca toate celelalte condiții ale producției homeopate trebuie să se remarce prin simplitate și utilitate pentru medic și pacient. În alte privințe, formele medicamentoase și tipurile ambalajului nu prezintă importanță și pot varia doar pentru a se potrivi confortului. În acest scop farmaciștii operează cu anumite forme din zaharoză și lactoză. Acestea pot fi utilizate pur și simplu ca pulberi medicamentoase sau ca pelete (globule), comprimate triturate, conuri etc. Acestea sunt realizate la o mărime suficient de mică pentru a servi ca vehicul convenabil și pentru dozare.

Tincturile, diluțiile lichide și triturațiile pot fi dispersate ca supozitoare, unguente, cerate, geluri, loțiuni pentru uz topic. Vehiculele utilizate pentru astfel de forme dozate topice nu trebuie să interfereze cu eficacitatea preparatului sau cu testele de analiză destinate determinării dacă produsul respectă standardele de identitate, cantitate, calitate și puritate. Etichetarea pentru toate formele de dozare topică trebuie să precizeze cantitatea și potența ingredientelor farmaceutice homeopate utilizate în prepararea lor. Această mențiune poate fi făcută prin una din două căi.

Formatul nomenclaturii *diluției finale*: când vehiculul utilizat pentru forma de dozare este și diluantul pentru diluția finală, (adică etapa anterioară a fost încorporarea în vehicul în raport de 1:10, sau 1:100 și este dinamizat), ingredientul farmaceutic homeopatic poate fi marcat cu diluție de potență finită. De exemplu, la o parte din Avena sativa 2DH se adaugă nouă părți de (sau la o parte Avena sativa 4CH se adaugă nouăzeci și nouă părți de) bază de unguent, și tot amestecul este dinamizat, produsul final poate fi etichetat ca: Avena sativa 3DH (sau Avena sativa 5CH).

Formatul nomenclaturii *ingredientului final*: când vehiculul utilizat pentru forma de dozare nu este folosit ca diluant pentru dinamizare, este indicată cantitatea ingredientului farmaceutic homeopatic. De exemplu, o parte din Avena sativa 2DH se adaugă la nouă părți de bază de unguent, și nu se dinamizează, produsul final este etichetat „Conține Avena sativa 2DH 10%”, sau „Conține 10% Avena sativa 2DH”.

Unele forme farmaceutice dozate au cerințe specifice față de metoda de preparare, etichetare etc.

2.4.1. Globule homeopate

Globulele medicinale homeopate sunt preparate prin impregnarea globulelor inerte cu una sau mai multe diluții lichide. Globulele inerte, numite de asemenea pelete sau pilule, sunt realizate din zaharoză, lactoză sau alte polizaharide adecvate. Ele sunt formate în mase mici globulare sau practic sferice de diferite dimensiuni (tab. 2.2)

**Tabelul 2.2. Mărimea globulelor și numărul
aproximativ la 1 g de masă totală**

Mărime	Nr. buc.	Masa (g)
1	470-530	1
2	220-280	1
3	110-130	1
4	70-90	1
5	40-50	1
6	22-28	1
7	10	
8	5	
9	3	~1
10	2	~1

Globulele ce conțin lactoză, față de cele ce conțin doar zaharoză, vor absorbi diluțiile alcoolice cu un procent mai mare de apă. Toate globulele trebuie să îndeplinească cerințele testelor Eur. Ph. pentru zaharoză și/

sau lactoză. În timpul procesului de fabricație a globulelor, se iau măsuri pentru a asigura produsului o suficientă rezistență mecanică la manipulare, pentru a preîntâmpina sfărâmarea sau ruperea lor. Globulele trebuie să corespundă testelor Eur.Ph. pentru uniformitatea masei și dezintegrare la administrare orală a formelor solide de dozare. Produsul finit trebuie să corespundă testelor Eur.Ph. pentru contaminare microbiologică. Procedeele de fabricație trebuie să fie validate. Globulele pot fi impregnate prin una din două modalități.

Pentru diluții lichide alcoolice, globulele sunt impregnate prin plasarea lor într-un recipient și adăugarea diluției lichide în proporție de cel puțin unu la sută, și amestecând pentru a obține o impregnare uniformă. Globulele medicate sunt uscate la o temperatură de maximum 40°C. Când se prepară globule cu utilizarea doar a zaharozei, diluțiile trebuie să posede alcool cu concentrația minimă de 70%.

Pentru lichide nealcoolice, ultima etapă de diluție poate include siropul simplu de zahăr folosind raportul de o parte din penultima diluție cu nouă părți de sirop simplu. Se dinamizează. Se aplică uniform aceste zece părți de diluție finală la o sută părți de globule din zaharoză minus X, unde X este cantitatea de zaharoză din siropul simplu de zahăr; aceasta va produce 100 părți de globule medicamentoase. Frațiunea apoasă din sirop trebuie îndepărtată la o temperatură de maximum 40°C, amestecând constant pentru a preveni alipirea globulelor înainte de uscarea completă. Etichetarea globulelor trebuie să precizeze potența diluției lichide utilizate la pregătirea lor. Globulele pot fi ambalate în capsule pentru administrare ușoară.

2.4.2. Pulberi homeopate

Pulberile medicinale homeopate sunt preparate prin adăugarea la o sută părți de lactoză, a unei părți de diluție lichidă cu potența dorită, sau unui amestec de diluții, care se amestecă în același mojar cu o spatulă, apoi se triturează cu un pistil până la uscare completă. O metodă posibilă pentru a asigura omogenitatea este de a plasa aproximativ 25% din lactoza monohidrat într-un mojar, la care se adaugă o parte a diluției lichide. Masa trebuie să fie amestecată bine, să asigure o dispersie omogenă a diluției medicamentoase lichide în lactoza monohidrat. Se mai adaugă aproximativ 25% din lactoza monohidrat și se amestecă bine pentru a asigura o dispersie omogenă. În final, se adaugă restul de lactoză monohidrat și se amestecă bine pentru a asigura dispersia omogenă. Etichetarea pulberilor medicamentoase trebuie să precizeze potența diluției lichide, sau a fiecărei diluții utilizate în prepararea lor. Pulberile medicamentoase pot fi ambalate în capsule pentru administrare ușoară.

2.4.3. Comprimate inerte

Comprimatele medicinale homeopate sunt preparate prin impregnarea comprimatelor inerte cu una sau mai multe diluții lichide. Comprimatele inerte sunt confecționate dintr-un diluant, cum ar fi lactoza sau zaharoza, sau un amestec de lactoză și zaharoză. Procesul de pregătire și presare a comprimatelor inerte este în esență același ca și pentru comprimate fără utilizarea unei diluții homeopate. Comprimatele inerte se plasează într-un container adecvat, adăugând diluție lichidă în proporție de două părți de diluție pentru fiecare 100 părți de comprimate inerte (2%), și se agită pentru a obține o impregnare uniformă. Comprimatele sunt uscate la o temperatură de maximum 40°C. Etichetarea *comprimatelor medicinale* homeopate trebuie să includă potența diluției lichide, sau a fiecărei diluții utilizate în prepararea lor.

2.4.4. Picături nazale homeopate

Soluțiile nazale sunt lichide pentru utilizare ca picături pentru nas sau ca spray de nas. Soluțiile nazale sunt preparate prin diluția tincturilor sau soluțiilor, sau prin diluare cu lichide. Soluțiile nazale ar trebui să fie izotonice și izohidrice. Ca regulă, este utilizată clorura de sodiu ca agent de izotonizare; pot fi utilizați și alți agenți de izotonizare. Pentru diluția finală, în diluția zecimală și centezimală poate fi utilizată doar apă purificată sau un mediu adecvat. Conservanți, sisteme tampon, stabilizatori și, dacă este necesar, agenți de mărire a viscozității, pot fi adăugați numai după diluarea finală. Soluțiile nazale pot conține ingrediente inactive adecvate dacă în cantitățile administrate, sunt inofensive și nu interferează cu eficiența preparatului sau cu testele de analiză corespunzătoare pentru a determina dacă produsul îndeplinește cerințele față de standardele de identitate, potență, calitate și puritate. Soluțiile nazale în containere multidoză trebuie să fie păstrate într-o manieră adecvată. Etichetarea soluțiilor nazale trebuie să menționeze orice agenți de izotonizare, alții decât clorura de sodiu, toate sistemele tampon și toți agenții de stabilizare, precum și orice alți aditivi care au fost utilizați. Ca o regulă, soluțiile nazale trebuie să fie depozitate la loc ferit de lumină. Containerelor nu trebuie să permită nici o pierdere din calitate prin pătrunderea impurităților în procesul de pregătire sau prin difuziunea conținutului în pereții containerului. Containerelor pentru soluțiile nazale trebuie să asigure o eliberare adecvată a conținutului fie sub formă de picături sau prin atomizare adecvată.

2.4.5. Picături oftalmice homeopate

Soluțiile oftalmice sunt soluții sterile, fără particule străine, corespunzător pregătite și ambalate în vederea instilării în ochi. Soluțiile oftalmice sunt preparate prin diluția tincturilor sau soluțiilor, sau prin diluarea cu lichide. Soluțiile oftalmice trebuie să fie izotonice cu lichidul lacrimal. De regulă, ca agent de izotonizare este utilizată clorura de sodiu; pot fi utilizați și alți agenți de izotonizare. Se prepară diluțiile finale zecimale și centezimale, doar cu apă pentru injecții, se izotonizează adecvat. Conservanți, sisteme tampon și stabilizatori, dacă este necesar, se pot adăuga numai la diluția finală. Nu sunt permisi alți aditivi. Soluțiile oftalmice ambalate în containere multidoză trebuie să fie păstrate într-o manieră adecvată. Soluțiile oftalmice cu utilizare în chirurgie trebuie să fie furnizate în recipiente de unică folosință, să nu conțină conservanți și trebuie să fie sterile.

Eticheta soluției oftalmice trebuie să menționeze dacă au fost utilizați alți agenți de izotonicitate, decât clorura de sodiu, toți agenții de tamponare și de stabilizare. Fiecare container trebuie să poarte o etichetă precizând conservanții utilizați. Containerele cu doze multiple nu trebuie să depășească 15 ml și trebuie să includă un avertisment că preparatul nu trebuie utilizat mai mult de treizeci de zile de la ruperea sigiliului. Soluțiile oftalmice se depozitează la loc ferit de lumină. Containerele nu trebuie să permită nicio pierdere din calitate, prin pătrunderea substanțelor străine în forma homeopată sau prin difuzia componentelor în pereții containerului. Este recomandabil ca picurătorul să fie parte componentă a flaconului de eliberare.

2.4.6. Lichide și semisolide homeopate pentru administrarea bucofaringiană

Lichidele și semisolidele pentru aplicarea locală pe țesutul bucofaringian sunt pregătite prin diluția tincturilor sau soluțiilor cu diluanți adecvați; sau prin diluția tincturilor sau soluțiilor cu diluanți corespunzători ca o etapă finală pentru încorporarea lor într-o pastă sau gel. Formele de dozare pentru administrare bucofaringiană pot fi preparate cu un procent adecvat de alcool sau într-un mediu nealcoolice, urmate de conservare sau sterilizare corectă. Alte ingrediente, cum ar fi conservanți, agenți de tamponare, agenți de viscozitate etc., pot fi adăugați numai după diluția finală. Formele de dozare pentru administrare bucofaringiană pot conține substanțe auxiliare inactive, într-o cantitate ce va asigura siguranța formei administrate, care vor fi compatibile atât cu substanțele active cât și cu alte ingrediente inactive prezente în formă și nu vor interfera cu testele pentru determinarea standardelor lor de identitate, concentrație, calitate și puritate.

Etichetarea formelor de dozare pentru administrare bucofaringiană trebuie să indice toate ingredientele inactive, și trebuie să declare procentul de alcool, dacă este prezent, în forma de dozare finală. Aceste forme pot fi ambalate în containere cu sistem de închidere și aplicator pentru a facilita administrarea locală pe țesutul bucofaringian; ele pot include tuburi, recipiente cu aerosol presurizat și pompat de compresor, sau alte aplicatoare similare. Trebuie depozitate la loc ferit de lumină. Containerele nu trebuie să permită pierdere din calitatea medicamentului homeopat, prin contaminarea cu substanțe străine sau prin difuziunea conținutului în pereții containerului.

2.4.7. Picături auriculare homeopate

Soluțiile otice sunt preparate prin diluția tincturilor sau soluțiilor, sau prin diluare cu lichide. Pentru diluția finală în diluție zecimală și centezimală, poate fi utilizată doar apă purificată sau un mediu adecvat. Conservanți, sisteme tampon, stabilizatori și, dacă este necesar, agenți de creștere a viscozității, pot fi adăugați numai după diluția finală. Soluțiile otice pot conține substanțe auxiliare inactive, într-o cantitate ce va asigura siguranța formei administrate, care vor fi compatibile atât cu substanțele active cât și cu alte ingrediente inactive prezente în formă și nu vor interfera cu testele pentru determinarea standardelor lor de identitate, concentrație, calitate și puritate. Soluțiile otice în containere multidoză trebuie să fie păstrate într-o manieră adecvată. Etichetarea soluțiilor otice trebuie să menționeze toate ingredientele inactive. Ca regulă, soluțiile otice se depozitează în loc ferit de lumină. Containerele nu trebuie să permită pierderea calității preparatului prin contaminare cu substanțe străine sau prin difuziunea conținutului în pereții containerului. Containerele pentru soluții otice trebuie să asigure o eliberare adecvată.

2.4.8. Comprimate homeopate

Comprimatele homeopate pot fi preparate sub formă de comprimate presate sau comprimate granulate. **Comprimatele granulate:** se prepară dintr-o masă umedă, într-o matriță, care triturează amestecul și dă formă de secțiuni tăiate sau cilindri. Comprimatele granulate trebuie să se dizolve complet și rapid. Se acceptă metode automatizate de producere a lor. La granulare se adaugă lianții cât este necesar (raportul general acceptat, o parte de soluție de aglutinare la cincisprezece părți de material granulat cu variații acceptate). Soluțiile de aglutinare sunt compuse dintr-un liant (de exemplu, gumă arabică), un conservant dacă este necesar, un lubrifiant inert și apă purificată. Comprimatele sunt modelate manual sau cu echi-

pamente automate adecvate. Comprimatele modelate se usucă într-o zonă cu o umiditate relativă de cel mult 40%, în termostat, la temperatura de 21°-43°C. **Comprimatele presate:** sunt formate din comprimarea materialelor uscate fără a fi filmate/acoperite. Ele sunt preparate prin comprimarea de solide pulverulente sau cristaline și pot conține excipienți ca: lianți, lubrifianți, dezintegranți, după caz. În anumite cazuri, poate fi utilizată doar lactoză (atunci când comprimatul este preparat folosind o diluție lichidă în etapa următoare). Se adaugă diluția lichidă potrivită și/sau un mediu lichid (apă purificată, alcool etc.) la granulat, astfel lactoz/granulatul este bine umezit. Apoi sunt adăugați lianții, după cum este necesar. (Raportul general acceptat o parte de soluție de aglutinare la cincisprezece părți de material granulat cu variații acceptate). Soluțiile de aglutinare sunt compuse dintr-un liant (de exemplu, gumă arabică), un conservant, dacă este necesar, un lubrifiant inert și apă purificată. Materialul consistent umezit este trecut printr-o sită cu ochiuri adecvate pentru a obține granule umede, care ulterior sunt uscate într-o zonă cu o umiditate relativă de cel mult 40%, la 21°-43°C, în termostat. Granulatul uscat este trecut printr-o sită cu ochiuri adecvate pentru a obține granulate de dimensiuni uniforme. Sunt adăugați lubrifianții după cum este necesar. Pot fi utilizați lubrifianți precum: talc, stearat de calciu sau de magneziu, amidon de porumb etc., aprobați de către Eur.Ph. Granulatul uscat este apoi comprimat la o mașină de comprimat rotativă sau cu un aparat similar cu dimensiunea comprimatului dorit. Alte metode de comprimare directă, omițând umezirea, granulara și re-granulara, pot fi utilizate cu condiția că acestea nu prezintă abatere de la pregătirea, tratarea și manipularea standardă a comprimatelor homeopate.

2.4.9. Lichide homeopate pentru administrare orală sau sublinguală

Lichidele pentru administrare orală sau sublinguală sunt preparate din diluția tincturilor sau soluțiilor, sau prin diluare cu lichide. Lichide pentru administrare orală sau sublinguală pot fi preparate cu un procent adecvat de alcool sau într-un mediu nealcool. Alte ingrediente inactive, cum ar fi conservanți, agenți de tamponare etc., pot fi adăugați numai după diluția finală. Lichidele pentru administrare orală sau sublinguală pot conține substanțe auxiliare inactive, într-o cantitate ce va asigura siguranța formei administrate, care vor fi compatibile atât cu substanțele active cât și cu alte ingrediente inactive prezente în formă și nu vor interfera cu testele pentru determinarea standardelor lor de identitate, concentrație, calitate și puritate. Etichetarea lichidelor pentru administrare orală sau

sublinguală trebuie să precizeze toate ingredientele inactive, și trebuie să declare procentul de alcool, dacă este prezent, în forma de dozare finală. Lichidele pentru administrare orală sau sublinguală trebuie depozitate fiind protejate de lumină. Containerele nu trebuie să permită nici o pierdere de calitate prin pătrunderea substanțelor străine în preparatul homeopat sau prin difuziunea conținutului în pereții containerului.

2.4.10. Preparate homeopate topice

Formele homeopate topice includ unguente, creme, geluri, cerate sau loțiuni, sunt preparate prin încorporarea tincturilor sau diluțiilor într-o bază adecvată sau prin diluția tincturilor sau soluțiilor într-o bază adecvată, baza fiind mediu de diluție. Etichetarea formelor topice de dozare trebuie să precizeze cantitatea și potența ingredientelor farmaceutice homeopate utilizate în prepararea lor. Vehiculul nu trebuie să interfereze cu eficacitatea preparatului topic. Alte ingrediente inactive, cum ar fi conservanți, agenți de tamponare etc., pot fi adăugate numai după prepararea diluției finale. Formele de dozare topice pot conține ingrediente inactive adecvate care nu interferează cu eficacitatea preparatului sau cu testele corespunzătoare ce determină dacă produsul respectă standardele lui de identitate, putere, calitate și puritate. Etichetarea formelor topice trebuie să menționeze toate ingredientele inactive din forma finală. Sunt depozitate în loc ferit de lumină și ambalate astfel încât să minimizeze expunerea posibilă la contaminare microbiană.

2.4.11. Supozitoare homeopatice

Supozitoarele homeopate sunt destinate pentru administrare rectală sau vaginală și se prepară prin încorporarea unei tincturi sau a unei diluții într-o bază adecvată sau a unei diluții de tincturi sau soluții în cadrul unei baze adecvate ca mediu de diluție. Etichetarea supozitoarelor trebuie să precizeze cantitatea și potența ingredientelor farmaceutice homeopate utilizate la preparare. Vehiculul pentru forma de dozare a supozitoarelor nu trebuie să interfereze cu eficacitatea preparatului. Alte ingrediente inactive, cum ar fi conservanți, sisteme tampon etc. Pot fi adăugate numai după prepararea diluției finale. Eticheta trebuie să declare toate ingredientele inactive din forma finală. Supozitoarele trebuie să fie depozitate la loc răcoros, uscat, ferit de lumină, și să fie ambalate pentru a preveni contaminarea microbiană.

2.4.12. Capsule homeopate

Triturațiile, pulberile sau globulele medicamentoase pot fi de asemenea ambalate în capsule pentru o administrare mai ușoară. Materialul utilizat

pentru a prepara sau marca capsula nu ar trebui să interacționeze nici să interfereze cu eficacitatea terapeutică a triturațiilor, pulberilor sau a globulelor medicamentoase. Etichetarea capsulelor trebuie să menționeze cantitatea și nivelul de diluție pentru triturațiile, pulberile sau globulele medicamentoase homeopate pe fiecare capsulă.

2.4.13. Diluții lichide homeopate pentru administrare parenterală

Trebuie să fie întocmite în conformitate cu specificațiile corespunzătoare ale actualei Farmacopei Europene, trebuie să fie prestate sterile, și etichetarea lor trebuie să menționeze „Cu prescripție Rx”. Medicamentul homeopatic sau orice formă farmaceutică care trebuie să fie sterilă trebuie să fie sterilizată cu ajutorul unei metode validate în conformitate cu Regulile de Bună Practică de Fabricare. Dintre metodele de sterilizare menționate în Eur.Ph. următoarele metode de sterilizare sunt nepotrivite pentru pregătirea produselor homeopate, din motivele menționate: sterilizarea cu abur, folosind temperaturi mai mari de 121°C (sensibilitate documentată a preparatelor homeopate la căldură); Sterilizarea uscată folosind temperaturi mai mari de 121°C (sensibilitate documentată a preparatelor homeopate la căldură). Sterilizare cu gaze (agentul chimic reziduu induce contaminarea probei). Radiațiile ionizante (posibile efecte mutagene ale probei).

2.5. Controlul calității

Materiile prime înainte de utilizare, soluțiile din materii prime chimice și tincturile din materii prime botanice și zoologice sunt supuse testelor și analizelor în conformitate cu monografiile respective din farmacopeile în vigoare.

Tincturile-mamă sunt supuse retestării după o perioadă de cel mult cinci ani de la data fabricației, cu excepția cazului în care datele de stabilitate confirmă o perioadă de testare diferită. Retestarea trebuie să se aplice numai pentru tinctura finală, dar nu și pentru diluțiile sau produsul din care a fost preparată.

Ajustarea tincturi la o valoare specifică sau la un interval necesar după cerințele monografiei individuale.

Ocazional, o tinctură poate necesita ajustare pentru a satisface o specificație a monografiei (reziduu uscat, alcaloizi sau alte tipuri de conținut constitutiv analizat, valoarea de amărăciune etc., dar nu include conținut de alcool). O astfel de ajustare ar fi permisă doar în cazul în care variația nu este mai mare de 50% (relativă) în afara specificației. Ajustarea conținu-

tului de constituenți poate fi efectuată, dacă este necesar, fie prin adaos de alcool (în cazuri stabilite în monografie pentru pregătirea tincturii), sau prin adăugarea unei tincturi auxiliare a aceluiași produs homeopat.

Se identifică monografia specifică pentru tinctură. Pentru tincturi care necesită ajustare la o valoare mai mică, se folosește una din metodele indicate mai jos.

Se calculează cantitatea de alcool necesară (A_1) din următoarea ecuație:

$$A_1 = w (N_x - N_0) / N_0 \text{ (kg), în care:}$$

w = greutatea tincturii în kg

N_0 = specificația monografiei identificată în monografia individuală, în procente

N_x = specificația monografiei pentru tinctură, în procente.

Folosind o serie auxiliară de tinctură se calculează proporția de tinctură (T_x) și tinctură auxiliară (T_a), care vor fi amestecate, cu ajutorul următoarei ecuații:

$$T_x = (N_0 - N_a) \times 100;$$

$$T_a = (N_x - N_0) \times 100, \text{ unde:}$$

N_a = specificația reglementată în monografie pentru tinctura auxiliară, în %, exprimată ca o zecimală;

N_0 = specificația reglementată în monografie, în %, exprimată ca o zecimală, după cum este necesar în monografia individuală;

N_x = specificația reglementată în monografie pentru tinctură, în %, exprimată ca o zecimală.

Pentru tincturi care necesită ajustare la o valoare mai mare decât cea indicată în specificația monografiei, se utilizează metoda în 24.4.1.

Folosind o serie auxiliară de tinctură, se calculează proporția de tinctură (T_x) și tinctură auxiliară (T_a), care vor fi amestecate, cu ajutorul următoarei ecuații:

$$T_x = (N_a - N_0) \times 100$$

$$T_a = (N_0 - N_x) \times 100, \text{ unde:}$$

N_a = specificația reglementată în monografie pentru tinctura auxiliară, în %, exprimată ca o zecimală;

N_0 = specificația reglementată în monografie, în %, exprimată ca o zecimală, după cum este indicat în monografia individuală;

N_x = specificația reglementată în monografie pentru tinctură, în %, exprimată ca o zecimală.

Se amestecă tinctura cu cantitatea necesară de tinctură auxiliară. Se lasă să stea timp de nu mai puțin de 5 zile în aceleași condiții de depozitare utilizate pentru tinctură. Se filtrează dacă este necesar.

„Ajustarea” nu trebuie să ducă la neconformitate cu orice specificație reglementată de monografie. Se testează tinctura „ajustată” pentru a se asigura că respectă toate specificațiile înainte de utilizare. Data de expirare inițială a tincturii „ajustate” nu poate fi mai mare decât cea mai scurtă dată de expirare a oricăreia din componentele utilizate pentru a face ajustarea; ulterior retestarea tincturii „ajustate” este permisă și poate fi utilizată pentru modificarea termenului de expirare.

3.1. LUCRAREA DE LABORATOR N. 1-2 (4 ore)

Tema: Prepararea, tincturilor-mamă din materii prime (sușe) botanice proaspete, diluarea și dinamizarea tincturilor

Scopul: Însușirea tehnicilor de preparare a tincturilor-mamă din plante proaspete, diluare și dinamizare a tincturilor.

Subiecte pentru discuții:

1. Medicina complementară și alternativă.
2. Aspectul oficial al homeopatiei.
3. Istoricul Homeopatiei.
4. Homeopatia în Republica Moldova.
5. Definiții. Noțiuni generale.
6. Homeopatia vs Alopattia.
7. Farmacologia homeopată.

Aparate și utilaje:

1. Percolatoare din sticlă
2. Borcane din sticlă pentru macerare
3. Mixer
4. Balanțe
5. Cilindri gradați
6. Pahare din sticlă
7. Filtre

Materiale:**I. Plante proaspete:**

1. *Allium cepa* (ceapă) L.
2. *Allium sativum* (usturoi) L.
3. *Aloe succotrina* (aloe socotrina) Weston
4. *Artemisia vulgaris* L.
5. *Asparagus officinalis* L.
6. *Atropa belladonna* L.
7. *Avena sativa* L.
8. *Aesculus hippocastanum* L.
9. *Berberis vulgaris* (drăcilă, rădăcini) L.
10. *Cactus grandiflorus* L.

11. *Capsicum annuum* (ardei iute) L.
12. *Chelidonium majus* (rostopască, rădăcini) L.
13. *Calendula officinalis* L.
14. *Gentiana lutea* L.
15. *Ginkgo biloba* L.
16. *Juniperus communis* L.
17. *Lavandula angustifolia* Mill.
18. *Salvia officinalis* L.
19. *Sambucus nigra* L.
20. *Solanum dulcamara* L.
21. *Solidago virgaurea* L.
22. *Symphytum officinalis* L.
23. *Thuja occidentalis* L.

II. Alcool etilic 90%; 86%; 60%; 54% m/m;

III. Apă purificată

MOD DE LUCRU:

1. Prepararea tincturilor (2 ore)

A. Tincturi din materii prime botanice proaspete 1:2 (50%)

Tincturile sunt preparate prin macerare sau alte metode de preparare, descrise anterior din materii prime botanice proaspete. Tincturile sunt preparate în raport de o parte de suşă botanică proaspătă însoţită de umiditate, la două părţi de soluţie finală.

Pentru a calcula cantitatea necesară de alcool, se foloseşte următoarea ecuaţie:

$$A = (W \times M) / 100, \text{ în care:}$$

A = cantitatea alcoolului concentrat ce trebuie adăugat

W = masa materiei prime botanice în stare proaspătă

M = pierderea din umiditate a plantelor în %

Amestecul se macerează timp de 7 zile într-un borcan închis etanş periodic amestecând. Soluţia rezultată de 50% este etichetată cu semnul Ø, indicând cea mai concentrată soluţie şi că preparatul lichid este obţinut direct din materia primă vegetală.

Pentru diluţiile zecimale. La două părţi de tinctură, se adaugă opt părţi de solvent. Se dinamizează şi rezultă diluţia 1DH(1X).

Pentru diluţiile centezimale. La două părţi de tinctură, se adaugă nouăzeci şi opt părţi de solvent. Se dinamizează şi rezultă diluţia 1CH.

Toate tincturile, precum şi toate diluţiile preparate din aceste tincturi, trebuie să poarte termenul „M” pe toate etichetele ca parte a numelui preparatului medicamentos, înainte de desemnarea potenţei homeopatice.

B. Tincturi din materii prime botanice proaspete 1:3 (33.3%)

Tincturile sunt preparate prin macerare sau alte metode de preparare din materii prime botanice proaspete. Tincturile sunt preparate în raport de o parte de suşă botanică proaspătă cu conţinut de umiditate, în trei părţi de soluţie finală.

Pentru a calcula cantitatea de alcool necesară, se foloseşte următoarea ecuaţie:

$$A = (W \times M) / 100, \text{ unde:}$$

A = cantitatea alcoolului concentrat ce trebuie adăugat

W = masa materiei prime botanice în stare proaspătă

M = pierderea din umiditate a plantelor în %

Exemplu pentru Allium cepa: $A = (10,0 \times 40\%) / 100 = 4 \text{ ml alcool } 96\%$.

Amestecul se macerează timp de 7 zile într-un borcan închis etanş periodic amestecând. Soluţia rezultată de 33,3% este marcat cu semnul Ø, indicând cea mai concentrată soluţie şi că preparatul lichid este obţinut direct din materia primă vegetală.

USMF „Nicolae Testemiţanu” Catedra de tehnologie a medicamentelor ALLIUM CEPA M TINCTURĂ MAMĂ 1:2 (50%) Ø Grupa _____ Student _____ Data _____

USMF „Nicolae Testemiţanu” Catedra de tehnologie a medicamentelor ALLIUM CEPA M 2DH Grupa _____ Student _____ Data _____
--

Pentru diluţii zecimale: La **trei părţi** de tinctură, se adaugă **şapte părţi** de solvent (alcool etilic 30%). Se dinamizează şi rezultă diluţia 1DH (1X).

Pentru diluţii centezimale: La trei părţi de tinctura, se adaugă nouăzeci şi şapte părţi de solvent. Se dinamizează şi se obţine diluţia 1CH. Toate tincturile, precum şi toate diluţiile preparate din aceste tincturi, trebuie să poarte termenul „N” pe toate etichetele, ca parte a numelui preparatului medicamentos, înainte de indicarea potenţei homeopatice.

PARTEA EXPERIMENTALĂ

Preparaţi o tinctură mamă din plante proaspete conform uneia din metodele descrise mai sus.

Descrieţi tehnica de preparare. Caracterizaţi materia primă şi tinctura mamă după modelul din *Ghidul pentru lucrul individual*.

2. Diluarea (deconcentrarea) şi dinamizarea (potenţarea) tincturilor (2 ore).

Aparate și utilaje:

1. Flacoane din sticlă pentru diluții
2. Pipete
3. Balanțe
4. Cilindri gradați
5. Pahare din sticlă

Materiale:

1. Tincturi mamă obținute la lucrarea de laborator precedentă
2. Alcool etilic 30 %
3. Apă purificată

Notă: Spații și aparatură utilizate la fabricarea diluțiilor homeopate în laboratoare de specialitate:

- Se utilizează spații de producție special destinate preparării de diluții homeopate, trituratii, amestecuri etc.
- Pentru ameliorarea eficienței și fiabilității medicamentului homeopat, se cere asigurarea condițiilor specifice sectorului injectabile. Toate operațiunile de preparare, cu plecare de la tinctura mamă, se realizează:
- în atmosferă controlată, flux de aer laminar. Există un dispozitiv de supraveghere care permite detecția imediată a unor poluări accidentale;
- utilizând vase de sticlă și inox, dezinfectate și sterilizate;
- de persoane în echipament de protecție necesar (mănuși, mască de față, bonetă);
- apa distilată și alcoolul (diluât în prealabil) se filtrează prin membrană de 0,22 microni, înainte de introducerea în spațiul cu aer controlat.

Ca tehnică, diluarea se poate realiza în mai multe moduri – cele mai importante sunt: **metoda Hahnemanniană** și, secundar, **metoda Korsakoviană**.

1. Metoda Hahnemanniană a fost introdusă și descrisă de HAHNEMANN și este cea mai frecvent utilizată metodă la nivel internațional. În funcție de raportul în care se realizează diluarea, se conturează seria Decimală, Centesimală și LM de diluție.

Decimală – se referă la faptul că diluarea se realizează în raport de 1/10 se mai notează cu 1:10, sau D, DH sau X.

cu indicele 1, 2, 3,..., 30 se notează treptele de diluare

Centesimală – se referă la faptul că diluarea se realizează în raport de 1/100

se mai notează cu 1:100 sau C, CH

cu indicele 1, 2, ..., 30, ..., 200 se notează treptele de diluare

Vehiculul cu care se realizează diluarea este:

în cazul substanțelor lichide, alcool de diferite concentrații sau amestec alcool + glicerină + apă, în funcție de natura sușei; aceste informații sunt prevăzute clar în farmacopeea homeopată, la fiecare monografie de remediu în parte.

Tehnica de diluare lichidă de tip Hahnemannian se poate reda schematic astfel (figura 3.1):

1. în cazul preparatelor din plante proaspete, diluarea se va începe de la diluția D2.
2. în cazul preparatelor din plante uscate, diluarea se va începe de la tinctura mamă = D1.

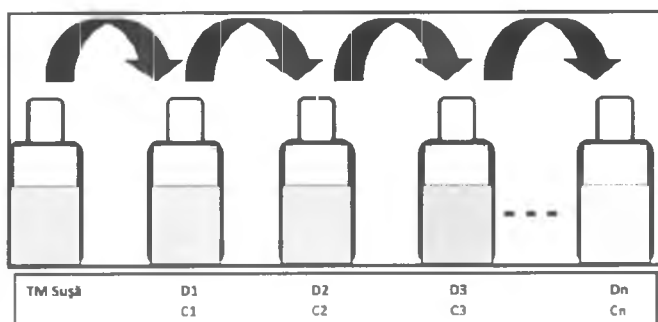

Fig. 3.1. Schema de efectuare a diluțiilor lichide decimale sau centezimale după Hahnemann

Este nevoie de un număr mare de flacoane (atâtea flacoane, câte trepte de diluare se doresc executate), de o cantitate relativ mare de solvent, dar permite realizarea și urmărirea precisă a modului de execuție a procesului de diluare, în ordine liniară crescătoare. Un avantaj îl constituie faptul că permite realizarea unei **Diluteci** – adică a unei colecții întregi de **diluții intermediare** (biblioteci), real utilizabile ori de câte ori este nevoie (figura 3.2).

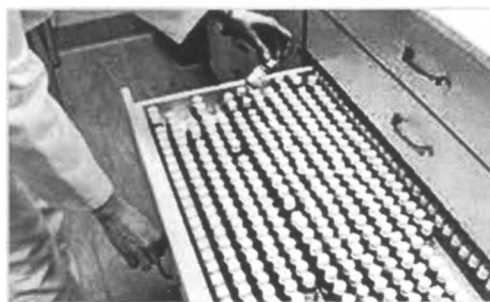

Fig. 3.2. Aspectul unei diluteci în farmacie

Conținut medicament	Scala decimală		Scala centesimală
	F.H.G	Statele Unite	F.H.G
1/10	D1 (1DH)	1X	-
1/100	D2 (2DH)	2X	C1 (1CH)
1/1000	D3 (3DH)	3X	-
1/10000	D4 (4DH)	4X	C2 (2CH)

- **Dinamizarea** se realizează printr-o agitare, scuturare puternică a flaconului bine închis, operație executată de minim 100 de ori. Se recomandă un conținut de maxim 2/3 (două treimi) lichid/flacon pentru a rămâne în interiorul flaconului un spațiu optim suficient.
- **În mod Manual, HAHNEMANN** recomandă ținerea flaconului în mână dreaptă și, cu mișcare fermă din cot, se lovește baza flaconului de un suport tapetat cu un material moale (piele, burete).

Fig. 3.3. Procedeu de dinamizare manuală

- Este o operațiune care se execută succesiv fiecărei trepte de diluare.
- Acest lucru se poate realiza manual și/sau automatizat, cu agitătoare speciale.
- **Diluteca reprezintă un modul special conceput** (corp de mobilier, cu sertare înguste, suficiente pentru poziția verticală a unui flacon farmaceutic de 10-20) și care să permită o depozitare eficientă și ordonată a diluțiilor, alfabetic și în ordinea creșterii diluției.

Pentru Allium cepa se vor păstra, de regulă:

- în seria CH: 3, 6, 9, 12, 15, 20, 25, 28, 30, ..., 200;
- în seria DH: 2, 3, 6, 9, 12, 15, 20, 24, 28, 30.

PARTEA EXPERIMENTALĂ

Efectuați diluarea *tincturilor-mamă* și dinamizarea diluțiilor respective. Efectuați ambalarea diluțiilor, etichetarea lor și prezentați diluteca pentru evaluare. Descrieți în caietul de lucrări tinctura mamă (sușă respectivă), materia primă din care a fost obținută conform indicațiilor din Materia Medica utilizarea în tratamentul diferitor afecțiuni.

3.2. LUCRAREA DE LABORATOR Nr. 3-4 (4 ore)

Tema: Prepararea maceratelor glicerinice și esențelor florale Bach, din materii prime (sușe) botanice proaspete, diluarea și dinamizarea lor

Scopul: Însușirea tehnicilor de preparare a maceratelor glicerinice și esențelor florale Bach din părți de plante proaspete, diluarea și dinamizarea lor.

Subiecte pentru discuții:

A. Macerate glicerinice (gemoterapice)

1. Ce prezintă maceratele glicerinice. Descriere.
2. Materia primă folosită la prepararea maceratelor glicerinice
3. Caracteristica extragenților utilizați la prepararea maceratelor glicerinice
4. Metode de preparare a maceratelor glicerinice
5. Standardizarea maceratelor glicerinice
6. Sortimentul de preparate gemoterapice produse de firma „Plant-extract” (România)

B. Esențe florale E. Bach. Preparatele „Flowerplex”

1. Caracteristica esențelor florale
2. Materia primă folosită la prepararea esențelor florale
3. Metode de preparare a esențelor florale, conservarea lor
4. Caracteristica preparatelor „Flowerplex”.

Aparate și utilaje:

1. Borcane din sticlă pentru macerare
2. Mixer
3. Balanțe
4. Cilindri gradați

5. Pahare din sticlă
6. Filtre
7. Cuptor cu microunde
8. Cafetieră
9. Reșou electric

Materiale:

1. Părți de plante medicinale proaspete pentru macerate glicerinice:

1. Muguri de corn (*Cornus mas* L.)
2. Muguri de nuc (*Juglans regia* L.)
3. Muguri de viță de vie (*Vitis vinifera* L.)
4. Muguri de brad (*Abies alba* Mill.)
5. Mlădițe de măceș (*Rosa canina* L.)
6. Mlădițe de zmeur (*Rubus idaeus* L.)
7. Mlădițe de tuia (*Tuia occidentalis* L.)
8. Mlădițe de mur (*Rubus fruticosus* L.)
9. Scoarță de salcie (*Salix* L.)
10. Amenți de mestecăn (*Betula alba* L.)

2. Flori pentru prepararea esențelor florale

1. Flori de măceș (*Rosa canina* L.)
2. Flori de corcoduș (*Prunus cerasifera* L.)
3. Flori de liliac (*Syringa vulgaris* L.)
4. Flori de nuc (amenți) (*Juglans regia* L.)
5. Flori de mestecăn (amenți) (*Betula alba* L.)
6. Flori de cicoare (*Cichorium intybus* L.)
7. Flori de viță de vie (*Vitis vinifera* L.)
8. Flori de mușețel (*Matricaria cammomila* L.)
9. Flori de tei (*Tilia platyphyllos* L.)

Alcool etilic 96% m/m;

Etanol de vin 40% (Brandy);

Glicerină;

Apă purificată.

I. PREPARAREA MACERATELOR GLICERINICE

1. Fragmentarea materiei prime

Pregătirea materiei prime pentru macerare (maceratul se prepară în raport **1:20** față de cantitatea de materie uscată).

2. Pentru început se determină umiditatea

3. Metoda: 1,0 g de materie primă fragmentată se usucă la dulapul de uscare la 105°C timp de 2 ore (diferența de masă în %)

Se calculează cantitatea de alcool de 96% care trebuie de luat pentru macerare după formula:

Exemplu: $A = m \times U (\%) / 100\% = 1,0 \times 40 \% / 100\% = 0,4 \text{ g}$

$1,0 - 0,4; 100 \text{ ml} - 40 \text{ ml} = 60 \text{ ml}$

1,0 g muguri (mlădițe, amenți) + 10 g glicerină + etanol 96% (10 ml – cantitatea calculată după determinarea umidității)

4. Macerarea. Se macerează în vase de culoare brună, bine închise timp de 21 de zile (+5 – +8 grade C°)

5. Decantarea

6. Presarea

7. Amestecarea maceratului decantat cu lichidul presat

8. La necesitate se adaugă amestec de glicerol și etanol (1:1) până la 20 ml

USMF „Nicolae Testemițanu”
Catedra de tehnologie a medicamentelor
Cornus mas (muguri)
Macerat glicerinic 1:20 – 20 ml
Grupa _____
Student _____
Data _____

II. PREPARAREA ESENȚELOR FLORALE

Exemplu: Culegerea florilor de Măceș

Florile (sănătoase, fără pete) se culeg foarte atent în perioada înfloririi depline, pe timp de soare, după desfacerea completă.

I. Obținerea tincturii mamă prin metoda soarelui:

Într-un vas din sticlă (bol) obișnuită sau cristal se toarnă apă de izvor (proaspătă) 100 de ml peste care se pun 11,75 g de flori proaspăt culese. Vasul se așează pe pământ lângă plantă, se expune direct la razele de soare și se menține timp de 3 ore:

Fig. 3.4. Metoda soarelui de obținere a esenței florale din flori de măceș

1.1. După expunere la soare, apa, încărcată cu energia florilor, se strecoară se filtrează și se trece într-un flacon cu capacitatea de 250 ml, de culoare brună. La 100 ml de apă energizată se adaugă 135 ml de etanol de vin 40 %, în calitate de conservant. Astfel, se obține **tinctura mamă (1:20)**.

Concentrația de etanol în tinctura mamă trebuie să fie de 27% ($54/2=27$)

Calcule: $X = V_{xa}/b$; $X = 100 \times 54/40=135$ ml etanol de vin 40%.

Flaconul se etichetează:

Rosa canina L. Esență florală Tinctura mamă (1:20) 200 ml (expunere la soare – 3 ore) Data _____
--

1.2. Dinamizarea tincturilor mamă: se efectuează imediat după preparare. Scopul este de a **înmagazina energia în structurile de apă** (formarea de clatrați). Dinamizarea manuală se realizează printr-o agitare, scuturare puternică a flaconului bine închis, operație executată de minim 100 de ori. Se recomandă un conținut de maxim 2/3 (două treimi) lichid/flacon pentru a rămâne în interiorul flaconului un spațiu optim. Dinamizarea automată se efectuează la dispozitivul Erweka model SVM 121 (Tapped Density Tester). Dispozitivul a fost adaptat pentru dinamizarea esențelor florale. În locul cilindrului pentru pulberi a fost fixat flaconul cu esența de dinamizat. Dispozitivul efectuează 300 oscilații pe minut. Timpul de dinamizare este de 30 secunde.

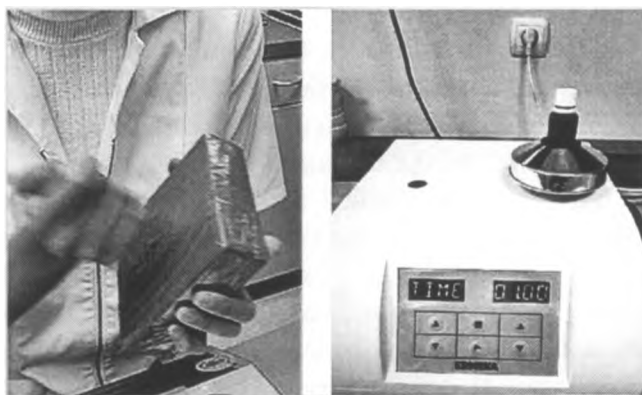

Fig. 3.5. Dinamizarea manuală și automatizată a esențelor florale

1.3. Prepararea flacoanelor cu esențe florale în stoc. În într-un flacon de 25 ml de culoare brună se toarnă 10,5 ml apă purificată și 14,5 ml (40%) etanol de vin (10,5 + 14,5 ml). Concentrația finală de etanol 23%. La flacon se adaugă 4 picături de *Tintură-mamă*. Se dinamizează și se etichetează (exemplu). Asemănător se etichetează și celelalte esențe.

Rosa canina L.

Esență florală **stoc**, 25 ml

(expunere la soare – 2 ore)

Data _____

1.4. Prepararea flacoanelor cu esențe florale pentru dozat și utilizare. În într-un flacon de 25 ml de culoare brună se toarnă 75% apă purificată și 25 % coniac de vin (18,75 ml + 6,25 ml). La flacon se adaugă 4 picături de *soluție stoc*. Se dinamizează și se etichetează (exemplu). Asemănător se etichetează și celelalte esențe.

Rosa canina L.

Esență florală **pentru dozat**, 25 ml

(expunere la soare – 2 ore)

Data _____

1.5. Dozare: 4 picături sub limbă de 4 ori pe zi. Deoarece este un remediu vibrațional frecvența de administrare este cel mai important.

Notă: pentru conservare pe mai mult timp, florile pot fi puse cu un amestec de glicerină și apă (1:2), într-un vas de culoare brună.

II. Obținerea esenței florale prin metoda de fierbere.

Într-un vas emailat se toarnă apă de izvor (proaspătă) 100 de ml peste care se pun 11,75 g de flori proaspăt culese. Vasul, se expune la fierbere, la un foc domol, și se menține 30 de minute:

2.1. După răcire, la temperatura camerei, apa, încărcată cu energia florilor, se strecoară, se filtrează și se trece într-un flacon cu capacitatea de 250 ml, de culoare brună. La 100 ml de apă energizată se adaugă 135 ml de etanol de vin 40%, în calitate de conservant. Astfel, se obține **tinctura mamă (1:20)**.

Concentrația de etanol în tinctura mamă trebuie să fie de 27% ($54/2=27$)

Calcule: $X = V_{xa}/b$; $X = 100 \times 54/40=135$ ml etanol de vin de 40%.

Rosa canina L.

Esență florală

Tinctura mamă (1:20) 200 ml

(fierbere – 30 minute)

Data _____

2.2. Dinamizarea tincturilor mamă: se efectuează imediat după preparare. Scopul este de a înmagazina energia în structurile de apă (formarea de clatrați). Dinamizarea se efectuează într-o manieră blândă, pe un suport capitonat, cel puțin 100 de lovituri.

2.3. Prepararea flacoanelor cu esențe florale în stoc. Într-un flacon de 25 ml de culoare brună se toarnă 10,5 ml apă purificată și 14,5 ml (40%) coniac de vin (10,5 + 14,5 ml). Concentrația finală de etanol 23%. La flacon se adaugă 4 picături de Tinctură mamă. Se dinamizează și se etichetează (exemplu). Asemănător se etichetează și celelalte esențe.

Rosa canina L.

Esență florală **stoc**, 25 ml

(fierbere – 30 minute)

Data _____

2.4. Prepararea flacoanelor cu esențe florale pentru dozat și utilizare. În într-un flacon de 25 ml de culoare brună se toarnă 75% apă purificată și 25 % coniac de vin (18,75 ml + 6,25 ml). La flacon se adaugă 4 picături de soluție stoc. Se dinamizează și se etichetează (exemplu). Asemănător se etichetează și celelalte esențe.

Rosa canina L.

Esență florală **pentru dozat**, 25 ml

(fierbere – 30 minute)

Data _____

2.5. Dozare: 4 picături sub limbă de 4 ori pe zi. Deoarece este un remediu vibrațional frecvența de administrare este cel mai important.

Notă: pentru conservare pe mai mult timp, florile pot fi puse cu un amestec de glicerină și apă (1:2), într-un vas de culoare brună, la frigider.

3. Obținerea esenței florale prin metoda asistată de microunde.

Într-un vas din sticlă (balon cu fundul plat) se toarnă apă de izvor (proaspătă) 100 de ml peste care se pun 11,75 g de flori proaspăt culese.

Vasul se acoperă cu sticlă de ceas (ceașca pietri). Vasul, se expune la acțiunea microundelor cu următorii parametri:

Puterea 100 Wt; Proba A timp de 1 minut; Proba B timp de 2 minute; Proba C timp de 3 minute.

3.1. După expunere, se măsoară temperatura în fiecare probă. După răcire, la temperatura camerei, apa, încărcată cu energia florilor, se strecoară, se filtrează se trece într-un flacon cu capacitatea de 250 ml, de culoare brună. La 100 ml de apă energizată se adaugă 135 ml de etanol de vin 40 %, în calitate de conservant. Astfel, se obține tinctura mamă (1:20). Celelalte etape sunt asemănătoare.

4. Obținerea esenței florale prin aplicarea termică cu picătura în cafetieră digitală (coffee maker). În pâlnia aparatului pe suprafața filtrului pentru cafea se aplică 11,75 g de flori proaspăt culese. Se include încălzitorul. Picăturile de apă formate după condensarea vaporilor trec prin stratul de flori, acumulând energia vibrațională stocată în flori.

Fig. 3.7. Cafetieră digitală pentru obținerea esențelor florale

Se culeg 100 ml de extracție. Se deconectează aparatul și extracția obținută se toarnă peste florile de pe filtru și se culeg 100 ml, după filtrare. Operația se repetă de 3 ori. După răcire la 100 ml de apă energizată se adaugă 135 ml de etanol de vin 40 %, în calitate de conservant. Astfel, se obține **tinctura mamă (1:20)**. Celelalte etape sunt asemănătoare.

- III. LUCRĂRI DE LABORATOR -

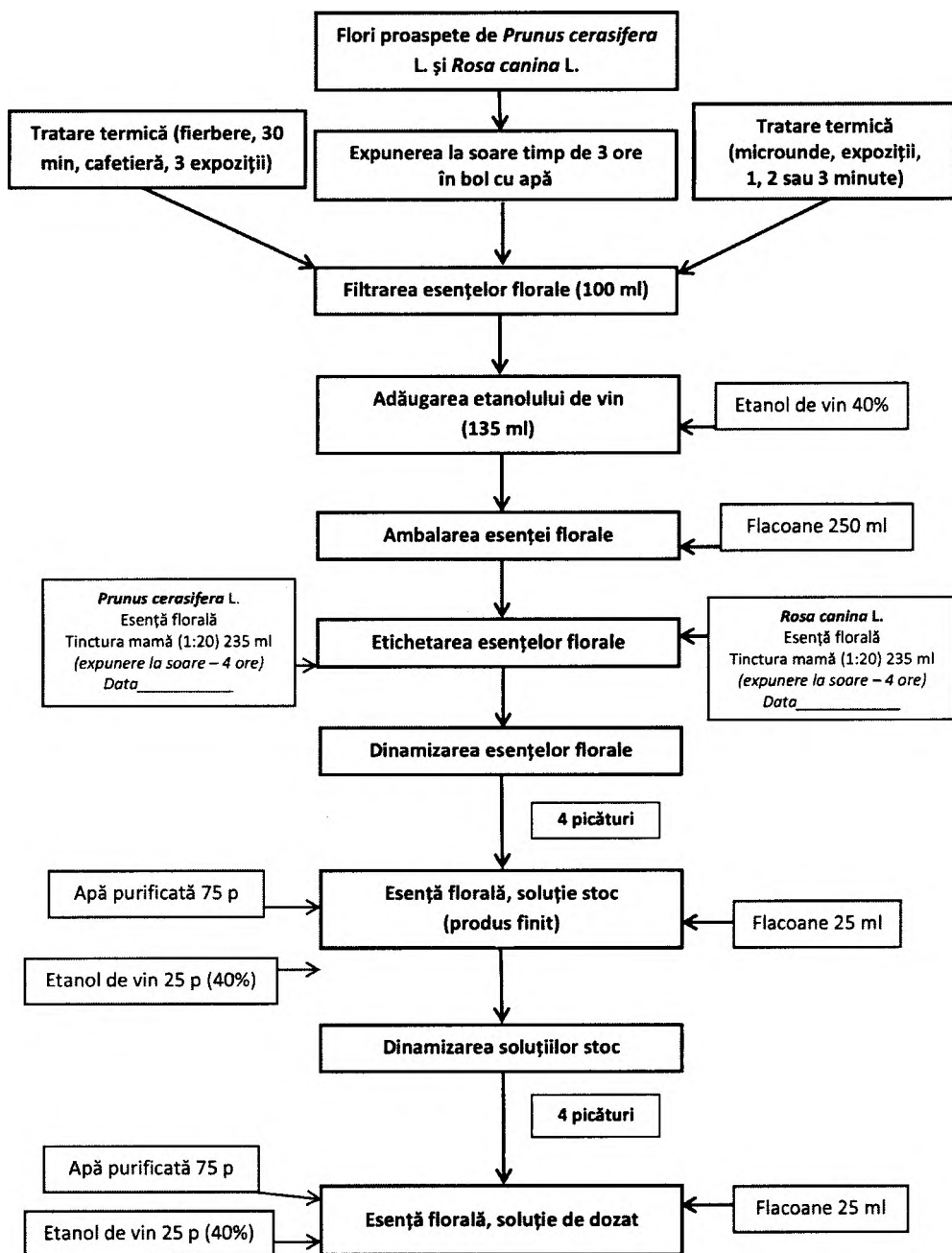

Fig. 3.8. Schema fluxului tehnologic de preparare a esențelor florale Bach

3.3. LUCRAREA PRACTICĂ Nr. 5-6 (4 ore)

Tema: Prepararea tincturilor-mamă din materii prime botanice uscate, diluarea și dinamizarea tincturilor.

Scopul: Însușirea tehnicilor de preparare a tincturilor-mamă din materii prime botanice uscate.

Subiecte pentru discuții:

1. Concept sănătate-boală în viziunea homeopatiei.
2. George Vithulkas despre homeopatie, ca terapie holistică.
3. Corpul anatomic uman – corp electromagnetic.
4. Forța vitală, ca stare de sănătate și de boală.
5. Forța vitală în explicațiile fizicii cuantice.
6. Anatomia energetică umană.
7. Medicamentul homeopat și fenomenul biorezonanței.

Aparate și utilaje:

1. Percolatoare din sticlă
2. Borcane din sticlă pentru macerare
3. Mixer
4. Dispozitiv de fragmentare a produselor vegetale uscate
5. Balanțe
6. Cilindri gradați
7. Pahare din sticlă
8. Filtre

Materiale:

Produse vegetale uscate fragmentate conform FR ed X. obținute din plantele medicinale:

1. Prunus amygdalus Batsch
2. Angelica archangelica L.
3. Achillea millefolium L.
4. Aconitum napellus L.
5. Artemisia absinthium L.
6. Calendula officinalis L.
7. Panax ginseng C.A. Meyer
8. Hydrastis canadensis L.
9. Strychnos ignatia A. Garcia
10. Matricaria chamomilla L.
11. Chelidonium majus L.
12. Convallaria majalis L.
13. Echinacea purpurea (L.) Moench
14. Salvia officinalis L.
15. Tussilago farfara L.

16. Valeriana officinalis L.

17. Paeonia officinalis L.

- Alcool etilic 90%; 86%; 60%; 54% m/m;
- Apă purificată

MOD DE LUCRU:

1. Prepararea tincturilor-mamă (lucrarea nr. 5)

Tincturile-mamă din produse vegetale uscate se prepară prin macerare sau percolare, conform monografiei farmaceutice „Tincturi” (FR ed. X) din o parte produs vegetal – 10 părți alcool etilic de concentrație prevăzută în monografie. Se utilizează de regulă alcool etilic de concentrație 90%, 86% m/m sau 62% m/m. Conform normelor Farmacopeii Europene, densitatea fiind unul din parametrii importanți de verificare a concentrației.

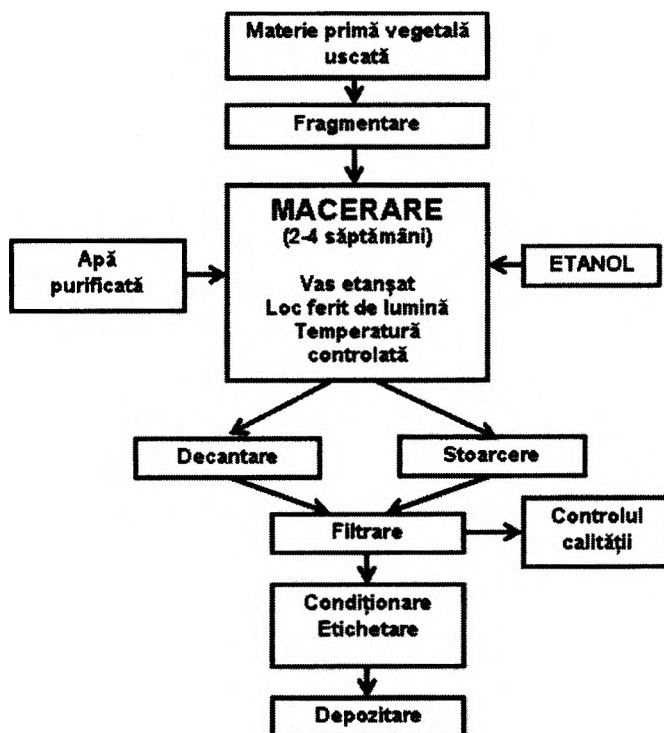

Fig. 3.9. Fluxul tehnologic de obținere a tincturilor-mamă din materii prime botanice uscate

PARTEA EXPERIMENTALĂ:

Preparați o tinctură mamă din produse vegetale uscate conform fluxului tehnologic de mai sus. Descrieți tehnica de preparare.

Caracterizați materia primă și tinctura mamă după modelul din Capitolul IV. (Ghid pentru Lucrul individual).

2. Însușirea tehnicii de diluare și dinamizare a tincturilor mamă obținute din produse vegetale uscate (lucrarea nr.6).

Aparate și utilaje:

1. Flacoane din sticlă pentru diluții
2. Pipete
3. Balanțe
4. Cilindri gradați
5. Pahare din sticlă

Materiale:

1. Tincturi mamă obținute la lucrarea de laborator precedentă
2. Alcool etilic 96%
3. Apă purificată

PARTEA EXPERIMENTALĂ

Efectuați diluarea **tincturilor-mamă** obținute anterior și dinamizarea diluțiilor respective.

Efectuați ambalarea diluțiilor, etichetarea lor și prezentați diluteca pentru evaluare.

Descrieți în caietul de lucrări tinctura mamă (sușa respectivă), materia primă din care a fost obținută conform indicațiilor din Materia Medica utilizarea în tratamentul diferitor afecțiuni.

Model de etichetă:

USMF „Nicolae Testemițanu” Catedra de tehnologie a medicamentelor CHELIDONIUM MAJUS TINCTURĂ MAMĂ 1:10 (1 DH) Grupa _____ Student _____ Data _____
--

USMF „Nicolae Testemițanu” Catedra de tehnologie a medicamentelor CHELIDONIUM MAJUS 2 DH Grupa _____ Student _____ Data _____
--

3.4. LUCRAREA PRACTICĂ Nr. 7-8 (4 ore)

Tema: Prepararea tincturilor-mamă din substanțe chimice.

Prepararea soluțiilor și triturațiilor, diluarea și dinamizarea lor

Scopul: Însușirea tehnicii de preparare a tincturilor-mamă din substanțe chimice conform metodei Farmacopeei Homeopate Germane. Însușirea tehnicii de preparare a triturațiilor, diluarea și dinamizarea lor.

Subiecte pentru discuții:

1. Boala acută.
2. Boala cronică.
3. Diatezele.
4. Bioterenu.

5. Conceptul lui Rajan Sankaran despre diateze.
6. Noțiune de patogenezii.
7. Materia Medica Homeopatică.
8. Organon-ul Medicinii.

Aparate și utilaje:

1. Balanțe
2. Mojare cu pistil
3. Cilindri gradați
4. Pahare din sticlă
5. Filtre

Materiale:

1. Fosfat de calciu
2. Borat de sodiu
3. Bicarbonat de sodiu
4. Sulfat de sodiu
5. Camfora
6. Carbo vegetabilis
7. Acid salicilic
8. Salicilat de sodiu
9. Acid benzoic
10. Hepar sulfur
11. Clorură de potasiu
12. Sulphur
13. Natrium carbonicum
14. Acid citric
15. Kalii nitricum
16. Kalii sulfiricum
17. Natrium oxalaceticum
18. Magnesia phosphorica
19. Ferrum phosphoricum
 - Alcool etilic 94%; 43%; 15%
 - Apă purificată
 - Lactoză

Mod de lucru: (metoda de preparare se face în funcție de solubilitatea substanțelor chimice)

Soluții de substanțe chimice

Conform metodei 5 – FHG. Preparatele sunt soluții lichide care se obțin în urma dizolvării substanțelor medicamentoase în solvenți adecvați (apă purificată, alcool etilic). În cazul în care se dizolvă **1 p.** substanță medicamentoasă în **9 p.** solvent, se formează direct **diluția decimală D1**,

În cazul în care se dizolvă **1 p.** substanță în **99 p.** de solvent, atunci se formează direct diluția centezimală **C1 (respectiv D2)**.

Ca solvenți se pot folosi: alcoolul absolut, apa distilată, glicerină 85 % și amestecuri ale acestora.

În cazul în care la prepararea unei soluții se prescrie alcool de 15 % m/m, substanța activă se va dizolva mai întâi în apă, astfel: La prepararea unei soluții D1: 1 p. subst. + 7,58 p. apă distilată se dizolvă împreună + 1,42 p. alcool 94 % m/m.

La prepararea unei soluții C1(D2): 1 p. substanța + 83,4 p. apă distilată se dizolvă împreună + 15,6 p. alcool 94 % m/m.

Diluarea și potențarea ulterioară la **D2, C2** se efectuează cu alcool de **43 % m/m**.

În cazul în care se utilizează numai apa ca solvent, aceasta înseamnă că produsele au destinație parenterală și se va utiliza ***Aqua destillata ad injectabilia***. Eticheta va conține mențiunea „Aquos”.

Remedii solide – Triturații

Triturațiile sunt forme farmaceutice homeopate solide, amestecuri omogene cu un înalt grad de dispersie.

Sunt trei factori care se impun respectați, pentru reușita procesului de triturație:

- modul cum trebuie să se efectueze;
- raclarea materialului de pe pereții mojarului;
- timpul.

Pentru ca triturarea să se poată considera încheiată, eficientă, este nevoie ca:

80% din diametrul particulelor substanței active din diluția D1 decimal și C1 centesimal să fie sub 10 micrometri; nici o particulă a substanței active nu trebuie să depășească 50 micrometri.

În cazul triturațiilor, dinamizarea se realizează concomitent cu operațiunea de diluare și durează minim o oră (figura 3.10).

Cantitatea de lactoză utilizată ca „solvent”, necesară diluării, se calculează în funcție de diluția care se prepară; se împarte în trei fracții egale: $F1 = F2 = F3$; prima parte F1 se introduce într-un mojar de porțelan și se amestecă de câteva ori cu putere pentru a colmata eventualii pori ai mojarului. Se adaugă substanță medicamentoasă solidă și se triturează timp de 6 minute; apoi, timp de 4 minute, se raclează amestecul de pe pereții mojarului. Se triturează amestecul timp de alte 6 minute și se răzuiește cu o spatulă încă 4 minute. Se adaugă a doua parte de lactoză F2, se triturează 6 minute, se răzuiește din nou încă 4 minute și se repetă încă o dată cele

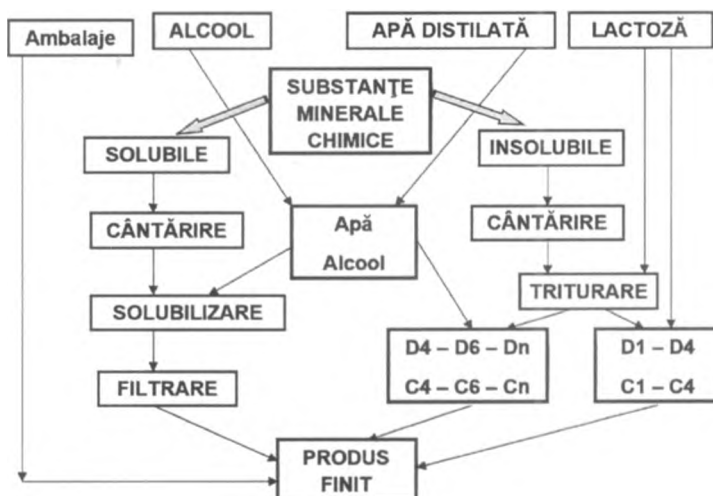

Fig. 3.10. Fluxul tehnologic de fabricare a tincturii-mamă și a diluțiilor din substanțe chimice

două operațiuni, în final, se adaugă a treia parte de lactoză F3 și se repetă operațiile de mai sus. Astfel, se obține diluția D1, respectiv C1.

Diluția D2 se obține triturând 1 parte D1 cu 9 părți lactoză. Diluția C2 se obține triturând 1 parte C1 cu 99 părți lactoză.

Manual

Cantitățile de până la 1 kg se lucrează manual, iar tehnica este următoarea: se calculează cantitatea de lactoză necesară unei trepte de diluare și potențare, conform regulii de calcul (1:9 p. lactoză în caz decimal și 1:99 p. lactoză în caz centezimal).

Este importantă realizarea unui timp necesar și o intensitate eficientă de amestecare, încât diluția finală executată să aibă particule cu mărime de până la 100 microni (figura 3.11).

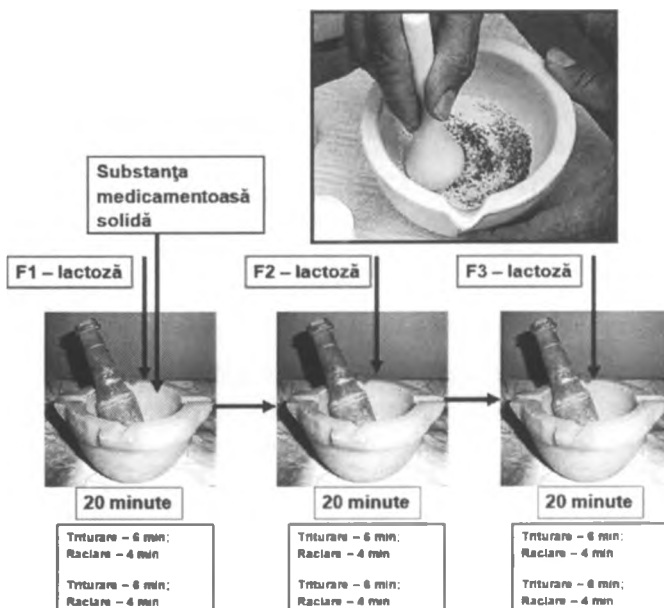

Fig. 3.11. Diluarea și dinamizarea remediilor solide

3.5. LUCRAREA DE LABORATOR Nr. 9 (2 ore)

Tema: Prepararea diluțiilor scara LM 1 (diluția 1: 50 000)

Subiecte pentru discuții:

1. Principiul similitudinii – similia similibus curantur.
2. Principiul infinitezimalității.
3. Principiul dinamizării.
4. Principiul experimentării pe om sănătos.
5. Principiul individualizării.
6. Principiul administrării unui remediu unic.
7. Principiul direcției vindecării (legea lui Hering).

În lucru se iau triturațiile obținute la lucrarea precedentă solide • Prepararea LM 1

- Se pleacă de la 60 mg triturație C3 care se dizolvă în 20 ml de alcool de 15% (m/m) = corespunzător la 500 de picături.
- O picătură din această soluție se introduce într-un flacon farmaceutic mic la care se adaugă 2,5 ml alcool de 86% m/m (corespunzător la 100 de picături); dinamizarea se efectuează prin agitarea energetică a flaconului de minim 100 de ori (figura 3.12).
- Cu această soluție se vor impregna uniform 100 g granule mărimea 1 (aproximativ 50.000 de bucăți) și se vor usca. Aceste granule corespund gradului de potență LM.

Rețeta de preparare a 100 g granule LM 1:

- 60 mg triturație C3 + 20 ml de alcool de 15% (m/m) = 500 picături (Sol. A).
- 1 picătură (Sol. A) + 2,5 ml de alcool de 86% (m/m) = 100 de picături (Sol. B).
- Ulterior are loc impregnarea Sol. B, prin pulverizare, a 100 g de granule = 50.000 granule L.M.l.

Prepararea diluției LM2

- Se pleacă de la 1 **granulă LM 1**, care se dizolvă într-o picătură de apă, într-un flacon farmaceutic mic se adaugă 2,5 **alcool 86% m/m** (corespunzător la 100 de picături);
- se face dinamizarea prin agitarea puternică a flaconului de minim 100 de ori. Cu această soluție se vor impregna uniform **100 g granule mărimea 1** și se vor usca.

Forme lichide

- Diluțiile lichide se obțin prin intermediul celor solide, astfel:
- Se dizolvă o granulă impregnată LM în 10 alcool 15% m/m. Soluția obținută va purta gradul de potență a globulei.

Dacă se pleacă de la o granulă LM 1, aceasta se poate dizolva în 2,5 alcool 86% m/m într-un flacon farmaceutic mic; se face potențarea; 0,1 g din această soluție se va amesteca cu 25 g alcool 43% m/m; amestecul obținut corespunde gradului de potență LM 2. Prin acest procedeu, se poate realiza trecerea dintr-o treaptă de diluție inferioară în una superioară.

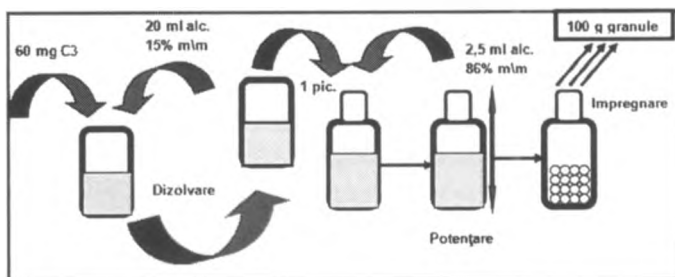
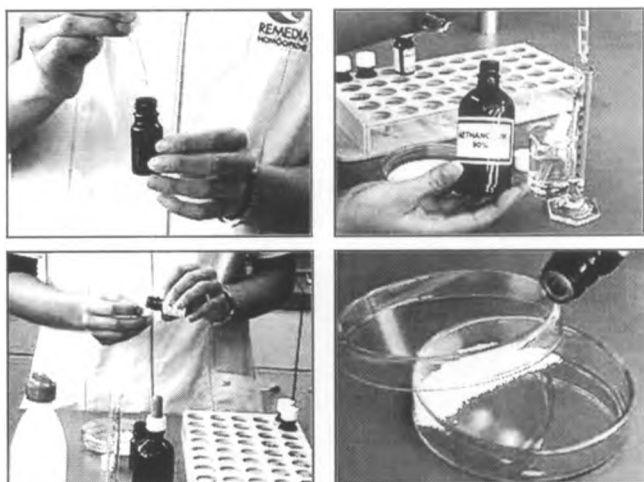

Fig. 3.12. Prepararea diluțiilor LM 1

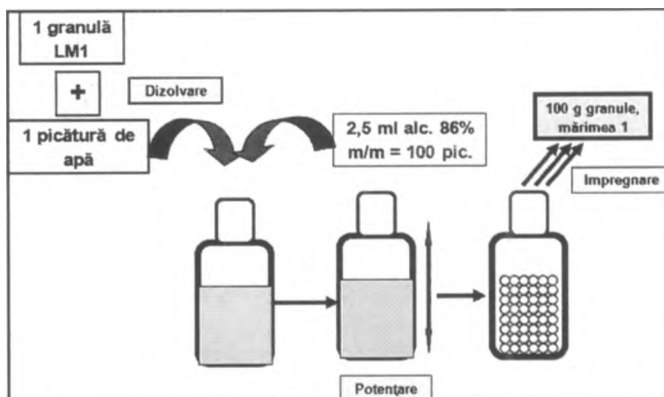

Fig. 3.13. Prepararea diluțiilor LM 2

Fig. 3.14. Impregnarea granulelor homeopate

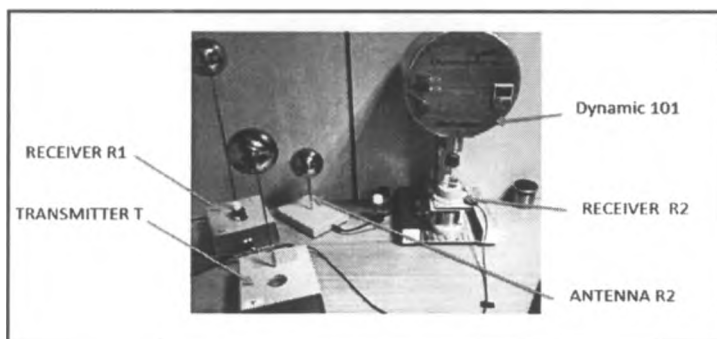

Fig. 3.15. Dispozitiv de dinamizare a diluțiilor homeopate Dynamic 101*
<http://www.bioscalar.eu/en/homeopathics-dynamisations.html>

3.6. LUCRAREA DE LABORATOR NR. 10-11 (4 ore)

Tema: Prepararea tincturilor-mamă din materii prime zoologice
sarcode A (animale întregi și părți de animale sau organe).

Diluarea și dinamizarea lor

Scopul: Însușirea tehnicii de preparare a tincturilor-mamă din animale întregi și părți de animale sau organe. Însușirea tehnicii de diluare și dinamizarea lor.

Subiecte pentru discuții:

1. Clasificarea medicamentelor homeopate. Prescripția homeopată. Posologie.
2. Materii prime.
3. Excipienți.
4. Metode de preparare a tincturilor-mamă.
5. Tincturi-mamă obținute din sușe botanice.

6. Prepararea tincturilor botanice: metoda de macerare; metoda de percolare; metoda de decoctie; metoda de fermentare; metoda de incubare; metoda de infuzare.
7. Tincturi din materii prime botanice proaspete 1:2 (50%).
8. Tincturi din materii prime botanice proaspete 1:3 (33,3%).
9. Tincturi-mamă obținute din materii prime zoologice.
10. Tincturi-mamă sarcode A. Tincturi-mamă sarcode B. Tincturi-mamă nosode.
11. Tincturi mamă obținute din substanțe chimice.

*Sursa - <http://www.bioscalar.eu/en/homeopathics-dynamisations.html>

Aparate și utilaje:

1. Balanțe
2. Mixer
3. Cilindri gradați
4. Pahare din sticlă
5. Filtre
6. Flacoane pentru ambalare (10, 20)

Materiale:

1. Animale sau părți de organe
 1. Apis mellifica (Albina)
 2. Tegenaria atrica (Paianjenul de casă)
 3. Vespa crabo (Viespea)
 4. Formica rufo (Furnica roșie)
 5. Lac caninum
 6. Cairina moschata (Ficat și inimă de Rață leșească)
 7. Lymphatic vessel
 8. Thymus gland
 9. Colon
 10. Pancreas
 11. Corpus luteum
 12. Pineal Gland
 13. Hypothalamus
 14. Kidney
 15. Capillary tissue
 16. Hypophysis
 17. Conjunctiva tissue
 18. Cartilago suis
 19. Discus intervertebralis suis
2. Alcool etilic 15%; 30%; 43%.
3. Apă purificată

4. Glicerol 85%
5. Soluție de clorură de sodiu 1,5%
6. Soluție suc pancreatic+glucoză (pentru fermentarea enzimatică)

MOD DE LUCRU:

Tincturi și alte tipuri de preparate din animale conform metodei

4.b.-F.H.G.

Tincturile din animale se prepară prin macerare sau percolare, conform monografiei Tincturi, în raport de o parte produs animal (animalul întreg, părți de animal sau secreții) – 10 părți alcool etilic de concentrația prevăzută în monografie, în cazul macerării:

Produsul mărunțit se tratează cu alcool, se agită zilnic, se lasă minim zece zile în vase închise, la temperatura până la 20 grade; se decantează în final, iar restul ce rămâne în urma decantării se presează. Cele două lichide se amestecă și după minim cinci zile se filtrează. La aceste tincturi, se consideră T.M. = D1. Diluarea și potențarea se realizează similar cu tincturile mamă produse din plante uscate, metoda 4a.

Atenție:

- *păstrarea materialelor animaliere, când este cazul, are loc la temperatura de congelare -20°C și se liofilizează la -40°C.*
- *măcinarea animalelor sau părților de animale se execută la temperatura gheții, cu un aparat care asigură un număr de 20.000 turații/minut (evitarea încălzirii care ar declanșa alterarea produsului).*
- *materialul animalier este temeinic selecționat de la început, însoțit de control veterinar autorizat (pentru recoltarea părților de organ, în cazul organoterapicelor, se utilizează uzual porcul).*
- *laboratorul de control efectuează analiza bacteriologică, histologică, parazitologică și virusologică a materialului animalier.*

Macerarea în soluție de glicerină și clorură de sodiu

Se pot folosi animale întregi, părți de animal sau secreții

- (animalele cu sânge cald se sacrifică sub anestezie cu etanol sau cloroform, iar cele cu sânge rece se asfixiază cu dioxid de carbon). La preparare, se respectă următoarea rețetă:
1 p. material bine mărunțit;
5 p. soluție clorură de sodiu (15 g clorură de sodiu + 1000 g apă distilată),
95 p. glicerină 85%.
- Se amestecă, se lasă să stea minim șapte zile ferit de lumină. Se decantează și filtrează prin pânză.
- Tinctura rezultată va purta inscripționarea „G1” și este considerată a fi diluția D2, respectiv C1.

- Diluarea și potențarea se realizează cu un solvent format din:
0,2 p carbonat acid de sodiu
8,8 p clorură de sodiu
99,1 p apă distilată sau cu aqua ad injectabilia.
- Particularități ale acestei metode constau în utilizarea unei soluții mai concentrate de clorură de sodiu la extracție și anume 40 g NaCl la 1000 g apă distilată, respectiv 80 g NaCl la 1.000 g apă distilată.

Macerarea în glicerină a animalelor cu sânge cald

Se pot folosi animale întregi sacrificate sau părți de animale, tocate mărunț. O parte din acest material se tratează cu 9 p. glicerină 85% pentru prepararea TM = D1 și cu 99 p. glicerină 85% pentru prepararea soluției C1 = D2. Se filtrează. Diluarea și potențarea ulterioară se realizează cu soluție alcoolică 15% m/m.

Macerarea în glicerină a organelor sau părți de organe de om sau animal, modificate patologic

O parte din materialul fin mărunțit se tratează cu 10 p. glicerină 85%; după cel puțin cinci zile, se filtrează.

Filtratul este tinctura mamă TM = D1. Diluarea se realizează în prima treaptă cu alcool etilic 30% m/m, iar următoarele cu alcool etilic 43% m/m (atât pentru scala decimală, cât și pentru cea centezimală).

PARTEA EXPERIMENTALĂ

Preparați tincturile mamă din materia primă respectivă. Efectuați diluarea *tincturilor-mamă* și dinamizarea diluțiilor respective. Efectuați ambalarea diluțiilor, etichetarea lor și prezentați dilutecă pentru evaluare.

Descrieți în caietul de lucrări tinctura mamă (sușa respectivă), materia primă din care a fost obținută conform indicațiilor din Materia Medica, utilizarea în tratamentul diferitor afecțiuni.

Exemple de preparare a tincturilor mamă din materie primă de origine animală (insecte; secreții, organe ș. a.)

1. *Apis mellifica*, *Lac caninum*

1. Cântărirea materiei prime: 1,0 g (1 ml).
2. Fragmentarea materiei prime (triturat de albină).
3. Trecerea în borcan cu 9 ml amestec glicerol-etanol (96%).
4. Macerarea la frigider timp de 7 zile.
5. Decantarea și filtrarea soluției (se obține tinctura mamă 1:10).
6. Diluarea (2 DH) și dinamizarea.

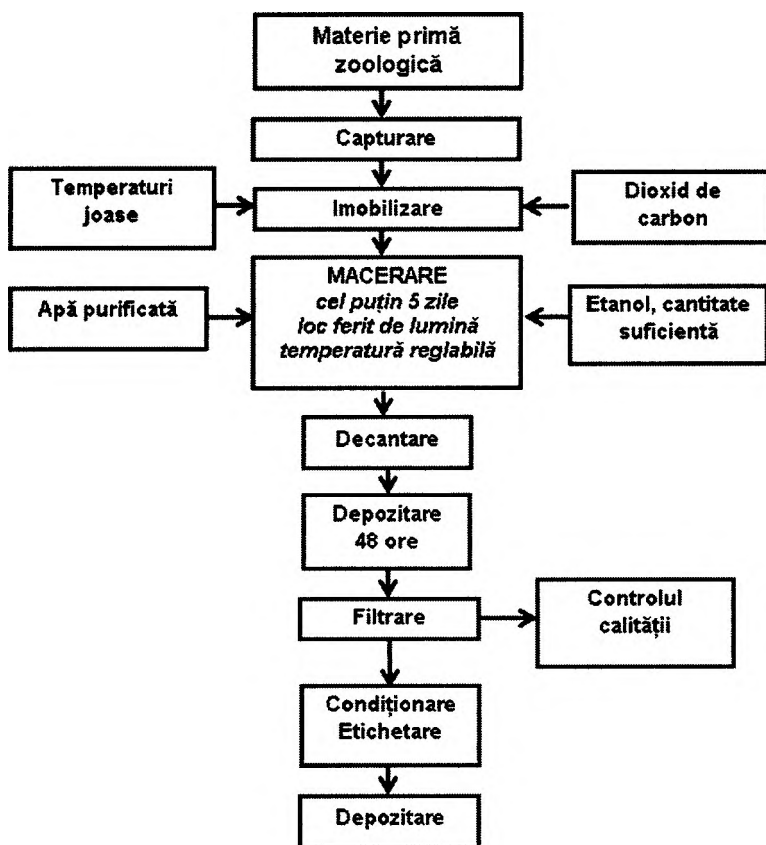

Fig. 3.16. Schema de obținere a tincturilor-mamă din materie primă de origine animală

2. Tehnica de preparare a preparatului *Oscilloccinum*

2.1. Se folosește metoda Korsakov de preparare a soluției, aprobată de Hahnemann în 1832 (acceptată de firma Boiron).

1. Se umple o sticlă sterilă cu un amestec de suc pancreatic și glucoză.
2. Se ia o rață leșească, se sacrifică și i se scot ficatul și inima.
3. Se adaugă în borcan de sticlă 35 grame de ficat și 15 grame de inimă.
4. Apoi se lasă borcanul în repaos 40 de zile (7 zile), timp în care ficatul și inima se vor dizolva.
5. Se umple un recipient, indiferent de mărime, cu apă pură.
6. Se adaugă în apa din recipient o picătură din porțiunea obținută în sticlă.
7. Se agită conținutul energic.
8. Se golește recipientul.
9. Se reumple recipientul cu apă pură.

10. Se repetă procedeul de golire, agitare și reumplere de 250 de ori.

11. Se folosește soluția obținută pentru a împregna granulele.

2. Metoda Hahnemann (metodă adaptată la condiții de laborator)

1. Se ia un flacon steril și se toarnă 40 ml amestec de suc pancreatic și glucoză.

2. Se ia o rață leșească, se sacrifică și i se scot ficatul și inima.

3. Se adaugă 3,5 grame de ficat și 1,5 grame de inimă fragmentate.

4. Apoi se lasă flaconul în repaus 7 de zile, timp în care ficatul și inima se vor dizolva.

5. Se ia o **picătură** din această soluție și se trece într-un flacon cu **20 ml etanol 15 %** și se dinamizează.

6. Se ia o **picătură** din această soluție și se trece într-un flacon cu **1 ml etanol 86%** și se impregnează **6,0 g de granule** (impregnare manuală).

7. Se etichetează Oscilococcinum 6,0 g, care se divizează în 6 doze a câte 1,0 g.

(<https://ro.wikipedia.org/wiki/Oscillococcinum>)

Aspecte de utilizare a medicamentelor preparate

1. Apis Mellifica

Este un remediu homeopat și este folosit în principal pentru a ameliora inflamațiile din urticarie și înțepături caracterizate de roșeață și umflare intensă. Simptomele sunt adesea ameliorate de aplicarea de comprese reci sau de aer rece. De asemenea, poate fi folosit pentru a trata inflamațiile din artrită.

Remediul Apis Mellifica este preparat prin procesul de potențare, prin care se extrag proprietățile medicinale latente ale albinei. Este cunoscut pentru eficacitatea sa în tratarea alergiilor cutanate, urticariei (umflături mâncărime pe piele cauzate de o reacție alergică), înțepăturilor de albine, infecțiilor urinare și umflăturilor articulare.

Utilizări ale medicamentului Apis Mellifica

- *Probleme cutanate:* Este un remediu benefic pentru diverse afecțiuni ale pielii. Este folosit în principal în homeopatie pentru tratarea urticariei (alergii ale pielii, când apar umflături mari, roșii și inflamate sau albe cu margine roșie). Umflăturile sunt dureroase, sensibile la atingere și prezintă senzații de înțepătură. Există, de asemenea, mâncărime și arsură violente în umflături. Mâncărimea se agravează în căldura patului și este ameliorată în aer liber.
- *Inflamația limbii:* Este un remediu indicat pentru tratarea inflamației limbii, când se simte o senzație de înțepătură, arsură și înțepătură.

Limba este, adesea, de culoare roșie aprinsă, umflată, și pot apărea crăpături, ulcere sau vezicule. Persoana afectată poate simți că limba este uscată și nu poate înghiți. Poate exista și gust amar în gură împreună cu simptomele menționate anterior.

- *Probleme oculare:* Pentru afecțiuni oculare precum cheratita (inflamația corneei), inflamația irisului (inelul colorat din jurul pupilei ochiului), umflarea pleoapelor inferioare și alergiile oculare, Apis este indicat atunci când apare roșeața conjunctivei împreună cu senzații de arsură, înțepătură și durere în ochi. De asemenea, se poate observa umflarea pleoapelor și secreție apoasă și fierbinte din ochi.
- *Umflarea feței:* Este un remediu valoros pentru tratarea feței umflate și pufoase. Persoanele care au nevoie de acest remediu au o față palidă, cu cearcăne și cu pleoapele inferioare umflate. Simt o senzație de înțepătură și usturime pronunțată pe față. Se plâng, de asemenea, de senzația de căldură și arsură și doresc să-și spele fața cu apă rece pentru a obține ușurare în senzația de arsură.
- *Dureri în gât, amigdale mărite/inflamate:* Acest remediu acționează asupra gâtului și a amigdalelor și ajută la reducerea inflamației acestora. Este administrat atunci când gâtul și amigdalele sunt extrem de roșii, umflate, inflamate, uneori cu ulcere. Persoana simte senzații de înțepătură, arsură și durere în gât. Durerea este mai accentuată la înghițire, în special a alimentelor solide. Gâtul este uscat și cu senzație de constricție. De asemenea, se poate forma mucus gros și vâscos în gât.
- *Meningită și Hidrocefalie:* Este un remediu important pentru gestionarea meningitei (inflamația meningelor care acoperă creierul și măduva spinării) și a cazurilor de hidrocefalie. În ambele cazuri, se utilizează atunci când copilul afectat nu poate ține capul drept și îi capul în pernă. Copilul prezintă, de asemenea, o iritabilitate intensă, cu plâns și strigăte puternice. Alte simptome asociate includ somnolență, confuzie mentală și lentoare. De asemenea, se poate experimenta o durere severă în partea din spate a capului, împreună cu transpirație excesivă la nivelul capului.

Medicamentul este recomandat în alergia la ambrozie deoarece ameliorează mâncărimea pielii. Este utilizat atunci când mâncărimea este insuportabilă în timpul nopții și duce la insomnie. Pe lângă mâncărime, se simte furnicături pe întreg corpul. Persoana se simte mai bine dacă se scarpină. Alte simptome obișnuite includ asprimea, uscăciunea, înțepături, arsuri și înțepături pe piele. Arsurile pielii și căldura cu înțepături sunt celelalte

condiții ale pielii pe care acest medicament homeopat le poate gestiona foarte eficient.

<https://aliatsanatate.ro/medicamentul-homeopat-apis-mellifica-recomandat-pentru-alergia-la-ambrozie/>

2. Lac Caninum

Lac Caninum, este un remediu animal obținut din lapte de cățea de către Dr. REISIG și apoi de Dr. BAYARD. Tocmai datorita originii sale s-a lovit de scepticism și chiar repulsie chiar de la început. Numai proprietățile sale curative, evidente și repetate au făcut să-și câștige locul în farmacopeea homeopata. Folosirea laptelui de câine în terapie a început cu mult timp înaintea homeopatiei. El a fost folosit de Dioscordie, Plinius, Sammonius din timpuri îndepărtate, în tratarea fotofobiei, otitelor sau ca antidot a numeroase otrăvuri. În ce privește LAC-C potențat, geniul lui Kent sesizează imediat valoarea potențială a acestui remediu despre care scrie: *„Toate tipurile de lapte ar trebui potențate; ele sunt dintre cele mai excelente remedii ale noastre, sunt produse animale, și totodată laptele este alimentul, hrana de la începutul vieții, corespunzând deci începutului naturii noastre profunde... Lac-c. este încă la începuturile sale și multe simptome sunt încă îndoielnice iar confirmarea lor va lua încă 100 de ani.”* Au trecut 100 de ani de la vizionarul Kent (avem astăzi și alte remedii de mamifere **LAC CAPRINUM**, **LAC DOLPHINUM**, **LAC FELINUM**, **LAC HUMANUM** – 1995) și este rândul nostru să confirmăm simptomele acestui remediu. Lac Caninum are o patologie predominant mentală, deși prezintă și sensibilitate la nivelul gâtului, organelor genitale și sânilor. Homeopații cu experiență au constatat că adesea pacienții ce au beneficiat de remediu au avut o copilărie dificilă cu separație de mamă la vârsta fragedă. Allen subliniază importanța lui atunci când lactația se oprește brusc, fără cauză, și relația mamă-copil este perturbată (<https://www.homeopatie-trifa.ro/lac-caninum-10%20.htm>).

LAC CANINUM Solution buvable en gouttes Boiron – Flacon de 60 ml (macerat glicerinic). Lac Caninum provine din laptele femelelor de câine și este folosită în mod tradițional în tratamentul mai multor tipuri de afecțiuni. Acest medicament homeopat este dezvoltat de laboratorul homeopat Boiron, o referință în homeopatie.

Indicații terapeutice ale Lac Caninum. Lac Caninum este adesea prescris pentru durerile de gât și amigdale. Ajută la reducerea durerii și a inflamației, contribuind la întărirea sistemului imunitar al organismului. Reumatism și dureri articulare. Lac Caninum se dovedește benefic și în tratamentul reumatismului și durerilor articulare. În general, este prescris

pe lângă tratamentul tradițional, pentru a calma durerea și inflamația articulațiilor. Probleme ale pielii, eczeme și acnee. În plus, această tulpină homeopată este foarte utilă în tratarea diferitelor probleme ale pielii. Este deosebit de eficient în ameliorarea eczemei, precum și a acneei. Pentru aceste indicații, medicamentul acționează ajutând pielea să se regenereze mai eficient, reducând astfel manifestările pielii. Este, de asemenea, utilizat în mod obișnuit în tratamentul menstruațiilor dureroase și/sau neregulate. Ajută la reglarea ciclului menstrual și la atenuarea durerii asociate cu această perioadă a lunii. În cele din urmă, poate ajuta la stabilizarea stării de spirit și la limitarea tulburărilor emoționale. Lac Caninum este de obicei prescris pentru a ajuta la depășirea nervozității, a schimbărilor de dispoziție și a iritabilității. Pe scurt, medicamentul homeopat Lac Caninum, produs de marca Boiron, se dovedește a fi un aliat valoros în contextul a numeroase afecțiuni, respectând în același timp principiile homeopatiei și dermatologiei. Se eliberează doar cu prescripție medicală (<https://www.drmax.ro/boiron-lac-caninum-9ch-boiron>).

3. Oscillococcinum stări gripale, granule, 30 unidoze, Boiron (Franța)

Indicații: Oscillococcinum granule homeopate sunt indicate pentru tratamentul stărilor gripale.

Contraindicații: nu utilizați Oscillococcinum: dacă sunteți alergic (hipersensibil) la substanțele active sau la oricare dintre componentele medicamentului Oscillococcinum granule homeopate.

Precauții: înainte să utilizați Oscillococcinum, adresați-vă medicului dumneavoastră sau farmacistului.

Sarcina, alăptarea și fertilitatea: adresați-vă medicului dumneavoastră sau farmacistului pentru recomandări înainte de a lua orice medicament.

Conducerea vehiculelor și folosirea utilajelor: Oscillococcinum granule homeopate nu are nici o influență asupra capacității de a conduce vehicule sau de a folosi utilaje.

Mod de administrare: utilizați întotdeauna acest medicament exact așa cum este descris în acest prospect sau așa cum v-a spus medicul dumneavoastră sau farmacistul. Discutați cu medicul dumneavoastră sau cu farmacistul dacă nu sunteți sigur.

Administrare orală. Adulți și copii: Doza trebuie ajustată în funcție de stadiul bolii:

- tratament preventiv: un flacon unidoză pe săptămână în timpul perioadei de expunere gripală.

- în timpul perioadei de incubatie și la debutul bolii: un flacon unidoză imediat ce apar primele simptome. Se repetă administrarea de 2 sau 3 ori la interval de 6 ore.

- perioada de stare a bolii: un flacon unidoză de 2 ori pe zi (preferabil dimineața și seara) timp de 1 până la 3 zile. Se lasă să se dizolve sub limbă întregul conținut al flaconului unidoză. Copii sub 6 ani: conținutul tubului unidoză se dizolvă într-un pahar cu apă și se administrează cu lingurița sau biberonul.

Dacă aveți orice întrebări suplimentare cu privire la acest medicament, adresați-vă medicului dumneavoastră sau farmacistului.

Compoziție:

- Substanța activă este: O doză de 1 g granule homeopate conține *Anas barbariae, hepatitis et cordis extractum* 200 K-0,01 ml. Celelalte componente sunt: zahăr, lactoză (granule).

Prezentare: 30 unidoze.

Atenționare: citiți cu atenție și în întregime prospectul înainte de a începe să utilizați acest medicament deoarece conține informații importante pentru dumneavoastră. *Oscilloccinum stări gripale* 30 unidoze Boiron (stări gripale) și poate fi utilizat în baza recomandării medicului în afecțiuni medicale cum ar fi: herpangina, pneumonia, răceala la copii.

(https://www.anm.ro/_/PRO/pro_2719_13.08.10.pdf).

<https://www.boiron.ro/produsele-noastre/medicamentele-noastre/oscilloccinum>

3.7. LUCRAREA DE LABORATOR NR. 12 (2 ore)

Tema: Totalizare

Testarea cu grilă.

Prezentarea caietelor cu lucrările de laborator.

Prezentarea lucrărilor de curs în format PowerPoint – pe parcurs (anexa 5).

3.8. LUCRAREA DE LABORATOR NR. 13 (2 ore)

EXAMEN TESTAREA CU GRILĂ

3.9. BIBLIOGRAFIE RECOMANDATĂ

A. Obligatorie

1. Diug Eugen. Curs de prelegeri „Tehnologie farmaceutică homeopată” (ediții anuale).
2. Eugen Diug, Cristina Ciobanu, Octavian Diug, Tehnologia medicamentelor homeopate, Chișinău, Pontos, 2018, 188 p.
3. Dumitru Dobrescu. Farmacologie homeopată generală. Ed. Minesan, 2007, 267 p.
4. Dumitru Dobrescu. Farmacologie homeopată (ecologică). Farmacologie generală. Ed. Universitară, 2011, vol. 1. ed. 3, 376 p.
5. Lupuleasa D., Forme farmaceutice homeopate. În: Popovici Iu., Lupuleasa D. Tehnologie farmaceutică, Tratat, Polirom, Iași, 2017, vol. 3. capit. XLII, p. 795-813.

B. Suplimentară

1. Ducot Emmanuel. Incursiune în homeopatie, ed. Polirom, Iași, 1999, 200 p.
2. Hahnemann Samuel. Organon al medicinei, ed. Tehnopress, Iași, 2012, 323 p.
3. Homeopatie (manual). Note de curs. Modulul: 1; 2; 3. Coordonator, Dr Doina Pavlovski, 2009, 2010.
4. Popovici I., Lupuleasa D., Ochiuz L. Dicționar farmaceutic, Editura Polirom, Iași, ed. a 3-a, 2014, 943 p.
5. Vithoulkas G., Homeopatia. Medicina noului mileniu, Ed. Pan Europe, Iași, 2002.
6. Sorina Soescu, Simona Nițu, Carmen Ponoran, Neli Olah, Gemoterapia de la A la Z, editura EIKON, Cluj-Napoca, 2010, 256 p. ISBN 973-757-113-7.
7. Trandafir Traian, Gheorghiu Mihaela. Introducere în Medicină Vibrațională, 2013, Ed. Dao Psi, 184 p.

BIBLIOGRAFIE

Surse de informare folosite la alcătuirea compendiului

1. Allen H. C. Remedii homeopatice. Simptome-cheie și caracteristici comparate. Iași: Polirom, 2001. 264 p.
2. Aurian-Blăjeni C. Homeopatia. București: Litera, București, 1994. 570 p.
3. Bungeșianu G., Chirilă P. Manual de homeopatie. Editura Medicală, București, 1983. 302 p.
4. Calalb Tatiana, Bodrug Mihai, *Botanica Farmaceutică*, Ed. Editorial-Poligrafică „Tipografia Centrală”, Chișinău, 2009; p. 449. ISBN 978-9975-915-44-1
5. Damaschin N. Analiza și standardizarea unor forme farmaceutice homeopate. Teză de doctor în farmacie. Chișinău, 2006. 196 p.
6. Directorate-General Health and Consumers of the European Commission 75 – 8 September 2011.
7. Dobrescu D. Farmacologie homeopată generală. București: Minesan, 2007. 267 p.
8. Dobrescu D. Farmacologie homeopată (ecologică). Farmacologie generală. București: Universitară, 2011, vol. 1, ed. a 3-a. 376 p.
9. Dobrescu D. Farmacologie homeopată (ecologică). Aparatul respirator. București: Universitară, 2014, vol. 2, ed. a 2-a. 408 p.
10. Ducot E. Incursiune în homeopatie. Iași: Polirom, 1999. 200 p.
11. European Pharmacopoeia 8th Edition 2014, Volume 8.0 (Homeopathic preparations. 8.3.)
12. European Pharmacopoeia 11th Edition 2023, Volume 8.0 (Homeopathic preparations. 8.3.)
13. Guideline for manufacturing homeopathic medicines, USP, 2024. (<https://www.hpus.com/document/guideline-for-manufacturing-homeopathic-medicines/>).
14. Gheorghiu Mihaela. Viul de dincolo de materie. Revelații cuantice în Fiziopatologie, 2021, 364 p., ISBN 978-606-797-790-5
15. Hahnemann S. Organonul medicinei. București: Excalibur, 2008, ed. a 6-a. 240 p.
16. Hahnemann S. Organon al medicinei. Iași: Tehnopress, 2012. 323 p.
17. Homeopathic good manufacturing practices. Southeastern, PA, Homeopathic Pharmacopoeia Convention of the United States, 2007.
18. Homeopatie (manual). Note de curs. Modulul: 1; 2; 3. Coordonator, Dr Doina Pavlovski, 2009, 2010.
19. Jitaru L., Bivol T. IMEDIS (sistem medical intelectual) – un nume pentru medicina viitorului. Sesiunea anuală de comunicări științifice cu participare internațională. Strategii XXI, București, 17-18 aprilie 2008, p. 124-130.
20. Kent J. T. Repertor al Materiei Medice homeopată cu index de cuvinte. Iași: Tehnopress, 2 volume, 2014. 2500 p.
21. Lakhovsky G. The Secret of Life: Electricity, radiation and your body. Los Angeles: Noontide Press, 1992. 198 p.

22. Liboff A. R. Toward an electromagnetic paradigm for biology and medicine. In: The Journal of alternative and complementary medicine, 2004, vol. 10, p. 41-47.
23. Lupuleasa D. Forme farmaceutice homeopate. În: Popovici Iu., Lupuleasa D. Tehnologie farmaceutică, Tratat, Polirom, Iași, 2017, vol. 3. capit. XLII, p. 795-813.
24. Marcello Nicoletti, Fernando Piterà di Clima, Gemmotherapy, and the Scientific Foundations of a Modern Meristemotherapy, Lady Stephenson Library, Newcastle upon Tyne, NE6 2PA, UK, 2020, 465 p. ISBN:1527558738, 9781527558731.
25. McManus M.T, Veit BE eds. Meristematic tissues in plant growth and development. Sheffield: *Sheffield Academic* 2002 p. 301 PMCID: PMC4240383. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4240383/>
26. Mărginean L. ș. a. Obiectivarea și cuantificarea efectului homeopatic prin analiza nonliniară computerizată (Methatron-oberon). Acțiuni energo-informaționale. Sesiunea anuală de comunicări științifice cu participare internațională. Strategii XXI, București, 17-18 aprilie 2008. Editura Universității de Apărare „Carol I”, 2008, p. 52-60.
27. Pavlovschi Doina, Homeopatie. Note de curs, Modulul 1, 2009, p. 52-55.
28. Ponoran Carmen. Fabricația extractului gemoterapic de la Pol Henry până în zilele noastre, 16 martie 2020. Editorial Group: MEDICHUB MEDIA, DOI: 10.26416/FARM.192.1.2020.2903.
29. Popovici I., Lupuleasa D., Ochiuz L. Dicționar farmaceutic. Iași: Polirom, 2014, ed. a 3-ea, 943 p.
30. Prața R., Popescu H. Homeopatia în România: repere istorice. În: Craiova Medicală, 2007, vol. 9 (1), p. 78-80.
31. Trandafir T., Gheorghiu M. Introducere în medicina Vibrațională. București: Dao Psi, 2013, 184 p.
32. Vithoulkas G. Homeopatia – medicina noului mileniu. Iași: Pan Europe, 2002. 226 p.
33. Vithoulkas G. Materia Medica Viva. Iași: Pan Europe, 2005. 2790 p.
34. Vithoulkas G. Essence of Materia Medica. 2014, 224 p.
35. Vithoulkas G. The Science of Homeopathy, Grove Press, USA, 1980. 331 p.
36. Zhalko-Tytarenko G., Lednyiczky S., Topping A. Review of endogenous electromagnetic fields and potential links to life and healing process. Budapest: Hippocampus Institute, 1997.

Surse internet:

<http://destepti.ro/centrii-de-energie-din-practicile-orientale-chakrele>.
<http://jurnalul.ro/paranormal/fizica-cuantica-spirituala-595725.html>
<http://migraineih.blogspot.md/2011/06/corpul-electromagnetic-al-fiintei-umane.html>.
<http://www.bioscalar.eu/en/homeopathics-dynamisations.html>

<http://www.homeopatia.ro/probleme contemp.htm>.
<http://www.hpus.com/>
<http://www.hpus.com/Draft-Guidelines-for-Manufacturing-Homeopathic-Medicines.pdf>.
<http://www.rasfoiesc.com/educatie/biologie/biofizica/Structura-apei87.php>.
<http://www.rezonantavietii.ro>.
<http://www.sciencemag.org/news/2014/09/unesco-host-meeting-controversial-memory-water-research>
<http://www.sciencemed.ro/rayocomp-ps-1000-polar/>
<http://www.scientia.ro>
http://www.torser.com/ro/scientific_base/torsion_fields/torsionfields_theory/default.aspx
<https://apahexagonalablog.wordpress.com/2016/03/15/apa-are-memorie-ipoteze-de-jacques-benveniste-1935-2004/>
<https://apahexagonalablog.wordpress.com/2016/03/20/homeopatia-stiinta-sau-pseudo-stiinta-luc-antoine-montagnier/>.
https://en.wikipedia.org/wiki/North_American_beaver
https://en.wikipedia.org/wiki/Sepia_latimanus
<https://energoprotect.wordpress.com/2010/03/auralayers-small.jpg/>.
<https://energoprotect.wordpress.com/despre-chakre/>.
<https://energoprotect.wordpress.com/despre-chakre/>.
<https://lefo.wikispaces.com/Ciuperca+Adrian+Claudiu-EFECTUL+KIRLIAN>
<https://nutrawiki.org/bufo-rana/>
https://ro.wikipedia.org/wiki/Fisiune_nucleară
<https://ro.wikipedia.org/wiki/Informație>.
https://ro.wikipedia.org/wiki/Numărul_lui_Avogadro
<https://sites.google.com/site/appliedmemwaterresearch/jacques-benveniste>;
<https://sites.google.com/site/biokorinna/structura-moleculei-de-apa>.
<https://theunknowndna.files.wordpress.com/2012/04/arxhttp://www.amed.md/ro/nomenclatoriv-org-pdf-1012-5166-pdf-adobe-acrobat-pro.jpg>
<https://viataverdeviu.ro/fotografii-kirlian-cum-pastram-energia-alimentelor>
<https://www.amazon.co.uk/mia-verit%C3%A0-sulla-memoria-dellacqua/dp/8862290071>
<https://www.cik.ro/ce-este-nano-calciul-din-cochilii-de-stridii/>
<https://www.homeopatie-srh.ro/>
https://www.lesechos.fr/20/08/2004/LesEchos/19226-045-ECH_l-affaire-de-la--memoire-de-l-eau---refait-surface.htm;
<https://www.pinterest.com/pin/719590846680491461/>.
<https://www.retsch.ro/ro/produse/macinare/mojar/rm-200/functii-si-caracteristici/>
www.apparat-oberon.ru
www.electronica-azi.ro
www.mariusradu.ro/homeopatie

www.oberonservice.com

www.sanatate.info.

www.vinland.ro

www.epinions.com.

www.healthnews.com.

www.homeopathy.org.

<http://www.amed.md/ro/nomenclator>

<https://www.homeopatie.ro>

<https://www.mariusradu.ro>

<https://www.materiamedica.info/en/free-materia-medica-books.php>

<https://homeopathyingreece.gr/pdf/lectures-on-homeopathic-materia-medica-kent.pdf>

<https://www.ebooknetworking.net/ebooks/materia-medica-viva-by-george-vithoukaskas.ht>

<https://www.homeopathyplus.com>

<https://www.abchomeopathy.com>

<https://www.homeoint.com> <https://www.google.com/search?q=Mihaela+Gheorghiu+Mecanismele+cuantice+ale+moleculei+apei>

<https://www.britannica.com/science/meristem>

A N E X E

A-1

**European Pharmacopoeia 8th Edition 2014,
Volume 8.0
(Homeopathic preparations. 8.3.)**

Homoeopathic pillules, coated	8.3-4264
Homoeopathic pillules, impregnated	1441
Homoeopathic preparations	8.3-4263 6092

Index

Homoeopathic preparations, Agaricus phalloides for	8.3-4264
Homoeopathic preparations, Allium sativum for	8.2-3981
Homoeopathic preparations, Anacardium for	8.2-3981
Homoeopathic preparations, Apis for	8.2-3983
Homoeopathic preparations, arsenicum album for	8.2-3983
Homoeopathic preparations, aurum chloratum natronatum for ...	8.2-3984
Homoeopathic preparations, barium chloratum for	8.2-3984
Homoeopathic preparations, Belladonna for	8.6-5206
Homoeopathic preparations, cadmium sulfuricum for	8.2-3985
Homoeopathic preparations, calcium iodatum for	8.2-3985
Homoeopathic preparations, Coccus for	8.3-4266
Homoeopathic preparations, Crocus for	8.2-3987
Homoeopathic preparations, cuprum aceticum for	8.2-3988
Homoeopathic preparations, cuprum metallicum for	8.7-5699
Homoeopathic preparations, ferrum metallicum for	8.2-3989
Homoeopathic preparations, heder helix for	1448
Homoeopathic preparations, herbal drugs for	1429
Homoeopathic preparations, hydrastis canadensis for	1449
Homoeopathic preparations, hyoscyamus for	1450
Homoeopathic preparations, hypericum for	1451
Homoeopathic preparations, Ignatia for	8.3-4268
Homoeopathic preparations, kalium bichromicum for	8.2-3990
Homoeopathic preparations, magnesium phosphoricum for	8.2-3991
Homoeopathic preparations, mother tinctures for	8.1-3715
Homoeopathic preparations, Nux-vomica for	8.3-4270
Homoeopathic preparations, petroleum rectificatum for	8.6-5208

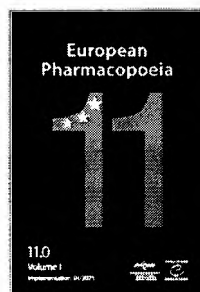
Homoeopathic preparations, pillules for	1441
Homoeopathic preparations, Staphysagria for	8.6-5208
Homoeopathic preparations, sulfur for	1456
Homoeopathic preparations, Urtica dioica for	8.2-3991
Homoeopathic stocks (methods of preparation of) and potentisation.....	8.6-5197
Honey	2403
Honey bee for homoeopathic preparations	8.2-3983

EUROPEAN PHARMACOPOEIA (PH. EUR.) 11TH

Edition (2022_2023)

Monografii de generalități

Homoeopathic pillules, coated	1806
Homoeopathic pillules, impregnated	1806
Homoeopathic preparations	1787
Homoeopathic preparations: introduction	1787
Homoeopathic stocks (methods of preparation of) and potentisation	1790

Noi monografii incluse în; European Pharmacopoeia (Ph. Eur.) 11th Edition (2022-2023)

Homoeopathic preparations

Bryonia for homoeopathic preparations (2490)
Ephedra vulgaris for homoeopathic preparations (2710)
Mandragora for homoeopathic preparations (2840)
Stramonium for homoeopathic preparations (2734)
Ferrum metallicum for homoeopathic preparations (2026)
Hyoscyamus for homoeopathic preparations (2091)

GUIDE FOR THE ELABORATION OF MONOGRAPHS ON HOMOEOPATHIC PREPARATIONS, Edition 2022

European Directorate for the Quality
of Medicines & HealthCare

CONTENTS

INTRODUCTION	8
ELABORATION OF MONOGRAPHS ON HERBAL DRUGS FOR HOMOEOPATHIC PREPARATIONS	10
TITLES.....	10
ENGLISH TITLE	10
LATIN TITLE	11
RAW MATERIAL OR HERBAL DRUG	11
A. DRIED HERBAL DRUGS	12
DEFINITION	12
CHARACTERS.....	12
ORGANOLEPTIC CHARACTERS	12
MACROSCOPIC AND MICROSCOPIC BOTANICAL CHARACTERS	13
IDENTIFICATION	13
MACROSCOPIC BOTANICAL CHARACTERS	13
MICROSCOPIC EXAMINATION	14
THIN-LAYER CHROMATOGRAPHY (TLC) AND HIGH PERFORMANCE THIN-LAYER CHROMATOGRAPHY (HPTLC) FOR IDENTIFICATION	14
<i>TLC or HPTLC PRESCRIBED FOR THE IDENTIFICATION OF THE DRIED HERBAL DRUG</i>	<i>14</i>
<i>TLC PRESCRIBED UNDER TESTS AND IDENTIFICATION</i>	<i>17</i>
LIQUID OR GAS CHROMATOGRAPHY	17
CHEMICAL REACTIONS FOR IDENTIFICATION	17
TESTS	17
FOREIGN MATTER (2.8.2)	17
TEST FOR ADULTERATION	17
LOSS ON DRYING (2.2.32)	18
WATER (2.2.13)	19
TOTAL ASH (2.4.16)	19
ASH INSOLUBLE IN HYDROCHLORIC ACID (2.8.1)	19
BITTERNESS VALUE (2.8.15)	19

SWELLING INDEX (2.8.4)	19
HEAVY METALS (2.4.27)	20
EXTRACTABLE MATTER	20
CONTAMINANT PYRROLIZIDINE ALKALOIDS (2.8.26)	20
AFLATOXINS B1 (2.8.18).....	20
OCHRATOXINS (2.8.22)	21
GAS CHROMATOGRAPHY (2.2.28) OR LIQUID CHROMATOGRAPHY (2.2.29) ...	21
ASSAY	22
LIQUID CHROMATOGRAPHY (2.2.29) AND GAS CHROMATOGRAPHY (2.2.28) ...	22
ULTRAVIOLET AND VISIBLE ABSORPTION	
SPECTROPHOTOMETRY (2.2.25)	23
VOLUMETRIC TITRATION	23
DETERMINATION OF TANNINS IN HERBAL DRUGS (2.8.14)	23
DETERMINATION OF ESSENTIAL OILS IN HERBAL DRUGS (2.8.12)	23
STORAGE	23
B. FRESH HERBAL DRUGS	24
DEFINITION	24
CHARACTERS	24
ORGANOLEPTIC CHARACTERS	24
MACROSCOPIC AND MICROSCOPIC BOTANICAL CHARACTERS	24
IDENTIFICATION	25
MACROSCOPIC BOTANICAL CHARACTERS	25
MICROSCOPIC EXAMINATION	25
TESTS	26
FOREIGN MATTER (2.8.2)	26
TEST FOR ADULTERATION	26
LOSS ON DRYING (2.2.32)	26
MOTHER TINCTURE	27
DEFINITION	27
PRODUCTION	27
CHARACTERS	28
ORGANOLEPTIC CHARACTERS	28
IDENTIFICATION	29
THIN-LAYER CHROMATOGRAPHY (TLC) AND HIGH PERFORMANCE	
THIN-LAYER CHROMATOGRAPHY (HPTLC) FOR IDENTIFICATION	29
LIQUID OR GAS CHROMATOGRAPHY	32
CHEMICAL REACTIONS FOR IDENTIFICATION	32
TESTS	32
RELATIVE DENSITY	32
ETHANOL	32

**LEGE CU PRIVIRE LA MEDICAMENTE
(Proiect, 140-RO_3888_2017)**

Extras

Secțiunea 3.

Medicamente din plante și medicamente homeopate

Definiție: *medicament homeopat* – orice medicament preparat din substanțe denumite remedii homeopatice în conformitate cu o procedură de fabricație homeopatică descrisă în farmacopeea europeană sau, în absența acesteia în farmacopeea recunoscută în Republica Moldova. Un medicament homeopatic poate să conțină mai multe principii.

Articolul 60. Medicamente homeopate

Medicamentele homeopate vor fi subiectul autorizării în conformitate cu Articolul 42-48 din prezenta Lege.

(1) Fără a aduce atingere prevederilor alineatului precedent, medicamentele homeopate pot fi înregistrate printr-o procedură simplificată pentru medicamentele homeopate pentru uz extern sau oral, dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

- a) Nu sunt menționate indicații terapeutice sau date care se referă la astfel de indicații în prospectul însoțitor sau pe eticheta medicamentului homeopat;
- b) Există un grad suficient de diluție pentru a garanta siguranța medicamentului; în particular, medicamentul nu poate conține mai mult de o parte per 10 000 din tinctura mamă sau mai mult de o sutime a celei mai mici doze de substanțe active, utilizate pentru alopatie, ale căror prezență în medicamentele alopatiche rezultă în obligația de a avea o prescripție medicală.

(2) Cererea pentru o procedură simplificată de înregistrare a unui medicament homeopat va conține:

- a) Denumirea științifică sau altă denumire dată în Farmacopeea Europeană (sau altă farmacopee recunoscută de Republica Moldova) a sușei/sușelor homeopate, împreună cu descrierea diferitor metode de administrare, forme farmaceutice și gradul de diluție care urmează a fi înregistrat;
- b) Un dosar care descrie cum se obține și se controlează sușa/sușele homeopate, și justificarea utilizării homeopate ale acestora, pe baza unei bibliografii adecvate;

- c) Dosarul de fabricație și control pentru fiecare formă farmaceutică și o descriere a metodei de diluție și dinamizare;
- d) Autorizația de fabricație pentru medicamentul în cauză;
- e) Copii ale înregistrării sau autorizării obținute pentru același produs medicinal în UE sau alte țări care au aceleași cerințe pentru calitatea, siguranța și eficacitatea medicamentelor homeopate;
- f) Unul sau mai multe modele de ambalaj secundar și de ambalaj primar al medicamentelor care urmează a fi înregistrate;
- g) Date despre stabilitatea medicamentului.

(3) Cererea pentru o procedură simplificată de înregistrare a unui medicament homeopat nu trebuie să fie însoțită de dovezi ale eficacității sale terapeutice.

(4) Cererea pentru o procedură simplificată de înregistrare a unui medicament homeopat nu trebuie să fie însoțită de dovezi de îndeplinire a cerințelor pentru farmacovigilență necesare pentru alte produse medicamentoase.

(5) Pe lângă o inscripție clară „medicament homeopat”, doar următoarele informații particulare vor fi imprimate pe ambalajul secundar și primar și, dacă e necesar, pe prospectul însoțitor al medicamentului homeopat care au fost înregistrate prin procedura simplificată:

- a) Denumirea științifică a sușei sau a sușelor homeopate și indicarea gradului de diluție cu utilizarea simbolurilor farmaceutice; dacă un medicament homeopat conține două sau mai multe sușe homeopate, pe lângă denumirea științifică a sușelor, pe etichetă poate fi indicată denumirea inventată a medicamentului;
- b) Numele și adresa deținătorului autorizației de punere pe piață și, după caz, numele fabricantului;
- c) Forma farmaceutică;
- d) Înscrierea „medicament homeopat fără indicații terapeutice aprobate”;
- e) Calea de administrare și dacă, este necesar, modul de administrare;
- f) Conținutul ambalajului exprimat în greutate, volum sau unități de doze ale produsului medicamentos homeopat;
- g) Data expirării medicamentului homeopat (luna și anul), o avertizare care instruește pacienții să consulte un medic, dacă simptomele nu dispar în timpul utilizării medicamentului homeopat;
- h) O avertizare specială, dacă e necesar;
- i) Distrugerea medicamentului homeopat;
- j) Numărul seriei de fabricație;
- k) Numărul deciziei privind înscrierea în registru a medicamentului homeopat;
- l) Precauții speciale pentru păstrare, dacă sunt.

(6) În mod excepțional, atunci când se face publicitate pentru medicamentele homeopate care au fost înregistrate prin procedura simplificată, se utilizează doar datele specificate în alineatul precedent.

(7) Prevederile prezentei Legi care se referă la comercializarea, fabricarea, distribuirea, importul, controlul calității, farmacovigilență, suspendarea vânzării și retragerea de pe piață și supravegherea produselor medicamentoase se vor aplica corespunzător și medicamentelor homeopate, decât dacă se prevede altfel în prezenta Lege.

(8) Condițiile detaliate, forma și conținutul documentației necesare pentru procedura simplificată de înregistrare a medicamentelor homeopate, pentru modificarea, reînnoirea sau încheierea înregistrării, precum și alte detalii importante se vor determina prin ordinul Ministerului Sănătății.

LUCRARE FUNDAMENTALĂ ÎN CERCETAREA DILUȚIILOR ÎN HOMEOPATIE

Jurgen Schulte și Christian Endler s-au întâlnit în 1990 la o conferință internațională despre structura apei, organizată în sălile de curs ale Universității din Graz (Austria). Dezamăgit de lipsa unei strategii sistematice de cercetare în fizica homeopatiei, Jurgen Schulte a început să lucreze la stabilirea unor standarde de cercetare acceptabile științific în fizica homeopatiei și a încurajat cercetătorii academicieni să stabilească o strategie de cercetare coordonată și concentrată. În 1994, cu ajutorul unor reprezentanți importanți ai comunității internaționale de cercetare, au editat una dintre primele cărți academice interdisciplinare despre „Fundamental Research in Ultra High Dilution and Homoeopathy” care a trecut printr-un proces de arbitru internațional științific riguros înainte de publicare. Datorită ajutorului dedicat al arbitrilor proeminenți (BD Josephson, Laureat Nobel, Cavendish Lab., Cambridge; M Bastide, Facultatea de Farmacie, Universitatea Montpellier; RG Jahn, Aerospace Science, Universitatea Princeton), cartea 1994 a fost rapid considerată o piatră de hotar și un punct de cotitură pentru abordarea științifică a cercetării în „Fundamental Research in Ultra High Dilution and Homoeopathy”. De atunci, comunitatea de cercetare academică a crescut considerabil și au avut loc multe conferințe internaționale. Astăzi, cercetarea în homeopatie urmează să fie acceptată de Uniunea Europeană ca parte a științelor academice, demne de a fi finanțate la nivelul Uniunii Europene; un efort care a durat mulți ani de coordonare a cercetării și de dezvoltare a strategiei de cercetare. În această carte au fost incluse extrase din Strategia de cercetare a Comitetului European pentru Homeopatie (ECH).

Fundamental Research in Ultra High Dilution and Homoeopathy

Jurgen Schulte and P. Christian Endler (Eds.)

Springer Science+Business Media B.V.

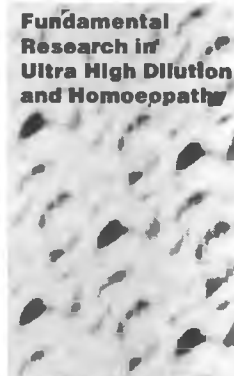
[https://link.springer.com/
book/10.1007/978-94-011-5878-7](https://link.springer.com/book/10.1007/978-94-011-5878-7)

Capitolele lucrării:

Jurgen Schulte, P. Christian Endler. *Fundamental research in ultra high dilution and homoeopathy.* 1998, Springer Science+Business Media

LUCRARE FUNDAMENTALĂ ÎN CERCETAREA DILUȚIILOR ÎN HOMEOPATIE

Jurgen Schulte și Christian Endler s-au întâlnit în 1990 la o conferință internațională despre structura apei, organizată în sălile de curs ale Universității din Graz (Austria). Dezamăgit de lipsa unei strategii sistematice de cercetare în fizica homeopatiei, Jurgen Schulte a început să lucreze la stabilirea unor standarde de cercetare acceptabile științific în fizica homeopatiei și a încurajat cercetătorii academicieni să stabilească o strategie de cercetare coordonată și concentrată. În 1994, cu ajutorul unor reprezentanți importanți ai comunității internaționale de cercetare, au editat una dintre primele cărți academice interdisciplinare despre „Fundamental Research in Ultra High Dilution and Homoeopathy” care a trecut printr-un proces de arbitru internațional științific riguros înainte de publicare. Datorită ajutorului dedicat al arbitrilor proeminenți (BD Josephson, Laureat Nobel, Cavendish Lab., Cambridge; M Bastide, Facultatea de Farmacie, Universitatea Montpellier; RG Jahn, Aerospace Science, Universitatea Princeton), cartea 1994 a fost rapid considerată o piatră de hotar și un punct de cotitură pentru abordarea științifică a cercetării în „Fundamental Research in Ultra High Dilution and Homoeopathy”. De atunci, comunitatea de cercetare academică a crescut considerabil și au avut loc multe conferințe internaționale. Astăzi, cercetarea în homeopatie urmează să fie acceptată de Uniunea Europeană ca parte a științelor academice, demne de a fi finanțate la nivelul Uniunii Europene; un efort care a durat mulți ani de coordonare a cercetării și de dezvoltare a strategiei de cercetare. În această carte au fost incluse extrase din Strategia de cercetare a Comitetului European pentru Homeopatie (ECH).

Fundamental Research in Ultra High Dilution and Homoeopathy

Jurgen Schulte and P. Christian Endler (Eds.)
Springer Science+Business Media, B.V.

[https://link.springer.com/
book/10.1007/978-94-011-5878-7](https://link.springer.com/book/10.1007/978-94-011-5878-7)

Capitolele lucrării:

Jurgen Schulte, P. Christian Endler. *Fundamental research in ultra high dilution and homoeopathy.* 1998, Springer Science+Business Media

Dordrecht: ISBN 978-94-010-6484-2; ISBN 978-94-011-5878-7 (eBook);
DOI 10.1007/978-94-011-5878-7

Front Matter Pages 1-2

Jurgen Schulte, Christian Endler Fundamental Research in Ultra High Dilution and Homoeopathy, Pages 3-7

Jurgen Schulte, Christian Endler Fundamental Concepts and Practical Application of Homoeopathy, Pages 9-18

Fred Wiegant, Dick Koster, Ton Nicolai A Strategy for Research into Homoeopathy, Pages 19-43

Jurgen Schulte Bio-Information between Quantum and Continuum Physics. The Mesoscopic Picture, Pages 45-68

Mae-Wan Ho Bioenergetics and the Coherence of Organisms, Pages 69-88

E. Del Giudice, G. Preparata Coherent Electrodynamics in Water, Pages 89-103

Paolo Bellavite, Andrea Signorini Pathology, Complex Systems, and Resonance, Pages 105-116

K. W. Kratky Interactivity, Feedback and Chaos Control, Pages 117-125

Paolo Bellavite, Andrea Signorini Biological Effects of Electromagnetic Fields, Pages 127-142

Waltraud Pongratz, Andrea Nograsek, Christian Endler Highly Diluted Agitated Silver Nitrate and Wheat Seedling Development Effect Kinetics of a Process of Successive Agitation Phases, Pages 143-154

P. C. Endler, C. Heckmann, E. Lauppert, W. Pongratz, J. Alex, D. Dieterle et al. The Metamorphosis of Amphibians and Information of Thyroxin Storage Via the Bipolar Fluid Water and on a Technical Data Carrier; Transference Via an Electronic Amplifier, Pages 155-187

Christian Endler Fundamental Research into High Dilution Effects. A Classification of Non-Clinical Research Topics, Pages 189-213

R. Van Wijk, F. A. C. Wiegant Stimulation of Cellular Defence and Recovery by Subharmful Doses of Toxicants the Homologous Component of the Similia Principle, Pages 215-228

Madeleine Bastide. Information and Communication in Living Organisms, Pages 229-239

Klaus Linde. Are the Clinical Effects of Homoeopathy Placebo Effects? Reviewing the Evidence on Homoeopathy, Pages 241-251

Back Matter, Pages 253-261

REMEDII HOMEOPATE AUTORIZATE ÎN ROMÂNIA

*Autorizație de punere pe piață nr. 17/2007/01-02
medicamente homeopatice unitare*

Sușe homeopate:

1. Achillea millefolium TM	35. Chelidonium majus TM
2. Aconitum napellus TM	36. ChinaTM=D I
3. Acorus calamus TM =D I	37. Clematis erecta TM
4. Aesculus hippocastanum TM	38. Cola acuminata TM =D1
5. Agnus castusTM=DI	39. Colchicum autumnale TM
6. Ailanthus glandulosa TM	40. Convallaria majalis TM 41
7. Alfalfa (Medicago sativa) TM	41. Crataegus oxyacantha TM
8. Allium cepaTM	42. Crocus sativus TM =D1
9. Allium sativum TM	43. DamianaTM=D 1
10. Anacardium orientale TM =DI	44. Delphinium consolida TM
11. Anagallis arvensis TM	45. Digitalis purpurea TM
12. Anamirta cocculus TM =D1	46. Drosera TM
13. Amygdalae amarae TM =D I	47. Echinacea angustifolia TM
14. Angelica archangelica TM =DI	48. Echinacea purpurea TM
15. Apis mellifica TM =DI	49. Equisetum arvense TM
16. Aquilegia vulgaris TM	50. Erigeron canadensis TM
17. Arnica montana TM =D 1	51. Eupatorium perfoliatum TM
18. Artemisia abrotanum TM	52. Euphorbia cyparissias TM
19. Artemisia absinthium TM	53. Euphrasia officinalis TM
20. Artemisia vulgaris TM	54. Flori de piedra TM =D1
21. Asparagus officinalis TM	55. Fumaria officinalis TM
22. Atropa belladonna TM	56. Gentiana lutea TM
23. Avena sativa TM	57. Gingko biloba TM
24. Bellis perennis TM	58. Ginseng TM =D1
25. Berberis vulgaris TM =D I	59. GuaranaTM=D1
26. Betula verrucosa TM	60. Hamamelis virginiana TM
27. Bryonia alba TM	61. Hedera helix TM
28. Cactus grandiflorus TM	62. Hemiaria glabra TM
29. Calendula officinalis TM	63. Humulus lupulus TM
30. Calluna vulgaris TM	64. Hydrastis canadensis TM =D1
31. Capsella bursa- pastoris TM	65. Ignatia amara TM =D1
32. Carduus benedictus TM	66. Juniperus communis TM
33. Cetraria islandica TM =DI	67. Juniperus sabina TM
34. Chamomilla TM	68. Lavandula angustifolia TM

69. <i>Ledum palustre</i> TM =D1	86. <i>Solidago virgaurea</i> TM
70. <i>Luffa operculata</i> TM =D1	87. <i>Spigelia anhelmia</i> TM =D1
71. <i>Lycopus europaeus</i> TM	88. <i>Symphyturn officinalis</i> TM
72. <i>Melilotus officinalis</i> TM	89. <i>Thuja occidentalis</i> TM
73. <i>Paeonia officinalis</i> TM	90. <i>Thymus serpyllium</i> TM
74. <i>Passiflora incamata</i> TM	91. <i>Thymus vulgaris</i> TM
75. <i>Pilocarpus jaborandi</i> TM =D1	92. <i>Tussilago farfara</i> TM
76. <i>Polygonum hydropiper</i> TM	93. <i>Urtica dioica</i> TM
77. <i>Potentilla anserina</i> TM	94. <i>Uva ursi</i> TM
78. <i>Raphanus sativus</i> TM	95. <i>Vaccinium myrtillus</i> TM
79. <i>Rhamnus frangula</i> TM	96. <i>Valeriana officinalis</i> TM=D1
80. <i>Rumex crispus</i> TM	97. <i>Verbascum thapsiforme</i> TM
81. <i>Ruta raveolens</i> TM	98. <i>Vinca minor</i> TM
82. <i>Salvia officinalis</i> TM	99. <i>Vincetoxicum officinale</i> TM
83. <i>Sambucus nigra</i> TM	100. <i>Viola tricolor</i> TM
84. <i>Serenoa repens</i> TM	101. <i>Viscum album</i> TM
85. <i>Solanum dulcamara</i> TM	

Lista medicamentelor homeopate autorizate în Republica Moldova

(extras din Nomenclatorul de stat, reactualizat la data de 11.02.2025)

(<http://www.amed.md/ro/nomenclator>)

Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza / Volum	Ambalajul	Producătorul	Țara	Nr. de înreg.	Data înreg.
Proproten-100	Comprimate de supt		N20; N20×2; N20×5	FȘP Materia Medica Holding SRL	Rusia	20959	28.07.2014
Kindinorm	Granule	10 g	NI	Deutsche Homöopathie-Union DHU-Arzneimittel GmbH & Co. KG	Germania	22780	09.09.2016
Cinnabsin	Comprimate		N20×5	Deutsche Homöopathie-Union DHU-Arzneimittel GmbH & Co. KG	Germania	22774	09.09.2016
Euphorbium compositum SN	Spray nazal, Soluție	20 ml	NI	Biologische Heilmittel Heel GmbH	Germania	20831	25.06.2014
Dormikind	Comprimate		N150	Deutsche Homöopathie-Union DHU-Arzneimittel GmbH & Co. KG	Germania	22776	09.09.2016
Viburcol®	Supozitoare		N6×2	Biologische Heilmittel Heel GmbH	Germania	22445	16.06.2016
Guna®-Cough	Soluție orală	150 ml	NI	GUNA S.p.a.	Italia	21676	23.04.2015
Guna®-Mood	Picături orale, soluție	30 ml	NI	GUNAS.p.a.	Italia	21483	22.01.2015
Anaferon	Comprimate de supt	0,003 g	N20	FȘP Materia Medica Holding SRL	Rusia	22330	18.04.2016
Anaferon Kids	Comprimate de supt	0,003 g	N20; N20×2; N20×5	FȘP Materia Medica Holding SRL	Rusia	24209	05.01.2018
Dysmenorm	Comprimate		N80	Deutsche Homöopathie-Union DHU-Arzneimittel GmbH & Co. KG	Germania	22777	09.09.2016
Traumeel® S	Soluție injectabilă	2,2 ml	N5; N10; N100	Biologische Heilmittel Heel GmbH	Germania	22761	09.09.2016
Traumeel® S	Comprimate		N50	Biologische Heilmittel Heel GmbH	Germania	22556	27.07.2016
Traumeel® S	Cremă	50 g	N1	Biologische Heilmittel Heel GmbH	Germania	22627	09.09.2016

Tonsilotren	Comprimate		N20×3 N20×3	Alpen Pharma GmbH	Germania	27404	27.12.2021
Zeel® T	Soluție injectabilă	2 ml	N5×2; N5×20	Biologische Heilmittel Heel GmbH	Germania	22446	16.06.2016
Zeel® T	Cremă	50 g	N1	Biologische Heilmittel Heel GmbH	Germania	22628	09.09.2016
Zeel® T	Comprimate		N50	Biologische Heilmittel Heel GmbH	Germania	22763	09.09.2016
Arnica-Heel®	Picături orale, soluție	30 ml	N1	Biologische Heilmittel Heel GmbH	Germania	21116	01.10.2014
Lymphomyosot®	Picături orale, soluție	30 ml	N1	Biologische Heilmittel Heel GmbH	Germania	21118	01.10.2014
Lymphomyosot® N	Soluție injectabilă	1,1 ml	N5; N5×20	Biologische Heilmittel Heel GmbH	Germania	22760	09.09.2016
Bronchalis-Heel®	Comprimate		N50	Biologische Heilmittel Heel GmbH	Germania	22969	10.10.2016
Influcid	Comprimate		N20×3	Deutsche Homöopathie-Union DHU-Arzneimittel GmbH & Co. KG	Germania	22779	09.09.2016
Dentokind	Comprimate		N150	Deutsche Homöopathie-Union DHU-Arzneimittel GmbH & Co. KG	Germania	22775	09.09.2016
Immunokind	Comprimate		N150	Deutsche Homöopathie-Union DHU-Arzneimittel GmbH & Co. KG	Germania	22778	09.09.2016
Nervoheel®	Comprimate		N50	Biologische Heilmittel Heel GmbH	Germania	20833	25.06.2014
Berberis-Homaccord®	Picături orale, Soluție	30 ml	N1	Biologische Heilmittel Heel GmbH	Germania	23193	05.01.2017
Vertigoheel®	Comprimate		N50	Biologische Heilmittel Heel GmbH	Germania	20834	25.06.2014
Citomix™	Granule homeopate	4 g	N2	GUNA S.p.a.	Italia	24613	18.05.2018
Guna®-Bowel	Picături orale homeopate	30 ml	N1	GUNA S.p.a.	Italia	19850	16.09.2013
Guna®-Liver	Granule homeopate	4 g	N2	GUNA S.p.a.	Italia	23278	20.02.2017
Guna®-Lympho	Picături orale homeopate	30 ml	N1	GUNA S.p.a.	Italia	19851	16.09.2013
Guna®-Matrix	Picături orale homeopate	30 ml	N1	GUNA S.p.a.	Italia	23344	30.03.2017
Guna®-OralSpray	Spray bucofaringian	50 ml	N1	GUNA S.p.a.	Italia	23919	31.10.2017
Guna®-SinusNose Spray	Spray nazal, Soluție	30 ml	N1	GUNA S.p.a.	Italia	24017	16.11.2017
Afala	Comprimate de supt		N20; N20×2; N20×5	FȘP Materia Medica Holding SRL	Rusia	21141	01.10.2014
Artrofoon	Comprimate de supt		N20; N20×2; N20×5	FȘP Materia Medica Holding SRL	Rusia	21142	01.10.2014

Ergoferon	Comprimate		N20; N20×2; N20×5	FȘP Materia Medica Holding SRL	Rusia	22905	10.10.2016
Impaza	Comprimate de supt	0,003 g	N20; N20×2; N20×5	FȘP Materia Medica Holding SRL	Rusia	24047	16.11.2017
Rengalin	Comprimate de supt		N10; N10×2; N10×5	FȘP Materia Medica Holding SRL	Rusia	23524	09.06.2017
Tenoten	Comprimate de supt	0,003 g	N20; N20×2	FȘP Materia Medica Holding SRL	Rusia	28023	04.08.2022
Tenoten pentru copii	Comprimate de supt	0,003 g	N20; N20×2; N20×5	FȘP Materia Medica Holding SRL	Rusia	24818	31.07.2018
Angin-Heel® SD	Comprimate		N50	Biologische Heilmittel Heel GmbH	Germania	23677	13.07.2017
Coenzyme compositum	Soluție injectabilă	2,2 ml	N5; N5×20	Biologische Heilmittel Heel GmbH	Germania	22755	09.09.2016
Discus compositum	Soluție injectabilă	2,2 ml	N5; N5×20	Biologische Heilmittel Heel GmbH	Germania	22756	09.09.2016
Echinacea compositum SN	Soluție injectabilă	2,2 ml	N5; N10; N100	Biologische Heilmittel Heel GmbH	Germania	22757	09.09.2016
Engystol®	Comprimate		N50	Biologische Heilmittel Heel GmbH	Germania	22758	09.09.2016
Engystol®	Soluție injectabilă	1,1 ml	N5; N5×2; N5×20	Biologische Heilmittel Heel GmbH	Germania	23678	13.07.2017
Gastricumeel®	Comprimate sublinguale		N50	Biologische Heilmittel Heel GmbH	Germania	21117	01.10.2014
Glyoxal compositum	Soluție injectabilă	2,2 ml	N5; N5×2; N5×20	Biologische Heilmittel Heel GmbH	Germania	23679	13.07.2017
Gripp-Heel®	Comprimate		N50	Biologische Heilmittel Heel GmbH	Germania	23680	13.07.2017
Gynacoheel®	Picături orale, soluție	30 ml	N1	Biologische Heilmittel Heel GmbH	Germania	20832	25.06.2014
Hepeel	Comprimate		N50	Biologische Heilmittel Heel GmbH	Germania	22759	09.09.2016
Hepeel N	Soluție injectabilă	1,1 ml	N5; N 5×2; N5×20	Biologische Heilmittel Heel GmbH	Germania	23681	13.07.2017
Metro-Adnex-Injeel®	Soluție injectabilă	1,1 ml	N5; N5×2; N5×20	Biologische Heilmittel Heel GmbH	Germania	23682	13.07.2017
Mucosa compositum	Soluție injectabilă	2,2 ml	N5; N5×2; N5×20	Biologische Heilmittel Heel GmbH	Germania	22970	10.10.2016
Nuxvomica-Homaccord®	Picături orale, Soluție	30 ml	N1	Biologische Heilmittel Heel GmbH	Germania	21192	31.10.2014

Ovarium compositum	Soluție injectabilă	2,2 ml	N5; N5×2; N5×20	Biologische Heilmittel Heel GmbH	Germania	23683	13.07.2017
Placenta compositum	Soluție injectabilă	2,2 ml	N5; N5×2; N5×20	Biologische Heilmittel Heel GmbH	Germania	23684	13.07.2017
Reneel®NT	Comprimate		N50	Biologische Heilmittel Heel GmbH	Germania	22444	16.06.2016
Testis compositum	Soluție injectabilă	2,2 ml	N5; N5×2; N5×20	Biologische Heilmittel Heel GmbH	Germania	23685	13.07.2017
Ubichinon compositum	Soluție injectabilă	2,2 ml	N5; N5×20	Biologische Heilmittel Heel GmbH	Germania	22762	09.09.2016
Oscillococcinum	Granule homeopate	1g	N3; N6 N30	Boiron	Franța	28646	01.11.2022
Osteobios™	Picături orale homeopate	30 ml	N1	GUNA S.p.a.	Italia	24925	13.09.2018
Arnica+	Cremă	50 g	N1	HomeocanInc	Canada	20256	27.01.2014
CalmKids 0-9	Sirop	100 ml	N1	HomeocanInc	Canada	20112	31.12.2013
Colickids 0-9	Picături orale homeopate	25 ml	N1	HomeocanInc	Canada	19876	11.10.2013
CoughandColdkids 0-9	Sirop	100 ml	N1	HomeocanInc	Canada	20257	27.01.2014
EaracheKids 0-9	Picături orale homeopate	25 ml	N1	HomeocanInc	Canada	19877	11.10.2013
TeethingKids 0-9	Picături orale homeopate	25 ml	N1	HomeocanInc	Canada	19878	11.10.2013
AlpeKid®Dento	comprimate		N30 N30*2 N150	Alpen Pharma GmbH	Germania	27315	29.11.2021
AlpeKid®Dormi	comprimate	15 mg/ 15 mg/ 20 mg	N30*2 N150	Alpen Pharma GmbH	Germania	27316	29.11.2021
AlpeKid®Immuno	comprimate		N30*2 N150	Alpen Pharma GmbH	Germania	27313	29.11.2021
AlpeKid®Norma	granule	20g 10g	N1	Alpen Pharma GmbH	Germania	27312	29.11.2021
Divaza	Comprimate de supt		N20×5 N20 N20×2	FSP Materia Medica Holding SRL	Rusia	29082	26.05.2023
Eubioflor™	Picături orale homeopate	30 ml	N1	GUNA S.p.a.	Italia	25047	29.10.2018

Euphorbium compositum® SN	spray nazal, soluție	20 ml	N1	Biologische Heilmittel Heel GmbH	Germania	25701	01.08.2019
Gastritol	Picături orale, soluție	100 ml 20 ml 50 ml	N1	Alpen Pharma GmbH	Germania	25466	04.04.2019
Guna®-Fem	picături orale homeopate	30 ml	N1	GUNA S.p.a.	Italia	24924	13.09.2018
Guna®-Flam	picături orale homeopate	30 ml	N1	GUNA S.p.a.	Italia	24799	31.07.2018
Guna®-Kidney	picături orale homeopate	30 ml	N1	GUNA S.p.a.	Italia	25048	29.12.2022
Influcid®	comprimate		N20×3 N20×2	Alpen Pharma GmbH	Germania	27182	07.10.2021
Klimaxan	comprimate de supt		N20 N20×2	FȘP Materia Medica Holding SRL	Rusia	25689	01.08.2019
Kolofort	comprimate de supt		N20 N20×2 N20×5	FȘP Materia Medica Holding SRL	Rusia	25515	26.04.2019
Micox	picături orale homeopate	30 ml	N1	GUNA S.p.a.	Italia	25049	29.10.2018
Prostamed	comprimate masticabile		N60 N120 N200	Alpen Pharma GmbH	Germania	25469	04.04.2019
Rengalin	soluție orală	0,12 g* / 0,12 g* / 0,12 g* / 100 ml	N1	FȘP Materia Medica Holding SRL	Rusia	25972	05.12.2019

**Subiectele pentru efectuarea lucrului individual
(lucrări de curs):**

1. PRODUSELE HOMEOPATE COMPLEXE GUNA

GUNA-ALLERGY-PREV	GUNA-MOOD (SEPIA COMPOSITUM)
GUNA-ALLERGY-TREAT	GUNA-NECK
GUNA-AWARENESS	GUNA-THORACIC
GUNA-BOWEL	GUNA-LUMBAR
GUNA-CELL	GUNA-HANDFOOT
GUNA-ARTHRO	GUNA-HIP
GUNA-COUGH (HOMEOTOX)	GUNA-KNEE
GUNA-DERMO	GUNA-POLYARTHRITIS
GUNA-DIGEST	GUNA-MUSCLE
GUNA-DIZZY	GUNA-NEURAL
GUNA-FEM	GUNA-ARTHRO
GUNA-FLAM	GUNA-TRAUMA
GUNA-HEMORROIDS	GUNA-ISCHIAL
GUNA-HYPERTENSION	GUNA-SHOULDER
GUNA-KIDNEY	ENDOCRINOTOX NR.26
GUNA-LIVER	ENDOTOX Nr 5
GUNA-LYMPHO	METATOX 1
GUNA-MALE	METATOX 2
GUNA-PMS	METATOX 3
GUNA-PROSTATE	METATOX 4
GUNA-REACT	GUNA -RHINO NOSE SPRAY
GUNA-RHINO NOSE SPRAY	GUNA -SINUS NOSE SPRAY
GUNA-SINUS NOSE SPRAY	MICOX
GUNA-SLEEP	IPER G
GUNA-SPASM	EUBIOFLOR
GUNA-STOMACH	GUNA DIUR
GUNA-TONSILS	MENYANTHES COMPOSITUM
GUNA-TRAUMA	START
GUNA-VIRUS	

2.PRODUSELE COMPLEXE FLOWERPLEX

FLOWERPLEX No.1 (puritate spirituală)

FLOWERPLEX No.2 (flux de energie)

FLOWERPLEX No.3 (uitarea cazului)

FLOWERPLEX No.4 (ciakra inimii)

FLOWERPLEX No.5 (protejarea bioenergiei)
FLOWERPLEX No.6 (energia internă)
FLOWERPLEX No.7 (vocea interioară)
FLOWERPLEX No.8 (spiritualitatea feminină)
FLOWERPLEX No.9 (spiritualitatea masculină)
FLOWERPLEX No.10 (corpul eteric)
FLOWERPLEX No.11 (sexualitatea)
FLOWERPLEX No.12 (energia Kundalinî)
FLOWERPLEX No.13 (meditație)
FLOWERPLEX No.14 (cosmos)
FLOWERPLEX No.15 (pământesc)
FLOWERPLEX No.16 (echilibrul culorilor)
FLOWERPLEX No.17 (noi speranțe)
FLOWERPLEX No.18 (pozitivitate)
FLOWERPLEX No.19 (aprobare)
FLOWERPLEX No.20 (apropiere)
FLOWERPLEX No.21 (armonie)
FLOWERPLEX No.22 (molicune)
FLOWERPLEX No.23 (acord)
FLOWERPLEX No.24 (bucurie)
FLOWERPLEX No.25 (echilibrul intern)
FLOWERPLEX No.26 (căldură)
FLOWERPLEX No.27 (relaxare)
FLOWERPLEX No.28 (atașament emoțional)
FLOWERPLEX No.29 (noi direcții)
FLOWERPLEX No.30 (modele schimbătoare)
FLOWERPLEX No.31 (schimbări de viață)
FLOWERPLEX No.32 (acomodare)
FLOWERPLEX No.33 (revizuire)
FLOWERPLEX No.34 (gânduri clare)
FLOWERPLEX No.35 (perspicacitate)
FLOWERPLEX No.36 (comunicativitate)
FLOWERPLEX No.37 (punct decisiv)
FLOWERPLEX No.38 (abilități psihice)
FLOWERPLEX No.39 (armonia sufletului și a trupului)
FLOWERPLEX No.40 (echilibrul minții și al corpului)
FLOWERPLEX No.41 (amintiri curate)
FLOWERPLEX No.42 (motivare)
FLOWERPLEX No.43 (intuiție)
FLOWERPLEX No.44 (energie creativă)

FLOWERPLEX No.45 (influență)
FLOWERPLEX No.46 (punctualitate)
FLOWERPLEX No.47 (acceptarea responsabilității)
FLOWERPLEX No.48 (rezistență)
FLOWERPLEX No.49 (eliminarea energiei fricii)
FLOWERPLEX No.50 (eliminarea energiei fricii)
FLOWERPLEX No. 51 (armonie urbană)
FLOWERPLEX No.52 (maternitate fericită)
FLOWERPLEX No.53 (travaliu calm)
FLOWERPLEX No.54. (liniște nou-născută)
FLOWERPLEX No.55. (o nouă viață seninătate)
FLOWERPLEX No.56. (copilul interior)
FLOWERPLEX No.57. (pacea interioară)
FLOWERPLEX No.58. (liniște sufletească)
FLOWERPLEX No.59. (lăsând drumul)
FLOWERPLEX No.60 (un sentiment de libertate)
FLOWERPLEX No.61. (iertarea)
FLOWERPLEX No.62. (fidei cu sine)
FLOWERPLEX No.63 (încredere)
FLOWERPLEX No.64 (mândrie)
FLOWERPLEX No.65. (stima de sine)
FLOWERPLEX No.66 (confort)
FLOWERPLEX No.67. (încurajare)
FLOWERPLEX No.68. (flexibilitate)
FLOWERPLEX No.69. (primul ajutor)
FLOWERPLEX No.70. (dragoste în interior)

3. PRODUSELE HOMEOPATE COMPLEXE HEEL

Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Ambalaj	Nr. certificatului de înregistrare în R. Moldova
1. Angin-Heel® SD	Comprimate sublinguale	Nº 50	18005
2. Arnica-Heel®	Picături orale, soluție	30	14695
3. Berberis-Homaccord®	Picături orale, soluție	Nº 50	15417
4. Bronchalis-Heel®	Comprimate sublinguale	Nº 50	15190
5. Coenzyme compositum	Soluție injectabilă	N5; N5×20/2,2	16493
6. Discus compositum	Soluție injectabilă	N5; N5×20/2,2	16494
7. Echinacea compositum S	Soluție injectabilă	N5; N5×20/2,2	16495
8. Engystol	Comprimate sublinguale	Nº 50	16496

Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Ambalaj	Nr. certifi- catului de înregis- trare în R. Moldova
9. Engystol®	Soluție injectabilă	N5; N5×20/1,1	18006
10. Euphorbium compositum SN	Spray nazal, soluție	20	14289
11. Gastricumeel®	Comprimate sublinguale	Nº 50	14290
12. Glyoxal compositum	Soluție injectabilă	N5; N5×20/2,2	18166
13. Gripp-Heel®	Comprimate sublinguale	Nº 50	18007
14. Gynacoheel®	Picături orale, soluție	30	14291
15. Hepeel	Comprimate sublinguale	Nº 50	16497
16. Hepeel N	Soluție injectabilă	Nº 50	18008
17. Lymphomyosot N	Soluție injectabilă	N5; N5×20/1,1	16498
18. Lymphomyosot®	Picături orale, soluție	30	14444
19. Metro-Adnex-Injeel®	Soluție injectabilă	N5; N5×20/1,1	18009
20. Mucosa compositum	Soluție injectabilă	N5; N5×20/2,2	14292
21. Nervoheel®	Comprimate sublinguale	Nº 50	14293
22. Nux vomica-Homaccord®	Picături orale, soluție	30	14874
23. Ovarium Compositum	Soluție injectabilă	2,2 / N5	18167
24. Placenta Compositum	Soluție injectabilă	2,2 / N5	18168
25. Reneel® NT	Comprimate sublinguale	Nº 50	17010
26. Testis Compositum	Soluție injectabilă	2,2 / N5	18169
27. Traumeel® S	Soluție injectabilă	N5; N5×20/2,2	13972
28. Traumeel® S	Comprimate sublinguale	Nº 50	14174
29. Traumeel® S	Unguent	50 g	14446
30. Ubichinon compositum	Soluție injectabilă	N5; N5×20/2,2	16499
31. Vertigoheel®	Comprimate sublinguale	Nº 50	14175
32. Viburcol®	Supozitoare	N6×2	14294
33. Zeel® T	Comprimate sublinguale	Nº 50	14176
34. Zeel® T	Unguent	50 g	14447
35. Zeel® T	Soluție injectabilă	N5; N5×20/2	13973

4. PRODUSELE POLYGEMMA (producător Plantextract, România)

Polygemma 1 – Stomac

Polygemma 2 – Cai Biliare

Polygemma 3 – Tuse

Polygemma 4 – Sinusuri

Polygemma 5 – Cavitate Bucală și Gât

Polygemma 6 – Varice, Hemoroizi

Polygemma 7 – Căi Urinare

Polygemma 8 – Astenie Psiho-Fizică și Memorie
Polygemma 9 – Femei 50+
Polygemma 9 – Antiaging femei
Polygemma 10 – Bărbați 50+
Polygemma 10 – Antiaging bărbați
Polygemma 11 – Ficat detoxifiere
Polygemma 12 – Rinichi detoxifiere
Polygemma 12 – Rinichi detoxifiere
Polygemma 13 – Piele detoxifiere
Polygemma 14 – Articulații detoxifiere
Polygemma 15 – Intestin detoxifiere
Polygemma 16 – Plămâni
Polygemma 17 – Imunitate
Polygemma 18 – Colesterol
Polygemma 19 – Glicemie
Polygemma 20 – Premenstrual
Polygemma 21 – Dinți, gingii
Polygemma 22 – Imunitate și Vitalitate
Polygemma 23 – Cardio
Polygemma 23 – Cardio
Polygemma 24 – Ginkgo Memorie
Polygemma 25 – Somn Ușor
Polygemma 26 – Alergii
Polygemma 27 – Prostată

Model de scriere a lucrării de curs

Foaie de titlu pentru lucrarea de curs (lucrul individual)

**UNIVERSITATEA DE STAT DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE
„NICOLAE TESTEMIȚANU”**

FACULTATEA DE FARMACIE

**CATEDRA
de tehnologie a medicamentelor**

TEHNOLOGIE FARMACEUTICĂ HOMEOPATĂ

**Lucrare de curs
(lucrul individual)**

**Tema: Examinarea medicamentului homeopat complex
și Polygemma**

Guna-matrix;
Traumel S. 50, comprimate HELL
Guna Flower Plex No.2 (Energy Flow) – Drops;
Polygemma nr. 19 -Glicemie

Anul 5

Grupa_____

Nume, Prenume (student)_____

Chișinău, 202__

1. GUNA-MATRIX

(producător Guna-Laboratories, Italia)

Conținutul lucrării:

1. Denumirea subiectelor
2. Descrierea produsului (ex. Guna Matrix)
 - 2.1. Compoziție
 - 2.2. Prospectul
 - 2.3. Materia primă (sușe homeopate) din care au fost obținute diluțiile homeopate după origine.
 - 2.3.1. Materie primă de origine vegetală
 - 2.3.2. Materie primă de origine chimică (minerale)
 - 2.3.3. Organe sau părți de organe de origine animală sau umană (sarcode), secreții, enzime, hormoni etc. (nozode).
3. Gruparea diluțiilor homeopate după acțiuni
4. Descrierea botanică a unui produs de origine vegetală (ex. Thuja occidentalis)
5. Descrierea produsului vegetal după Materia Medica Homeopatica (ex. Thuja occidentalis)
6. Tehnologia de preparare a tincturii mamă (ex. Thuja occidentalis, sușă botanică proaspătă).
7. Prepararea unei diluții după prescripție (ex. Thuja occidentalis, diluția 6X (6 DH).
8. Descrierea fluxului tehnologic.
9. Descrierea produselor homeopatice complexe: Traumel S. 50, comprimate HELL; Guna Flower Plex No.2 (Energy Flow) – Drops; Polygema Nr. 19 – glicemie.

1. SUBIECTELE PENTRU LUCRUL INDIVIDUAL: TRAUMEL S. 50, COMPRI-MATE HELL; GUNA FLOWER PLEX NO.2 (ENERGY FLOW) – DROPS; POLYGEMA NR. 19 – GLICEMIE.

2. PRODUSUL HOMEOPAT COMPLEX GUNA-MATRIX

2.1. COMPOZIȚIE:

Active ingredients & Purposes:

1. Ascorbic acid 4X___Antioxidant
2. Conjunctiva tissue 6X___Detoxification
3. Dehydroepiandrosteron 6X___Hormonal Support
4. DL-malic acid 6X___Promote Cell Metabolism
5. Fucus vesiculosus 4X___Detoxification
6. Histidine 4X___Anti-inflammatory
7. Hyaluronidase 6X___Anti-inflammatory
8. Interleukin 6 4C___Immune Support
9. Lacticum acidum 4X___Antioxidant

10. Lymphatic vessel 6X___Immune Support
11. Nadidum 6X___Metabolic Support
12. Natrium oxalaceticum 6X___Antioxidant
13. Natrium pyruvicum 6X___Antioxidant
14. Phenylalanine 4X___Improve Concentration
15. Prolactin 6X___Immune Support
16. Pyrogenium 12X___Anti-inflammatory
17. Sodium sulfate 6X, 8X, 12X, 30X, 200X___Antioxidant
18. Thuja occidentalis 6X, 8X, 12X, 30X, 200X___Detoxification
19. Trichinoyl phosphate 6X___Antioxidant
20. Tyrosine 4X___Immune Support*

2.2. PROSPECTUL GUNA-MATRIX picături orale, Guna (Italia)

100 ml picături orale conțin:

- Acidum lacticum 3DH — 1,831 ml,
- Ascorbic acid 2DH — 18,305 ml,
- Phenylalanine 2DH — 18,305 ml,
- Histidine 2DH — 18,305 ml,
- Tyrosine 2DH — 20,92 ml,
- Conjunctiva tissue suis 6DH — 0,183 ml,
- DL Malic acid 6DH — 0,183 ml,
- Dehydroepiandrosteron 6DH — 0,183 ml,
- Fucus vesiculosus 3DH — 18,305 ml,
- Hyaluronidase 6DH — 0,183 ml,
- Interleukin 6 4CH — 0,183 ml,
- Lymphatic vessel suis 6DH — 0,183 ml,
- Natrium pyruvicum 6DH— 0,183 ml,
- Natrium sulphuricum 12DH — 0,183 ml,
- Natrium sulphuricum 30DH — 0,183 ml,
- Natrium sulphuricum 200DH — 0,183 ml,
- Natrium oxalaceticum 6DH — 0,183 ml,
- Natrium sulphuricum 8DH — 0,183 ml,
- Nadidum 6DH — 0,183 ml,
- Natrium sulphuricum 6DH — 0,183 ml,
- Prolactin 6DH — 0,183 ml,
- Pyrogenium 12DH — 0,183 ml,
- Trichinoyl 6DH — 0,209 ml,
- Thuja occidentalis 6DH — 0,183 ml,
- Thuja occidentalis 8DH — 0,183 ml,
- Thuja occidentalis 12DH — 0,183 ml,
- Thuja occidentalis 30DH — 0,209 ml,
- Thuja occidentalis 200DH — 0,209 ml.*

* Sursa: <https://guna.in.ua/category/komepndium-new/> © Compendiu 2019

Excipienți: etanol 96%, apă purificată.
Medicamentul conține 30% vol. etanol.
1 de medicament conține 21 de picături.

Forma de dozare: Picături orale.

Proprietăți fizice și chimice de bază: soluție limpede de la incolor la galben deschis cu miros de alcool etilic.

Grupa farmacoterapeutică: Medicină homeopatică complexă.

Proprietăți farmacologice. Farmacodinamica.

Nu au fost studiate.

Farmacocinetica. Nu a fost studiată.

Caracteristici clinice:

Indicații: Activarea mecanismelor de apărare nespecifice, în special în bolile cronice.

Contraindicații: Hipersensibilitate la componentele medicamentului.
Vârsta copiilor (sub 18 ani).

Interacțiunea cu alte medicamente și alte tipuri de interacțiuni. Nu există date privind utilizarea Guna-Matrix în combinație cu alte medicamente.

Caracteristici de administrare: În timp ce luați medicamentul, se recomandă renunțarea la alcool, zahăr, condimente, produse afumate, produse din carne de porc.

În timpul sarcinii sau alăptării. Utilizarea este contraindicată.

Capacitatea de a influența viteza de reacție atunci când conduceți. Trebuie avut în vedere faptul că medicamentul conține alcool. În dozele recomandate, nu afectează viteza de reacție atunci când conduceți sau utilizați alte mecanisme. Mod de administrare și dozare: Înainte de fiecare doză, medicamentul trebuie agitat activ. Luați cu 30 de minute înainte de mese sau 1 oră după mese. O singură doză este de 10-15 picături de 3 ori pe zi. Păstrați picăturile în gură timp de până la 2 minute. Cursul tratamentului este de 2 luni. Dacă este necesar, durata cursului poate fi prelungită la recomandarea unui medic.

Supradozaj. Nu a fost găsit.

Reacții adverse. Dacă apar reacții adverse, trebuie să întrerupeți tratamentul și să consultați un medic.

Termen de valabilitate 5 ani. A nu se utiliza după data de expirare tipărită pe ambalaj. **Condiții de depozitare.** A se păstra în ambalajul original, la îndemâna copiilor, la o temperatură care nu depășește 25°C.

Ambalaj: 30 picături orale într-un flacon cu picurător.

Producător Guna S.p.a.

Adresa producătorului și adresa sediului Via Palmanova, 69 – 20132 Milano, Italia.*

* Sursa: <https://compendium.com.ua/info/211215/guna-matriks/>

2.3. MATERIA PRIMĂ (SUȘE HOMEOPATE) DIN CARE AU FOST OBȚINUTE DILUȚIILE HOMEOPATE DUPĂ ORIGINE

2.3.1. Origine vegetală:

- Fucus vesiculosus 4X (alga marina brună)
- Thuja occidentalis 6X, 8X, 12X, 30X, 200X

2.3.2. Substanțe chimice (sau minerale):

- Ascorbic acid 4X
- DL-malic acid 6X
- Lacticum acidum 4X
- Natrum oxalaceticum 6X
- Natrum pyruvicum 6X
- Phenylalanine 4X
- Sodium sulfate 6X, 8X, 12X, 30X, 200X
- Trichinoyl phosphate 6X
- Tyrosine 4X

2.3.3. Organe sau părți de organe de origine animală sau umană (sarcode), secreții, enzime, hormoni etc (nozode).

- Conjunctiva tissue 6X
- Dehydroepiandrosteron 6X
- Histidine 4X
- Hyaluronidase 6X
- Interleukin 6 4C
- Lymphatic vessel 6X
- Nadidum 6X
- Prolactin 6X
- Pyrogenium 12X

3. GRUPAREA DILUȚIILOR HOMEOPATE DUPĂ ACȚIUNI

1. **Antioxidantă:** Ascorbic acid 4X; Lacticum acidum 4X; Natrum oxalaceticum 6X; Natrum pyruvicum 6X; Sodium sulfate 6X, 8X, 12X, 30X, 200X; Trichinoyl phosphate 6X

2. **Antiinflamatoare:** Histidine 4X; Hyaluronidase 6X; Pyrogenium 12X

3. **Detoxifiantă:** Conjunctiva tissue 6X; Fucus vesiculosus 4X; Thuja occidentalis 6X, 8X, 12X, 30X, 200X.

4. **Suport imun:** Interleukin 6 4C; Lymphatic vessel 6X; Prolactin 6X; Tyrosine 4X.

4. DESCRIEREA BOTANICĂ A SPECIEI THUJA OCCIDENTALIS L.

Descriere botanică. Tuia (*Thuja occidentalis* L.) sau tuia obișnuită, este un conifer din genul Tuia din familia Cupressaceae. Forma conică, cu ramuri scurte și dese, cu numeroși lăstari, cu ramificare aplatizată. Frunzele sunt solziforme, de culoare verde pe timpul perioadei de vegetație, iar pe timpul

iernii capătă o nuanță bronz. Conurile sunt mici (8 mm) de culoare brun-deschis (figura 13). Poate atinge înălțimea de 10-12 m și diametru de 2-4 m, un ritm de creștere lent și se dezvoltă bine în plin soare și în semiumbră.

Thuja occidentalis L. frunze și conuri

5. DESCRIEREA DUPĂ MATERIA MEDICA HOMEOPATICA.

Acțiunează asupra pielii, sângelui, tractului gastro-intestinal, rinichilor și creierului. Relația sa cu producția de condilații de vegetații patologice, excrescențe negoase, tumori spongioase este foarte importantă. Tuberculi mucoși umezi. Sângerări ale ciupercilor. Nævus. Excesul de venozitate.

Acțiunea principală a Thuja este asupra pielii și a organelor genito-urinare, producând afecțiuni care corespund discraziei sicotice a lui Hahnemann, a cărei manifestare principală este formarea excrescențelor de tip veruc pe suprafețele mucoase și cutanate – verucile de smochine și condilomatele. Are o acțiune antibacteriană specifică, ca în gonoree și vaccinare. Gonoree suprimate, salpingită. Efectele negative ale vaccinării. Dureri sicotice, adică rupturi ale mușchilor și articulațiilor, mai rău în repaus, mai bine pe vreme uscată, atmosferă umedă mai proastă; șchiopătarea. Constituții hidrogenoide, al căror sânge este hidrosopic morbid, astfel încât aerul și apa umedă sunt inimice. Plângeri de la lumina lunii. Epuizare rapidă și emaciație. Medicină stângă și rece. Variola, avortează pustula și previne febra supuratoare. Vaccinoza, și anume, tulburări inveterabile ale pielii, nevralgii etc.

Mintea. – Idei fixe, ca și cum ar fi o persoană ciudată lângă el; de parcă sufletul și trupul ar fi separate; de parcă ceva viu în abdomen (Croc). Sensibilitate emoțională; muzica provoacă plâns și tremur.

Cap. – Durere ca străpunsă de un cui (Coff; Ign). Nevralgia din ceai (Selen). Cefalee pe partea stângă. Mătrească albă, solzoasă; părul uscat și căzând. Piele grasă a feței.

Ochi. – Nevralgia ciliară; irita. Pleoapele aglutinate noaptea; uscat, solzos. Styes și tumori tarsiene (Staph). Inflamația acută și subacută a sclerei. Sclera a crescut în patch-uri și arată roșu-albăstrui. Filctenule mari, plate; indolent. Episclerită recurentă. Sclerita cronică.

Urechi. – Otita cronică; descărcare purulentă. Scârțâind la înghițire. Polypi.

Nas. – Catar cronic; mucus gros, verde; sânge și puroi. La suflarea nasului, durere la dinți. Ulcerații în nări. Uscăciunea cavităților nazale. Presiune dureroasă la rădăcină.

Gură. – Vârful limbii foarte dureros. Blistere albe pe partea apropiată de rădăcină, dureroase dureroase. Dinții se descompun lângă gingii; foarte sensibil; gingiile se retrag. Băuturile cad audibil în stomac. Ranula; varice pe limbă și gură. Pyorrhea alveolaris.

Stomac. – Pierderea completă a poftei de mâncare. Nu-i place pentru carne proaspătă și cartofi. Eructații rânce după hrana grasă. Durerea de tăiere în epigastriu. Nu pot mânca ceapă. Flatulență; durere după mâncare; senzație de scufundare în epigastriu înainte de mâncare; sete. Dispepsie de consum de ceai.

Abdomen. – Distins; indurații în abdomen. Diaree cronică, mai gravă după micul dejun. Descărcările de gestiune expulzate forțat; sunet gâlgâitor. Pete maronii. Platon și distensie; ieșind ici și colo. Zgomot și colici. Constipație, cu dureri rectale violente, care determină retragerea scaunului (Sil; Sanic). Pile umflate; durere mai rău așezat, cu cusături, dureri de arsură la nivelul anusului. Anus fisurat; dureros la atingere cu negi. Mișcări ca de ceva viu (Crocus), fără durere.

Urinar. – Uretra umflată inflamată. Flux urinar divizat și mic. Senzație de scurgeri după urinare. Taiere severă după (Sars). Micții frecvente care însoțesc durerile. Dorința bruscă și urgentă, dar nu poate fi controlată. Paraliză sfincter vesicæ.

Bărbat. – Inflamația prepuce și gland; durere în penis. Balanită. Reumatismul gonoreului. Gonoree. Indurația cronică a testiculelor. Durerea și senzația de arsură lângă gâtul vezicii urinare, cu dorință frecventă și urgentă de a urina. Mărirea prostatică (Ferr pic; Thiosinaminum; Iod; Sabal).

Femelă. – Vagin foarte sensibil (Berb; Kreos; Lyssin). Excreții verucoase pe vulva și perineu. Leucoree abundentă; gros, verzui. Durere severă în ovarul stâng și regiunea inghinală stângă. Menstruație slabă, întârziată. Polypi; excrescențe cărnoase. Ovarita; partea stângă mai rău, la fiecare perioadă menstruală (Lach). Transpirație abundentă înainte de menstruație.

Respirație. – Tuse uscată, spargătoare după-amiaza, cu durere în groapa stomacului. Cusături în piept; mai rău, băuturi reci. Astm la copii (Nat sulph). Papilomul laringelui. Laringita cronică.

Extremități. – La mers, membrele se simt ca făcute din lemn sau sticlă și s-ar rupe ușor. Vârfurile degetelor umflate, roșii, se simt citite. Zvâcniri musculare, slăbiciune și tremurături. Crăpături în articulații. Durere în tocuri și tendo-Ahile. Unghiile casante. Unghie deget de la picior.

Piele. – Polipi, tuberculi, epiteliom negii, năvi, carbunculi; ulcere, în special în regiunea ano-genitală. Pistrui și pete. Transpirație dulce și puternică. Piele uscată, cu pete maronii. Zona; erupții herpetice. Dureri de rupere în glande. Mărirea glandulară. Unghiile schilodite; fragil și moale. Erupții numai pe părțile acoperite; mai rău după zgâriere. Foarte sensibil la atingere. Răceala unei părți. Sarcom; polipi. Petele maro pe mâini și brațe.

Somn. – Insomnie persistentă.

Febra. – Răceală, începând cu coapsele. Transpirații numai pe părțile neacoperite sau peste tot, cu excepția capului, când dormiți; abundent, acru, mirosind a miere. Orgasm de sânge seara, cu bătaie în vasele de sânge.

Modalități. – Mai rău, noaptea, de căldura patului; la ora 3 dimineața și ora 15:00; din aer rece și umed; după micul dejun; grăsime, cafea; vaccinare. Mai bine, partea stângă; în timp ce întocmea un membru.

Relație. – Comparați: (Constituție hidrogenoidă: Calcar; Silice; Nat sulph; Aranea; Apis; Pulsat). Cupressus australis (durere ascuțită, înțepătoare; senzație generală de căldură; reumatism și gonoree). Cupressus Lawsoniana (acționează ca Thuja; dureri cumplite în stomac). Sphingurus (căderea părului din barbă; durere în articulația maxilarului și zigom); Sil; Maland (vaccinare); Medorh (gonoree suprimate); Merc; Cinnab; Terebint; Juniperus; Sabin; Sil; Canth; Canab; Nit ac; Puls; Tarta de furnici; Arborin este un preparat nealcoolice al Thuja.

Antidoturi: Merc; Camph; Sabin (negi).

Complementar: Sabina; Ars; Nat sulph; Silice.

Doza. – La nivel local, pentru negi și excreții, tinctură sau cerat. Pe plan intern, tinctura până la a treizecea potență.

1. TEHNOLOGIA DE PREPARARE A TINCTURII-MAMĂ DE THUJA OCCIDENTALIS L.

Metoda de macerare (1:2; 50%) Tinctura se prepară în raport de o parte de sușă botanică proaspătă însoțită de umiditate, la două părți de soluție finală. Pentru a calcula cantitatea necesară de alcool, se folosește următoarea ecuație:

$$A = (W \times M) / 100, \text{ în care:}$$

A = cantitatea alcoolului concentrat ce trebuie adăugat

W = masa materiei prime botanice în stare proaspătă fragmentată

M = pierderea din umiditate a plantelor în %

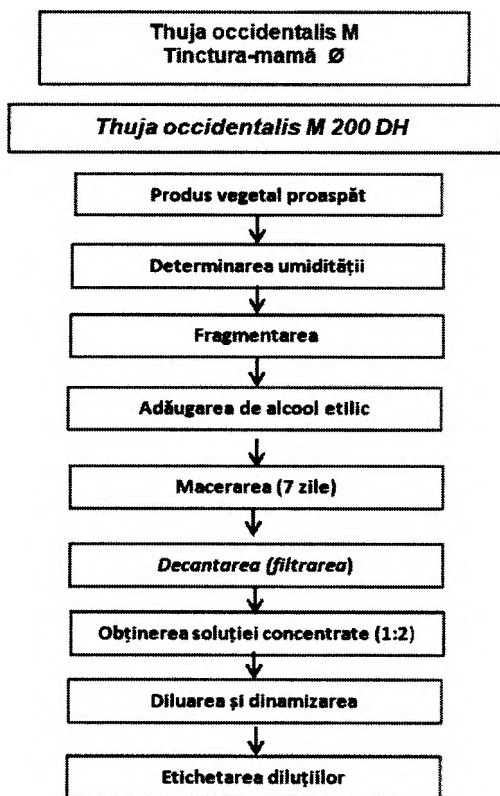
$$A = (100 \text{ g} \times 30\%) / 100 = 30 \text{ g}$$

Amestecul se macerează timp de 7 zile într-un borcan închis etanș periodic amestecând. Soluția rezultată de 50% este etichetată cu semnul Ø, indicând cea mai concentrată soluție și că preparatul lichid este obținut direct din materia primă vegetală.

7. SE PREPARA O SERIE DE DILUȚII DECIMALE: 6X, 8X, 12X, 30X, 200X.

La două părți de tinctură, se adaugă opt părți de solvent (alcool 30%). Se dinamizează și rezultă diluția 1DH(1X). În lucru se iau 200 de flacoane, se prepară următoarele trepte de diluții: din 1 DH se ia o parte + 9 părți de solvent, alcool 30%, se dinamizează, astfel se obține diluția 2 DH (2X) și așa mai departe. Pentru a obține 100 de preparat complex se iau diluțiile respective în următoarele cantități: 6DH – 0,183, 8DH – 0,183, – 12 DH – 0,183, 30DH – 0,209 ml, 200DH – 0,209 ml.

8. FLUXUL TEHNOLOGIC DE PREPARARE A TINCTURII-MAMĂ

Fluxul tehnologic de obținere a produsului homeopat *Thuja occidentalis*

Tinctura-mamă, precum și toate diluțiile preparate din această tinctură, trebuie să poarte termenul „M” pe toate etichetele ca parte a numelui preparatului medicamentos, înainte de desemnarea potenței homeopatice.

9. DESCRIEREA PRODUSELOR HOMEOPATE COMPLEXE:

9.1. TRAUMEEL S, 50 COMPRIMATE, HEEL (după prospect)

Compoziția și forma de prezentare:

1 comprimat conține substanțe active:

- Arnica montana D2 15 mg
- Calendula officinalis D2 15 mg
- Hamamelis virginiana D2 15 mg
- Achillea millefolium D3 15 mg
- Atropa belladonna D4 75 mg
- Aconitum napellus D3 30 mg
- Mercurius solubilis Hahnemanni D8 30 mg
- Hepar sulfuris D8 30 mg
- Chamomilla recutita D3 24 mg
- Symphytum officinale D8 24 mg
- Bellis perennis D2 6 mg
- Echinacea angustifolia D2 6 mg
- Echinacea purpurea D2 6 mg,
- Hypericum perforatum D2 3 mg. substanțe auxiliare: stearat de magneziu, lactoza.

Comprimate rotunde, plate cu margini tesite, de culoare de la alb până la galben-pal, cu miros de creozot, la păstrare mirosul dispare.

Forma farmaceutica: Comprimate

Grupa farmacoterapeutică: Preparat homeopatic combinat.

Proprietățile farmacologice:

Proprietățile farmacodinamice:

Preparatul posedă acțiune antiinflamatoare, analgezică, antiexudativă și imunomodulatoare.

Proprietățile farmacocinetice: Nu au fost studiate.

Indicații terapeutice – Diverse traume, entorsele, luxațiile, contuziile, hemoragiile intra-articulare, fracturile, edemele post-traumatice și postoperatorii, procese inflamatorii și degenerative în diverse țesuturi și organe, îndeosebi ale aparatului locomotor (tendovaginite, bursita, periartrita brahioscapulară), artroza coxofemurală, a genunchiului și articulațiilor mici, comoția cerebrală.

Doze și mod de administrare – Adulți și copii este 12 ani: 1 comprimat de 3 ori pe zi. În stări acute: se poate lua câte 1 comprimat la fiecare 30 de minute. Nu se vor lua mai mult de 12 comprimate pe zi. Copii de la 6 la 11 ani: 1 comprimat de 2 ori pe zi. În stări acute: se poate lua câte 1 comprimat la fiecare 1-2 ore, până la de 8 ori pe zi. Copii de la 2 la 5 ani: 1 comprimat de 1 sau 2 ori pe zi. În stări acute: se poate lua câte 1 comprimat la fiecare 1-2 ore, până la de 6 ori pe zi. Copii sub 2 ani: 1 comprimat pe zi. În stări acute, se poate lua câte 1 comprimat la 1-2 ore, până la de 4 ori pe zi.

Reacții adverse: după administrarea preparatului poate apărea hiper-salivația – în caz de hipersensibilitate sporită sunt posibile reacții alergice

cutanate. În asemenea cazuri se va întrerupe administrarea preparatului și se va consulta medicul.

Contraindicații: hipersensibilitate la preparate care au în componență plante din familia Asperaceea.

Interacțiuni cu alte medicamente: Este compatibil cu alte medicamente.

Prezentare: 50 comprimate

9.2. GUNA FLOWERPLEX NO.2 (ENERGY FLOW) – DROPS

Indicații principale: Eliberează energia restricționată de tensiunea musculară.

Alte indicații: oferă energie de sprijin pentru:

- Mușchi
 - Dezechilibre energetice legate de anxietate
 - Recuperarea energiilor somatice după șoc.
- Dozare: Standard: 10 picături, de 3-4 ori pe zi.

Meridiane (conform testelor de bioenergie): toate meridianele, în special cele legate de tendoane și mușchi; efect primar asupra vezicii biliare și a meridianelor hepatice.

Energia somatică: vezica biliară, mușchii, tendoanele și sistemul circulator. Chakrele: 1, 2 și 3.

Evaluarea bioenergiei: tendința de a restricționa fluxul de energie; rigiditatea energetică.

Merge bine cu: Nr. 27 – Gânduri relaxante

Afirmații: *mă simt relaxat, renunț la orice tensiune, renunț la orice rezistență.*

Compoziție (esențe florale): Păpădie, Mușețel, Aspen, Usturoi, Impatiens, Verbă, Yerba Santa, Castan alb, Castan dulce, Cais. Potențe: 6CH, 9CH, 12CH

Diluții homeopate: Taraxacum D4, Nux vomica D8, D10, Passiflora incarnata D4, Humulus lupulus D4, Zincum valerianicum D9, D12, Magnesium phosphoricum D8, D10

9.3. POLYGEMMA 19 – GLICEMIE

Prospect:

Ajută la menținerea nivelului normal al glucozei în sânge.

Combinație de extracte gemoterapice din muguri de Dud negru, Nuc și mlădițe de Afin

Acțiune hipoglicemiantă

Îmbunătățește funcționarea pancreasului

Adjuvant în complicațiile vasculare ale diabetului

Mod de administrare: Se recomandă administrarea a 2 ml de 3 ori pe zi, diluați în puțină apă, înainte de mese – cure de 2-3 luni, repetate la nevoie.

„Fabricația extractului gemoterapic de la Pol Henry până în zilele noastre”

Autor: Ponoran Carmen, publicat la 16 martie 2020.

Editorial Group: MEDICHUB MEDIA,

DOI: 10.26416/FARM.192.1.2020.2903.

Ponoran Carmen
Secretar general al
Asociației Române
de Gemoterapie și
Homeopatie
<https://www.linkedin.com/in/carmen-ponoran-2b7a66259/>

Gemoterapia aduce în atenția farmacistului studierea părților tinere de plantă, prea puțin luate în considerare până în urmă cu 60-70 de ani, când genialul dr. Pol Henry a demarat o muncă pe cât de originală, pe atât de surprinzătoare în rezultatele obținute. De atunci, gemoterapia a parcurs mai multe etape, iar acestea sau reflectat și prin schimbări/modificări ale unor aspecte legate de preparatul gemoterapic.

Denumirea metodei. Dr. Pol Henry, „părintele” metodei, propunea termenul „*phytembryotherapie*” – așa cum își intitula prima lucrare pe care o publica în 1959 în „Analele homeopatiei din Normandia”. Totuși ediția următoare a studiilor sale, din 1970, includea și denumirea de „*gemoterapie*”, introdusă de medicul homeopat francez Max Tetau și care s-a impus ulterior. Termenul gemoterapie a

fost și este în continuare, comentat și contestat, din cel puțin două motive: face referire la o terapie cu muguri, excluzând din denumirea generică a terapiei celelalte țesuturi meristemice și se poate confunda ușor cu o terapie cu pietre prețioase (*gemme* – piatră prețioasă versus *gemmae* – mugure).

Denumirea inițială, „*phytembryotherapie*”, este încă în uz, fiind folosită de un producător belgian de gemoterapie (La Royale), adept al păstrării denumirii date de Pol Henry, precum și al metodei de preparare, propusă inițial de acesta. Dr. Fernando Piterà di Clima, cunosător și continuator al operei lui Pol Henry, propune în 1991 termenul „*meristemoterapie*” (de la țesut meristematic, meristem), care ar fi de fapt termenul cel mai potrivit, fiind incluse în denumire toate părțile tinere de plantă, nu doar mugurii. Lucrarea sa, „Compendiu de gemoterapie clinică”, purta la primele

ediții subtitlul „Meristemoterapia”. (Dr. Pol Henry *phytembryotherapie*, Dr. Max Tetau *gemoterapie*, dr. Fernando Piterà di Clima *meristemoterapie*). Ulterior au apărut și alte propuneri de denumiri, sugerate în special de producătorii industriali de extracte gemoterapice (poate în dorința de a se poziționa diferit pe piață), precum: „*embriofitoterapie*”, „*fîtoembrioterapie*”, „*bioterapie cu celule stem vegetale*” etc.

Se știe că țesuturile embrionare conțin toate informațiile genetice ale viitoarei plante. Noțiunea de celulă stem este elementul „modern”, atât de mult studiat de către lumea științifică la ora actuală. Dacă se știe tot mai multe despre celulele stem umane/animale, pornind de la clasificare, caracteristici și aspecte privind activitatea lor, considerăm că va prinde tot mai mult contur în viitor și caracterizarea celulelor stem de origine vegetală. Aspectul analogic este de asemenea foarte important. Spre exemplu, din punct de vedere imunologic, în organismul uman celulele dendritice prezintă receptori TLR (Toll like receptor), iar la interacțiunea dintre factorii de mediu patogeni și TLR se induce inițierea răspunsului imun al gazdei. Faptul că omologi ai TLR dețin funcții imune atât la insecte, cât și la plante, ne sugerează că anumite probleme disfuncționale pot fi depășite prin administrarea de preparate din plante cu caracteristici analoge.

Forma farmaceutică. Inițial, Pol Henry a propus o anumită tehnică de preparare, folosită de el la obținerea primelor extracte experimentale: macerarea părților tinere de plantă fără o prealabilă mărunțire, o anumită compoziție a amestecului de solvenți, diferită de prevederile ulterioare impuse prin oficializarea metodei de fabricație în Farmacopeea Franceză, iar extractul rezultat nu era diluat 10%, așa cum devine ulterior forma clasică a extractelor gemoterapice. Putem spune însă că Pol Henry recunoaște ulterior atât noua denumire dată metodei sale – gemoterapie –, cât și forma farmaceutică de macerat glicerinic (glicerinat) care a fost oficializată în Farmacopeea Franceză în 1965, iar în 2011 a fost preluată în Farmacopeea Europeană, capitolul Produse homeopatice, în monografia 01/2011:2371, metoda 2.1.

În gemoterapie, procesarea în stare proaspătă a materialului vegetal este esențială și obligatorie, având rolul de a duce la extracția întregului fitocomplex, imediat după momentul recoltării părții de plantă, fără a permite degradarea parțială generată de procese enzimaticе, alte procese chimice de degradare, sau care s-ar produce prin procedura clasică de uscare a plantei.

Metoda prelucrării plantei în stare proaspătă era o caracteristică specifică homeopatiei la vremea dezvoltării acestei forme farmaceutice. Ideea prelucrării plantei în stare proaspătă, precum și aceea de a folosi plante

din flora spontană (idee preluată ulterior și în gemoterapie) îi aparține lui Hahnemann, părintele homeopatiei, care urmărea în acest fel să se ajungă la esența plantei.

Meritul studierii tipului de extracție glicero-alcoolică și realizarea demersului oficializării formei farmaceutice și a monografiei de macerat glicerinic în Farmacopeea Franceză îi revine medicului și farmacistului francez Max Tetau, etapă esențială în acceptarea și ulterior dezvoltarea gemoterapie. De asemenea, înregistrarea extractelor gemoterapice ca medicamente homeopatice, în prima fază (datorită prezentării în diluție decimală, D1), a fost un alt salt important pentru recunoașterea și răspândirea unei noi terapii naturale.

Din punct de vedere farmaceutic, chiar denumirea de macerat glicerinic ne oferă informația de bază despre formulare, adică metoda de extracție, care este macerarea, precum și solventul specific de extracție în cazul părților tinere de plantă, glicerina.

Important de reținut și faptul că țesuturile meristemate au un conținut mare de apă (minimum 40%, uneori peste 80%), apă din planta proaspătă, care este de mare puritate (apă vie), suficientă pentru realizarea procesului de extracție (împreună cu alcoolul etilic și glicerina de calitate farmaceutică), așa cum a fost el experimentat în forma farmaceutică de macerat glicerinic.

Macerarea este o metodă de extracție la rece și pentru eficientizare se realizează prin agitări repetate. Avantajul acestei metode este, pe lângă simplitate și faptul că nu se realizează prin încălzire, care ar crește probabilitatea degradării compușilor bioactivi. Procesul de fabricație începe cu mărunțirea produsului vegetal, care are rolul de a asigura, pe cât posibil, o extracție a întregului fitocomplex. Extracția se realizează în raport 1:20 (o parte de material vegetal cu 20 de părți solvent). Cantitatea de solvent se calculează în funcție de umiditatea plantei, fiindcă în cazul plantelor prelucrate în stare proaspătă și apa internă din plantă contribuie la extracție. Raportul de extracție 1:20 asigură o cantitate de solvent suficientă pentru extracția atât a compușilor existenți în cantitate mică, cât și a celor în cantitate mai mare, cu o epuizare cât mai bună a materialului vegetal și o concentrare bună în extract, fără a se limita procesul de extracție din cauza suprasaturării soluției extractive. Amestecul de extracție format din glicerină, alcool etilic și apa din plantă asigură obținerea unui extract echilibrat în compuși activi și în concentrația maximă posibilă.

Alcoolul etilic este un solvent cu o foarte mare putere de extracție (de la compuși lipofili, de tip componente de ulei volatil sau ulei gras, la compuși hidrofilii, de tip taninuri, polifenoli), la care se adaugă glicerina, care extrage la rândul său atât compuși lipofili, cât și hidrofilii, având și rolul de emulgator

al rășinilor, care acoperă anumite țesuturi vegetale tinere. Adăugarea de alcool etilic, și în general de alcooli, duce la inhibarea proceselor enzimatice și de degradare și de altă natură.

Peretele celular și membrana celulară a țesuturilor proaspete sunt încă în stare funcțională la începerea procesului de prelucrare, adică sunt capabile de schimburi, transport transmembranar, nu sunt lignificate. Ca urmare, glicerina, care este un solvent mai vâscos și care poate solubiliza bine și compușii lipofili, va participa la solubilizarea parțială a membranei dublulipidice, deschizând calea extracției compușilor intracelulari, respectiv un transport mai ușor al alcoolului și al compușilor prin membrana și peretele celular. Glicerina va avea un fel de rol umectant sau hidratant al membranei celulare. Un alt rol al glicerinei este cel de solubilizare a unor compuși lipofili în cantitate mai mare decât ar putea realiza singur alcoolul etilic. De asemenea, va împiedica, cel puțin parțial, precipitarea unor compuși care astfel se extrag mai bine (polizaharide, compuși proteici, compuși triterpenici). Fiind un polialcool, glicerina are și rol conservant (pe lângă alcoolul etilic). Împreună cu apa din plante aduce concentrația alcoolică la o valoare optimă pentru extracția tuturor compușilor bioactivi specifici acestor țesuturi meristematice. Presarea materialului vegetal după etapa de macerare și agitare are rolul de a finaliza etapa de extracție și de a crește randamentul de extracție.

Maceratele glicerinice există și sub formă de extract concentrat (obținut prin metoda descrisă), dar forma clasică inițială de macerat glicerinic este cea obținută prin diluarea extractului concentrat primar în scala decimală sau centezimală (D1 – pentru majoritatea plantelor, respectiv C1 – numai în cazul mlădițelor de vâsc – *Viscum album*, care au un potențial toxic datorită conținutului de lectine). Este recomandabil ca solventul folosit la diluare (un amestec de alcool etilic, glicerină și apă) să țină cont de profilul fitochimic al fiecărui extract în parte. În acest fel concentrația alcoolică finală ar putea să ajungă la aproximativ 18% vol. alcool, la majoritatea extractelor gemoterapice, sau 30% vol. alcool, în cazul în care o concentrație alcoolică mai mică duce la obținerea unor extracte instabile (din care pot precipita anumiți compuși).

Ambalarea extractelor gemoterapice se realizează în flacoane de calitate farmaceutică. Ambalajele primare trebuie alese astfel încât să nu interacționeze cu componentele produsului. Cel mai bun material, inert față de majoritatea compușilor, este sticla. Pentru ambalarea extractelor gemoterapice trebuie folosite flacoane din sticlă, de calitate farmaceutică, brune, pentru a păstra stabili compușii bioactivi în condiții ferite de lumină. Materialul plastic ar avea un risc considerabil de a interacționa cu glicerina

din extractele gemoterapice. Trebuie ales și un dispozitiv de dozare corespunzător – capac dozator, seringă, picurător, pipetă etc.

Prin urmare, fabricația extractelor gemoterapice este un proces studiat, standardizat, pentru a asigura obținerea de produse având calitate, eficiență și siguranță reproductibilă. Procesarea standardizată a materialului vegetal în gemoterapie, încă de la apariția acestei noi terapii naturale, a avut o importanță deosebită pentru dezvoltarea metodei, toate studiile ulterioare (preclinice, clinice) realizându-se pe acest tip de extract.

Există pe piață și producători care practică extracția cu un amestec de solvenți, care, pe lângă alcool etilic și glicerină, conține și apă purificată. Din observațiile noastre, apa adăugată în plus împiedică extracția din țesuturile meristemice a unor compuși cu caracter mai lipofil, privând astfel extractul obținut de prezența fitocomplexului total. Modalitățile de prezentare (extracte gemoterapice concentrate și diluate – D1/C1 –, extracte gemoterapice unitare și complexe).

Preparatele gemoterapice se găsesc la ora actuală pe piață sub două forme: forma clasică, oficializată de Farmacopeea Franceză – ca macerat glicerinic diluat $MG=D1/MG=C1$ –, și forma concentrată, în care extractul obținut nu mai este supus etapei de diluare 10% sau 1%.

Aceste extracte gemoterapice concentrate au o serie de avantaje în administrare, pornind de la cantitatea mult mai mică de alcool/doză (de aproximativ 4 ori mai mică) și terminând cu aspectul financiar (produsul concentrat, la calculul pe doza de administrat este mult mai ieftin).

Există de asemenea și susținători ai metodei inițiale de preparare a lui Pol Henry, folosită de acesta în primele experimente. Aceasta presupune ca extracția să se realizeze cu un amestec de solvenți – apă distilată – alcool etilic – glicerină (spre deosebire de forma oficializată în farmacopee, care consideră suficientă apa plantei în procesul extracției, care se realizează cu alcool etilic și glicerină).

Numărul plantelor și părților tinere de plantă experimentate și introduse în gemoterapie a crescut de la an la an, iar cercetările se desfășoară în continuare. În lucrarea dr. Fernando Piterà, „Compendiu de gemoterapie clinică”, sunt prezentate 52 de monografii de plante, multe cu referire la mai multe părți tinere de plantă. La ora actuală, Laboratoarele Plantextrakt au în portofoliu 67 de extracte gemoterapice (dintre care zece preparate se găsesc atât în forma diluată, cât și în cea concentrată).

Mult timp s-a considerat că extractele gemoterapice nu trebuie amestecate (la administrare), ci trebuie administrate la distanță unele de altele. Totuși chiar și dr. Pol Henry a propus scheme terapeutice în care asocia mai multe extracte gemoterapice. Având în vedere inconvenientele atât pentru

pacient, cât și pentru unii profesioniști din domeniul sănătății în ceea ce privește folosirea a mai multor macerate glicerinice, precum și faptul că gemoterapia se îmbogățește în timp cu noi extracte gemoterapice, a dus la apariția unor formulări complexe, în care s-a realizat asocierea unor gemoterapice care au acțiune sinergică și/sau complementară, cu eficiență în anumite afecțiuni. Cunoașterea compoziției acestor formule complexe este esențială în demersul terapeutic. Astfel, medicul sau farmacistul va opta pentru o formulă complexă sau pentru alte gemoterapice, în cunoștință de cauză. Iar cunoscând foarte bine organotropismul fiecărui extract gemoterapic, recomandarea va putea fi, de multe ori, mult mai largă, față de cea trecută în prospectele preparatelor, unde se evidențiază doar efectul urmărit prin formula realizată.

Bibliografie:

1. Piterà F. Compendiu de gemoterapie clinică. Fundația Creștină de Homeopatie Simile. Constanța, 2003.
2. Tetau M. Gemmotherapy. A clinical guide. Ed. Du Detail inc., Canada, 1998.
3. Surcel D. Acta gemmotherapeutica vol. I, Editura Napoca Star, 2012.
4. ***Farmacopeea Europeană, ed. 8, EDQM, 2015.
5. Farmacopeea Franceză, ed. X, L'Adrapharm, Paris, 1989.
6. *Regulamentul (CE) nr. 1924/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 decembrie 2006 privind mențiunile nutriționale și de sănătate înscrise pe produsele alimentare.*
7. Ledoux F, Gueniot G. *La phytembriotherapie*. Ed. Amyris, Bruxelles, 2014.

MACERATE GLICERINICE UNITARE

Producător plantextrakt (România)

Sursa: <https://www.plantextrakt.ro/produse/gemoterapice-unitare>

- AFIN – Extract din mlădițe de Afin – *Vaccinium myrtillus* MG=D1
ALUN – Extract din muguri de Alun – *Corylus avellana* MG=D1
ARIN ALB – Extract din muguri de Arin alb – *Alnus incana* MG=D1
ARIN NEGRU – Extract din muguri de Arin negru – *Alnus glutinosa* MG=D1
ARȚAR – Extract din muguri de Arțar – *Acer campestre* MG=D1
BRAD – Extract din muguri de Brad – *Abies pectinata*
CĂLIN – Extract din muguri de Călin – *Viburnum lantana* MG=D1
CAPRIFOI NEGRU – Extract din mlădițe de Caprifoi negru – *Lonicera nigra* MG=D1
CARPEN – Extract din muguri de Carpen – *Carpinus betulus* MG=D1
CASTAN COMESTIBIL – Extract din muguri de Castan comestibil – *Castanea vesca* MG=D1
CASTAN SĂLBATIC – Extract din muguri de Castan sălbatic – *Aesculus hippocastanum* MG=D1
CĂȚINĂ ALBĂ – Extract din muguri de Cătină albă – *Hippophae rhamnoides* MG=D1
CĂȚINĂ ROȘIE – Extract din mlădițe de Cătină roșie – *Tamarix gallica* MG=D1
CEDRU – Extract din mlădițe de Cedru – *Cedrus libani* MG=D1
CIMIȘIR – Extract din mlădițe de Cimișir – *Buxus sempervirens* MG=D1
COACĂZ NEGRU – Extract din muguri de Coacăz negru – *Ribes nigrum*
DUD NEGRU – Extract din muguri de Dud negru – *Morus nigra* MG=D1
FAG – Extract din muguri de Fag – *Fagus sylvatica* MG=D1
FRASIN – Extract din muguri de Frasin – *Fraxinus ex* MG=D1
FRASIN – Extract din semințe de Frasin – *Fraxinus excelsior* semi MG=D1
GINKGO – Extract din muguri de Ginkgo – *Ginkgo biloba* MG=D1
HAMEI – Extract din conuri de Hamei – *Humulus Lupulus* mg=d1
IARBĂ NEAGRĂ – Extract din mlădițe de Iarbă neagră – *Calluna vulgaris* MG=D1
IENUPĂR – Extract din mlădițe de Ienupăr – *Juniperus communis* MG=D1
JNEAPĂN – Extract din muguri de Jneapăn – *Pinus montana* MG=D1
LĂMÂI – Extract din scoarță de Lămâi – *Citrus limonum cortex* MG=D1
LEMN CÂINESC – Extract din mlădițe de Lemn câinesc – *Ligustrum vulgare* MG=D1
LILIA – Extract din muguri de Liliac – *Syringa vulgaris* MG=D1

MĂCEȘ – Extract din mlădițe de Măceș – *Rosa canina*
MAGNOLIE – Extract din boboci de Magnolie – *Magnolia officinalis* MG=D1
MĂR PĂDUREȚ – Extract din muguri de Măr pădureț – *Malus sylvestris* MG=D1
MĂSLIN – Extract din mlădițe de Măslin – *Olea europaea*
MERIȘOR – Extract din mlădițe de Merișor – *Vaccinium vitis idaea*
MESTEACĂN – Extract din muguri de Mesteacăn – *Betula verrucosa* MG=D1
MESTEACĂN – Extract din semințe de Mesteacăn – *Betula verrucosa* semi MG=D1
MESTEACĂN – Extract din sevă de Mesteacăn – *Betula linfa* MG=D1
MESTEACĂN PUFOS – Extract din amenți de Mesteacăn pufos – *Betula pubescens*
amenti MG=D1
MESTEACĂN PUFOS – Extract din muguri de Mesteacăn pufos – *Betula pubescens*
MIGDAL – Extract din muguri de Migdal – *Prunus amygdalus* MG=D1
MUR – Extract din mlădițe de Mur – *Rubus fruticosus* MG=D1
NUC – Extract din muguri de Nuc – *Juglans regia* MG=D1
OVĂZ – Extract din mlădițe și radicele de Ovăz – *Avena sativa* MG=D1
PĂDUCEL – Extract din mlădițe de Păducel – *Crataegus oxyacantha* MG=D1
PLATAN – Extract din muguri de Platan – *Platanus orientalis* MG=D1
PLOP – Extract din muguri de Plop – *Populus nigra* MG=D1
PORUMB – Extract din radicele de Porumb – *Zea mays* MG=D1
PORUMBAR – Extract din muguri de Porumbar – *Prunus spinosa* MG=D1
ROZMARIN – Extract din mlădițe de Rozmarin – *Rosmarinus officinalis*
SALCIE – Extract din amenți de Salcie – *Salix alba* amenti MG=D1
SALCIE – Extract din muguri de Salcie – *Salix alba* gemme MG=D1
SALCIE – Extract din scoarță de Salcie – *Salix alba* cortex MG=D1
SÂNGER – Extract din muguri de Sânger – *Cornus sanguinea* MG=D1
SCORUȘ DE MUNTE – Extract din muguri de Scoruș de munte – *Sorbus aucuparia*
MG=D1
SECARĂ – Extract din radicele de Secară – *Secale cereale* MG=D1
SEQUOIA – Extract din mlădițe de Sequoia – *Sequoia gigantea* MG=D1
SMOCHIN – Extract din muguri de Smochin – *Ficus carica*
STEJAR – Extract din amenți de Stejar – *Quercus pedunculata* amenti MG=D1
STEJAR – Extract din muguri de Stejar – *Quercus pedunculata* MG=D1
STRUGURI ROȘII – Extract din semințe de Viță de vie – *Vitis viniferae* semen
MG=D1
TEI ARGINTIU – Extract din muguri de Tei argintiu – *Tilia tomentosa*
ULM – Extract din muguri de Ulm – *Ulmus campestris* MG=D1
VÂSC – Extract din mlădițe de Vâsc – *Viscum album* MG=C1
VIȚĂ DE VIE – Extract din muguri de Viță de vie – *Vitis vinifera* MG=D1
VIȚĂ DE VIE SĂLBATICĂ – Extract din mlădițe de Viță de vie sălbatică – *Am-
pelopsis weitchii* MG=D1

Exemplu:

Macerate glicerinice în 2 forme farmaceutice

Abies pectinata MG (concentrat) Abies pectinata MG=D1

Nivele de acțiune: oase, dinți (favorizează fixarea calciului în oase și creșterea țesutului osos), măduvă osoasă (stimulează formarea globulelor roșii), aparat respirator (acțiune balsamică).

Extractul gemoterapic este obținut din muguri proaspeți de Brad (*Abies pectinata*)*, prelucrați conform rețetei farmaceutice de macerat glicerinic. Conține alcool etilic de cereale 33% vol.

Valoare energetică: 2,96 kcal/g.

Certificare ecologică EcoInspect Ro-008.

Recomandări principale:

Sistem osos, dentiție:

Copii: îmbunătățește metabolismul calciului și al fosforului, ajută la creșterea armonioasă, poate reduce durerile osoase de creștere, menține integritatea smalțului dentar, recomandat în tulburări ale dentiției la copii (întârzieri ale erupției dentare, carii), în întârzieri și tulburări ale creșterii, demineralizare la copii și adolescenți; **Adulți și copii:** ajută la consolidarea oaselor după fracturi, aport mineral în decalcifieri osoase sau dentare.

Propuneri de asocieri cu alte produse gemoterapice:

- în decalcifierile osoase sau dentare cu Extract din muguri de Mesteacăn argintiu – *Betula verrucosa* MG=D1 (la copii) sau Extract din muguri de Mesteacăn pufos – *Betula pubescens* MG=D1 (la adulți);
- în caz de consolidare dificilă a fracturilor, cu Extract din muguri de Jneapăn – *Pinus montana* MG=D1;
- la copii, ca stimulent al creșterii cu Extract din muguri de Mesteacăn – *Betula verrucosa* MG=D1 și Extract din mlădițe de Măceș- *Rosa canina* MG=D1;
- la copiii cu tulburări de creștere, debilitate psiho-fizică, cu Extract din muguri de Porumbăre – *Prunus spinosa* MG=D1, un fortifiant pentru stările astenice, care stimulează pofta de mâncare și Extract din mlădițe de Măceș- *Rosa canina* MG=D1;
- pentru susținerea integrității gingivale, cu Extract din muguri de Mesteacăn pufos – *Betula pubescens* MG=D1 și Extract din muguri de Stejar – *Quercus pedunculata* MG=D1;

* Plantă recoltată ecologic.

- în anemie la copii, cu Extract din mlădițe de Tamarix (Cătină roșie) – Tamarix gallica MG=D1 și Extract din muguri de Cătină albă – Hippophae rhamnoides MG=D1;
- pentru ameliorarea simptomelor din infecții ale căilor respiratorii, cu Extract din mlădițe de Măceș – Rosa canina MG=D1, Extract din muguri de Coacăz negru – Ribes nigrum MG=D1 și Extract din muguri de Mesteacăn – Betula verrucosa MG=D1 (la copii) sau Extract din muguri de Mesteacăn pufos – Betula pubescens MG=D1 (la adulți);
- în cure periodice pentru creșterea rezistenței organismului, cu Extract din muguri de Coacăz negru – Ribes nigrum MG=D1 și Extract din mlădițe de Măceș – Rosa canina MG=D1;
- în pierderi de calciu cu generarea unei stări de hiperexcitabilitatea neuromusculară, cu Extract din muguri de Smochin- Ficus carica MG=D1 și Extract din muguri de Tei argintiu – Tilia tomentosa MG=D1.

Obs: propunerile de asocieri de gemoterapice sunt orientative și nu exclud și alte posibilități de asociere de produse, adaptate la necesitățile specifice fiecărei persoane.

Mod de administrare:

EXTRACT DIN MUGURI DE BRAD – Abies pectinata MG

flacon de 15 ml cu dop cu pipetă de sticlă internă

Adulți și copii peste 7 ani: în general, câte 6 picături, în puțină apă, de 2-3 ori pe zi, înainte de mese.

La copii între 2 și 7 ani, în general, câte 3 picături, în puțină apă, de 2-3 ori pe zi, înainte de mese.

La copii între 1 și 2 ani, în general, câte o picătură, în puțină apă, de 2-3 ori pe zi, înainte de mese.

EXTRACT DIN MUGURI DE BRAD – Abies pectinata MG=D1

flacon de 50 ml cu dop picurător și capac dozator în ml

Adulți și copii peste 7 ani: în general, câte 2 ml, în puțină apă, de 2-3 ori pe zi, înainte de mese.

La copii între 2 și 7 ani, în general, câte 1 ml, în puțină apă, de 2-3 ori pe zi, înainte de mese.

La copii între 1 și 2 ani, în general, câte 10 picături, în puțină apă, de 2-3 ori pe zi, înainte de mese.

În cazul asocierii cu alte extracte gemoterapice, se va administra o dată pe zi.

GEMOTERAPICE COMPLEXE (POLYGEMMA) (Producător „Plantextrakt” România)

Sursa: <https://www.plantextrakt.ro/produse/gemoterapice-complexe>

Prin experiența specialiștilor de la Plantextrakt în domeniul gemoterapiei și fitoterapiei au fost create combinații specifice, originale de extracte, fiecare având o anumită adresabilitate/organ. Formulele naturale Polygemma ajută la susținerea sănătății, ele sunt un suport pentru buna funcționare a unor organe, susțin detoxifierea și creșterea rezistenței organismului. **Polygemma 11 Ficat** se recomandă în detoxifierea mai ales la nivelul ficatului. Pentru susținerea aparatului respirator sunt mai multe formule care ajută să ne întărim imunitatea, cum este Polygemma 17 Imunitate, sau ne ajută în tuse, în probleme la nivelul sinusurilor, plămânilor etc. Polygemma sunt soluții de uz intern, formă farmaceutică care asigură o biodisponibilitate optimă a substanțelor active.

Care sunt avantajele gemoterapicelor complexe?

Asocierea mai multor extracte potențează acțiunea ingredientelor active;

Sunt mai ușor de identificat și de utilizat de către pacient;

Ajută în curele de detoxifiere și cresc rezistența organismului;

Sunt lipsite de reacții adverse și pot fi folosite în același timp cu orice altă terapie naturală sau medicamentoasă.

Polygemma 1 – Stomac

Polygemma 2 – Cai Biliare

Polygemma 3 – Tuse

Polygemma 4 – Sinusuri

Polygemma 5 – Cavitate Bucală și Gât

Polygemma 6 – Varice, Hemoroizi

Polygemma 7 – Căi Urinare

Polygemma 8 – Astenie Psiho-Fizică și Memorie

Polygemma 9 – Femei 50+

Polygemma 9 – Antiaging femei

Polygemma 10 – Bărbați 50+

Polygemma 10 – Antiaging bărbați

Polygemma 11 – Ficat detoxifiere

Polygemma 12 – Rinichi detoxifiere

Polygemma 13 – Piele detoxifiere

Polygemma 14 – Articulații detoxifiere

- Polygemma 15 – Intestin detoxifiere
- Polygemma 16 – Plămâni
- Polygemma 17 – Imunitate
- Polygemma 18 – Colesterol
- Polygemma 19 – Glicemie
- Polygemma 20 – Premenstrual
- Polygemma 21 – Dinți, gingii
- Polygemma 22 – Imunitate și Vitalitate
- Polygemma 23 – Cardio
- Polygemma 24 – Ginkgo Memorie
- Polygemma 25 – Somn Ușor
- Polygemma 26 – Alergii
- Polygemma 27 – Prostată

RECOMANDĂRI LA ÎNDEMÂNA FARMACISTULUI CU CELE MAI UZUALE PREPARATE GEMOTERAPICE

Carmen Ponoran, Dr. farm. (Plantextract)

First published: 02 mai 2016

Editorial Group: MEDICHUB MEDIA

Preocuparea medicului și a farmacistului trebuie să fie găsirea de modalități profilactice și terapeutice cât mai puțin invazive pentru pacient, dar care să garanteze totodată efectul scontat. Pe de altă parte, de multe ori, pacientul urmează scheme complexe de tratament, dar dorește și recomandări de preparate naturale.

Vă prezentăm în continuare câteva posibile recomandări de preparate gemoterapice care pot ajuta pacientul și a căror eficacitate a fost dovedită, urmând să o probați în practica dumneavoastră curentă.

Modul de administrare este, în general, de 2 ml (adulți și copii peste 7 ani) și 1 ml (copii între 2 și 7 ani), de 2-3 ori pe zi, sau o dată pe zi când se asociază mai multe gemoterapice. Curele se vor întinde pe parcursul a una-două săptămâni în formele acute, de dată recentă, și două luni în cazul recidivelor, curelor de detoxifiere sau al bolilor cronice.

Asocierile sugerate în continuare nu exclud alte posibilități de combinații de gemoterapice pentru situațiile prezentate. Ele pot fi opțiuni la îndemâna farmacistului, ca primă abordare terapeutică sau ca adjuvant la medicația clasică pe care o urmează pacientul. Rămâne la aprecierea dumneavoastră să hotărâți situațiile când trebuie să sfătuiți pacientul de necesitatea unui consult medical.

Acnee juvenilă: Extract din muguri de ulm + Extract din muguri de platan + Extract din muguri de porumbar + Extract din muguri de nuc (dacă este suprainfectată).

Aerofagie: Extract din muguri de smochin + Extract din muguri de nuc.

Afte: Extract din mlădițe de afin + Extract din mlădițe de lemn câinesc.

Alergie (profilaxie): Extract din muguri de coacăz negru.

Alergie alimentară: Extract din muguri de coacăz negru + Extract din mlădițe de rozmarin.

Alergie respiratorie: Extract din muguri de coacăz negru + Extract din mlădițe de măceș.

Alergie solară (înainte și în timpul expunerii la soare): Extract din muguri de coacăz negru + Extract din muguri de smochin.

Alopecie seboreică: Extract din sevă de mesteacăn + Extract din muguri de ulm.

Amigdalită: Extract din muguri de viță-de-vie + Extract din muguri de nuc + Extract din mlădițe de măceș.

Anemie la copii: Extract din muguri de brad + Extract din mlădițe de tamarix (cătină roșie) + Extract din muguri de cătină albă.

Anemie la adulți: Extract din muguri de alun + Extract din muguri de cătină albă + Extract din mlădițe de tamarix (cătină roșie).

Artroză: Extract din muguri de jneapăn + Extract din muguri de coacăz negru + Extract din muguri de viță-de-vie.

Cefalee vasomotorie, hemicranie: Extract din muguri de arin negru + Extract din mlădițe de măceș.

Celulită: Extract din muguri de castan comestibil + Extract din sevă de mesteacăn + Extract din muguri de fag.

Cistită: Extract din mlădițe de iarbă neagră + Extract din mlădițe de merișor.

Colon iritabil: Extract din muguri de smochin + Extract din mlădițe de merișor + Extract din muguri de tei argintiu.

Constipație (cure pentru reglarea funcției intestinale): Extract din mlădițe de merișor + Extract din muguri de stejar.

Convalescență: Extract din muguri de porumbar + Extract din mlădițe de măceș.

Decalcifieri osoase sau dentare: Extract din muguri de brad + Extract din muguri de mesteacăn argintiu – *Betula verrucosa* (la copii) sau Extract din muguri de mesteacăn pufos – *Betula pubescens* (la adulți).

Deformări articulare: Extract din mlădițe de viță-de-vie sălbatică + Extract din muguri de coacăz negru + Extract din mlădițe de măceș.

Dentiție (profilaxie la copii): Extract din muguri de brad + Extract din muguri de mesteacăn pufos + Extract din muguri de stejar.

Diaree după antibiotice (cure pentru reglarea funcției intestinale): Extract din mlădițe de afin + Extract din muguri de nuc + Extract din mlădițe de merișor.

Dischinezie biliară: Extract din mlădițe de rozmarin + Extract din muguri de arțar.

Dismenoree: Extract din mlădițe de zmeur (în formele ușoare este suficient acest gemoterapic) + Extract din muguri de călin.

Dismenoree (la persoanele cu stază limfatică și venoasă): Extract din mlădițe de zmeur + Extract din muguri de castan comestibil + Extract din muguri de călin.

Dureri reumatice și articulare: Extract din muguri de jneapăn + Extract din scoarță de salcie + Extract din mlădițe de mur.

Eczeme umede, herpes: Extract din muguri de ulm + Extract din muguri de coacăz negru + Extract din muguri de nuc.

Eczeme uscate: Extract din mlădițe de cedru + Extract din muguri de nuc.

Edeme, senzație de greutate în membrele inferioare: Extract din muguri de castan comestibil + Extract din muguri de scoruș.

Eczeme psoriazice: Extract din mlădițe de cedru + Extract din radicele de secară + Extract din muguri de nuc.

Epistaxis: Extract din muguri de carpen + Extract din mlădițe de tuia.

Faringită: Extract din muguri de carpen + Extract din mlădițe de lemn cânesc.

Febră (la debut): Extract din muguri de arin negru + Extract din mlădițe de măceș + Extract din scoarță de salcie.

Fibrom uterin: Extract din mlădițe de mur + Extract din mlădițe de zmeur + Extract din muguri de arin alb + Extract din mlădițe de sequoia.

Fracturi (pentru consolidarea calcifierii osoase): Extract din muguri de brad + Extract din muguri de jneapăn.

Glicemie (pentru reducerea valorilor): Extract din muguri de dud + Extract din mlădițe de afin + Extract din muguri de nuc.

Hiperuricemie: Extract din muguri de frasin + Extract din sevă de mesteacăn.

Hipoacuzie: Extract din muguri de arin negru + Extract din muguri de scoruș + Extract din muguri de călin.

Hipercolesterolemie: Extract din sevă de mesteacăn + Extract din mlădițe de măslin.

Hipertrigliceridemie (și hipercolesterolemie): Extract din muguri de migdal + Extract din mlădițe de măslin + Extract din mlădițe de rozmarin.

Hipertensiune arterială: Extract din mlădițe de măslin + Extract din mlădițe de păducel + (la vârstnici) Extract din mlădițe de mur.

Hipotensiune arterială: Extract din muguri de coacăz negru + Extract din muguri de stejar.

IACRS: Extract din muguri de coacăz negru + Extract din mlădițe de măceș + Extract din muguri de brad + Extract din muguri de mesteacăn.

Imunitate (cure periodice pentru creșterea rezistenței organismului): Extract din muguri de brad + Extract din muguri de coacăz negru + Extract din mlădițe de măceș.

Infecții ale căilor respiratorii: Extract din muguri de brad + Extract din mlădițe de măceș + Extract din muguri de coacăz negru + Extract din muguri de mesteacăn.

Insomnia cardiacilor (cu o oră înainte de culcare): Extract din muguri de tei argintiu + Extract din mlădițe de păducel.

Insomnie (cu o oră înainte de culcare): Extract din muguri de tei argintiu + (origine nervoasă) Extract din muguri de salcie.

Libidou (stări de diminuare a libidoului la femei): Extract din amenți de mesteacăn + Extract din mlădițe de zmeur + Extract din muguri de stejar.

Libidou (stări de diminuare a libidoului la bărbați): Extract din amenți de mesteacăn + Extract din semințe de frasin + Extract din muguri de stejar.

Leucoree: Extract din muguri de arin negru + Extract din muguri de nuc + Extract din mlădițe de iarbă neagră.

Memorie: Extract din semințe de mesteacăn + Extract din muguri de stejar și/sau Extract din mlădițe de rozmarin.

Menopauză (tulburări circulatorii): Extract din mlădițe de zmeur + Extract din muguri de scoruș.

Meteorism și flatulență: Extract din mlădițe de merișor + Extract din muguri de nuc + (de cauză nervoasă) Extract din muguri de smochin.

Neurastenie: Extract din muguri de tei argintiu + Extract din muguri de arțar + Extract din muguri de smochin.

Nevralgie facială sau intercostală: Extract din muguri de arțar + Extract din muguri de mesteacăn pufos.

Obezitate (cu retenție hidrică și hipercolesterolemie): Extract din muguri de frasin + Extract din amenți de mesteacăn + Extract din mlădițe de rozmarin.

Osteoporoză: Extract din mlădițe de merișor + Extract din mlădițe de sequoia + Extract din mlădițe de mur.

Poftă de mâncare (pentru stimulare): Extract din muguri de cătină + Extract din muguri de porumbar.

Poftă de mâncare (pentru echilibrare, în tulburări de origine nervoasă): Extract din muguri de tei + Extract din muguri de smochin.

Potență: Extract din semințe de frasin + Extract din amenți de mesteacăn + Extract din muguri de stejar.

Protector vascular: Extract din muguri de măr pădureț + Extract din muguri de ginkgo biloba.

Prostată (afectări): Extract din mlădițe de sequoia + Extract din muguri de coacăz negru.

Cură de slăbire: Extract din muguri de fag + Extract din amenți de mesteacăn + Extract din sevă de mesteacăn sau/și Extract din scoarță de lămâi.

Sinuzite: Extract din muguri de arin negru + Extract din muguri de coacăz negru + Extract din muguri de carpen + Extract din muguri de mesteacăn pufos.

Spasmofilie (după crize sau profilactic): Extract din muguri de brad + Extract din muguri de smochin + Extract din muguri de tei argintiu.

Stomac (tulburări ale secreției gastrice de tip hiper- sau hipo-aciditate): Extract din muguri de arin negru + Extract din muguri de smochin.

Tonic al sistemului nervos: Extract din semințe de mesteacăn + Extract din muguri de cătină și/sau Extract din muguri de măr pădureț.

Trombocite (în caz de scădere a numărului): Extract din muguri de carpen + Extract din mlădițe de tamarix (cătină roșie).

Tulburări de creștere la copii (debilitate psihofizică): Extract din muguri de porumbar + Extract din muguri de brad + Extract din mlădițe de măceș.

Tuse neproductivă: Extract din muguri de carpen + Extract din muguri de cais și/sau cu Extract din mlădițe de caprifoi negru.

Tuse productivă: Extract din muguri de carpen + Extract din muguri de plop.

Tuse de natură alergică: Extract din muguri de călin + Extract din muguri de coacăz negru.

Urticarie: Extract din muguri de coacăz negru + Extract din muguri de ulm.

Varice, hemoroizi, fragilitate capilară: Extract din muguri de castan comestibil + Extract din muguri de castan sălbatic.

Vârstnici (tulburări circulatorii, memorie): Extract din muguri de arin negru + Extract din muguri de ginkgo biloba + Extract din semințe de mesteacăn.

Vârstnici (antiastenic, tulburări circulatorii): Extract din mlădițe de sequoia + Extract din muguri de arin negru + Extract din muguri de ginkgo biloba.

Exemple de patogenezii descrise conform Materia Medica Homeopatica

1. ADONIS VERNALIS

Ruşcuţa de primăvară (adon) (Materia Medica, W. Boericke) traducere de Marius Radu

Un remediu pentru afecţiuni cardiace, după reumatism sau gripă sau nefrită (boala Bright), unde miocardul este într-o stare de degenerare grasă; regularizează pulsul şi creşte puterea de contracţie a inimii, cu îmbunătăţirea fluxului urinar. De mare valoare în edemul de origine cardiacă. Vitalitate scăzută, inimă slăbită, puls slab, încetinit. Hidrotorax, ascită. Anasarcă.

Cap. Îl simte uşor; durere de-a lungul frunţii, de la occiput, de-a lungul tâmpelor, până la ochi. Ameţeli când se ridică, întoarce capul repede sau se întinde. Tinitus. Pielea capului strânsă. Pupile dilatate.

Gură. Lipicioasă. Limba galben murdară, dureroasă, ca arsă.

Inimă. Reflux mitral şi aortic. Aortită cronică. Pericardită cu degenerare grasă a inimii. Endocardită reumatismală (Kalmia). Dureri precordiale, palpitaţii şi dispnee. Vene mărite de volum. Astm cardiac (Quebracho). Inimă grasă. Miocardită, activitate neregulată a inimii, (senzaţie de) constricţie şi ameţeli. Puls rapid, neregulat.

Stomac. Senzaţie de greutate. Foame cu senzaţie de roadere. Senzaţie de leşin în epigastriu. Ameliorat în aerul liber.

Urină. Peliculă uleioasă. Cantitate scăzută, albumină în urină.

Aparat respirator. Dorinţă frecventă de a respira adânc. Senzaţie de greutate pe piept.

Somn. Neliniştit, cu vise oribile.

Extremităţi. Dureri de ceafă. Coloana înţepenită şi dureroasă. Edem.

Relaţii. Adonidinum este un tonic cardiac şi diuretic. Un sfert de grain (0,0162 g) zilnic sau 2-5 grain (0,1296-0,324 g) din prima trituraţie decimă creşte tensiunea arterială şi prelungeşte diastola, favorizând reîntoarcerea venoasă. Este un substitut excelent pentru Digitalis şi nu are efect cumulativ.

Compară: Digitalis, Crataegus, Convalaria, Strophantus.

Doză. Cinci până la zece picături din tinctura mamă.

2. COFFEA CRUDA

Cafea crudă (neprăjită) (coff)

(Materia Medica, W. Boericke) traducere de Marius Radu

Stimulează activitatea tuturor organelor, măbind activitatea nervoasă și vasculară. Dacă persoanele în vârstă beau cafea este foarte probabil să crească producția de acid uric, ceea ce duce la o iritare a rinichilor, la dureri de mușchi și articulații; ținând cont de susceptibilitatea crescută a vârstnicilor la acțiunea stimulantă a ceaiului și cafelei, folosirea acestora trebuie restricționată sau atent monitorizată. Agitație nervoasă marcată și neliniște. Sensibilitatea extremă este caracteristică pentru remediu. Nevralgie în diferite zone ale corpului, întotdeauna însoțită de o excitabilitate nervoasă importantă și intoleranță la durere, (durere care) duce la disperare. Activitate neobișnuită a minții și corpului. Efecte neplăcute cauzate de emoții care vin brusc, surprize, bucurii etc. Palpitații nervoase. Remediu este potrivit în special pentru persoanele înalte, slabe, aplecate (din umeri), cu tenul închis la culoare, temperament coleric și sanguin. Piele hipersensibilă.

Minte. Veselie, înțelegere rapidă, iritabilitate, excitare; simțuri acute. Impresionabil, mai ales de evenimente plăcute. Plin de idei, acționează rapid. Se mișcă întruna într-o stare de angoasă (**Aconitum**).

Cap. Durere ca o strângere, agravată de zgomote, mirosuri, narcotice. Simte ca și cum creierul este rupt în bucăți, ca și cum o așchie e înfiptă în cap. Agravat în aerul liber. Auz sensibil.

Față. Febră cu piele uscată, obraji roșii. Durere de față ce se extinde către molar, urechi, frunte, scalp.

Gură. Durere de dinți; ameliorată pe moment dacă ține apă cu gheață în gură (opus față de **Manganum**). Mănâncă și bea grăbit. Gust fin.

Stomac. Foame excesivă. Intoleranță la haine strânse. Agravat după vin și lichior.

Organe genitale feminine. Menstruația vine prea devreme și ține prea mult. Dismenoree, cheaguri mari cu sânge negricios. Vulva și vaginul hipersensibile. Prurit voluptuos.

Somn. Nu poate dormi; e-ntr-o mișcare continuă. Doarme până la 3 dimineața, după care doar ațipește. Se trezește într-o tresărire, somnul e deranjat de vise. Insomnie, pe seama activității mentale; gânduri continue, cu excitabilitate nervoasă. Somn tulburat de prurit anal.

Aparat respirator. Tuse scurtă, uscată în pojar la copii cu o constituție nervoasă, delicată.

Inimă. Palpitații violente neregulate, mai ales după o bucurie excesivă sau după o surpriză. Puls rapid puternic și supresie urinară.

Extremități. Nevralgie la nivelul coapsei, agravată de mișcare, după-amiaza și noaptea, ameliorată la presiune.

Modalități. Agravat de emoții excesive (bucurie), narcotice, mirosuri

puternice, zgomote, aer liber, frig, noaptea. Ameliorat la căldură, dacă se întinde, dacă ține gheață în gură.

Relații. Incompatibil: **Camphor, Coccus.** Complementar: **Aconitum.**

Compară: **Coffea tosta.** Prăjirea dă naștere unor substanțe asemănătoare vitaminelor (P.T. Mattei). Porumbeii care au dezvoltat nevrită și paralizie „prin deficiență” în urma unei diete cu orez decorticat și-au revenit după un supliment de 8 cm³ dintr-o infuzie de cafea 5%. Cafeaua neprăjită n-a avut niciun efect.

Coffeinum. Cafeina este un alcaloid cristalin din cafea. Este stimulant cardiac direct și diuretic. Edeme cauzate de insuficiența cardiacă. Degenerescență cardiacă. Insuficiență cardiacă în pneumonie și alte boli infecțioase. Crește tensiunea arterială, accelerează pulsul și stimulează mușchiul cardiac; astfel, poate fi util în stările timpurii de insuficiență cardiacă. Stimulează respirația, sistemul nervos și crește diureza. Este unul din cei mai buni stimulenți ai centrilor vasomotori. Edem pulmonar acut. Dureri în braț și alte nevralgii având drept caracteristică exacerbarea nocturnă. Jousset recomandă părți egale de cafeină și lactoză, 3 grain (cca 0.195 g) la fiecare două zile. Hipodermic, 0.25 grain (cca 0.016 g). Dureri nevralgice severe cauzate de dinți cariati.

Aconitum. Chamomilla. Nux vomica. Cypripedium. Plante ce conțin cafeină, cum ar fi **Kola, Thea** etc.

Cafeaua neagră tare, cât de fierbinte posibil, este indispensabilă ca antidot pentru multe otrăvuri, mai ales narcotice. Cafeaua fierbinte administrată sub formă de clismă este indicată în stările de colaps.

Antidot: Nux vomica, Tabacum.

Doză. De la potența 3 la 200.

Pentru a înțelege mai ușor descrierea unor patogenezii sunt prezentate câteva sub formă de versuri selectate din cartea lui Dr. Vasile Iacob, **Homeopatie în versuri**, Casa de presă și editura Tribuna, Sibiu, 2001.

Ilustrațiile aparțin lui Horia Ionuț Ghelu.

APIS MELIFICA (patogenezia remediului) (preparatul pornește de la trituratul de corp de la albină. Când pornește de la venin se cheamă APISINUM)

„Dacă albina ar ști pentru ce face mierea, poate că n-ar mai face-o așa dulce” (Mihai Codreanu, Sonete)

SUPREMA JERTFĂ

Harnică de dimineață până seara, ordonată
Igienă exemplară, impecabil de curată,
Prețuită pentru miere, pentru spiritul de casă
APIS, e sacrificată de noi, și-n favoarea noastră.

Roșeață tegumentară, hipersensibilitate
Placă urticariformă cu iritabilitate -
Tratamentul este simplu, și-l aplică și bunica
Pune o compresă rece – nu mai trebuie nimica.

Amigdalele ca jarul – două stopuri stau aprinse;
Vii dureri, stâlpii în flăcări cu edeme mult extinse
Tip mobil, îi este teamă să n-apară o artrită
Cu pleoapele umflate, se gândește la nefrită.

Greu atârână silueta fiind edemațiată
Bară oblic sprijinită și de „foc” împresurată
În curând, delir, convulsii și secuse musculare,
Încă un inspir și crede că e ultima suflare.

Nu poate să bea fierbinte – dar, de fapt, nu simte sete
Căldura mai mult complică chiar simptomele discrete
Rece, atingere, apăsare – „negative” ce calmează
Frigul – cunoscutul dușman – iată, că acum salvează.

Albina ne îndulcește, tot ea ne oferă ceară,
Pentru toate mult aleargă și se zbate-ntreaga vară –
Ar putea să-și folosească acul, scut de apărare,
Dacă-ar ști că omul pașnic urmărește s-o omoare.

IGNAȚIA

(se prepară din semințele de *Strychnos ignatia*
(multiflorum), conține alcaloizi 2,5% – 3% stricnină
și brucină) (patogeneza remediei)

LECȚIA DE OFTAT

Emotivă, cu paloare, alternând cu eriteme
(Cine și-a ales o doamnă ispășește mari blesteme)
Leșinând ușor (depinde cine sare s-o salveze)
E bolnavă dificilă condamnată să ofteze.

Criza de oftat începe către ora unsprezece
Trebuie să ai răbdare pentru că, ușor nu-i trece
Are ample și profunde respirații când oftează
Plânge, râde în accese, ambianța o stresează.

Din stomac către faringe urcă-un corp străin și-o roade
Nu suportă nici cafeaua, vinul nici din SUA made
Este greu „s-o împaci” pe doamna, mai ales când nervii „o lasă”
Sau când are cefalee ca un cui care-o apasă.

Simțul olfactiv puternic – e făcut s-o necăjească
Un parfum ce-mprospătează gingășia femeiască
Declanșează mari migrene... și apoi, vine insomnia,
Noaptea blestemă tutunul, ziua ocărește via.

Frigul toată-o răscolește și chiar, dis-de-diminează
Soțul e „dresat” s-asculte ... Târgueli se fac la piață!
Nu acceptă contraziceri, fire foarte capricioasă
N-are, pentru toate-acestea, decât „scuza” că-i frumoasă.

SEPIA i-ar fi cumnată – caractere mult opuse.
Singura asemănare: două Eve prost dispuse.
Cât despre Adam, sărmanul, se confirmă adevărul,
Vechi de când e omenirea – Eva îi întinde mărul !!!

HOMEOPATUL

(versuri dedicate medicului și farmacistului homeopat)

Ai arestat într-o granulă
Fragmente dintr-o moleculă,
Iar într-un praf pisat cu sete,
Atomi dotați cu mari secrete.

Prescrii diversele soluții,
În incredibile diluții
Și-obții efectul cel mai mare
Crescând doza de diluare.

Cu doza inframinimală
Sfidezi chimia mondială;
Doar informația-i prezentă,
În picătura dizidentă.

SIMILIA-i filozofia
Care-a născut HOMEOPATIA
Tu intuiești remediu-n care
SIMILIA-i evocatoare.

Bizareriile din lume
Nu le consideri simple glume;
Capricii are fiecare
Știi ora lor de difuzare.

Știi orice lateralitate
Orice simptom cam unde bate,
Dar numai repertorizarea
Îți limpezește bine zarea.

Și, cam așa-n mai mult de-o oră
Pui întrebări, le-învârți ca-n horă,
Dar Keynot-ul te luminează
Ca soarele de la amiază.

Ești analistul cel mai critic
Și psihologul mioritic;
Sinteza-ți deconspiră jocul.
Ești unicat: **cu foc, stingi focul.**

Miracolul e într-o granulă,
Într-un fragment de moleculă,
Iar într-un praf bine pisat,
Chiar HAHNEMANN simbolizat!

(Dr. Vasile Iacob, Sibiu,
6 decembrie 1991)

Exemplu de examinare și preparare a unui medicament homeopat obținut din plantă proaspătă

ROSTOPASCA (*Chelidonium majus* L.) a fost introdusă în practica homeopată chiar de Hahnemann în anul 1819, iar homeopatul german Buchmann a continuat cercetările acestei specii.

Descrierea speciei conform îndrumarului „MATERIA MEDICA”, după lucrarea: Bunghetzianu Gh., Chirilă P., (Manual de Homeopatie, Editura Medicală, București, 1983, p. 175-176).

Chelidonium majus.

Caracterizare generală: remediu important al afecțiunilor hepatobiliare, cu iradiere dureroasă în vârful omoplatului drept.

Date semiologice:

Simptome și semne generale: senzație de frig la extremități și occiput, lentoare, totul este lent: psihicul, mersul, gândirea.

Sistemul nervos. Organe de simț: *cefalee supraorbitară dreaptă*; vertij cu tendința de cădere anterioară; *bolnavul are impresia că este urmărit peste tot de un miros dezagreabil*; colorație galben-murdară a conjunctivelor, dureri oculare la privitul în sus.

Tegument, mucoase: prurit generalizat, *tegument palid* mai mult la față și palme; transpirații la cel mai mic efort; pruritul se ameliorează după masă; tegumentul piciorului drept este mai rece.

Aparat respirator: accese de tuse și dispnee paroxistică în jurul orei 16.

Aparat digestiv: dureri acute în epigastriu, iradiind transfixiant spre vârful omoplatului drept; senzație de presiune în hipocondrul drept; senzația că este strâns cu o coardă de jur împrejur la nivelul abdomenului superior; distensie abdominală; *intoleranță gastrică mare*; bolnavul tolerează bine lichide fierbinți (laptele fierbinte); prurit și senzație de constricție anală; gust amar; materii fecale gleroase de colorație galben-aurie; *constipație alternând cu diaree*; limbă uscată, încărcată cu depozite gălbui; *marginile roșii păstrând amprenta dinților*.

Aparat urogenital la femei: ciclu prelungit; flux menstrual abundent prelungit; leucoree cu tentă gălbuie.

Tip psihosomatic: remediu convine la orice vârstă, orice sex, orice temperament; *Duprat afirmă că ar fi preferabil la blonzi, apatici, longilini.*

Modalități:

Agravarea: la ora 16; mișcarea; atingerea.

Ameliorarea: repausul, ingestia de alimente (lichide) calde, căldura în general.

Simptome particulare: iradierea durerilor epigastrice și din hipocondrul drept în vârful omoplatului drept.

Indicații clinice frecvente:

Herpes, acnee, prurit, umăr dureros, nevralgii intercostale, astm bronșic, hepatită acută, cronică; colecistită; diskinezie biliară.

Diagnostic diferențial

Migrenă biliară:

Iris versicolor: precedată de senzația de ceață în fața ochilor; periodicitatea de 5-7 zile

Magnesia muriatica: cefalee cu lăcrimare; periodicitate la 4-6 săptămâni.

Durere la baza hemitoracelui drept:

Kalium carbonicum: caracter lancinant al durerii orele 2-3 noaptea

Lycopodium: tuse cu expectorație cu gust sărat.

Sanguinaria: asociată cu dureri și redoare a cefei.

Chelidonium prezintă un produs homeopat important în tratamentul afecțiunilor hepatobiliare (icter, hepatită, colecistită, colecistopatie), al algiiilor cardiorespiratorii (angina pectorală, astm, bronșite spastice) și al afecțiunilor pielii și mucoaselor (herpes, acne, prurit, negi). Modalitățile și simptomele particulare principale sunt: iradierea durerilor epigastrice, a celor din hipocondrul drept în vârful omoplatului drept; senzația de frig la talpa dreaptă; gust amar; limbă uscată; agravare la orele 4 și 16, de la mișcare, de la atingere, de la schimbarea timpului; ameliorare de la repaus, de la ingestia alimentelor. Microdozele *Chelidonium* (30 CH și 200 CH) sunt efective în tratamentul cancerului de ficat. *Chelidonium* este un remediu important în drenajul homeopat organo-histotrop cu acțiune asupra ficatului.

Preparatele homeopate de *Chelidonium* sunt:

- esența din rădăcini proaspete;
- tinctura-mamă;
- diluțiile homeopate;
- preparatele complexe.

Conform indicațiilor manualului *W. Schwabe* medicamentele homeopate *Chelidonium* se pot prepara în modul următor:

Esența homeopată *Chelidonium*. Se iau 100 g rădăcini proaspete de rostopască, colectate înainte de înflorire, fărămițate până la terci subțire, la care se adaugă alcool etilic 90% (m/m) în proporție de 2 părți la o parte din greutatea de sevă ce se conține în masa vegetală dată, calculată conform formulei de mai jos, și se lasă la macerat timp de 14 zile.

$S_v = 100 \times U/100 - R$, în care:

U – pierdere prin uscare a produsului vegetal, %;

R – reziduul prin evaporare al sevei stoarse de curând din produsul vegetal, %.

Maceratul obținut se decantează și se reunește cu lichidul stors prin presarea masei epuizate, se lasă la loc răcoros și ferit de lumină timp de 8 zile, apoi se filtrează.

Tincturile-mamă homeopate din *Chelidonium* se prepară prin amestecarea simplă a 3 părți esență *Chelidonium* cu 7 părți alcool etilic 60% (m/m).

Identificarea tincturii-mamă *Chelidonium* se efectuează prin reacții redox (Damaschin N., 2006):

- cu soluție de difenilamină (R) apare o colorație albastră trecătoare, iar în lumina UV, la lungimea de undă 366 nm, apare o fluorescență portocalie;
- cu soluție de permanganat de potasiu 1% – are loc decolorarea soluției.

Dozarea principiilor active (alcaloizi) în tinctura-mamă se realizează prin metoda HPLC, elaborată de Damaschin N. (2006). Standardizarea se efectuează după conținutul de chelidonină (154,3 μg/ml) și sanguiritrină (19,6 μg/ml).

Tincturile-mamă servesc în continuare pentru obținerea diluțiilor respective.

Unele produse farmaceutice cunoscute, în compoziția cărora intră diluțiile homeopate de *Chelidonium* sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Tabel. Preparate cu conținut de diluții homeopate *Chelidonium*

Denumirea produsului	Diluții de <i>Chelidonium</i>	Producător	Indicații
Hepar compositum, soluție injectabilă	D4	Biologische Heilmittel Heel GmbH, Germania Heel (Germania)	Stimularea funcțiilor de dezintoxicare ale ficatului
Hepeel®, comprimate, soluție injectabilă	D4		Tulburări ale funcțiilor și deteriorări ale ficatului
Injeel-Chol®, soluție injectabilă	D10, D30, D200		Colecistită, hepatită cronică, dischinezie biliară
Atropinum Compositum, soluție injectabilă, supozitoare	Ø		Colici abdominale (biliare, renale, ombilicale la copii), dismenoree
Chelidonium Homaccord®, picături	Chelidonium majus: 10X; 30X; 200X (0,6 ml fiecare); Belladonna 10X; 30 X; 200X; 1000X (0,3 ml fiecare);		Notă: 1X= 1:10 diluție; 2X= 1:100; 3X=1:1000 etc. Colangite; colecistite; colici

Denumirea produsului	Diluții de Chelidonium	Producător	Indicații
	Carduus marianus: 10X; 30X; 200X (0,1 ml fiecare)		Colangite; colecistite; colici biliare; hepatite acute și cronice; remediu adjuvant în aritmii
Chelidonium Homaccord®, Soluție injectabilă	Chelidonium majus: 10X; 30X; 200X (0,6 ml fiecare); Belladonna 10X; 30 X; 200X; 1000X (0,3 ml fiecare); Fel tauri: 10X; 30X; 200X		Notă: 1X= 1:10 diluție; 2X= 1:100; 3X=1:1000 etc. Colangite; Colecistite; Colici biliare; Hepatite acute și cronice
Sedalia®, comprimate	C6	Laboratories Boiron, Franța	Nervozitate, stres
Dolisos Headache, granule	C4	Laboratories Dolisos Belgia	Dureri de cap
Dolisos Indigestion & Flatulence, granule	D3		Indigestie cu balonare, senza- ție de plenitudine abdominală
Galstena, picături	D6	Richard Bittner GmbH, Austria	Afecțiuni hepatobiliare
Zhelchevom, granule	C200	Materia Medica, Rusia	Colecistită, dischinezie biliară, dispepsie
Belacholum, granule	D10, D30	Alkoy, Rusia	Afecțiuni hepatobiliare cronice
Gepatonorm, granule	D6		Colecistită și hepatită cronice, dischinezie biliară
Edas-113, picături	C3	Edas, Rusia	Colecistită și hepatită cronice, dischinezie biliară
Edas-953 (Hepa-Edas), granule	C3		Hepatită, transformare distrofică a ficatului
Boiron Chelidonium majus (80 pelete)	Potențe: 3X; 6X; 12X; 30X; 200X	Laboratoires Boiron (Franța)	Indigestie, greață
Boiron Chelidonium majus (80 pelete)	Potența 9C	Laboratoires Boiron (Franța)	Hepatite, indigestie, greață, vomă
Sedalia®, comprimate	C6	Laboratoires Boiron (Franța)	Nervozitate, stres
Chelidonium Plex picături (30 ml) - Chelidonium majus - Carduus marianus - Solidago virgaurea - Berberis vulgaris - Dolichos pruriens - Iris versicolor - Ptelea trifoliata - Taraxacum officinale	-10X -3X -3X -10X -10X -10X -10X -10X -10X	Seroyal/Unda	Detoxifiant și drenant renal, hepatic, limfatic, intestinal

Denumirea produsului	Diluții de <i>Chelidonium</i>	Producător	Indicații
<i>Chelidonium majus</i>	Potențe: 12C, 15C, 21C, 100C, 500C, LM1, LM5, LM6; LM8 etc.	Hahnemann Laboratories, Inc. (SUA)	Afecțiuni hepatobiliare
<i>Celandine</i> extract din plantă proaspătă (30 ml)	-	Herb Pharm (SUA)	Afecțiuni hepatobiliare

Informația și formulele homeopate au fost selectate din următoarele surse: *Bungetzianu Gh., Chirilă P., 1983; Ducot E., 1999; Aurian Blăjeni C., 1994; Hershoff Asa, 2000; Biswas S.J., 2002; www.epinions.com.; www.healthnews.com.; www.homeopathy.org.*

Aspecte de marketing asupra pieței produselor gemoterapice

Claudiu Morgovan

First published: 06 mai 2015

Editorial Group: MEDICHUB MEDIA

DOI: 10.26416/FARM.5.3.2015.4512

Gemoterapia reprezintă o direcție terapeutică în plină dezvoltare. PlantExtrakt Cluj a fost primul producător care a introdus astfel de produse pe piața românească, în urmă cu 21 ani. De atunci, gama a fost extinsă continuu, iar produsele au fost îmbunătățite periodic. Segmentul a fost abordat și de către alți producători români (Hofigal Import-Export și Dacia Plant). În cadrul studiului am identificat punctele forte și punctele slabe existente în acest segment de piață, dar și oportunitățile și amenințările pe care producătorii nu trebuie să le ignore. În final, am prezentat o parte din strategiile de piață pe care cei trei producători le-au abordat pe segmentul gemoderivatelor.

Gemoterapia este o terapie nouă, dezvoltată după 1960, care are la bază tratamentul cu extracte vegetale din țesuturi meristematice (celule stem vegetale) bogate în metaboliți primari. Metaboliții primari au un efect terapeutic mai rapid, mai pronunțat și lipsit de toxicitate, demonstrat prin studii preclinice și clinice.

Primele produse gemoterapice au fost comercializate în țara noastră de către Laboratoarele PlantExtrakt, acum mai bine de 20 ani.

Pentru prima dată, în perioada 23-25 aprilie 2015, la Arad, Universitatea de Vest „Vasile Goldiș”, alături de PlantExtrakt Rădaia, jud. Cluj, și Consiliul Județean Arad – Centrul Cultural Arad, au organizat „Școala de Primăvară de Gemmaeterapie și Homeopatie”. În cadrul acestei școli a fost prezent dr. Fernando Pitera (Genova, Italia), cel mai mare specialist din domeniul gemoterapiei. Alături de cadrele didactice din Departamentul de Științe Farmaceutice au fost invitați să conferențieze prof. dr. hab. Giancarlo Stati, prof. dr. Francesco Russo, conf. dr. hab. Filomena Conforti (Universitatea din Calabria, Italia); prof. dr. hab. Tatiana Calalb (Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițianu” Chișinău), prof. dr. hab. Cristina Dehelean și prof. dr. Diana Antal (UMF Timișoara); conf. dr. Daniela Hanganu (UMF Cluj).

În momentul de față, pe piața gemoterapicelor sunt prezenți trei producători: PlantaExtrakt, care este liderul pieței, Hofigal Import-Export București și Dacia Plant Brașov.

Maceratele glicerinice (forma farmaceutică din gemoterapie, oficializată în Farmacopeea Franceză și Farmacopeea Europeană) au fost autorizate ca atare în varianta diluată (1:10, MG=D1 sau 1:100, MG=C1, după caz), în varianta concentrată (MG, PlantaExtrakt), respectiv în combinații (**Polygemma**, PlantaExtrakt). Producătorii au dorit o diversificare a produselor, folosind maceratele glicerinice pentru prepararea unor produse fito-gemoterapice (PlantaExtrakt: **Alectra**, **Coryphyt**, **Donavital**, **Imunorezistan Junior**, **Imunogrip Junior**, **Vitanemin**) sau a unor produse cosmetice (Hofigal: **Balsam de păr cu coenzima Q10**, **Deodorant natural**).

În momentul de față, PlantaExtrakt comercializează 67 de gemoterapice unitare (diluante), Hofigal – 40 de produse, iar Dacia Plant – 10 produse. Forma de condiționare aleasă de către PlantaExtrakt și Dacia Plant este flaconul de sticlă cu volum de 50 ml. Hofigal a preferat să condiționeze extractele gemoderivate sub forma cutiilor cu 30 monodoze, cu volume de 1 ml, 1,5 ml sau 2 ml (după caz).

În linia gemoterapicelor concentrate, PlantaExtrakt comercializează în momentul de față 10 produse, iar în linia Polygemma, 20 de produse.

Pentru o bună caracterizare a potențialului acestei piețe se poate apela la analiza SWOT, care constă în identificarea punctelor forte, punctelor slabe, oportunităților și amenințărilor de pe piață.

Puncte forte:

Potențialul ridicat al florei României.

Respectarea standardelor GMP de către producători și chiar certificarea GMP a unora dintre ei.

Culturi proprii, marea majoritate **certificate ecologic**.

Recoltarea ECO a plantelor din flora spontană.

În cazul personalului specializat în producția de medicamente, acesta are **capacitatea de a respecta standarde înalte de calitate**.

Riscuri minime la administrarea produselor gemoterapice, ca urmare a toxicității reduse a acestora.

Acreditarea de laboratoare proprii pentru controlul calității produselor.

Existența call-center-urilor înființate de către producători prin intermediul cărora pot fi puse la dispoziția pacienților informații esențiale privind administrarea acestor produse.

Puncte slabe:

- **Cota de TVA mare (24%)** determină o creștere a prețurilor finale ale acestor produse.

- În cazul acestor macerate este necesară prelucrarea imediată a întregii cantități de plante proaspăt recoltate, astfel că **acciza uriașă plătită pentru alcoolul etilic** (utilizat drept ca solvent) determină creșterea costurilor de fabricație și implicit a prețului produsului final.
- **Lipsa implicării statului** pentru ajutorarea producătorilor interni sau pentru stabilirea unor standarde înalte de calitate (de exemplu prin scutirea de la plata accizei la alcool și reducerea cotei TVA și la suplimente alimentare).
- **Reținerea** unor medici sau farmaciști **de a recomanda** astfel de produse.
- **Numărul redus al studiilor farmacologice** care să certifice potențialul terapeutic.

Oportunități

- Orientarea pacienților spre terapia naturistă.
- Introducerea unor noi linii (de exemplu, *Polygemma*, macerate concentrate).
- Dezvoltarea unor produse cosmetice sau fito-gemoterapice cu extracte glicero-alcoolice.
- Posibilitatea administrării la unele categorii speciale de pacienți (copii, diabetici etc.).
- Extinderea producătorilor interni pe piața internațională.
- Dezvoltarea parteneriatelor cu instituțiile de învățământ.

Amenințări

- Numărul mare al producătorilor de suplimente alimentare ar putea determina intensificarea concurenței pe segmentul gemoterapicelor.
- Pătrunderea pe piață a unor producători internaționali.
- Vânzarea prin intermediul magazinelor naturiste, al magazinelor on-line, al hipermarketurilor de către persoane neinstruite poate determina o utilizare incorectă a gemoterapicelor.

Printre strategiile de piață adoptate de cei trei producători pot fi identificate următoarele:

- **penetrarea pieței** presupune îmbunătățirea poziției pe piețele actuale (ex.: intensificarea distribuției și a activităților de marketing);
- **strategia de reformulare a produselor** conduce la îmbunătățiri ale produselor existente;
- **strategia de extindere a pieței** (ex.: exporturi);
- **strategia extinderii liniei produselor** urmărește dezvoltarea de noi produse (ex.: *Polygemma*);
- **strategia diversificării orizontale** – dezvoltarea unor produse noi

destinate aceluiași segmente de piață (produse fitoterapice: ceaiuri, comprimate, pulberi, tincturi, medicamente homeopate etc.);

- **strategia diversificării laterale** - dezvoltarea unor produse noi care nu au legătură cu cele actuale (ex.: ferma ecologică de animale pentru îngrășămintă, centru de conferințe, produse alimentare: sucuri, gemuri, siropuri).

Așa cum reiese din cele prezentate, piața gemoterapicelor are un potențial imens, producătorii având numeroase direcții și oportunități de dezvoltare. Însă aceștia trebuie să fie atenți la amenințările care pot exista pe această piață, motiv pentru care, prin intermediul diverselor strategii prezentate, ei desfășoară o activitate continuă de analiză a pieței, precum și de dezvoltare a produselor.

Bibliografie:

1. Andrianne Ph., La gemmothérapie: passé, présent et avenir, Phytothérapie, 2008, 6(1) : 29-32
2. Fosgerau K., Hoffmann T., Peptide therapeutics: current status and future directions, Drug Discovery Today, 2015, 20(1): 122-128
3. Zhubi M., Hoxha S., Zhubi B., Shala A., Rizvanolli A., Contemporary marketing development in the pharmaceutical industry in Kosovo, UNIVERSI – International Journal of Education, Science, Technology, Innovation, Health and Environment, 2014, 1(1): 1-11
4. PlantExtrakt, site de prezentare, disponibil pe <http://www.plantextrakt.ro/>, accesat la data 12 martie 2015
5. Hofigal Import Export, site de prezentare, disponibil pe <http://www.hofigal.eu/>, accesat la data 12 martie 2015
6. Dacia Plant, site de prezentare, disponibil pe <http://www.daciaplant.ro/>, accesat la data 12 martie 2015

**PRINCIPALII PRODUCĂTORI
DE MEDICAMENTE HOMEOPATE
(istoricul fondării)**

Denumirea producătorului, țara	Anul fondării	Pagina WEB
Remedia Homeopathy (Austria)	1760	https://www.remedia-homeopathy.com
Deutsche Homöopathie-Union DHU-Arzneimittel GmbH & Co. KG (Germania)	1866	http://www.dhu.de
Thompson's Homeopathic Supplies LTD (Toronto, Ontario, Canada)	1868	www.thompsonshomeopathic.com/
Washington Homeopathic Products (SUA)	1873	www.washingtonhomeopathicproducts.com
Laboratoire Boiron , Franța	1911	https://www.boiron.fr/
SETT DEY & CO. (HOMEO) LAB (India)	1919	www.settdey.com/
Laboratoire homéopathique Schmidt-Nagel SA (Belgia)	1927	www.schmidt-nagel.ch/en/homeopathy/
BOIRON (SUA)	1932	http://www.boironusa.com
Bionorica SE (Germania)	1933	www.bionorica.com
Biologische Heilmittel Heel GmbH (Germania)	1936	https://www.heel.com/
Homviora Arzneimittel Dr.Hagedorn GmbH & Co	1937	https://www.homviora.de/
Dr. Reckeweg & Co. GmbH , (Germania)	1947	www.reckeweg.de
Richard Bittner AG	1954	www.richard-bittner.at
GUNA S.p.a. (Italia)	1983	https://guna.com/it/
Hahnemann Laboratories, Inc. (SUA)	1985	https://www.hahnemannlabs.com/
Apotheca INC (SUA)	1987	http://www.apothecacompany.com
Newton Homeopathics , (SUA)	1987	https://www.newtonlabs.net
Homeocan Inc. Canada	1987	https://homeocan.ca/en
New Vistas Healthcare (UK)	1990	http://www.newvistashealthcare.com
Plantextrakt (România)	1991	plantextrakt@aol.com
FSP Materia Medica Holding SRL (Rusia)	1992	https://materiamedica.ru
Helios Homeopathy (UK)	1992	https://www.helios.co.uk/

**Mulțumim sponsorilor generoși pentru
sprijinul financiar acordat pentru publicarea compendiului
„Tehnologie Farmaceutică Homeopată”**

S.C. BALKAN PHARMACEUTICALS S.R.L.
Republica Moldova, or. Singera
Str. Industrială 7A
Tel.: +373 22 536 160
www.balkan-pro.md/
www.balkanpharmaceuticals.com/

VITAPHARM-COM S.R.L.
Republica Moldova,
MD-3812, or. Comrat, str. Lenin 9/5
Tel.: (+373) 298 3 30 64
Tel.: (+373 22) 54-19-34;
Mob.: (+373) 793-38-832;
(+373) 600-07-040
E-mail: info@vitapharm.md
www.vitapharm.md/ro/

farmaprim

FARMAPRIM S.R.L.
Republica Moldova,
r-nul Criuleni, s. Porumbeni,
str. Crinilor, 5
Tel.: (+373 22) 28-18-45, 28-18-46
e-mail: info@farmaprim.md
www.farmaprim.md

HOMEOFARM S.R.L.
Farmacia Homeopatica.
Centru Medical
Republica Moldova, Chișinău,
Str. Miorița 9/2,
Tel.: (+373 22) 222-411
e-mail: marina@homeofarm.md
www.homeofarm.md/

BIP Balkan
Pharmaceuticals
PRO HEALTH
www.balkan-pro.md

**Pectină de măr
(Malus domestica)
750mg**

Capsule N60

APPLEPECT

FORMULA SIMPLĂ ȘI EXTREM DE EFICIENTĂ

► APPLEPECT OFERĂ O GAMĂ LARGĂ DE BENEFICII PENTRU SĂNĂTATE, FIIND UN ALIAT VALOROS ÎN DETOXIFIAREA ORGANISMULUI ȘI SUSȚINEREA SĂNĂTĂȚII DIGESTIVE. PRIN CAPACITATEA SA DE A LEGA ȘI ELIMINA TOXINELE, DE A PROTEJA FICATUL DE STRESUL OXIDATIV ȘI DE A SPRIJINI UN TRANZIT INTESTINAL SĂNĂTOS, APPLEPECT CONTRIBUIE LA MENȚINEREA UNUI SISTEM DIGESTIV OPTIM ȘI LA PROTEJAREA ORGANISMULUI DE SUBSTANȚELE DĂUNĂTOARE. ASTFEL, INTEGRÂND APPLEPECT ÎNTR-UN REGIM ZILNIC, POATE ÎMBUNĂȚĂȚI SĂNĂTATEA GENERALĂ ȘI POATE SPRIJINI PROCESUL NATURAL DE DETOXIFIERE AL CORPULUI.

Cele mai bune produse
pentru un stil de viață
activ și sănătos

**PHARMACEUTICAL
GRADE**

615.014

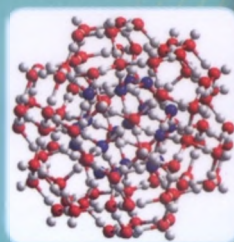
T 32 DU

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”
Facultatea de Farmacie
Catedra de tehnologie a medicamentelor

Eugen DIUG • Cristina CIOBANU
Rodica SOLONARI • Octavian DIUG

TEHNOLOGIE FARMACEUTICĂ HOMEOPATĂ

Compendiu

CHIȘINĂU • 2025

Bach flowers Esențe Florale

Medicamente Homeopatice

Farmacia Homeopatică

tel.: 022 222-411

www.homeofarm.md

GEMOTERAPIA

PlantExtrakt®
natura sănătății tale

Complexe Gemoterapice
Farmacia Homeopatică
tel.: 022 222-411
www.homeofarm.md

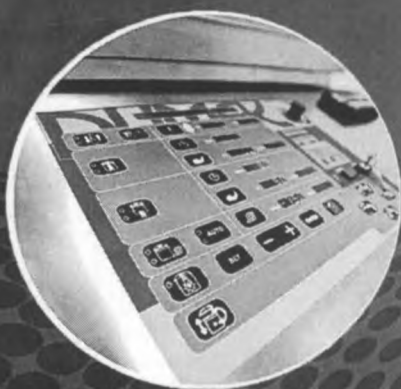
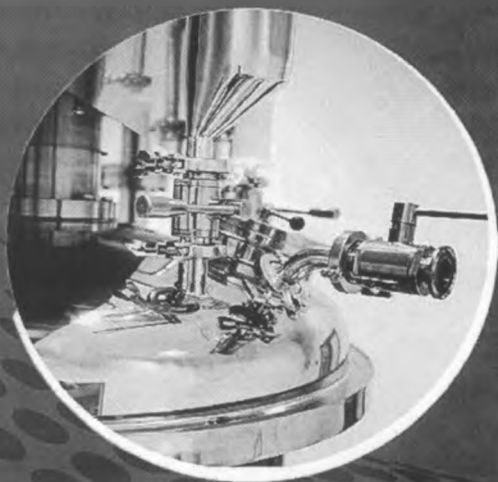

farmaprim

Parcurs marcat de calitate!

- Geluri
- Creme
- Unguente
- Ovule
- Supozitoare

farmaprim.md

ACICLOVIR DUO

Aciclovir 50 mg

Hidrokortizonă 10 mg

cremă 5g

Tratamentul herpesului labial
recurent de la prima apariție
a simptomelor

 farmaprim

O combinație de două
principii active cu acțiune
antivirală și antiinflamatorie

Reduce evoluția erupțiilor
herpetice către leziuni ulcerative

Imunitate pentru întreaga familie

Întărește organismul
în fața virusilor și
bacteriilor

Reduce durata de
convalescență în
gripă și răceală

Copii de la 11 ani și adulți

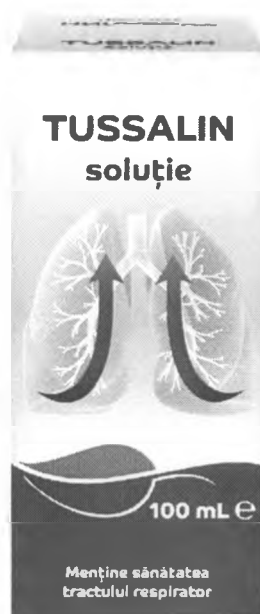
*Copii de la 1 an
și adulți*

VitaPharm®
In armonie cu natura

Eficient în orice tip de tuse

- **Calmează** tusea uscată
- **Ajută** la eliminarea mucusului
- **Protejează** căile respiratorii

Copii de la 7 ani și adulți

*Copii de la 1 an
și adulți*

VitaPharm®
In armonie cu natura

Susține funcția sistemului:

- nervos
- muscular
- cardiovascular

*Copii de la 11 ani
și adulți*

MAGNILON
sirop

*Copii de la 1 an
și adulți*

VitaPharm[®]
In armonie cu natura

Sorbent natural

Detoxifică
organismul

Eficient în
toxiinfecțiile
alimentare

Ideal în
alergii

VitaPharm®
In armonie cu natura

B/P Balkan
Pharmaceuticals
PRO HEALTH

www.balkan-pro.md

Zinc – 10 mg;
Magneziu – 375 mg;
Vitamina B6 – 1,8 mg;
Capsule N60

ZINC MAGNESIUM ACTIVE

ENERGIE ȘI ECHILIBRU ÎN FIECĂRE ZI

► ZMA este un supliment esențial pentru menținerea sănătății și echilibrului organismului, oferind un sprijin complet pentru funcția sistemului nervos, recuperarea musculară, sănătatea cardiovasculară și imunitară. Prin aportul optim de zinc, magneziu și vitamina B6, ZMA contribuie la reglarea metabolismului energetic, îmbunătățirea somnului, protecția antioxidantă și susținerea sănătății masculine.

Cele mai bune produse
pentru un stil de viață
activ și sănătos

PHARMACEUTICAL
GRADE

BIP Balkan
Pharmaceuticals
PRO HEALTH

www.balkan-pro.md

**HEALTH
& WELLNESS**

WEIGHT CONTROL *SIMTE DIFERENȚA ÎN FIECARE ZI!*

BCAA 2:1:1 **4000 mg**, L-Carnitină L-Tartrat **2000 mg**, Spirulină **1000 mg**, Guarana **300 mg** (66 mg cafeină), Green Tea ext. **250 mg** (112,5 mg EGCG), Ext. Portocală amară **100 mg** (30 mg synephrine) Ext. Garcinia **10 mg** (5 mg AHC); **Plicuri ON-THE-GO N30.**

Formulă complexă, cu **7 ingrediente active esențiale**, pentru un sprijin total în atingerea obiectivelor de pierdere în greutate și pentru tonifierea sănătoasă a corpului.

Cele mai bune produse
pentru un stil de viață
activ și sănătos

**PHARMACEUTICAL
GRADE**

BIP Balkan
Pharmaceuticals
PRO HEALTH

www.balkan-pro.md

**TESTOSTERONE
BOOSTERS**

**Tribulus Terrestris – 250 mg;
Saponine – 150 mg;
Proteodioscine – 50 mg.**

Capsule N60.

TRIBULL

MAI MULTE PROTODIOSCINE = MAI MULTĂ VALOARE

► **TRIBULL** conține 250 mg de extract standardizat de **Tribulus Terrestris**, furnizând 150 mg de saponine și 50 mg de proteodioscine, ingrediente-cheie pentru menținerea nivelurilor optime de testosteron, îmbunătățirea spermatogenezei, a funcției erectile și creșterea libidoului, oferă energie și bunăstare generală.

Cele mai bune produse
pentru un stil de viață
activ și sănătos

PHARMACEUTICAL
GRADE

BIP Balkan
Pharmaceuticals
PRO HEALTH

www.balkan-pro.md

*Spray soluție cutanată,
50 mg/ml (5%) N1
20 mg/ml (2%) N1*

**APLICĂ ȘI
SIMTE
DIFERENȚA!**

MINOXIDIL-BP **ESTE EFICIENT ÎN TRATAMENTUL** **ÎMPOTRIVA CĂDERII PĂRULUI**

MINOXIDILUL BP 5% este un tratament eficient împotriva căderii părului, stimulând regenerarea acestuia prin îmbunătățirea circulației la nivelul scalpului. Acționează direct asupra foliculilor, prelungind faza de creștere și sporind densitatea și grosimea firului de păr.

Minoxidilul prelungeste faza de creștere a ciclului de viață al firelor de păr, îngroașă firele existente și stimulează circulația sanguină la nivelul scalpului, asigurând nutrienți esențiali foliculilor. Aceasta favorizează regenerarea părului subțire, crește densitatea și previne căderea, oferind un păr mai bogat și mai rezistent.

Cele mai bune produse
pentru un stil de viață
activ și sănătos

PHARMACEUTICAL
GRADE

**Balkan
Pharmaceuticals**
PRO HEALTH

**HEALTH
& WELLNESS**

www.balkan-pro.md

Colagen hidrolizat tip I și III
(Peptan®, de origine bovină)
- 8320 mg;

Vitamina C (sub formă
de acid ascorbic) - 180 mg;
Plicuri ON-THE-GO N30.

COLLAGEN +VIT. C

MENTINE FRUMUSEȚEA ȘI LIBERTATEA DE MIȘCARE

Collagen+Vit. C conține 8320 mg de colagen tip I și III, hidrolizat la 2000 Daltoni, de calitate premium – marca Peptan®, cu grad înalt de asimilare și eficiență garantată, care **ajută la regenerarea cartilajului și reduce durerea și inflamația în articulații**, susține elasticitatea și fermitatea pielii, redându-i un aspect tânăr. Colagenul Peptan®, ajută la reducerea ridurilor și la **menținerea densității osoase**. Vitamina C este cheia pentru a asigura o producție optimă de colagen.

Cele mai bune produse
pentru un stil de viață
activ și sănătos

**PHARMACEUTICAL
GRADE**

BIP Balkan
Pharmaceuticals
PRO HEALTH

www.balkan-pro.md

CALMOSLEEP

SOLUȚIA NATURALĂ PENTRU UN SOMN PROFUND...

Extract din părți aeriene de *Passiflora* (Floarea-pasiunii) - 200 mg, standardizat la 4% flavone. Oxid de magneziu (Mg) - 167 mg (100 mg Mg elementar), reprezentând 26.7% din VNR. Extract din rădăcină de *Valeriană* (*Valeriana officinalis* L.) - 100 mg, standardizat la 0,8% acid valerianic. Extract din semințe de *Griffonia* (*Griffonia simplicifolia*) - 100 mg, standardizat la 98% 5-HTP (L-5-hidroxitriptofan). L-teanină - 40 mg. Melatonină - 2 mg. Comprimate N30.

Cele mai bune produse
pentru un stil de viață
activ și sănătos

**PHARMACEUTICAL
GRADE**